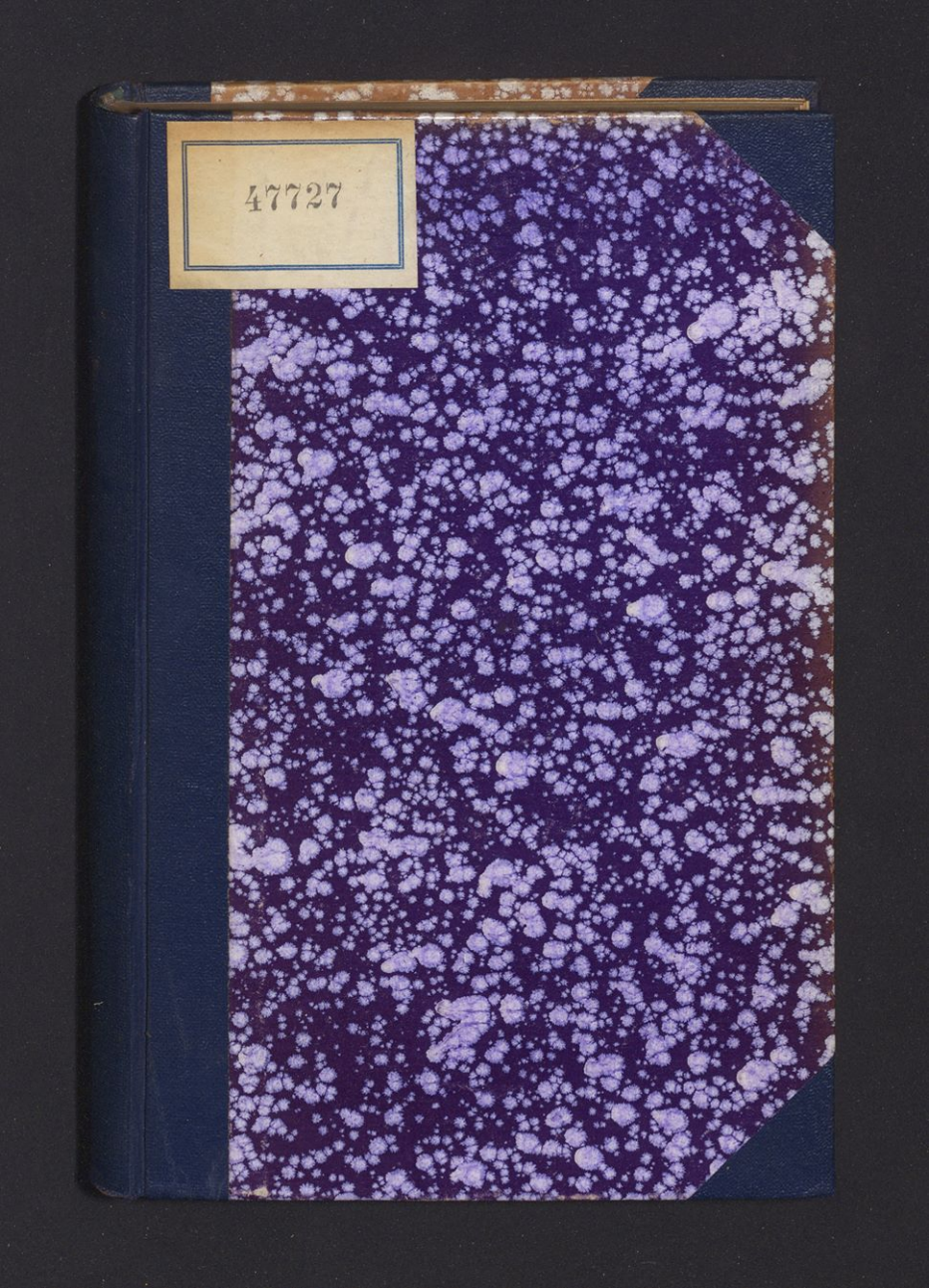
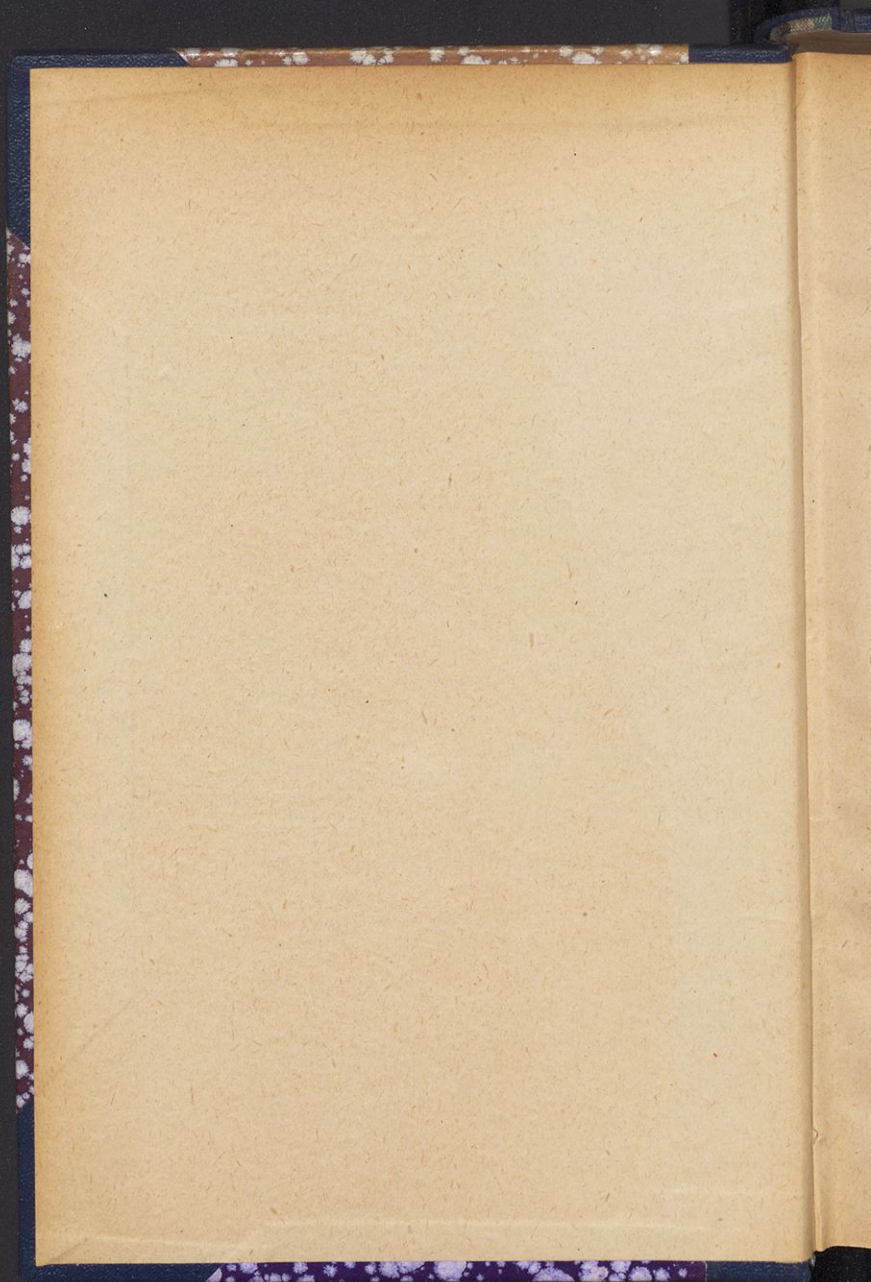
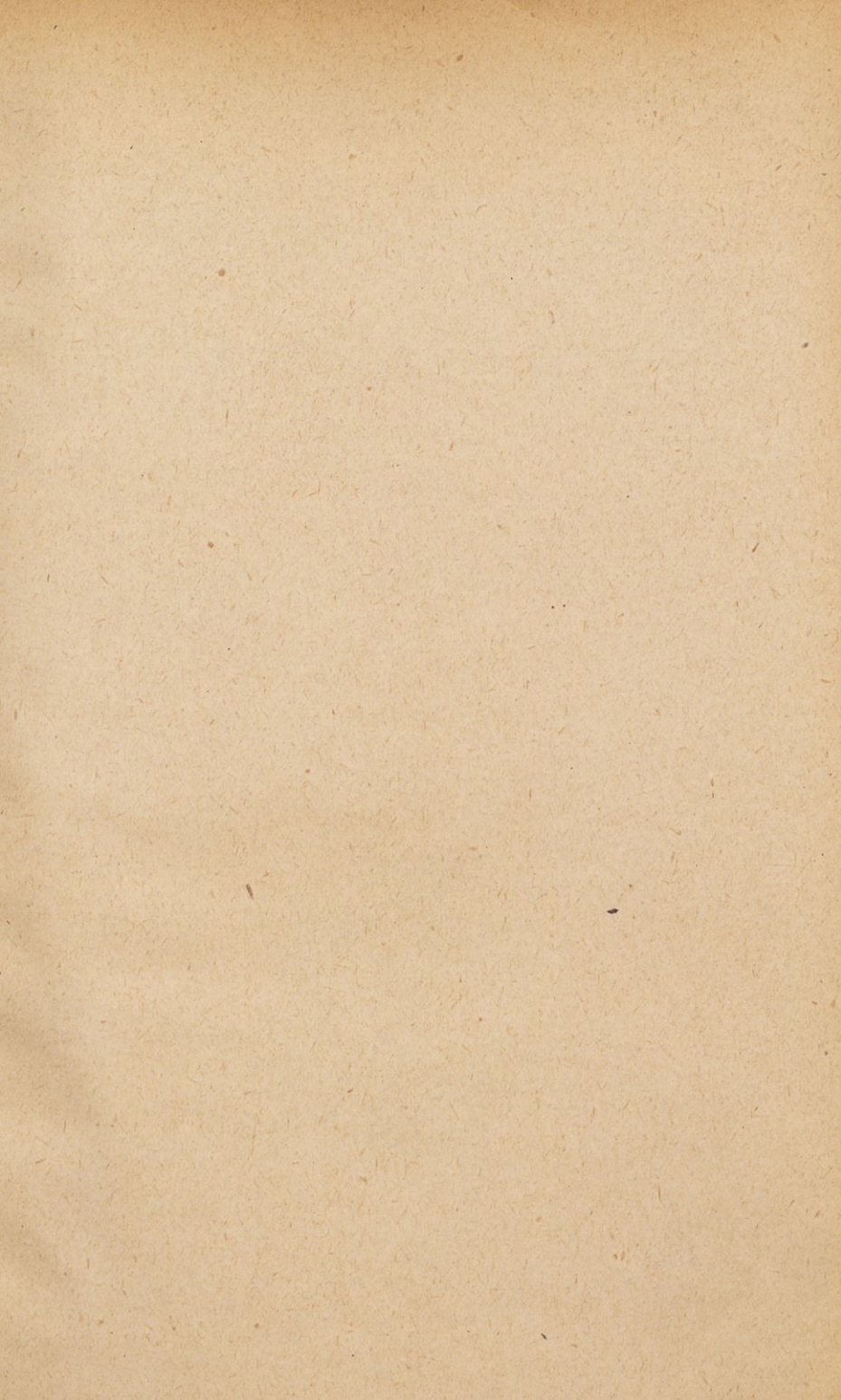

47727

The image shows the front cover of a book. The spine is bound in a dark blue, textured material. The main cover area features a marbled paper with a dense pattern of small, irregular white and light purple spots on a dark purple background. A small, rectangular, cream-colored label with a thin blue border is pasted onto the upper left corner of the marbled area. The label contains the number '47727' printed in a black, serif font. The top edge of the book shows a sliver of the inner binding and a piece of brownish, patterned paper.

12 Eingelangt

14./8. 202

Beilagen

Spomnite se besed, katere sem vam govoril.

(Jan. 15, 20).

Priložnostni cerkveni govori,

ki jih je imel in na svetlo dal

Dr. Mihael Napotnik,

knez in škof Lavantinski.

V Mariboru, 1902.

Založil izdajatelj. — Tiskala tiskarna sv. Cirila.

2

47727

Vsak, kdor sliši te moje besede in jih izpolni, bo podoban modremu možu, ki je sezidal hišo na skalo. In ulila se je ploha, in prišle so vode in zapihali so vetrovi ter so se uprli v tisto hišo, a ni padla; zakaj bila je postavljena na skalo. (Mat. 7, 24. 25).

Moje govorjenje in moje oznanjevanje ni bilo v pregovorljivih besedah človeške modrosti, ampak v dokazovanju duha in moči, da bi vaša vera ne bila v človeški modrosti, marveč v moči božji. (I. Kor. 2, 4. 5).

030037485

Predgovor.

Na dekanijskih shodih dušnih pastirjev so nekateri zborovalci nasvetovali in stavili predlog, da naj bi duhovniki gošče priobčevali svoje cerkvene govore, deloma v trajni spomin na posebne cerkvene slovesnosti, deloma pa v poljubno porabo svojim sobratom tovarišem.

Da bi po svojih močeh ustregel hvalevredni želji, sem izdal leta 1900 govore, ki sem jih imel pri raznih cerkvenih svečanostih v Čadramski župniji. Mnogoteri duhovniki so mi zatrjevali, da jim je knjiga dobro došla in že semtertam tudi dobro služila.¹

Vesela ta vest me je napotila, da sem zbral nov zvezek različnih pridig in govorov, ki sem jih imel v raznih časih pri raznih cerkvenih slavnostih.

Prva pridiga o pripravi na prihod Gospodov naj služi kot uvod za priobčene govore, ki zadevljejo osebe, žive in mrtve, ter cerkvene reči, in sicer njih blagoslovitev ali pa posvetitev. Pridjani so še govori na katoliških shodih.

¹ Govori pri raznih cerkvenih slovesnostih v Čadramu. Izdal Dr. Mihael Napotnik, knez in škof Lavantinski. V Mariboru, 1900. 8°. Str. 156.

Nekaj teh priložnostnih govorov je bilo posebej tiskanih; vendar so oddani že vsi in jih ni več dobiti. Vsled raznovrstnih težavnih poslov in opravil stanovskih nisem mogel popravljati sestavkov, kakor sem želel in bi bilo treba. Večinoma sem pustil stvari nespremenjene, kakor sem jih pač spisal in govoril v raznih dobah.

S pomočjo božjo želim biti sejavec, ki je šel sejat svoje seme; in ko je sejal, ga je nekaj padlo v dobro zemljo; in je rastle in rodilo stoteren sad . . . To seme bodo tisti, ki bodo brali ali slišali besedo in jo v dobrem in najboljšem srcu ohranili in sad obrodili v potrpljenju. (Luk. 8, 5. 8. 15).

V Mariboru, na praznik sv. Janeza Zlatousta, dne 27. meseca januarja 1902.

✠ **Mihael,**

knez in škof.

Prvi del,

obsegajoč

pridige o cerkvenih osebah.

Pridiga

na prvo adventno nedeljo v Sevnici ob Savi, dne
28. meseca novembra 1880.

Vaša ledja naj bodo opasana in
goreče svetilnice v vaših rokah;
in vi bodite enaki ljudem, ki čakajo
svojega gospoda, kdaj se bo vrnil
od ženitnine, da mu, kadar pride
in potrka, zdajci odpró. (Luk.
12, 35. 36).

V Gospodu ljubljeni kristjani !

Ze prvim staršem v raju je bil obljubljen Mesija, ki
jih naj reši greha, smrti in pekla. (Gen. 3, 15).
Toda še štiri tisoč let je trebalo, preden je bila
dopolnjena obljuba in se je Sin božji učlovečil
in dovršil odrešenje revnega grešnega sveta. Človeški rod
se je moral namreč spodobno pripraviti na ta prihod, je
moral čutiti, spoznati in se prepričati, da ne premore iz lastne
moči Boga prav poznati, mu služiti in živeti tako, kakor mo-
ra terjati stvarnik od svoje stvari in gospod od svojega
služabnika.

Vendar pa tudi na drugi prihod božjega Odrešenika se
mora kristjan ves čas svojega življenja pripravljati, da bo
deležen sadu odrešenja, da bo srečno prestal grozno sodbo
in se večno vzveličal.

Da bo pa dosegel kristjan svoje vzveličanje ob prihodu
pričakovanega Odrešenika sodnika, mora pred vsem imeti

goreče želje po tem prihodu in mora svojo dušo že v tem življenju skrbno pripravljati za odločilni trenotek. O pripravi na prihod Vzveličarjev hočemo govoriti danes, ko začenjamo cerkveno leto in praznujemo prvo adventno nedeljo.

O Marija, kraljica očakov in prerokov, ki si vse hrepenenje stare zaveze po Mesiju združila v svojem srcu in si se za njegov prihod najbolje pripravila, izprosi nam milost, da bomo živeli tako, da smo vedno pripravljeni za prihod Gospodov.

Kralja, ki prihaja, pridite molit!

Kristjani predragi !

Milo toži sv. apostol Janez v svojem vzvišenem evangelju, rekoč: Sin božji je bil na svetu, in svet je po njem storjen, in svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. (Jan. 1, 10. 11).

Pritožba je sicer žalostna, ali neresnična in krivična ni. Čeprav bi naj rešil poslani Mesija človeški rod neizmerne nesreče, greha in večnega pogubljenja, je obveljal vendar izrek sv. evangelista Janeza: Vzveličar je med svoje prišel, a njegovi ga niso sprejeli. Da, Odrešenik je prišel reševati grešni svet, a grešni svet ga ni sprejel.

Ni ga sprejelo njegovo izvoljeno ljudstvo. Štiri tisoč let je Bog pripravljaval Izraelsko ljudstvo na prihod svojega edino-rojenega Sina, vendar ni bilo pripravljeno, da ga sprejme veselo, ko je prišel v spolnjenju časa. (Gal. 4, 4). Betlehem mu je zaprl svoja vrata, Jeruzalem ga je pahnili iz svoje srede in križal na gori Golgoti. Uresničilo se je, kar je govoril Gospod po preroku Izaiju: Otroke sem izredil in povišal, oni so me pa zaničevali . . . zapustili so Gospoda, preklinjali so Svetega Izraelovega in od njega odstopili. Kam bi vas še udaril, ko nakladate hudobijo? Glava je vsa bolna in srce vse medlo. (Izaij. 1, 2. 4. 5).

Tudi paganski svet ni hvaležno sprejel svojega Rešitelja iz strašne sužnosti. Kmalu se je vzdignil v svoji jezi in srditosti zoper kraljevstvo Kristusovo, zoper njegovo sveto ustanovo, katoliško cerkev. Pomoril je apostole in druge poslane božje, ki so oznanjevali vzveličavne resnice. Milijonov in milijonov mučencev in mučenk je moralo preliti svojo kri, preden je razsežno rimsko cesarstvo vsaj deloma sprejelo edinovzveličavno vero Jezusovo.

In poleg tega koliko je še narodov in ljudstev, ki še do danes niso sprejela vere Kristusove, ko se še zmerom ustavljajo svojemu vzveličanju. Pa pokaj bi tožil o nevernikih, ko se med verniki nahaja mnogo takih, ki so sicer sprejeli krščansko vero, ki jim pa vendar velja pritožba svetega evangelista Janeza: V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. (Jan. 1, 11).

Le pomislimo, ljubi moji poslušalci, koliko je nesrečnežev, ki so zunaj sprejeli Jezusa Krisusa, ki mu pa znotraj v svojem srcu ne dajo prebivati, temveč ga žalijo in odpravljajo s svojimi grehi.

Glejte, božje kraljevstvo je znotraj v vas (Luk. 17, 21), je rekel Jezus farizejem, ko so ga vprašali, kdaj pride božje kraljevstvo? Pa kako bi moglo biti kraljevstvo božje v človeku? Tako le. Kakor je namreč prišel Kristus, da odreši ves svet, enako je prišel tudi za vsako dušo posebej in terja zato, da ga sprejme.

Jezusa pa sprejmemo v svojo dušo, ako smo v stanu posvečujoče milost božje in ako svoje srce odpremo dejanski milosti, ki razsvetljuje naš um in nagiblje našo voljo, da se hudega varujemo in delamo dobro. Glej, govori Gospod v skrivnem razodetju sv. Janeza, jaz stojim pri vratih in trkam; ako kdo moj glas posluša in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom ž njim večerjal in on z menoj. (Apok. 3, 20). In Kristus zatrjuje: Ako me kdo ljubi, bo izpolnjeval moje besede; in moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala. (Jan. 14, 23).

Če torej hočemo, ljubi moji, da je božje kraljevstvo v nas, da prebiva božji Vzveličar v naših srcih, moramo z božjo milostjo sodelovati in se tako posvetiti. Ali žalibog, koliko se v tem oziru še pogreša pri mnogih ljudeh, ki se sicer imenujejo otroke svete cerkve, ki pa svojega Gospoda iz srca preganjajo s smrtnimi grehi, ki ne odpirajo svojih src dobremu, pač pa hudemu tako, da namesto Kristusu pripravljajo satanu prebivališče v svojem notranjem.

Toda od kod prihaja nesreča, da mnogoteri kristjani ne pripravijo Kristusu vrednega stanovanja v svoji duši, ako ga že ne odpravijo s smrtnim grehom? Vzrok je večidel, ker prereditko in premalo pomislijo, kar sta pri vnebohodu Kristusovem angela napovedala apostolom: Možje Galilejci, kaj stojite in gledate v nebo? Ta Jesus, kateri je bil vzet od vas v nebo, bo tako prišel, kakor ste ga videli iti v nebo. (Dej. ap. 1, 10. 11).

Dva prihoda obečanega Mesija razločujemo; prvi se je izvršil pred devetnajstimi stoletji tedaj, ko je prišel Kristus na svet kot obljubljeni Odrešenik; in čas drugega prihoda pa še teče in bo dotekel tedaj, ko se bo Jezus Kristus prikazal na oblakih kot napovedani sodnik, ki bo natančen odgovor terjal od človeškega rodu sploh in od vsakega človeka posebej ter bo vsakemu prisodil zasluženo plačilo.

Potemtakem razločujemo tudi dvojni adventni čas. Prvi je prišel z obljubo božjega Odrešenika in je trajal do njegovega rojstva in vnebohoda; drugi je nastopil s tem praznikom in traja zdaj do smrti posameznega človeka, ko se mu približa Kristus, da sodi njegovo dušo posebej; in trajal bo do sodnjega dne, ko bo prišel večni sodnik, soditi žive in mrtve, kakor molimo v apostolski veri.

Adventni čas svojega življenja bi moral vsak človek rabiti in obračati tako, da ga Gospod, kadar pride, najde čuječega in pripravljenega. Zato nas opominja božji Vzveličar tolikokrat v svetem evangelju: Bodite pripravljeni! (Mat. 24, 44; Luk. 12, 40). Če pa hočemo izvedeti, kaj nam je storiti, da se vredno pripravimo za prihod Gospodov, mo-

ramo preudariti, kaj storijo navadno ljudje, kadar se pripravljajo za prihod odličnega gosta, ki je napovedan in ga pričakujejo.

Najprvo premislimo, kdo je, ki prihaja? Kakšna je čast in visokost njegova? Je li vzvišena oseba, kakor je cesar in kralj ali papež in škof? Potem presodimo razmerje, v katerem se nahajamo ž njim. Je li naš oče, brat, prijatelj, dobrotnik, od katerega imamo vse, kar smo; ali je človek, od katerega je zavisna naša prihodnost, kateremu moramo dati račun od svojega hiševanja, v katerega rokah je naše življenje in naša smrt, ker je sodnik, ki bo izrekel čez nas neovržno sodbo?

Vse to in še več je Jezus Kristus, ki ga pričakujemo. On je kralj kraljev in gospod gospodujočih, kateremu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. On je najvišji duhovnik, ki je žrtvoval za nas spravljivo daritev na lesu svetega križa. On je oče, ki nas je sprejel za svoje otroke; je brat, ki deli z nami svojo posest; je prijatelj, ki je dal za nas svoje življenje; je dobrotnik, od katerega prejemo vse potrebno za telo in dušo; je sodnik, katerega sodba bo odločila za neskončno večnost. In zato rej ljubi moji, kako moramo pač skrbeti, da porabimo čas svojega življenja tako, da se spodobno pripravimo za sprejem vseмогоčnega gosta!

Nadalje se pri čakanju na imenitnega gosta odpravi iz hiše vse, kar bi došlemu bilo neprijetno in bi ga žalilo in onečastilo; narobe pa se pripravi vse, kar bi mu ugajalo, bi ga veselilo in častilo. In to zdaj obrnimo na advent svojega življenja!

Očistimo v tem svetem času svojo dušo grehov! Izpovejmo se svojih grehov postavljenemu izpovedniku in prejmemo sveto rešnje Telo! Krotimo svoje poželenje s postom in z molitvijo. Okrasimo svoja srca z božjimi in dejanskimi čednostmi, da premoremo s kraljem Davidom in z apostolom Janezom klicati: Moje srce je pripravljeno, o Bog, moje srce je pripravljeno! (Ps. 107, 2). Pridi, Gospod Jezus! (Apok. 22, 20).

V Gospodu ljubljeni kristjani !

lati sad današnje pridige bodi trdni sklep, da hočemo pridno premišljevati trojni prihod našega Gospoda Jezusa Kristusa in sicer njegov prihod na svet, da ga je odrešil; v naša srca, da jih posede, in na sodnji dan, da bo sodil žive in mrtve.

Te globoko pomembne resnice hočemo premišljevati in se po njih ravnati zlasti v svetem adventnem času, v katerem nas sv. apostol Pavel po današnjem krasnem berilu tako krepko opominja, pišoč: Bratje, mi vemo za čas, da je že ura, da se iz spanja zbudimo; kajti zdaj je naše vzveličanje bliže, kakor takrat, ko smo verni postali. Noč je minola, dan pa se je približal. Vrzimo torej od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe! Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in zavisti; temveč oblecite Gospoda Jezusa Kristusa in ne strezite mesu v poželenju! (Rimlj. 13, 11—14).

Da, pripravljajmo se skrbno na tisti strahoviti čas, o katerem govori Jezus v današnjem svetem evangelju, rekoč: Znamenja bodo na solncu in luni in zvezdah; in na zemlji bo stiska med narodi zavoljo strašnega šumenja morja in valov. In ljudje bodo koprnili strahu in čakanja tega, kar ima črez svet priti; zakaj nebeške moči se bodo gibale. In tedaj bodo videli Sinu človekovega priti na oblaku z veliko oblastjo in slavo. (Luk. 21, 25—27).

Zavoljo tega poslednjega, najstrašnejšega prihoda Gospodovega naj bodo, ljubi kristjani, vaša ledja opasana in goreče svetilnice v vaših rokah; in bodite enaki ljudem, ki čakajo svojega gospoda, kdaj se bo vrnil od ženitnine, da mu, kadar pride in potrka, zdajci odpro! Amen.

Pridiga

na god sv. apostola Jerneja, patrona župnijske cerkve v
Vojniku, dne 27. avgusta 1876.

Haec est victoria, quae
vincit mundum, fides nostra.

Ta moč, ki premaga svet,
je naša vera. (I. Jan. 5, 4).

V Gospodu dragi kristjani !

Kratko pa krepko je opisal sv. apostol Janez moč
krščanske vere z znamenitim rekom: Ta moč,
ki premaga svet, je naša vera. (I. Jan. 5, 4).
Neomajljiva vera zapoveduje prirodnim močem,
premaga peklenske sile, nadvlada svet, kroti človeka, ker
mu razsvetljuje um in blaži srce.

Jezus Kristus je večkrat govoril o čudoviti moči svete
vere. Tako je rekel svojim učencem: Imejte vero v Bo-
ga; zakaj resnično vam povem: Če kdo reče tej
gori: vzdigni se in vrzi se v morje, in ne pre-
mišlja v svojem srcu, temveč veruje, da se bo
zgodilo, kar reče, se mu bo zgodilo. (Mark. 11, 22.
23). In zopet jim je dejal: Kateri pa verujejo, pojdejo
ta znamenja za njimi: v mojem imenu bodo
izganjali hudobne duhove, bodo govorili nove
jezike, prijemali kače, in ako kaj strupenega
pijo, ne bo jim škodovalo, in na bolnike bodo
polagali roke, in bodo zdravi. (Mark. 16, 17. 18).
Prerokoval jim je hude čase, a obenem tudi zmagovito moč
njih vere, rekoč: Glejte, jaz vas pošljem kakor ov-
ce med volkove... Izdajali vas bodo v zboru,
in v shodnicah vas bodo bičali. In pred pogla-
varje in kralje bote peljani z avtoriteto mene v pri-
čevanje njim in nevernikom. Kadar vas bodo
pa izdali, ne skrbite, kako ali kaj bi govorili;
zakaj dano vam bo tisto uro, kaj govorite.
... In sovraženi bote od vseh z avtoriteto mojega
imena. (Mat. 10, 16. 17—19. 22). Pride celo ura, ko

bo vsak, kateri vas umori, mislil, da Bogu stori službo. (Jan. 16, 2). To sem vam govoril, da imate mir v meni. Na svetu bote bridkost imeli; ali zaupajte, jaz sem svet premagal! (Jan. 16, 33).

Tako je božji Vzveličar tolažil in hrabil svoje ljube učence z ozirom na nepremagljivo moč svete vere, ki jih bo podpirala v nevarnostih, branila v bojih, krepila v zapuščenosti, navduševala v mučeništvu. In res, izredne obljube Jezusove niso ostale prazne obljube, marveč uresničile so se popolnoma. Ko je nastopila doba, da se razširjaj evangelj po vesoljnem svetu, o koliko truda in žrtev je trebalo k temu! Saj so se skoraj vsi narodi ustavljali edinovzveličavni veri! Še izvoljeno in od Boga toliko ljubljeno ljudstvo Izraelsko ni hotelo sprejeti rešilne resnice. In kakor je bila krščanska vera judom v spotiko, enako je bila paganom nespamet in norost. Rim, ki je gospodoval nad tedanjim svetom, je bil sedež zmot in never.

In pri takih obupnih razmerah naj bi vera Kristusova prešinila in preobrazila svet? V tako tužnem položaju naj bi se prenovil človeški rod? Kdo bi bil mogel upati in pričakovati le površne, a kaj šele temeljite premembe? In vendar, v kratkem se uklonijo kralji in njih podložniki Jezusovi veri! Križ Kristusov se zalesketa na razvalinah paganskih svetišč; in celo Rim, kjer si je povzdignila laž svoj prestol, postane sedež resnice in pravice. Kdo ne spozna v tem naglem preobratu božje mogočnosti? O, kako zmagnosna je bila krščanska vera že v prvem početku in razvitku svete katoliške cerkve! Iz lastne izkušnje je pač posnel razsvetljeni apostol Janez pomenljive besede, ki sem jih postavil današnji pridigi na čelo: Ta moč, ki premaga svet, je naša vera.

In to zmagljivo moč krščanske vere hočemo občudovati v življenju sv. apostola Jerneja, katerega veseli god praznuje danes lepa Vojniška fara. Slavni patron te le župnijske cerkve je bil izmed dvanajsterih apostolov tisti junak, ki se je posebno odlikoval po nenavadni moči svete vere. Iz njegovega življenja bomo jasno spoznali, kako premoremo z živo vero premagovati svet in zvesto služiti Bogu.

Svet nas odvrča od Boga po svojih zakladih, s katerimi mami naša srca, po krivih naukih, s katerimi moti naš um, in po pregonih, s katerimi nam slabi voljo. In glejte, sv. Jernej je prav v tem trojnem boju srečno zmagal. Premagal je želje po bogastvu, ker ga je vera učila zaničevati posvetne reči; nadvladal je zmote sveta, ker mu je vera podajala resnico; in premagal je nasilstvo sveta, ker mu je vera krepila voljo. In tako je sv. Jernej premagal svet kot učenec Jezusov, kot apostol sveta in kot mučenec svete cerkve.

Preljubi Jezus, uči nas danes po sijajnem vzgledu svojega slavnega učenca, kako moramo s sveto vero premagovati svet, da nas ne premotijo njegove ničemurnosti, nas ne prevarijo njegove zmote in nas od tvoje svete službe ne odvrnejo njegovi napadi!

Blagor tistim, ki božjo besedo poslušajo in jo hranijo! (Luk. 11, 28).

Preljubi v Gospodu!

Neredna skrb za posvetno blago ovira človeka v sodelovanju z milostjo božjo. Kakor hitro naveže kristjan svoje srce na posvetne reči, izgubi ljubezen do večnih, se oddalji od Boga, in najlepše obljube svete vere nimajo nanj vpliva, ker išče svojo srečo in veselje v minljivih rečeh in posvetnih nasladnostih. Trudi se in ubija po noči in po dnevu, kako bi pomnožil premoženje, razširil posestvo, naložil denar na visoke obresti. Zdaj poskakuje veselja zavoljo dobička, zdaj se topi žalosti zavoljo izgube: vedno je nemiren in poln skrbi, ki mu ne dopuščajo, da bi se više povzdignil proti nebesom. O, kako bi mogel takšen človek izpolnjevati božjo voljo, pa bi mogel sodelovati s podeljeno mu milostjo? Pri najsvetejših opravilih je raztresenega duha in ne more niti najkrajše molitve pobožno opraviti.

Prav zato je bila prva dolžnost Jezusovih učencev, da so se odpovedali ničemurnemu svetu in popolnoma vdali

milosti božji. Bili so ubožni, ali Jezus je hotel, da še bolj ubožajo. Od vsakega je terjal, da se loči od staršev, žene, sorodnikov, prijateljev in znancev, da bi njegovo srce ne bilo razdeljeno na več strani, da bi posvetni oziri ne motili ljubezni do nebeških rečij. Prepovedal je božji Učenik svojim učencem vse, kar je nepotrebne, in dovolil jim le, kar je neobhodno potrebne; še za prihodnji dan bi naj ne skrbeli, temveč brezmejno zaupali v božjo previdnost. Pač močne vere je trebalo, da so se apostoli povsem vdali in prepustili božji odredbi, da so živeli na svetu in med svetom kakor izven sveta in nad svetom.

Kakor druge apostole je poklical Jezus tudi sv. Jerneja iz nizkega stanu za svojega učenca. Pravijo, da je poklicani bil ribič, ker pomenja Bartolomaj toliko, kolikor sin Tolomajev ali sin moža, ki zajema vodo — filius Tholomai i. e. suspendentis aquas, in ker je ribil s Petrom po Janezovem poročilu (Jan. 21, 23); ali pa je bil oratar in vrtnar, ker ga je Filip našel pod figovim drevesom. Mično nam opisuje sv. evangelist Janez njegov poklic v apostolsko službo. Ko je blagi Izraelec počival nekda na svojem vrtu v Kani Galilejski pod hladno senco figovega drevesa, premišljujoč svetopi-semske napovedi Mesijevega prihoda, je prišel njegov prijatelj Filip iz Betzajde in mu je oznanil: Njega, o katerem je pisal Mozes v postavi in preroki, smo našli, Jezusa, sina Jožefovega iz Nazareta. Vendar Natanael, kakor imenuje sv. evangelist Janez našega apostola, medtem ko ga Matevž (10, 3), Marko (3, 18) in Lukež (6, 14) imenujejo Bartolomaja, od koder izhaja naše skrajšano ime Jernej ali Arnej — Natanael, pravim, ni mogel verjeti, da bi vzveličanje Izraelcem prihajalo iz Galileje, katere prebivalci so bili med judi najbolj zaničevani, ker so bili pomešani z ajdi, predvsem s Sirci in Feničani, in so se poprijeli marsikaterih tujih šeg in navad. Vsled tega je vprašal odkritosrčni Natanael Filipa: More li kaj dobrega iz Nazareta biti? Filip je odgovoril: Pridi in poglej! In nemudoma sta šla h Gospodu. Ko je Jezus videl prihajati novega učenca, je rekel poslušalcem: Glejte, to je prvi Izraelec, v katerem ni zvijače!

Skromni Natanael se je nad to pohvalo in nad bistrim pogledom Jezusovim silno zavzel ter je spoštljivo vprašal: Od kod me poznaš? In Jezus mu je odgovoril: Preden te je Filip poklical, ko si bil pod figovim drevesom, sem te videl.

Ko je Natanael videl, da pozna Jezus njegovo notranjost, je vzkliknil poln vere: Učenik, ti si Sin božji, ti si kralj Izraelski! Jezus pa mu je odvrnil: Ker sem ti rekel: Pod figovim drevesom sem te videl, veruješ; še kaj večjega kakor to boš videl. In rekel mu je: Resnično, resnično vam povem, videli bote nebo odprto in angele božje gori in doli hoditi nad Sinom človekovim. (Jan. 1, 45—51).

To evangelijsko poročilo nam dovolj jasno spričuje poglobitve čednosti sv. Jerneja kakor njegovo odkritosrčnost, vernost, stanovitnost, odločnost. Natanael Bartolomaj — hebrejski נְתַנְאֵל בֶּרְתוּלַי, kakor se glasi njegovo polno ime in pomenja Natanael (Deodatus, Bogdan) Bartolomaj (sin Tolomajev), kakor se je imenoval tudi Peter Simon Bariona, Simon sin Jonov — torej Jernej, novoizvoljeni učenec Jezusov, pač ni imel, kakor niso imeli drugi njegovi tovariši, na svetu blaga, na katero bi bil navezal svoje srce. Toda, če človek tudi nima ničesar na svetu, menite, ljubi moji poslušalci, da vsled tega manj ljubi svet? Ali ne hrepenijo po zakladih ravno tisti, ki jih nimajo? Apostoli so sicer vse zapustili in so sledili za svojim mojstrom, vendar pa so upali, da bodo pridobili s tem mnogo več, kakor so imeli in izgubili.

Tudi sv. Jernej je šel za Kristusom, nadejajoč se, da bo »kralj Izraelski« ustanovil mogočno kraljevstvo, v katerem bo tudi on zavzemal odlično mesto. S početka niso sploh imeli apostoli pravega pojma o božjem kraljevstvu na zemlji, o sveti cerkvi; pričakovali so posvetno kraljevstvo, v katerem bodo prvi ministri ali služabniki kraljevi. Tja do slovesnega vnebohoda svojega ljubljenega Učenika so vedno upali, da bo utemeljil sijajno državo, v kateri bodo ž njim vred gospodovali, to je, zapovedi dajali, sodili, kazni določevali. Iz tega obnašanja Jezusovih učencev razvidimo, kako

preslepijo človeka posvetne misli in skrbi, kako ga zmotijo in prevarijo. Apostoli so hoteli Gospoda zapustiti, ko so videli, da tako dolgo ne ustanovi zaželenega kraljevstva.

Šele po milostnem prihodu tolažnika in razsvetljevalca sv. Duha so spoznali svoj vzvišeni poklic in so zatrli svoje poželenje po začasni slavi in oblasti. Šele zdaj se je čutil sv. Jernej srečnega, da ni imel posvetnega blaga, ker je sprevidel, da bo mogel skrbeti tembolj za nebeške blaginje. Ne zlato in ne srebro in noben drug pozemeljski zaklad ni vznemirjal njegovega srca; odpovedal se je vsemu, ter je bil vesel, da ni imel, kamor bi bil položil utrujeno telo. Pa od kod ta izredna krepost? Od svete vere, ki je prešinila in povzdignila Jernejevo srce nad vse ničemurnosti tega sveta. Vera ga je vedno spominjala božjega Vzveličarja, ki je bil ubog iz zgolj ljubezni do nas. Vera mu je ponavljala opomin, češ, da ni vreden svojega Gospoda, ako terja zase boljši stan, kakor si ga je izvolil on. Vera ga je učila, da nikoli ne umirijo in ne zadovoljijo minljive reči srca, pač pa je spravljajo v nevarnost, da izgubi večni mir in zgreši neminljivo srečo. Vera mu je neprestano ponavljala Kristusovo obljubo, da bo bogat v večnosti, kdor je ubog v časnosti; pa da bo povišan v raj, kdor je bil ponižan na svetu. Te zanesljive ker božje obljube so sv. Jerneja napolnjevale v apostolski službi z nepopisnim veseljem in pogumom. Njegova bogatija je bila ljubezen do Boga in do bližnjega; njegova zakladnica milost božja; njegova nepremična opora zaupnost v previdnost božjo. In tako je zmagal sv. Jernej po svoji živi veri svet in njegove izkušnje.

Kako podučljiv je za nas, krščanski poslušalci, vzgled velikega apostola Jerneja. Ko ga je Jezus izvolil za steber svoji cerkvi, mu je naložil dolžnost, da se odpove vsemu posvetnemu, da tem laže dela za čast božjo in za lastno in bližnjega vzveličanje. In pokorni učenec je zvesto izpolnjeval naročeno mu dolžnost. Ko so ga hoteli v nekem kraju bogato obdariti za necenljivo dobroto svetega evangelja, je odklonil ponujano plačilo, rekoč: Jaz nisem prišel iskati zlata ali srebra, temveč da bi spreobračal duše k spoznanju prave vere in vodil v večno

vzveličanje. Tudi nas je vsedobri Bog izvolil za svoje učence, ker nas je pri svetem krstu prerodil v kristjane, kar ničesar druga ne pomenja kakor učence in nasledovalce Kristusove. Vendar od nas ne zahteva, kar je zahteval od svojih apostolov, namreč, da bi zapustili vse in sledili za njim. Ne, tega noče; pač pa hoče, da ste, predragi, polni žive vere, to se pravi, da živite, kakor vas uči vera. Vera vas pa uči da pridno izpolnujete dolžnosti svojega stanu; da vestno opravljate svoja dela in si tako služite potrebni živež, pa si tudi za prihodnje dni kaj prihranite in privarčite, ali to brez lakomnosti, krivičnosti, nevošljivosti. Vera vas uči, da morate hvaležni biti Bogu za to, kar vam je podelila njegova očetovska roka. Imate li malo, pomislite, da je sreča, ne več imeti. Bog ve, kako bi rabili, ko bi bili več prejeli. Imate li pa mnogo, glejte, da se poslužujete časnih zakladov tako, da ne izgubite večnih.

Reveži, tolažite se v svoji siromaščini; ne zavidajte premožnejših; ne godrnjajte zoper previdnost božjo! Vedite, da je Bog tudi vaš oče, ki vas ne bo zapustil; on hoče pa bolj vašo večno kakor časno srečo, in vam daje zato prilžnost, da si naberete obilo bogastva za drugo življenje. Po svojem revnem stanu ste podobni Vzveličarju, ki si je izvolil revščino iz čiste ljubezni do grešnikov. Zato so pa tudi reveži njegovi posebni ljubljenci, ki jih bo v nebesih bogato poplačal. Vse to in še mnogo več vas uči sveta vera, s katero lahko premagujete nezadovoljnost, nepotrpežljivost, zavist, obupnost.

Vi premožnejši pa, ki ne poznate težav revnega življenja, pomislite, da ste le oskrbniki prejetega blaga! Zato pa ne navezujte nanj svojih src! Imejte svoja ušesa vedno odprta prošnjam ubožcev in sirot! Lomite radi svoj kruh ž njimi! Pomnite dobro, da bote odgovor dajali od svojega hiševanja, in da bote netrohljivi zaklad prejeli v nebesih, ako trohljivo blago na zemlji rabite po nauku svete vere, ki vas opominja: Ne spravljajte si zakladov na zemlji, kjer jih rja in molj konča, in kjer jih tatje izkopljejo in ukradejo. Temveč zbirajte si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rja ne molj,

in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo! (Mat. 6, 19. 20).

O ljubi moji poslušalci, ko bi vsi s svojimi posestmi ravnali po zlatih naukih svete vere, kako veselo bi bilo življenje že na tem svetu. Reveži bi ne zavidali bogatinov, in bogatini bi ne puščali ubogim sile trpeti. Ne bilo bi grde zavisti in pogubne nezadovoljnosti. Kristjani bi zvesteje služili Bogu. Zakaj, od kod tolika mlačnost v službi božji, ako ne od ondot, ker so ljudje preveč vdani posvetnosti. Saj še zmerom velja in bo veljal izrek Gospodov: Kjer je tvoj zaklad, tam je tudi tvoje srce. (Mat. 6, 21). Kdo bi verjel, da iščejo mnogoteri kristjani svoje vzveličanje le na tej zemlji kakor neverniki, ki ne poznajo posmrtnega življenja?

Vendar mi nočemo teh posnemati, pač pa hočemo nasledovati sv. Jerneja, ki je prav cenil posvetno bogastvo, je zaupal previdnosti božji in je premagal svet s svojo neomahljivo vero.

Preljubi v Gospodu!

Sv. Jernej, duhovni sin Sina božjega, pa ni le zmagal s svojo trdno vero poželjivosti po minljivih stvareh, zmagal je ž njo tudi vse zmote, s katerimi bega in kvari svet um človekov.

Blagi Galilejec Natanael Bartolomaj je bil poklican od Jezusa Kristusa, da oznanjuje ljudstvom, ki so tavalali v temi nevednosti in nenravnosti, evangeljske resnice, da iztrebi njih nevero, izkorenini njih strasti, pa vsadi čednosti v njih srca. O kolike vneme je trebalo, da je sv. Jernej izvršil vse to. Pobožno izročilo pravi, da je prepotoval Indijo ali tako imenovano srečno Arabijo, kjer je pridigoval svete resnice po navodu evangelja sv. Matevža; saj je sto let pozneje slaven ravnatelj in učitelj Aleksandrijske šole, Pantænus († 212), našel tam hebrejski rokopis Matevževega evangelja, ki ga je bil tam zapustil sv. Jernej; potem je prehodil Likaonijo, Perzijo in Partijo, Medijo in zlasti Veliko Armenijo, od koder njegov častni naslov »apostol Armencev«.

Prehodil je torej dežele, kjer so prebivali divji pagani, ki niso poznali pravega Boga, pač pa so častili ničevne malike; ki niso marali za druge postave kakor za postavo mesenega poželenja; ki niso poznali resnice in pravice, poštenosti in ljubezni, pač pa so vganjali hudobije, o katerih se jim je zdelo, da so dobra dela.

K takim divjakom je bil poslan blagi mož, ki ni poznal zvijače. Koliko truda in trpljenja je moral pač prenašati pri ljudstvih, ki so pogrešala vsako omiko in oliko. S kako neverjetnimi zmotami se je moral bojevati. Nihče ni imel zapopadka o pravem Bogu. In sv. Jernej bi jih naj učil spoznavati, častiti in moliti nezapopadljivega troedinega Boga. Pač težka naloga! Kako naj bi neznani mož učil nadnaravnih skrivnostij negodne ljudi, ki niso druga verovali kakor to, kar so videli z očmi in tipali z rokami?

Vprašam vas, krščanski poslušalci, bi li takšni odnosi ne prestrašili najsrčnejšega junaka, da ne odpotuje med tako sprijene rodove? In našega gorečega blagovestnika niso preplašili. In zakaj ne? Zato ne, ker je iskal in našel nepremagljivo moč v veri, ki jo je oznanjeval nevernikom. Vesel se je oziral že v duhu po krajinah, kjer bo na tisoče nesrečnih duš rešil pogina, razdjal kraljevstvo hudega duha in razširil slavo božjo. Njegovo srce je plamtelo ljubezni do zapuščenih ajdov in je kopernelo po njih vzveličanju. Zato je rad prepustil drugini vrstnikom oznanjevanje svete vere v svoji ožji in širji domovini, v Galileji in Judeji, pa je hipoma odpotoval v paganske dežele, ki so mu bile odločene, da pridiguje v njih vzveličavne nauke Kristusove.

Ko je došel med zapuščene sirote, ni živel več zase, temveč za svoje varovance. Globoko je obžaloval zas'epljenost ljudstev, katera je imel satan v svoji popolni oblasti, ter je najpoprej molil za njih razsvetljenje. Nato pa je obiskoval templje, v katerih je razkrival ljudem laži in goljufije praznih bogov; je zahajal v palače vladarjev, katerim je oznanjeval neskončno dobrotljivost in usmiljenje kralja kraljev; je hitel v mesta, vasi in sela, da oznanjuje prebivalcem vstanjenje iz groba grehov. Tu se je trudil, da očisti z vodo svetega

krsta nedolžne otroke; tam si je prizadeval, da omehča srca odraslim ter jih pridobi za krščansko vero. Po dnevu je množil s svojimi ognjevitimi pridigami število vernikov, in po noči je zbiral, učil in posvečeval može, ki bi naj nadaljevali započeto delo.

In tako je sv. Jernej vkljub vsem zaprekam vspešno razširjal po paganskih deželah kraljevstvo Jezusovo. Premagal je z lučjo svete vere zmote, zvijače in hudobije, ki so bile vkoreninjene v srcih nevernikov. Kralji in knezi so položili svoje krone in svoja vladarska žezla k nogam križanega Kristusa. Ljudstvo je trumoma hrulo h krščanskim naukom. Maliki so zginili, templji so bili spremenjeni v cerkve, mesta so sprejela veselo vest o božjem Odrešeniku. Nečistniki so postali sramežljivi, nezmerneži zrdžljivi, ošabneži ponižni, lakomneži radodarni, nevošljivi dobrohotni, jezavi potrpežljivi in leni goreči. Vse se je obrnilo na bolje. Vera je zmagala.

Vse hvale in vsega posnemanja je vredna gorečnost sv. apostola Jerneja v razširjevanju božjega kraljevstva po daljnih deželah in v njegovem utrjevanju v srcih človeških. Učenec Kristusov je potoval iz dežele v deželo, da pridobiva neumrljive duše za Boga. Bi li mi, ljubi moji poslušalci, ne hoteli skrbeti vsaj za vzveličanje lastnih duš? Ni pač imenitnejšega poklica, kakor je ta. Vsem bogatim in revnim je odločen isti cilj in konec: neskončna večnost. In vendar, kako malomarni so nekateri kristjani glede na večnost! Vnemajo se le za časne dobrine, za nje darujejo mir, vest in svojo čast; na večnost ne mislijo. Mnogo jih živi v pregrehah; in če jih neskončno pravični Bog pokliče s sveta, kaj jih pač čaka, ako ne večnost nesrečna?

Bodi vam vsem sv. Jernej izpodbudni vzgled. Ste li očetje in matere ali hišni gospodarji in gospodinje ter imate otroke in posle, ki so izročeni vaši skrbi, bodite njim apostoli. Učite jih, bati se Boga, izpolnjevati njegove zapovedi, ljubiti ga in služiti mu verno. Kažite jim srečno pot nedolžnega življenja. Privadite jih, da bodo visoko cenili milost svete vere. Izprašujte jih, kaj so se naučili pri pridigah in kršćan-

skih naukih, pa jih opominjajte, da darujejo svoja dela Bogu, to je, da se privadijo delati iz dobrega namena, v čast božjo in v svoje in bližnjega blaženstvo. Varujte jih grešnih priložnostij, opozarjajte jih na strašne kazni, ki čakajo hudobneže; dajajte jim v besedi in dejanju lepe vzglede, in tako bote premagali zmote in prevare sveta. Preljubi, prosim vas v imenu sv. Juda Tadeja, vojskujte se za vero, ki je izročena svetim. Zakaj vrinili so se ljudje, ki so že zdavna zapisani v obsojenje, hudobni, ki milost našega Boga prevračajo v razuzdanost in taje edinega gospodovalca in gospoda našega Jezusa Kristusa . . . Ti preklinjajo, česar koli ne vedo; kar pa ponatori vedo kakor neumna živina, v tem se pogublajo. Gorje jim, ker hodijo po Kajnovi poti, in so vdani Balaamovi zmoti zavoljo dobička, in poginjajo v Koretovem nasprotovanju. Ti so v svojih pojedinah nagnusni, se goste brez strahu in se pasejo; so oblaki brez vode, ki jih gonijo vetrovi; jesenska drevesa brez sadu, dvakrat usehla, izkoreninjena; valovi divjega morja, ki lastno sramoto iz sebe penijo; tavajoče zvezde, katerim je vihar teme hranjen vekomaj . . . Ti so, ki godrnjajo in tožijo; po svojem poželenju žive, in njih usta govore prevzetne reči in povzdigujejo ljudi zavoljo koristi. Vi pa preljubi, spomnite se besed, ki so vam bile poprej govorjene od apostolov Gospoda našega Jezusa Kristusa! (Jud. 3. 4. 10—13. 16. 17).

Preljubi v Gospodu!

bčudujmo še sv. Jerneja v njegovi najslavnejši zmagi, ki jo je s svojo stanovitno vero pridobil nad svojimi mučitelji.

Smrt Jezusovih učencev in zagovornikov je vselej bila tisti slovesni trenotek, v katerem se je razodela vsa resnica in

vsa moč njihove vere. V strašnih bolečinah so pokazali mučenci, da je slonela njih vera na božji nezmotljivosti, in da jim je podelila milost, ki krepí človeka in ga dela potrpežljivega v najhujšem trpljenju. Mučenci so bili stanovitnejši v trpljenju, kakor mučitelji v mučenju. In ta stanovitnost je množila grozovitosti preganjalcev, a vendar se je kraljevstvo božje širilo in širilo. In ta moč, ki je vedno premagovala svet, ni li krščanska vera?

Enako se je zmagovito pokazala vera sv. Jerneja ob koncu njegovega življenja. Ni bilo dosti, da je naš sv. apostol prepotoval mnogo dežel v vročini in zimi, v gladu in žeji, v slaboti in revščini, naposled je moral preterpeti grozno mučenje. Kar je prerokoval Kristus apostolom, se je izpolnilo tudi v življenju sv. Jerneja. Čeprav je spreobrníł mnogo svojih sovražnikov, ostalo jih je še vendar, ki so blagega moža črteli strupeno. Služabniki praznih bogov so se zakleli, da ga bodo umorili. Ujeli so ga in izdali sodnikom, ki so ga vsled krivih tožeb obsodili v strašno smrt.

Pojdimo v duhu na kraj, kamor pripeljejo nedolžnega obsojenca. Besneči divjaki ga zgrabijo, privežejo k stebri in ga bičajo, da se je kmalu ločila koža od trupla; zato trdijo nekateri življenjepisci, da so svetniku slekli ali odrli kožo s telesa. Kri teče curkoma po životu, telo je sama rana, apostol je mož grozних bolečin. Poglejte na podobo v velikem altarlju, ki jo je naslikal sloviti mojster Janez Martin Schmidt iz Kremisa († 1801). Ali vas ne obide groza in pretrese strah, ko gledate le mrtvo podobo? Zares, strašno je premišljevati te neizrečene muke, a kaj šele jih trpeti.

O ljubi moji kristjani, če imamo mi le majhno rano, kako nas skeli, da že skoraj ne moremo prenašati bolečin; kaj je pač sv. Jernej občutil, ko je bil po vsem telesu razmesarjen! Toda, so li te grozovite muke omajale njegovo vero? Ne. Še v njih je pogumno oznanjeval križano ljubezen, Jezusa Kristusa. Njegovo telo je bilo že na pol mrtvo, a vera je v srcu še živela prav krepko. Le obglavljenje je zaprló mučencu zlata usta, da niso več oznanjevala veličja božjega. Vera, ki jo je zvesto branil in ohranil do zadnjega

vzdihljaja, je še po smrti govorila glasno in pričala jasno sovražnikom, kako slaba je bila njih sila, da bi ugasnila njeno mogočno luč.

O sveta katoliška vera, kakšno moč ti je podaril tvoj ustanovitelj, da ne premagaš svojih nasprotnikov nikoli popolneje kakor tedaj, kadar mislijo, da so te zatrli že popolnoma; in da svojih spoznovalcev nikoli bolj ne povelichaš kakor tedaj, ko jih svet preganja in mori!

Z zmagovito močjo svete vere se moramo vsi tolažiti v nadlogah, ki nas dohajajo na svetu. Saj ni najti človeka, ki ne bi imel križev in težav. Starše muči nepokorščina in razposajenost njih otrok; soseda preganja zasegljivost in zavist sosedova; nedolžnega tlači krivičnost hudobneža; reveža lomi sila; bolnika tare bolečina; delavca trpinči vročina. In ako ne trpimo na telesu, trpimo pa v duši. Saj nas nadlegujejo neprenehoma izkušnje in zapeljujejo v grehe. To trpljenje ni najmanjšé. Kaj žalosti bolj človeka, kakor da se mora vedno vojskovati s sam sebo, pa si ne more nikoli mirno reči: Glej, tvoja duša je utrjena v milosti in ljubezni božji!

Vendar, kako ogromne zasluge bi si lahko pridobivali, ko bi trpljenje, bodi vnanje bodi notranje, prenašali vdani v voljo božjo! Kako zadovoljni bi bili s svojimi križi, ko bi bila naša vera živa, dejanska, delavna! Spoznali bi, da moramo na svetu trpeti, če se hočemo po smrti veseliti; sprevideli bi, da se sedanja nadloga ne da primerjati prihodnji sreči; prepričali bi se, da moramo z Jezusom križ nositi, ako želimo z njim vred kraljevati. Ne terja pa od nas, kakor je terjal od apostolov, da bi prelivali kri za njegovo vero; toda on zahteva, da smo potrpežljivi v bridkostih, katerih se ne moremo iznebiti v tej dolini solz. Veljaj vam zato opomin sv. apostola Juda Tadeja: Preljubi, vzdajte se na svojo presveto vero in molite v svetem Duhu! Ohranite se v ljubezni božji, čakajoči usmiljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa v večno življenje! (Jud. 20. 21).

V Gospodu dragi kristjani!

Po splošnem mnenju učenih mož je bil sv. Jernej v Albanopolu, mestu Velike Armenije, mučen in tamkaj tudi pokopan. Grški cesar Anastazij I. (491—518) je daroval svete ostanke mestu Duras v Mezopotamiji. Od tod so jih okoli leta 809 prenesli na otok Liparo, ki leži na severni strani trikotne Sicilije. Leta 832 so jih slovesno prepeljali v mesto Benevent pri Neapolju, in leta 983 jih je dal cesar Oton III. (983—1002) prenesti v Rim, kjer počivajo v porfirni krsti pod glavnim altarjem sloveče bazilike, ki je posvečena sv. Jerneju in stoji na otoku sredi reke Tibere. Stolna cerkev v Angleškem mestu Kenterberiju (Canterbury) je prejela v dar roko sv. apostola. Manjše svetinje se nahajajo po cerkvah v Italiji, Franciji, Nemčiji, Španiji in Portugalski. Spomin blažene smrti sv. Jerneja praznuje cerkev dne 24., po nekod pa kakor v Rimu dne 25. avgusta.¹

Ako še končno enkrat pogledamo v duhu na življenje našega slavljenca, moramo pač priznati, da je krasno ogledalo, v katero se moramo pridno ozirati, če hočemo pravično in sveto živeti.

Katoliški kristjani, ki so, kakor pravi sv. Pavel, pozidani na temelj apostolov, *super aedificati super fundamentum apostolorum* (Efež. 2, 20), se sploh radi spominjajo svetih apostolov, ker jih ti spominjajo Gospoda samega. Saj so živeli z Jezusom tri leta, so poslušali njegove nauke, so videli njegove čudeže in so bili priče njegovega trpljenja, njegove smrti, pa tudi njegovega vstajenja in vnebohoda. Kot zvesti učenci so živeli, delali, trpeli in umrli le zanj; in zdaj zopet žive pri njem, kakor si je želel sv. Pavel: Želim razvezan in pri Kristusu biti. (Filip. 1, 23). Na sodnji dan bodo s Kristusom vred sodili

¹ Lectio IV., V. et VI. Breviarii romani in festo s. Bartholomaei apostoli die 24. vel 25. Augusti. — Acta sanctorum Bollandiana. Augusti tomus quintus. Parisiis et Romae, 1868. Str. 7—108. — Dr. Georgius Moesinger, Vita et martyrium s. Bartholomaei apostoli. Salisburgi, 1877. Str. X+64.

svet, to je, oni nas bodo klicali na odgovor, kako smo verjeli njih pričevanju, kako smo izpolnjevali njih nauke in posnemali njih življenje.

Obenem nas spomin svetih apostolov potrjuje v veri na Jezusa Kristusa, ker so ž njim občevali, se njega dotikali, ga videli v nebesa iti, so v njegovem imenu čudeže delali, ter so naposled zanj trpeli in umrli. Njih trdna vera mora nas utrjevati v veri in njih stanovitno upanje v upanju in njih goreča ljubezen v ljubezni.

Srečni ste Vojničani, da imate farno cerkev posvečeno apostolu, ki sluje posebno po svoji zmagonosni veri. Posnemajte ga v njej. S tem ga bote najbolj častili. Zato sklenem svojo pridigo, posvečeno njegovi proslavi, s ponižno prošnjo:

O Gospod, obudi v srcih Vojniških župljanov vero, ki je navduševala sv. Jerneja v apostolski službi, vero, ki je začetek človekovega vzveličanja, podlaga in korenina vsega opravičenja, brez katere ni mogoče dopasti tebi in priti v družbo tvojih otrok! (Trid. zbora seja VI. pogl. 8). Pošlji vsem sv. Duha, ki je njega vodil; prešini vse z gorečnostjo do svoje svete službe, da bodo poslušni tvojim zapovedim in srčni ob času pregonov! Daj nam vsem po vzgledu farnega patrona premagovati svet, da bomo po srečni smrti deležni plačila, katero uživa sv. apostol že okoli dvatisoč let in je bo užival na vekomaj vse veke! Amen.

Pridiga

na god sv. škofa in spoznovalca Nikolaja, patrona farne cerkve v Sevnici ob Savi, dne 5. decembra leta 1880.

Bratje, spomnite se svojih prednikov, ki so vam oznanjevali besedo božjo; glejte konec njih življenja in ravnajte se po njih veri! (Začetek berila ob prazniku sv. Nikolaja. Hebr. 13, 7).

V Gospodu dragi kristjani!

večnem spominu bo pravični, poje pesnik kralj David. (Psl. 111, 7). Resnico tega svetopisemskega izreka potrjuje slovesnost, ki nas je danes zbrala v tej novo zidani, veličastni cerkvi. Kdo pa je oni, katerega spomin praznuje danes lepa Sevniška fara? Pravičnež je, ki je pred petnajstimi stoletji zapustil revno dolino solz, katerega čast in hvala pa se razlega po vsem širnem katoliškem svetu, katerega slavno ime napolnjuje z rajsko radostjo krščanska srca na izhodu in zahodu, na jugu in severu: saj skoraj ni lakho najti moža, katerega ime bi se splošneje, zaupneje in više slavilo, kakor ime svetnika, kateremu je posvečena vaša farna cerkev, kateremu se že od davnih časov sem priporoča Sevniška župnija v varno zavetje.

Toda, zakaj je zaslužil sv. Nikolaj ali Miklavž toliko češčenje po vsem krščanskem svetu v vseh stoletjih, pri vseh narodih? Je li bil glasovit učenjak ali zmagonosen vojskovodja ali kralj ali vsaj premeten svetovalec kakšnega posvetnega mogočnika? Ne, tega vsega nič ni bil. Še zgovornosti sv. Janeza Krizostoma ni imel, pa tudi ne učenosti sv. Avgušтина, pravi pobožno izročilo. Vendar pa sluje kakor kateri bodi učenjak, vladar, modrijan ali učenik. Od kod torej možu tolika čast in slava? Nikolaj je bil svet. Svetost, to je njegova zasluga, njegova priporočba, njegova izpričba. Krasile so moža čednosti, ki store človeka pred Bogom pra-

vičnega: in to je podlaga neumrljivosti, ki traja vse čase, ki nima druge meje, kakor le večnost. Zato velja o vašem farnem varihu v pravem in polnem pomenu psalmistov izrek: V večnem spominu bo pravični. (Psl. 111, 7).

V proslavo vašega farnega pomočnika in priprošnika hočemo danes razkriti njegove vsega hvaljenja in posnemanja vredne čednosti. Njegovo uzorno življenje delimo lahko v dve dobi: v prvi je živel kot vzgleden kristjan med svetom, in v drugi je opravljal odgovorno cerkveno službo. V prvem delu bomo torej premišljevali, kako je bil sv. Nikolaj v mladosti po svoji deviški čistosti, globoki pobožnosti in po svojem izrednem usmiljenju do ubogih vzoren vzgled krščanski mladini. V drugem pa bomo izvedeli, kako je bil v duhovniškem stanu po svoji gorečnosti in iskreni ljubezni dobri pastir, ki žrtvuje svoje življenje za svojo duhovno čredo, in kako je v tem sijajen vzor vsem višjim.

O sveti škof spoznovalec, ki si tako mogočen pred Bogom po svojih slavnih delih in si tako češčen v cerkvi po svojih velikih čudežih, izprosi nam vsem tukaj zbranim milost, da bomo zvesto posnemali, kar hvalimo na tebi! Bratje, spomnite se svojih prednikov, ki so vam oznanjevali besedo božjo; glejte na konec njih življenja in ravnajte se po njih veri! (Hebr. 13, 7).

Preljubi poslušalci!

v. Nikolaj je bil v drugi polovici tretjega stoletja rojen od premožnih pa tudi bogaboječih staršev v maloazijski pokrajini Liciji v mestu Patari, v kraju, kamor je bil več ko dve sto leti poprej prinesel luč svetega evangelja slavnoznani apostol sveta, sv. Pavel. Bil pa je sv. Nikolaj kakor nekdanj Samuel od Boga izprošen po svoji bogoljubni materi. Dolgo je mati molila, pa je molil tudi bogoslužni oče za zarod, in sad te stanovitne molitve in vdane prošnje je bil sv. Nikolaj. In tako se je zopet uresničilo, da je otrok molitve navadno tudi otrok svetosti.

Že v prvih otroških letih je kazal Nikolaj znamenja svoje prihodnje svetosti tako, da so se Patarani popraševali, kaj še bo neki iz tega otroka? Kaka luč še bode prižgana sveti cerkvi po čednostih tega izvoljenega deteta? Srečnejši je bil deček od marsikaterega drugega vrstnika, ker si je neomadežano ohranil krstno oblačilo. Čistost in nedolžnost sta ga zalšale, da je bil podoben angelu v človeškem mesu. Pri njem ni bilo najti navadnih otroških pregreškov, kakor svojeglavnosti, nepokornosti, lehkomišljenosti, razposajenosti; temveč vsi so se čudili njegovi pohlevnosti in poslušnosti, njegovi vsestranski kreposti.

Čudovito, že otrok, ki vendar nima skoraj druga ko poželjivost, je bil zmeren in se je vsakega petka in vsake sobote postil, da ni zaužil ničesar. Do razveseljevanja in igranja ni imel nagona. Edina njegova radost je bila pobožna molitev v cerkvi. Kak veličasten prizor je pač moral biti, gledati nežnega otroka, kako kleči ponižno pred altarjem, se v solzah topi in se v duhu pogovarja s svojim stvarnikom!

Nadalje je imel daroviti Nikolaj še tudi drugo posebno veselje, da je namreč rad delil ubožcem od tega, kar so mu starši dali za lastne potrebe. S tem je položil temelj svoji poznejši, tako občudovani milosrčnosti do bližnjega.

To je bil naš Nikolaj v svojih deških letih. Takšen otrok je moral pač biti tisti, katerega je Jezus v sredo med svoje učence postavil ter jim ga v vzgled priporočil, rekoč: Resnično vam povem, ako se ne spreobrnete in niste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljevstvo. Kdor koli se poniža, kakor ta otrok, ta je večji v nebeškem kraljevstvu. (Mat. 18, 2—4). Vprašam vas, krščanski poslušalci, se li nahaja na svetu lepša stvar, kakor je nedolžni otrok, v katerem odseva božja podoba njegovega stvarnika, ki varuje krstno nedolžnost, ki raste kakor mlada lilija, napajana od nebeške rose, razširjajoča okoli sebe prijetno vonjavo in očarljivo milobo?

In zato, ljubi moji, kdo bi mogel brez žalosti, nevolje in jeze misliti, da se v sedanjem času nahaja mnogo brez-

vestnežev, ki si prizadevljejo, mladino zastrupiti, jej vzeti nedolžnost in pobožnost, dve najlepši bisernici mladini. Zatorej je pa, krščanski očetje in matere, vaša največja dolžnost, da varujete svoje otroke pred zapeljivim svetom, pred vsem pa, da jim sami niste v spotiko in pohujšanje. Kako plačilo bi vam nekdaž bilo, ko bi po zanikarni odgoji svojih otrok zakrivili njih časno in večno nesrečo? Tega vas Bog varuj po mogočni priprošnji velikega prijatelja otrok, svetega Nikolaja.

Podučujte otroke v krščanski veri, vadite jih v krščanskem življenju, napeljujte jih zgodaj k molitvi, k službi božji, k prejemanju svetih zakramentov! Povejte jim, da brez čednosti ni prave sreče ne na zemlji in ne v večnosti! Kažite jim za vzgled mladega Nikolaja, pa jih tudi priporočujte njegovemu varstvu! S tem bote svojega farnega patrona najbolje častili, in otroci bodo vedno vaše veselje in vaš venec.

Predragi poslušalci!

Itimo dalje v premišljevanju izpodbudnega življenja sv. Nikolaja in pogledjmo, kakšen vzgled je dajal mladeničem in mladenkam.

Za vsakega človeka nastopi nevarni čas, ko se vnamajo v njegovem notranjem strasti, ki mu pretijo s pogubo na tem in drugem svetu. V viharu dobi mladeniški se pogubi največ ljudi; zabredejo v napake in grehe, ki jim grenijo vse dni življenja. Srečen, kdor se ubrani teh strastij!

Sv. Nikolaj je bil tako srečen. Poln strahu božjega in prave modrosti je spoznal, da se more dragi zaklad čistega srca ohraniti le z najskrbnejšim premagovanjem vseh hudih skušnjav in z odpravo vseh grešnih priložnostij. Zato je krotil svoje meso, je bedel nad svojim srcem, pa je bežal pred veselicami in se je ogibal zanj poželjivosti. Njegovo kratkočasenje je bilo učenje, branje svetih knjig, moljenje in pa izvrševanje telesnih in duhovnih del krščanskega usmiljenja.

Pa kako lahko bi bil naš slavljenec živel veselo in dobro! Po svojih rano umrlih starših je podedoval veliko bogastvo. Ali ne, da bi denar zapravljaj, razuzdano živeč; njegovo premoženje je bilo premoženje ubožcev in sirot. Skrivaj je podpiral reveže in siromake. Sila genljivo je, kako je prikrival dobrote, ki jih je delil bližnjemu. Le Bogu je znano, koliko dobrega je storil na tihem. Njegovo srce je bilo vedno pripravljeno, da objame vsakega trpina.

Ko so njegove dobrote ostale svetu, a ne nebesom prikriti, nam je v poduk in posnemo znana posebna njegova miloščina. Živel je takrat v Patari bogatin, ki je po nesreči izgubil vse svoje imetje. Da bi sebe in svoje rešil gladu in dalje preživil, je sklenil svoje tri hčerke prepustiti grešnemu življenju, da bi s tem služile sebi in očetu potrebno hrano. Ko izve revščino in grešni naklep sv. Nikolaj, hiti v tihi noči pod okno tiste hiše ter vrže noter mošnjo denarjev. Taisto ponovi še dva večera. Tako zmeče v hišo toliko denarja, da so se vse tri hčere mogle pošteno omožiti in se tako rešiti sramote. Ali pri tretjem daru je srečni oče spoznal svojega dobrotnika; in odslej so meščani vedeli, odkod toliko na tihem storjenih dobrot, prejetih milodarov.

O sveta vera, kake želje, sklepe in nagibe vsajaš kristjanom v srca! O srečna mladina, ki posluša tvoj glas in živi po tvojih naukih! Zemlja in nebo jo bota hvalila. Kako sladko veselje in sladek mir napolnjuje nedolžno, pobožno dušo! A kako slaba je tolažba brezbožnemu, zapravljivemu kristjanu! Povej ti sam, ki si dozdej zapravljaj premoženje, dobljeno od staršev, si li našel pravo veselje v razsipnem življenju? Ti li ni ostalo srce prazno in nezadovoljno? Si li našel stalno srečo v hudobiji in pregrehi? Ti li ne kljuje srca neka nezadovoljnost, ki ne bo nehala, dokler ne kreneš na edino osrečevalno pot pobožnega krščanskega življenja?

Bodi v svoji zmernosti in radodarnosti sv. Nikolaj ogledalo krščanskim mladeničem in dekletom! Kakor je on svoje premoženje v dobro obračal in si je tako nabral neminljivih zakladov, enako naj ne zabi krščanska mladina pri svojem časnem premoženju večnega, ki ji bo pridobilo božje usmiljenje ter pripravilo posest v nebesih.

Preljubi poslušalei!

Slišali ste, kako je živel sv. Nikolaj med svetom za Boga in svojo dragoceno dušo. Zdaj vam moram pa še razložiti, kako je izpolnjeval dolžnosti duhovskega stanu, v katerega je bil poklican po previdnosti božji.

Težko je dandanes, ljubi moji, dokazati lehkomišljenemu svetu, kolika je vrednost in čast mašniškega stanu. Dasiravno je njegova oblast, kakor ni oblast nobenega mogočnega na zemlji — saj ima le on čudovito oblast, grehe odpuščati ali pridrževati, pa ima moč, najimenitnejšo daritev opravljati in besedo božjo ljudem oznanjevati — vendar pa je vkljub tem prednostim in predpravicam nekam izginilo nekdanje spoštovanje in veselje do tega stanu.

Kako vse drugače je mislil in sodil sv. Nikolaj. Od mladih nog je živel sveto in je hrepenel goreče po duhovskem stanu; vendar se ni drznil stopiti vanj, ker je čutil in spoznal njegovo veličastnost. Ali ko ga je lastni škof poklical in odločil za mašnika, je sprejel to čast z nepopisnim veseljem, pa je popustil svoje premoženje in se je popolnoma posvetil vzvišenemu stanu. Pri posvečenju je škof zaklical v preroškem duhu: »Bratje, jaz vidim svetu novo solnce vzhajati in človeškemu rodu veliko tolažbo prihajati. O srečna čreda, ki ga bo kdaj za pastirja dobila!« Kako vestno je izpolnjeval svoje dolžnosti, kako sveto je živel, priča dovolj to, da je zaslulo njegovo ime blizu in daleč in da so ga škofje prosili, naj zasede izpraznjen škofovski prestol.

Prevreden je bil te časti, da se je ne bi bil nevrednega spoznal. Zato je hipoma zbežal. Pravijo, da se je vrgel v čolnič in je po strašno razburkanem morju veslal v Palestino, kjer je skrit živel v duplinah, v katerih so nekdaj prebivali preroki stare zaveze. Od tod je šel v samostan Sion, da bi tukaj živel le Bogu. Toda Bog mu je odločil drugo mesto. Klečeč nekega dne v svoji celici, je zaslišal glas, ki mu je rekel: »Nikolaj, tu ni njiva, ki sem jo za te odločil. Vstani in pojdi tja, ker je močno naseljeno, da se povelečuje moje ime po tebi.« Na to je potoval Nikolaj v Miro, glavno mesto Licijske pokrajine.

Tukaj je bil pa ravno škof umrl, in Licijski škofje so se bili zbrali k novi volitvi. Enemu teh častitljivih starčkov vdihne sv. Duh misel, izvoliti tistega, ki bo drugo jutro prvi prišel v cerkev in se zove Nikolaj. Nikolaj vidi prejšnjo noč v prikazni devico Marijo, bližajočo se mu s palijem ali plaščem, kakršnega nosijo nadškofje. Te prikazni, ki se naj kmalu nad njim izpolni, se je svetnik hudo prestrašil. Ko pa pride drugi dan po svoji navadi prvi v cerkev maševati, ga vprašajo škofje, kako se imenuje. Odgovori jim: »Ubog grešnik sem po imenu Nikolaj.« Razodenejo mu, da je vsled včerajšnjega sklepa on novoizvoljeni nadškof Mirski. Nikolaj jame jokati in tožiti, da to ni mogoče, ker je preslab za toliko breme. Škofje pa mu razložijo, da je to volja božja, razodeta po njih molitvah in prošnjah. S tem utolažen se je dal posvetiti za Mirskega nadškofa, kateremu je bilo več škofov podložnih.

Tu bi zdaj bilo primerno mesto, opisati vzornega nadpastirja, njegovo neutrudno gorečnost, njegovo neusahljivo milosrčnost, njegovo neomejeno skrbnost za vdove, sirote, zapuščene in preganjane. Tu bi se prilegalo, govoriti o njegovih mnogoštevilnih čudežih, kako je namreč ozdravljaval bolnike, obujal mrtve k življenju, kako je odvrčeval nezgode od svojega ljudstva, kako je pomagal prevarjenim do pravice.

Ali vse to opustim in vam rajši povem še kaj čudovitejšega iz življenja vašega farnega patrona. Res, lepo je, čudeže delati; ali še lepše je, za sveto vero trpeti. Ljubezen do Boga je višje cene, kakor čudodelnost. Kristus je učencem, ki so mu veseli pripovedovali, da so jim celo hudi duhovi podložni, dejal; Ne veselite se tega, da so vam duhovi pokorni; veselite se pa, da so vaša imena zapisana v nebesih (Luk. 10, 20), to je, da bote zavoljo svojih dobrih del vzveličani! Dar, čudeže delati, ne vzveliča; zakaj na sodnji dan bodo mnogoteri porekli: Gospod, gospod, ali nismo v tvojem imenu prerokovali in v tvojem imenu hudiče izganjali in v tvojem imenu veliko čudežev delali? Ali Gospod jim bo očitno odgovoril: Nikdar vas nisem poznal; poberite se izpred mene, vi hudodelniki.

(Mat. 7, 21—23). Tistim pa, ki so v njega verovali in ga ljubili, bo rekel: Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, in posedite kraljevstvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta. (Mat. 25, 34).

Sv. Nikolaj je postal škof, ko je curkoma tekla mučeniška kri v razsežnem rimskem cesarstvu. Šest cesarjev je vladalo tedaj: Dioklecijan, Maksimijan, Galerij, Maksimin Daja, Maksencij in Licinij. Deset let so bili verni kristjani hudo preganjani. Cesarji so hoteli popolnoma uničiti katoliško cerkev. Toda krvoločni vladarji so izginili s površja zemlje. Edini Licinij je še ostal. S početka se je kazal prijaznega katoliški cerkvi; ali ko si je utrdil prestol, je odgrnil plašč, ki je zakrival njegovo globoko sovraštvo do Kristusa, in je zapovedal, da naj kristjane preganjajo in ubijajo kakor divje zveri.

Škof mesta Mire, sv. Nikolaj, poln duha sv. Ignacija, sv. Polikarpa in sv. Ciprijana, ki so pred kakimi dvesto leti pretrpeli mučeniško smrt, je dal svoji duhovni čredi vzgled krščanske neustrašljivosti in stanovitnosti. Gnan pred pagskega sodnika ni kazal najmanjše boječnosti. Mirnega srca, kakor apostol, je dejal: Mi moremo umreti, a svoje vesti ne moremo oskruniti! Ko so ga zavoljo odločnega izpovedanja Kristusove vere bičali, ni godrnjal, pač pa se ga je polastila tako goreča želja umreti za Jezusa, da mu cesarski namestnik ni dovolil izredne sreče, ampak ga je dal v železje vkleniti in v tamnico vreči, kjer bi bil žalostno končal, da ne bi bil Licinij premagan od cesarja Konstantina Velikega, ki je svetega škofa rešil iz ječe in ga na prejšnje mesto posadil. Vrnivši se med svojo ljubljeno čredo je storil sveti škof toliko čudežev, da so ga sploh imenovali čudodelnika, kakor malo poprej sv. Gregorija iz Nove Cezareje.

Preskočil bi važen dogodek iz življenja sv. Nikolaja, ko ne bi omenil, da je bil slavní škof tudi na znamenitem občnem cerkvenem zboru v Niceji leta 325, na katerem se je bilo zbralo 318 odličnih škofov, ki so javno potrdili pravi nauk o Jezusu Kristusu nasproti krivovercu Ariju, ki je trdovratno tajil božjo natoro ali naravo našega Odrešenika. Sv. Nikolaj se je tu nahajal v društvu sv. Atanazija, sv. Germana, sv.

Pafnucija in sv. Makarija, sploh v društvu skoraj samih svetih mučenikov. Častitljivi zborovalci so soglasno obsodili trdovratnega Arija, rekoč: Prekletstvo brezbožnemu Ariju! Prekletstvo njegovemu nauku in njegovim pisarijam! Prekletstvo njegovim privrženikom! In v Niceji potrjeni nauki še danes veljajo in bodo veljali v cerkvi do konca dni. In te vzveličavne resnice je pomagal utrditi in proglasiti sv. Nikolaj. Kakšna verska gorečnost je pač morala navdajati njegovo junaško srce!

Pa po tolikih vrlih zaslugah ni nehal sveti mož skrbeti za svojo dušo. Da bi storil za njo še kaj več, se je poslovil končno od svojih ovčic, katerim je zapustil kakor testament svoje lepe vzglede in modre nauke, pa je odšel v samostansko samoto, da bi se, ločen od šumnega sveta, tem laže pripravil za dobro smrt in srečno sodbo. Pobožno izročilo pripoveduje, kako je bil tu vedno zamaknen v molitev in kako so v njegovi celici angeli prepevali rajsko-sladke pesmi. Ko je umiral, so prihiteli angeli, da spremljajo njegovo sveto dušo pred sedež božji.

Umrli je slavní cerkveni oče, z očmi vprtimi v nebo in z besedami na jeziku: Gospod, v tebe je moja duša upala, vzami jo v svoje roke, dne 6. decembra okoli leta 342. Njegovo truplo so položili v marmornato rakev v Mirski stolni cerkvi. Leta 1087 so pobožni trgovci njegove svete ostanke pripeljali v Bari, mesto Neapuljskega kraljevstva, ter so jih v ondotni cerkvi sv. Štefana shranili. V trenutku pokopa so svete kosti kakor nekdanje kosti preroka Elizeja (IV. Kralj. 13, 21) obudile mrtvega k življenju.

Sploh so se na grobu sv. škofa v Miri in v Bariju godeli veliki čudeži. Moč njegove priprošnje so mnogoteri kristjani vidno okusili. Mornarji so bili v hudih urah rešeni; vojne armade so se srečno otele pogina; kralji in knezi so si ohranili krone in prestole po njegovi pripomoči. Kaj čuda, da je češčenje njegovega spomina postalo splošno? Ni mogoče naštetí cerkev, kapel, altarjev, zastav in praporov, ki jih je bilo v teku stoletij njemu posvečenih. Pet krasnih svetišč so pozidali njemu na čast v mestu Konstantinopolu. V naši Lavantinski škofiji je triindvajset in v Ljubljanski

šestdeset cerkev posvečenih njemu. Več narodov si ga je izvolilo za svojega patrona. Dežela Belgija ga časti posebno iskreno. Ruski narod ga slavi kot svojega apostola. Grška cerkev ga poveljuje kot svojega najmočnejšega variha. Da, na vzhodu in zapadu, na jugu in severu se nahajajo goreči častilci velikega škofa in spoznavalca svete cerkve. Nikolaj je res, kar pomenja njegovo grško ime Νικόλαος, latinsko populi victor, zmagovalec ali obvladalec ljudstev.

V Gospodu ljubljeni kristjani!

voj govor o svetem Nikolaju, vašem slavnem farnem patronu, končam, kakor sem ga začel s Pavlovimi besedami: Bratje, spomnite se svojih prednikov, ki so vam govorili besedo božjo; glejte konec njih življenja in ravnajte se po njih veri. In zdaj še nadaljujem: Jezus Kristus je ravno tisti včeraj in danes in vekomaj. Ne dajte se z mnogoterimi in tujimi nauki zapeljati. Saj je najbolje z milostjo potrditi srce, ne z jedmi, katere niso pomagale njim, ki so živeli o njih... Tukaj nimamo obstoječega mesta, temveč prihodnjega iščemo... Dobrotljivosti pa in delitve nikar ne zabite, ker taki darovi ugajajo Bogu. Bodite pokorni svojim predstojnikom in podložni; zakaj oni čujejo kakor taki, ki bodo za vaše duše odgovor dajali, da z veseljem to storijo in ne zdihovaje; to bi namreč ne bilo za vas dobro... Bog pa miru... vas stori pripravne k vsemu dobremu, da storite njegovo voljo. (Hebr. 13, 7. 8. 9. 14. 16. 17. 20. 21).

Ti pa, o sveti Miklavž, sprejmi danes in zanesi naše dobre sklepe in obljube pred prestol božji, ter nam izprosi blagoslova, da jih bomo v dejanju izvrševali! Oziraj se milostno na to faro, ki te časti že toliko časa kot svojega mogočnega branitelja! Vzemi pod svojo okrilje vse hiše,

da kraljuje v njih živa vera, trdno upanje in dejanska ljubezen! Brani otroke pred zapeljivim svetom! Varuj mladeniče in dekleta zgube deviške čistosti! Podpiraj starše in vse predstojnike v izpolnjevanju njih težkih dolžnostij!

Po smrti nam pa vsem izprosi milo sodbo, da se bo uresničila molitev, ki jo moli sveta cerkev na tvojem slavnem godovanju: O Bog, ki si po svetem Nikolaju storil toliko čudežev, reši nas po njegovem zasluženju in njegovi mogočni priprošnji plamena peklenškega ognja! Amen.

Pridiga

pri obletnici večne bratovščine v Selnici ob Dravi, v
nedeljo 5. novembra 1882.

Hčerka moja je ravnokar umrla;
pa pridi in položi na njo svojo roko
in oživela bo. In Jezus vstane ter
odide za njim: on in učenci njegovi.
(Mat. 9, 18. 19).

V Gospodu ljubljeni kristjani!

prav genljivem dogodku govori današnji sveti evangelj. Sv. apostol in evangelist Matevž nas v duhu pelje v žalujočo družino, k mrtvaškemu odru nežne deklice, dvanajstletne hčerke Jairove. Jezus sam se je usmilil potrtega očeta, da je nemudoma šel s svojimi učenci za njim na kraj žalosti, v hišo, v katero je došla v goste neizprosna smrt ter je pobrala nadepolno mladenko.

Res, hitro je uslišal božji Vzveličar očetovo prošnjo. Koj v trenutku je obiskal hišo žalovanja. Vselej ni Jezus tako naglo izpolnil prošnje. Tuintam se je obotavljal, rekoč:

Pojdi, jaz pridem pozneje; ali pa, vrni se domov in našel boš, česar iščeš. Vselej ni hotel nebeški Učenik storiti čudeža. Toda, kadar je slišal o smrti, je hitel brez zamude na pomoč, je pomagal koj s čudežem. Nikjer ne beremo v evangelju, da bi bil odrekel pomoči, če je bil prošén za mrliča.

Da, pri mrtvih je kazal Jezus svojo neskončno ljubezen, je razodeval vso svojo usmiljenost; tu je odkrival svoje ljubeče srce, polno gorečnosti za časno in večno srečo revnega človeškega rodu. Vdovo iz mesta Najm, ki je jokala za krsto edinega sina, kako jo je milo tolažil in ji je obudil od mrtvih dragega otroka, njeno upanje v prihodnosti, njeno luč in palico v starosti. In kdo ne občuduje milosrčnosti Gospodove pri grobu Lazarjevem? Malokdaj poročajo evangelisti, da se je posolzil Sin božji. Polile so solze njegovo sveto obličje, ko je gledal z oljske gore lepo mesto Jeruzalem ter se je spomnil njegovega strašnega konca zavoljo trdovratno nespokornih prebivalcev. Razjokal se je Jezus v vrtu Getzemani in na križu, kakor bi pač smel posneti iz Pavlovih besed: Kristus je molitve in prošnje z močnim glasom in s solzami daroval njemu, ki ga je mogel oteti smrti. (Hebr. 5, 7). Na grobu svojega ljubljence Lazarja pa se je božji Vzveličar razjokal tako milo, da je pričujoče ljudstvo ginjeno klicalo: Glejte, kako ga je ljubil! In danes, brez odlaganja se je napotil za očetom umrle hčerke, da potolaži žalujočo družino.

Ljubi moji poslušalci! To dejanje Jezusovo nam mora biti v poduk in vzgled; zakaj Jezus ni ničesar storil brez pomena in namena. Ko je torej kazal do umrlih tako usmiljeno srce, nas je hotel s tem podučiti, kako se moramo tudi mi obnašati do svojih rajnih. Minoli četrtek smo praznovali spomin vernih duš v vicah, katerih bi se naj še celo osmino spominjali v svojih vsakdanjih molitvah.

Tukaj v prijazni Selniški fari je pa ustanovljena še posebna pobožnost vernikom na korist ob smrti in po smrti in sicer živim za srečno zadnjo uro in mrtvim za hitro rešitev iz strašnih vic. Ker obhajamo ravno danes obletnico te tako imenovane večne bratovščine, namenjene umirajočim in umrlim, ne najdem primernejšega predmeta za premišlje-

vanje v tej uri, kakor da ostanemo z Jesusom in njegovimi apostoli pri mrtvih ter preudarimo: kako je presveti Trojici in vsem nebeščanom prijetna naša molitev za duše rajnih; potem kako je naše početje v veselje in prid rajnim; in na-
posled kako je to nam samim v hasek in korist.

Oče nebeški, blagoslovi moje besede in gani srca mojih poslušalcev! Jezus, Odrešenik neumerjočih duš, uči nas skrbeti za rajnih duše in naše lastne! Sv. Duh, posvečevalec duš, daj nam milost, da bomo svoje in duše v vicah vedno pripravljali za nebesa! Marija, tolažnica žalostnih, izprosi nam in našim rajnim srečno večnost!

Kristjani predragi!

Da molimo za verne duše v vicah, da jim pomagamo s postom, z milošnjo, z odpustki in drugimi dobrimi deli, komu bi pač bilo ljubše kakor Očetu nebeškemu? Bog je vstvaril kakor nebo in zemljo tako tudi človeški rod sebi v čast in ljudem v vzveličanje ter želi, da vsi dosežemo svoj veličastni cilj, da vsem odpre vrata nebeška, da vsi pridemo k njemu, svojemu stvarniku, da se vsi ž njim vekomaj veselimo. Zato hrepeni rešiti revne duše iz vic, ko so zadostile njegovi neskončni pravičnosti. Vendar tej morajo zadostiti. Zakaj ničesar omadežanega (Apok. 21, 27) in nepopolnega ne sme in ne more priti pred neskončno svetega Boga, ki še na solncu najde madeže in na angelih nepopolnosti. Duše v vicah si pa same ne morejo pomagati; toda mi jim lahko pomoremo, če zadostimo božji pravičnosti po molitvah, postih, milošnjah, daritvi svete maše, sploh po nadnaravno zazlužnih delih. Koliko veselje za neskončno usmiljenega Očeta, kadar zamore vsled naših dobrih del rešiti dušo iz strašnih muk in tug čistilišča!

In Jezus Kristus, ki je za vse ljudi trpel in umrl, kako rad pač rešuje po našem prizadevanju duše iz vic, za katere je prelil svojo kri do zadnje kaplje! Ko je še hodil po svetu, kako željno je pač iskal duše, da jih reši; in zdaj kraljujoč v nebesih, kako pač mora koprneti, da mi posredujemo med

njim in svojimi rajnimi, da jih more sprejeti v nebeški raj. Zatorej pa skrbimo po vseh močeh za verne duše v vicah; s tem častimo obenem drugo božjo osebo, ker smo namreč vzrok, da presveta kri Kristusova ni tekla zastonj za rajne.

In sv. Duh se istotako veseli rešitve vernih duš iz kraja žalosti v raj veselja. On je pri svetem krstu in sveti birmi vtisnil dušam neizbrisno znamenje otrok božjih, ter jih je tu in pri drugih svetih zakramentih napolnil s svojimi milostmi in darovi. In kaj more potemtakem bolj želeti, kakor da jih čiste in neomadežane kmalu k sebi vzame! In tako se vse tri božje osebe neskočno veselijo, ako z dobrimi deli pri-tekamo dušam v vicah na pomoč.

Poleg presvete Trojice se tega veseli pa tudi Marija, pomočnica kristjanov; se tega veselijo vsi kori angelov in vse trume svetnikov; da, vsi izvoljeni v nebesih se radujejo nad rešitvijo bridko trpečih duš v vicah. Kdor to ve in premisli, kako ne bi hotel potem opravljati dobrih del v prid rajnim, pridobivati odpustkov njim v korist, najemati svetih maš, ki so najzdatnejši pripomoček k njih vzveličanju?

Kristjani predragi!

ko se nebeščani veselijo pomoči, ki jo izkazujemo vernim dušam, kaj še le čutijo te reve, ko zadobijo po našem trudu večno vzveličanje?

Duše v vicah so vredne in potrebne naše pomoči, ker trpijo grozne bolečine, da si groznejših misliti ne moremo. Nahajajo se v ognju, kakor razlagajo sploh sv. očetje znamenite besede sv. apostola Pavla v prvem listu do Korinčanov: Kakšno je vsakterega delo, bo poskusil ogenj. Kogar delo . . . ostane, bo plačilo prejel. Kogar delo pa zgori, bo škodo trpel; on pa bo otet, vendar tako kakor skozi ogenj. (I. Kor. 3, 13—15). Človek, ki sicer v milosti božji pa z omadežanimi deli pride pred božjega sodnika, bo rešen, vendar tako, kakor skozi ogenj, to je potem, ko je škodo trpel, ko je bil očiščen madežev po ognju v vicah. — Ogenj vic je proti ognju na tem svetu, kar je pravi ogenj proti naslikanemu; torej živi ogenj

proti mrtvem, pekoč proti nepekočemu. Tako vsaj učijo razsvetljeni cerkveni očetje. In bolečine v vicah so hujše od vseh bridkostij na zemlji; so strašnejše od vseh muk, ki so jih prestali mučenci in mučenke svete cerkve. Mislite zdaj, ljubi moji, na sv. Jerneja, kateremu so ločili kožo od telesa; na sv. Lavrencija, katerega so na ražnju pekli; spomnite se mučencev, katere so oblivali s smolo ter jih užigali, da so goreli kakor baklje; potem onih, katere so metali v jame med strupeno golazen, ali so jih polivali z medom ter za noge in roke vezali k stebrom na solncu, da jih je mrčes polagoma zgrizel ali pa so zgnili; nadalje tistih, katerim so trnje zabadali pod nohte in so jim vlivali raztopljen svinec v zevajoče rane, posebno pa v prazne očesne votline in v usta, ko so jim poprej oči izkopali in jezik iztrgali.

Kaj ne da, ljubi moji, grozovite muke! Ali vendar so le senca muk v vicah. To trpljenje ni trpljenje duš v vicah, marveč je le slaba podoba bolečin, ki jih morajo prenašati obsojeni v vice. Združite vse bede in boli, ki si jih morete domisliti, v eno in imate le slab zapopadek o grozovitostih v vicah. Ne bom dalje našteval in opisoval teh muk in tug, da ne bi preveč ali premalo povedal, vendar s sv. Pavlom smem vzdihniti: Strašno je pasti v roke živega Boga! (Hebr. 10, 31). Sklicujem se še na slavnega škofa in cerkvenega očeta sv. Avgušтина in na največjega cerkvenega učenika sv. Tomaža Akvinata, ki oba trdita, da so muke v vicah podobne mukam v peklu, samo da so poslednje večne, neminljive, prve pa so časne in minljive. Kdor vse to presodi, o kako ne bi imel usmiljenja do ubogih duš v vicah?

Pa ne le samo grozno trpljenje rajnih v vicah, ampak tudi njih neizrečeno koprnjenje po gledanju božjega obličja nas mora siliti, da jim pomagamo z dobrimi deli. Seveda, nam se dozdeva neverjetno, kako bi mogla zguba večnega Boga žalostiti dušo. Zdaj namreč še prav ne čutimo te največje nesreče, ker še ne poznamo neskončne lepote troedinega Boga. Ali od telesa ločene duše bolje spoznavajo to in pri osebni sodbi že previdijo jasneje krasoto božjega obličja, od katerega se pa morajo ločiti na nedoločen čas v vicah.

Vsled ločitve od Boga in pa vsled hrepenenja po njegovem zauživanju trpe duše v vicah nepopisne bolečine. Tu se uresničuje, kar beremo v bukvah psalmov: Mojo dušo žeja po močnem živem Bogu: kdaj bom prišel in se prikazal pred obličje božje? (Ps. 41, 3). Mislite si, ljubi moji poslušalci, sina, ki po svetu hodi daleč proč od svoje rojstne hiše, od svojega dragega očeta in svoje ljube matere. Kako vzdihuje po milem domu. Po mnogih letih se mu posreči, da more pot nastopiti v sladko domačijo. Že se bliža rojstni hiši, že gleda ljubeznivi obraz očetov in materin, ali o groza, oče ga pahne od sebe, rekoč: Poberi se od mene in ne vračaj se, dokler nisi zadostil za vse svoje krivice in hudobije! In nesrečni sin mora znovič od doma, znovič v tujo deželo, poln žalosti, težav in trpljenja. Tak nesrečen otrok je zapuščena duša v vicah, ločena od svojega nebeškega Očeta.

Mislite si nevesto, ki čaka in čaka praznično oblečena svojega ženina, da jo pelje pred altar k zaželeni poroki. Po dolgem neprijetnem čakanju pride ženin, ali o žalost, on veli nevesti: Proč od mene, na tebi so madeži; jaz sovražim vsak madež, proč toraj od mene! In nevesta mora izpred ženina, vsa potrta, žalostna, nedopovedno nesrečna. In takšna revna nevesta je duša v vicah, ločena od svojega nebeškega ženina, od svojega neskončno lepega ljubljenca. Kdo bi pač revici ne želel pomagati, bi je ne hotel kmalu rešiti iz obupanja polnega stanja?

Nadalje moramo pomagati svojim rajnim, ker si sami ne morejo pomoči. Odtekel jim je čas. Po smrti ni več zasluženja, ampak le plačilo. V vicah ni več priložnosti za opravljenje dobrih del, tam se pravi: v ječi trpeti, dokler ni poplačan zadnji vinar. Tam so solze, je jok in stok, je bridko trpljenje — toda brez zaslug. Okrajšanje žalostnega stanja je navezano na naše molitve, poste, milošnje, na poslušanje in najemanje svetih maš, na prejemanje svetih zakramentov in pridobivanje svetih odpustkov. Ah, kako željno pričakujejo duše v vicah, da se jih usmilimo in jim okrajšamo z dobrimi deli čas trpljenja! Kdo izmed vas, ljubi moji, bi si ne prizadeval, da reši očeta ali mater, brata ali sestro, prijatelja

ali dobrotnika iz ognja, ki bi nastal doma ali pri sosedu? Kdo ne bi klical ljudi na pomoč, da rešijo iz plamen nesrečneža, ki se sam ne more rešiti? Skrbimo vendar, da ne bodo duše v vicah tožile in klicale: Človeka nimamo, kakor je tožil osemintridesetletni bolnik pri vodnjaku Betezdi Gospodu, rekoč: Nimam človeka, da bi me nesel . . v kopel. (Jan. 5, 7). Zajemajmo pridno iz studenca božjih milostij v okrepčavo revnim dušam v vicah! Ravnajmo se po opominu modrega Siracida: Mrtvemu milosti ne odreci! (Sirah. 7, 37).

Ako bi vas pa vse, kar sem vam povedal, še ne nagnilo k pomoči za uboge duše v vicah, prisiliti vas mora pač misel, da se tam nahajajo morebiti vaši ljubi starši, brati in sestre, otroci, telesni in duhovni dobrotniki, ki vas prosijo pomoči, kakor je prosil Job svoje prijatelje, rekoč: Usmilite se me, usmilite se me, vi vsaj prijatelji moji; ker Gospodova roka me je zadela! (Job. 19, 21). Morda trpijo v vicah taki, katerim ste vi krivi, da so prišli v kraj žalovanja, ker ste jih pohujševali in v greh zapeljevali. Zato ste dolžni, da se jih usmilite, da jim olajšate trpljenje. Vaša dobra dela jim bodo v tolažbo in veselje kakor solnce, ki pošilja svoje dobredejne žarke v tamnico.

Res, srečni ste, ljubi farani, da imate prelepo bratovščino, ki vas napeljuje k dobrim delom na korist dušam v vicah. Opravljajte radi in zvesto društvene dolžnosti! Udeležujte se z veseljem mnogovrstnih odpustkov ter jih obračajte v prid vernim dušam! S tem ostanete vedno v tesni zvezi s svetniki v nebesih in z dušami v vicah, ali z zmagoslavno in trpečo cerkvo, v čemer obstoji občestvo svetnikov.

Kristjani predragi!

omoč, ki jo skazujemo vernim dušam, ni le tem koristna in prebivalcem nebes prijetna, temveč je tudi nam v veliki dobiček. Izredna sreča je za nas, če rešimo trpljenja dušo, ki že leta in leta vzdihuje po rešitvi iz vic in po sprejetju v nebeški raj. Za to podporo nam bo hvaležna priprošnjica pri Bogu, dokler se ne združimo ž njim.

Predragi v Gospodu, delajmo si prijatelje, dokler je dan; ko nastopi noč, ne more nihče več delati in je vse prepozno. Spominjajmo se rajnih, da se bodo potomci tudi nas radi spominjali. Žal, da se le pregosto in prerado pripeti, da spremljajo mrliča le do groba, da še tu jočejo in vzdihujejo; pa mine le kratek čas, in rajni je pozabljen; trava preraste grob in pozabljivost ga zakrije kmalu popolnoma. Ta tožba ne veljaj nam, ki smo danes tukaj zbrani.

Da smo radi molili za rajne, to nas bo neizmerno veselilo ob smrtni uri, ko vse neha in izgubi veljavo razen dobrih del; tu ne pomaga ne čast in ne bogatija, ne telesna lepota in ne posvetna mogočnost; tu imajo stalno vrednost le dela, zaslužna pred Bogom. Tudi gledé na dobrote, podeljene rajnim, velja ob smrtni uri izrek Jezusov: S kakršno mero merite, s tako se vam bo merilo. (Mat. 7, 2). Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli! (Mat. 5, 7).

O kristjan, povem ti: umrl boš, in sicer ne morebiti, ampak gotovo. Toda kdaj in kje in kako, ni gotovo. A umerješ gotovo. Za cvetom sledi sad, za spomladjo poletje, za soboto nedelja, za življenjem smrt. Ti umerješ gotovo. Da bo tvoja gotova smrt srečna, skrbi že zdaj, dokler si še zdrav in si še česar prislužiti moreš. Kadarkoli mrliču zvoní, spomni se njega in lastne smrti. Kadarkoli greš mimo pokopališča, zmoli za rajne tiho molitvico ter se spomni smrti, sodbe, pekla in nebes! Kdor se spominja poslednjih rečíj, ne bo grešil vekomaj.

Daruj pri današnji sveti maši, kakor tudi večkrat v letu, mesecu, tednu in dnevu svoja dobra dela Bogu za rajne, da se usmili tvoje duše, ko se bo ločila od telesa. Je li, ko bi bil tvoj oče ali tvoja mati, ali pa tvoj brat, tvoja sestra ali tvoj otrok v sužnosti, od koder bi ga mogel rešiti le z obilnim denarjem, o kako bi skrbno zbiral denar in bi ga rad daroval za jetnika. V hudi sužnosti se nahajajo duše v vicah; nabiraj zaklade, da jih odkupiš. Spomnite se jetnikov, kakor da bi bili sojetniki! (Hebr. 13, 3). Molitev je ključ, ki prazni vice in napolnjuje nebesa. Sveta in dobra je misel, moliti za mrtve, da bi bili grehov rešeni. (II. Mak. 12, 46).

V Gospodu ljubljeni kristjani !

Kar sem vam povedal o večni bratovščini, najdete izraženo na podobicah, ki jih prejemajo društveni udje. Upam, da je takšna podobica vsakteremu pri rokah. Pogledite jo večkrat in premišlujte radi, česar vas spominja.

Visoko na nebu kraljuje Marija Devica z Jezusom v naročju. Mati in otrok gledata milo z višine, da bi rešila verno dušo. Na desni kleči in vzdihuje v plamenu trpeča duša. Na levi opravlja mašnik najsvetejšo daritev svete maše, ki je najboljši pripomoček dušam v vicah, kakor uči svetí Tridentinski zbor v svojem odloku o vicah, izdanem v petindvajseti in obenem zadnji seji. Spodaj pod temi slikami zagledate bolnika na smrtni postelji in sicer že umirajočega. Koščena smrt mu zabada meč v prsi. Poleg stoji duhovnik s svetim križem in svetimi zakramenti. Umirajočega obseva sladek mir; kaže se, da umira z Bogom in s svetom spravljen, da umira opravičen. Njegovo dušo že spremlja Jezus s pomočjo rožnega venca v nebesa.

Kako pomenljivo in podučno je vse to. Trudimo se, da bo tudi naša smrt mirna in srečna, ker je vse odvisno od nje. Poslednji trenotek odloči za večnost. O kolika sreča za nas, če bo stal Jezus s svojo materjo pri naši smrtni postelji, kakor je stal s svojimi učenci pri mrtvaškem odru hčerke Jairove! Kaka tolažba bo za nas, ako nam bodo pri vstopu v drugi svet hitele naproti vzveličane duše ter nas pozdravljale: Vam se imamo zahvaliti za rešitev iz vic! Bodi vam Jezus za to usmiljen sodnik!

Zato pa ne nehajmo skrbeti za verne duše v vicah. In pri tem ne zabimo svoje duše. Hočemo umreti za srečno življenje, živimo za srečno smrt. Daj ljubi Bog, da bi bila naša imena, kadar dospemo do zadnje strani knjige svojega življenja, z napisom »smrt«, izbrisana iz knjige časnega življenja in zapisana v knjigo večnega! Amen.

Nagrobница,

govorjena pri pokopu mnogočastitega, dne 7. novembra 1884 umrlega gospoda Franca Juvančič, častnega korarja Lavantinske stolne cerkve, odlikovanca z vitežkim križem ces. avstr. Franc Jožefovega reda, kn. šk. konzistorialnega svetovalca, kanonika Strasburškega kapitlja, dekana in farnega predstojnika pri Novi cerkvi, dne 9. novembra (23. nedeljo po bink.) 1884.

Za pokojnimi pa, bratje, nočem, da žalujete, kakor oni, ki nimajo upanja, da se zopet vidijo. (I. Tesal. 4, 12).

V Gospodu žalujoči kristjani!

Bolje je iti v hišo žalovanja kakor pa v hišo razveseljevanja, govori in uči sv. Duh po modrem Salomonu. (Eccle. 7, 3). V tako hišo prepolno odkritosrčnega, resnobnega žalovanja smo danes prihiteli od blizu in daleč. Lepa novocerkovska fara je osirotela in je postala vdova, izgubivši svojega ljubljeneega duhovnega očeta in svojega premilega dušnega pastirja. Minoli petek zgodaj v jutro je namreč nehalo biti preblago in plemenito srce mnogočastitega gospoda Franca Juvančič, tukajšnjega dekana in farnega predstojnika. Kakor je žalostni glas o nagli smrti tega vzglednega duhovnika hudo pretresel vse farane novocerkovske, tako je napolnil vsepovsodi, kamor je došel, po sosednih župnijah in dekanijah, pa po celi škofiji Lavantinski z bridko otožnostjo mnogoštevilne znance, prijatelje, duhovne brate in sodelavce visokega pokojnika.

Sicer pa tolika izguba zazluži tudi toliko žalost. Vse-splošna izguba terja vsesplošno žalost. Res krščanski poslušalci, vi smete in morete točiti vroče solze srčne žalosti po izgubi tako dobrega očeta, modrega učenika in tako zanesljivega vodnika po ozkotesni stezi v nebeško domovino. Med tem pa, ko ližete gorke solze, katerih so pokojni gospod popolnoma vredni, ko jokate in žalujete, pravim, molite ob-

enem in prosite, da so te solze tudi nekako polajšilo na natančni tehtnici božje pravice; pa da služijo tudi vam, ljubljeni v Gospodu, v dušni prid, da vam služijo k večnemu vzveličanju.

Toda, kako je to mogoče, me hočete morebiti vprašati; vsaj vendar velika žalost zavira pobožne molitve, zabranjuje dobra dela? Na to povsem opravičeno vprašanje odgovarjam z besedami, ki jih je najmodrejši vseh kraljev zapisal: Bolje je iti v hišo žalovanja, kakor pa v hišo razveseljevanja. V prvi se omenja konec vseh ljudi in še živeč človek premišljuje, kaj bo v prihodnje. (Eccle. 7, 3). Te pomenljive besede nas jasno učé, zakaj je vzveličavneje, obiskati hišo žalosti kakor pa hišo veselja — zato namreč, ker se človek v nesreči in žalosti poprej obrne k Bogu kakor pa v sreči in veselju. Če se pa človek zaupno obrne k Bogu, ga tudi Bog milostno pogleda, mu ponudi svojo mogočno roko, mu podeli svojo milost. Kadar si človek ni kod ni kam ne more pomagati, tedaj stopi pred svojega dobrotljivega nebeškega Očeta, pa njemu potoži, njemu odkrije svoje skeleče srčne rane. Da, prav posebno v trpljenju in v bolečinah se jame človek znovič pogovarjati z Bogom.

Enako ste se tudi vi, užaljeni farani novocerkovski, morebiti pretekle dni bliže pomeknili k Bogu, kakor si to sami domišljujete. Prav od petka sem, ko vas je zadela silna nesreča in težko nadomestljiva izguba, pa do tega prežalostnega trenutka, ko se vam vse, kakor nekdanj Salomonu, ničemurno dozdeva in vas, kakor sv. Pavla svoj čas, skoraj življenje več ne veseli, ste se morda v duhu pogovarjali z Bogom — ste njemu stavili resnomilo vprašanje: O preljubi in predragi Oče nebeški, pokaj si nas pogreznil v toliko žalost, si nam vzročil toliko izgubo, da si nam vzel preizvrstnega dušnega pastirja, ki nas je vedno vodil po zdravi in tečni paši krščanskega življenja? Ali dobrotni Bog vam enako resnomilo odgovarja po preroku Izaiju, tem evangelistu stare zaveze: Moje misli niso vaše misli; moja pota niso vaša pota, govori Gospod. Kajti kakor je nebo višje od zemlje, tako so

moja pota višja od vaših in moje misli višje od vaših mislij. (Izaij. 55, 8. 9). Mar ni Bog Gospod, ki suče vse svetove po volji svoji, ki solncu vелеva, da sije; pa mu zaukazuje h gnadi božji. Ali ni on preštel vseh vaših lasov, in ali ni on postavil vašemu življenju mejnika, katerega nihče prestopiti ne sme niti ne more?

Kaj porečete na take in enake svetopisemske besede? Se li ne bote hipoma vdali v voljo božjo in nagloma uklonili skrivnosti polnim namenom in naklepom božje previdnosti, ki vse reči od kraja do konca tako modro urejuje? (Sap. 8, 1). Odjenjali li ne bote od prevelike žalosti, ko vas sama večna Beseda Jezus Kristus tolaži, kakor je tolažil Marto in Marijo, one dve ljubeznivi sestrici svojega prijatelja Lazarja. Jaz sem vstanjenje in življenje. Kdor veruje v mene, bo živel, dasiravno je umrl. In vsak, ki živi in veruje v mene, ne bo umrl vekomaj. Veruješ li to Marta? ... Če veruješ, videla boš veličastvo božje! (Jan. 11, 25. 26. 40). In v tem trenutku zakliče Jezus Lazarja, po katerem se mu je bilo oko porosilo do solz, iz groba pa njegovemu mrtvemu truplu vdihne novo življenje.

Popolnoma tako se hoče tudi s tem le mrtvim telom, katero danes, v globoko žalost utopljeni, spremljamo v naročje matere zemlje, takisto pravim, se hoče tudi s temi le telesnimi ostanki zgoditi, se ve, ne takoj v tem hipu, pač pa gotovo na dan splošnega vstanjenja mesa. Tudi v evangelju, ki se vam je danes na triindvajseto pobinkošno nedeljo prebral pri dopoldanski službi božji, pripoveda sv. evangelist Matevž ta le preveseli in tolažbe polni dogodek. Jezus je ravno množici pridigoval, ko dospé k njemu neki starešina, se mu pokloni in reče: Hči moja je ravnokar umrla, ali pridi in položi na-njo roko svojo in oživila bo. In Jezus vstane in odide za njim — on in učenci njegovi ... In dospevši v hišo starešinovo, ugle-da piskače in ljudstvo, ki je hromelo. In reče jim, odstopite! Kajti deklica ni umrla, ona le spi. In posmehovali so se mu. Ko je pa ljud-

stvo izgnal, vnide in jo prime za roko, in deklica vstane. In ta dogodek se je razglasil po vsej tisti zemlji. (Mat. 9, 18. 19. 23—26). Tudi vam, ki danes svoje oči v solzah kopate, lahko porečem jaz: rajni gospod le spijo, spijo spanje pravičnega; pa udarila bo ura, ko se bodo zopet prebudili k novemu, nikdar več smrti zapadlemu življenju. In sladki up, da se zopet vidite in zedinite s svojim nopozačljivim dušnim pastirjem, vas mar ne more in ne mora napolnjevati s tolažbo, ki blagodejno hladi in krepi vsako tudi v najglobljo žalost potopljeno srce?

In ko vas sam božji Vzveličar tolaži, rekoč: Ne žalujte, jaz sem vaš dobri pastir, ki dam življenje za svoje ovce; pa tudi bogato plačujem svoje sopastirje in je prav zato preseljujem k svojemu nebeškemu Očetu, da so tudi moji služabniki in hlapci tam, kjer sem jaz in je moj Oče — ko vas, pravim, Jezus sam tako krepko tolaži, piše vam danes tudi slavni učitelj narodov sv. apostol Pavel tolažilno pismo, kakršno je pred osemnajstimi stoletji poslal svojim dragim Solunčanom, ki so prehudo žalovali po umrlih bratih in sestrah. Za pokojnimi pa, bratje, nočem, da žalujete, kakor oni, ki nimajo upanja. Kajti če mi verujemo, da je Jezus umrl in vstal, bode Bog tudi one, ki so v Jezusu zaspali, ž njim pripeljal. To vam pa povem po besedi Gospodovi, da mi, ki še živimo, ki smo ostali za prihod Gospodov, ne bomo prehiteli onih, ki so že zaspali. Kajti sam Gospod bo ob povelju in glasu arhangela in na trobento božjo stopil doli z nebá, in zamrli v Kristusu bodo vstali najpoprej. Potem bomo mi, še živeči in preostali, ž njimi vred vzeti na oblakih Gospodu naproti v zrak. In nato bomo vedno z Gospodom. Zatorej tolažite drug drugega s temi besedami. (I. Tesal. 4, 12—17).

Te resnega prevdarka vredne besede Pavlove, govoreče o smrti, vstanjenju in o sodbi, naj vas, dragi kristjani, nagnejo

k iskreni želji in železni volji, da se učite pri mrtvaškem odru svojega dušnega pastirja srečne smrti. Ta nauk je najvažnejši izmed vseh nauk. Gorje človeku, ki bi ga v življenju lahko mišljeno preziral ali pa celó prezrl. Srečne smrti se je treba prav zgodaj učiti. Še pri polnem zdravju moraš misliti že na svojo smrt. Ob času nevarne bolezni bi utegnilo prepozno biti. Da, smrt ni greh, ona je le plačilo greha; tudi še ni nobeno gorje, ni nobeno zlo. Pa najhujše gorje in najstrašnejše zlo — to ja slaba, nesrečna smrt, je smrt grešnika nespokornika.

Kakor boš živel, kristjan moj, tako boš umrl. Kakor boš umrl, tako boš prišel pred sodbo. Kakor boš prišel pred sodbo, tako boš sojen. Kakor boš sojen, tako boš znanprej živel: večno srečen ali pa večno nesrečen. Enega edinega sodnika imaš, ako pri tem izgubiš, ni pomoči pri drugem. Zatorej pa, ako hočeš umreti za življenje, moraš živeti za smrt. Tako so pokojni gospod čednostno živeli in so umrli prav lepo. Krepostnega življenja in srečne, blažene smrti se učite pri poduka polni rakvi svojega vzornega dušnega pastirja. Naj rajni gospod še pri svoji smrti predramijo nekatere grešnike, kakor je Samson še o svoji smrti več sovražnikov božjih ukončal, kakor poprej v življenju.

Predragi v Gospodu !

 a so bili pokojni gospod v resnici posnemanja vreden mož, pokazalo nam bo njihovo na dobrih delih in zlatih zaslugah bogato življenje, ki si ga hočemo zdaj, se-vé, le površno ogledati.

Častiti gospod Franc Juvančič so bili dne 9. septembra 1802 rojeni v divno lepi okolici, »Jamne« imenovani, ki leži skoro v sredi sladkih vinskih goric Konjiških. Njihovi starši — oče je bil oskrbnik cesarskih cest — niso bili bogati niti posebno premožni, pač pa so bili pošteni in pobožni, bogoin ljudoлюбni kristjani. Kako vrlo so vendar vse svoje otroke izredili! Najstarejši sin Sigismund je dne 19. septembra

1819 postal duhovnik ter je bil pozneje knezoškofijski dvorni kapelan, korar stolne cerkve Lavantinske in je dne 13. januarja 1845 umrl kot mnogozaslužni nadžupnik v Laškem trgu. Hčerke so vse postale prav pridne in bogaboječe gospé. Tudi mlajšega sinka Franceta so skrbni starši kmalu privadili onih čednostij, ki so največja lepota in najboljša dota vsakemu otroku: strahu božjega, ki je bil in bo začetek modrosti (Preg. 1, 7) pa tudi korenina neustrašljivega značaja; so ga privadili tihomirne pohlevnosti, radovoljne in nemudne ubogljivosti ali zveste pokorščine. Oče se je vedno ostro vedel proti sinu; ali zarad tega ni pojemala ljubezen v sinu do očeta niti v očetu do sina; ampak od dne do dne je naraščala in se krepko-živa ohranila tja do groba in še dalje tja črez grob. Sploh so se starši in otroci med seboj tako ljubili in spoštovali, da je medsebojna ljubezen in je to obojestransko spoštovanje poglavitna čednost izmed drugih spomina in posneme vrednih čednostij v vrli Juvančičevi familiji. Krščanski starši, ravnajte se po tem vzgledu in odgojajte po tem pravilu svoje otročiče! Dobro vzgojeni otroci so najdragocenejše blago za ta in oni svet. Hvale vredna dejanja pridnih otrok osrečujejo še starše, ko že po njihovih grobovih trava raste; nasproti pa tudi hudobna dela spridenih otrok težé še po smrti v življenju zanikarne starše.

Ko je mladi France kazal bistro glavo in plemenito srce, pošljejo ga brižljivi starši v latinske šole, katere je deloma v Mariboru deloma v Gradcu dovršil z najboljšim uspehom. Na to se brez ovinkov posveti težavnemu, semtér-tam hudo zaničevanemu pa vendar še zmerom največje časti vrednemu stanu duhovskemu. V semenišče vstopi v Celovcu kamor so se takrat slovenski dijaki iz naše škofije hodili bogoslovja učiti. Kako čedno so se morali gospod Franc Juvančič kot bogoslovec obnašati, svoje posle pa vestno in natančno izpolnjevati, spričuje dovolj okolnost, da so bili, četudi sam še ne duhovnik, vendar že v četrtem letu prefekt ali nadzornik črez druge gospode bogoslovce tudi presbiterje. Branili so se sicer resnobno tega odlikovanja ali ravnateljstvo jih je zavrnilo, češ, da ima ono določevati

o tej zadevi in nihče drug. Rečenemu nadzorništvu so se morali celo ukloniti vam vsem, kot vaš nekdanji kapelan, pa tudi vsemu slovenskemu svetu predobro znani knezoškof Anton Martin Slomšek, ki so bili Juvančičev šolski tovariš in pozneje mili prijatelj. Z gospodom Juvančičem se zopet vleže v grob eden sedaj že redko sejanih učencev in gojencev iz slavne šole in častite družbe Slomšekove.

Ker so bili gospod Juvančič v tretjem letu bogoslovja še premladi, da bi bili s svojim sovrstnikom Antonom Slomšekom vred dne 8. septembra 1824 posvečeni v mašnika, prejeli so še le dne 23. avgusta 1825 od milostjivega knezoškofa Ignacija Zimmermann zakrament sv. mašniškega posvečenja. Po izvrstno dokončanih bogoslovnih naukah so šli gospod Juvančič s preveselim srcem na trudapolno delo v vinograd Gospodov, v katerem so nasadili obilo rodni trt in plodnih mladik, ki bodo še bogat sad prinašale, ko bo že večerni veter hliedel preko trave njihovega grobišča. Dne 29. oktobra 1825 so kapelansko službo nastopili v prijetni fari sv. Martina poleg Slovenjega Gradca; pa so tamkaj samo do 28. decembra istega leta pastirovali vsem vernikom v veliko spodbudo in prebudo duševno. Potem so bili za prvega kapelana premeščeni v prijazno Vitanjsko župnijo, kjer so pa tudi le kratko službovali; kajti bili so že dne 22. oktobra 1829 prestavljeni za prvega kapelana v slovečo faro novocerkovsko. Moj Bog, kdo bi si bil onokrat mislil, da bodo prav v tem krasnem kraju prebili skoro drugo dobro polovino svojega dušnopastirskega življenja. Začenši tu kot kapelan svoje blaženo delovanje, so ga dokončali kot velezaslužni dekan in kanonik. Žal, da mi ni moči, natančno opisati vsestranskih zaslug, ki so si jih g. Juvančič že kot duhovni pomočnik pridobili in nabrali. Naglašam samo to, da so bili goreč oznanjevalec božje besede, vnet izpovednik, moder učenik in vodnik vseh njihovi skrbi izročenih ovčic.

Po smrti doktorja Jožefa pl. Jakomini († 28. marca 1830), moža blagega spomina, so morali gospod Juvančič prevzeti ne lahek posel farnega provizorja ali oskrbnika,

katero službo so v občo zadovoljnost do 17. oktobra 1835 opravljali. In ko so tako že deset let uspešno in pohvalno delovali v Gospodovem vrtu, podelila se njim je dne 18. oktobra 1835 prelepa Vojniška fara, kjer so štiriindvajset let blagonosno poslovali v telesno in duševno korist Vojniških faranov. Zopet obžalujem, da ne morem поблиže pojasniti vseh čednostij, ki so odsevale na njih kot župniku, pa da ne morem korenito oceniti vseh obilnih dobrot, ki so jih skazali svojim ljubim Vojničanom. Rečem le toliko, da če imenujem moža previdnega in razumnega, miroljubnega in spravljivega, pa postavnega, natančnega in neumorno delavnega sem imenoval častitega gospoda Juvančiča. Poje se jim posebna hvala, da so bili v vseh službenih poslih sila vesten in natančen, natančen skoro do boječnosti. Vendar mislim, da bodo pred natančnim božjim sodnikom laglje dajali odgovor od prevelike natančnosti, kakor bi ga dajali od prevelike površnosti. Da pa ljubezen Vojniških župljanov do svojega nekdanjega dušnega pastirja še do danes ni ugasnila, očitno priča oni le tam na krsti ležeč krasni venec s svilnatim trakom, ki nosi napis: »Svojemu prijatelju stari Vojniški prijatelji!« V priznanje hvalevrednega oskrbovanja župnijske službe so bili od pokojnega knezavladike Antona Martina Slomška imenovani za knezoškofijskega duhovnega svetovalca. Pač je bila resnica in bo, da kdor časti ne išče, on jo najde gotovo. Kdor beži pred častjo, kakor pred svojo senco, za tem hiti čast, kakor hiti senca za njim. Da kristjan, tvoja čast se toliko povišuje, kolikor se tvoj napuh ponižuje.

Že pred smrtjo novocerkovskega dekana Franca Ksav. Križaj († 21. avgusta 1859) je bila dne 5. julija 1859 gosp. župniku Juvančiču izročena skrbipolna služba dekanijskega administratorja in šolskega nadzornika za obširni novocerkovski okraj, dokler se niso dne 18. decembra istega leta stalno preselili k Novicerkvi kot farni predstojnik in dekan. Preljubi farani, ne terjajte od mene, da bi vam moral, če bi tudi hotel in mogel, v tej urici na drobno razložiti vse, kar so pokojni gospod v petindvajsetletnem tukajšnjem župnikovanju dobrega storili za Boga, za vas, za celo škofijo,

za svojo ožjo in širjo domovino. Zopet le gredoč pripomnim, da so bili gledé tako zvanih kanoničnih ali cerkveno-pravnih čednostij: čistosti, treznosti in radodarnosti neomadežan, vzgleden duhovnik; da so bili ljubezniv in postrežljiv prijatelj svojim kapelanom ter dobrotljiv in milosrčen pastir vsem svojim župljanom, katere so menda le enkrat prav hudo razžalili, to pa v petek, ko so izdihnili svojo blago dušo. Kako radi so delali, priča tudi to, da so še kratko pred smrtjo uredili zapisnik rečij, celo dekanijo zadevajočih. Pač jim je moralo vodilo in pravilo biti svetopisemsko povelje: V jutru zgotaj sejaj seme svoje; in na večer naj ti ne utrne roka tvoja, ker ne veš, katero seme lepše požene to ali ono, ako pa oboje skupaj, tako tem bolj. (Eccl. 11, 6).

Da so bile zasluge umrlega gospoda različne in resnične, potrjujejo raznovrstne časti, ki so jih prejeli od duhovske in posvetne gosposke. Pred vsem poudarjam, da jim je hotel Bog sam že na tem svetu nekoliko poplačati ves trud za čast božjo in za vzveličanje duš s tem, da jih je toliko let ohranil veselo zdravega in krepkovoljenega — dopolnili so 82 let svojega življenja in so tako postali starosta Lavantinske duhovščine. Nadalje so učakali preredko slovesnost zlate svete maše, ki so jo sebi in vsem svojim na veliko veselje služili dne 4. oktobra 1875, in so s tem postali častitljiv zlatomašnik.

Druga priznanja njihovih ne majhnih zaslug so prihajala od cerkvene in državne oblasti. Premilostjivi knezoškof Jakob Maksimilijan so jim leta 1873 podelili častno ime knezoškofijskega konzistorialnega svetovalca in dne 27. junija 1874 so postali častni korar Lavantinske katedrale, kakor so že poprej bili kanonik Strasburškega kapitlja. Ni, da bi preskočili še naslednje. Veseli glas o njihovem požrtvovalnem delovanju je došel celó pred prestol samega svetlega cesarja; in vsled tega so prejeli od mogočnega vladarja, zavoľjo katerega Avstrijancem po pravici zavidajo vsi inostranski narodi, od tega preslavnega gospodarja, pravim, so pokojnik dne 24. oktobra 1882 prejeli vitežki križ ces.-avstr. Franc Jožefovega reda.

Kaj želite, da še dodam temu poročilu? Pa dovolj bodi govora o hvali in slavi rajnega gospoda. Pač ni treba, hvalnih pesnij popevati onemu, kateremu slavo pojó dobra dela. Res so trudoljubivi mož že v tem življenju prejeli nekoliko plačila za svoje vseobsežno delovanje, vendar kaj je posvetno povračilo? Prav živo opisuje z ozirom na bukve modrosti (Sap. 5, 9—12) sv. Janez Krizostom minljivost posvetne sreče, rekoč: Kaj so vse časti in veselice? Ponočne sanje so, ki zbežé z jutranjo zoro. Spomladne cvetice, ki ovené, ko mine spomlad; senca, ki zgine, ko zgine solnce; sopar, ki ga razkadi veter; vodeni mehurci, ki se razpršé v peno vodeno; pajčevina so, ki se brzo raztrga. Pa tudi res, kako bi svet bil mogel dostojno povrniti pokojnemu gospodu vso ljubezen, ki so jo nosili v svojej duši do Boga in do bližnjega — isti svet, ki je vajen kratko ljubiti, a dolgo sovražiti; oni tisti svet, ki je vajen dobrote plačevati z grdo nehvaležnostjo? Lepi so sicer venci, ki ste jih položili tja le na mrtvaški oder umrlega gospoda, a kaj, ko se bodo le prehitro spremenili v solnčni prah. Samo venec, ki so si ga vrli gospod spletli iz krščanskih čednostij, bo nevelo cvel in cvel bo vekomaj.

Dvomiti ni, da, kdor je poln ljubezni do Boga in do bližnjega, zamore zazluženo plačilo dobiti le tam, kjer prebiva in kraljuje sama ljubezen, sama večna božja ljubezen. Zato je morala tudi za vašega premiljenega pastirja nastopiti doba, da prejmo svojemu prizadevanju primerno plačilo. Nekako pred štirinajstimi dnevi so se ulegli na bolniško postelj — in so ta kratki čas vrlo dobro obrnili v svoj dušni dobiček. Pač njim je bil vedno na umu sv. apostola Pavla opomin do Efežanov: Kupujte si čas! (Efež. 5, 16). Kar so poprej učili, so zdaj sami storili. Kdor tega sam ne stori, kar uči, podoben je obcestni roki, ki kaže potnikom, kod in kam naj gredó, sama pa se z mesta nikdar ne premekne. Ne tako pokojni gospod! Dvakrat so se dali prevideti s svetimi zakramenti, ki so najkrepkejša podpora na važni, a nevarni poti v skrivnostno večnost. Kar

so učili, ponavljam, to so tudi sami storili. Pač so se spominjali sv. Pavla, ki je vselej strepetal pri strašni misli, da ne bi bil, ko druge uči in svari, sam pogubljen.

O krščanski poslušalci, to si zapišite globoko v svoja srca, da hočete tudi v dejanju izvrševati, kar ste od rajnega gospoda slišali dobrega ali pa lepega na njih zapazali. Če se je sv. Pavel, ta mogočni steber sv. katoliške cerkve, tresel; če je ta krepka cedra na Libanonu trepetala; če se je bal, pravim, slavni Taržan, da ne bi bil sam v pekel pahnen, medtem ko druge v nebesa pošilja: kaj naj mi porečemo, mi slabotni trsi in slabotne trstike tu doli v viharja polni nižavi? Vprašam, kaj bi pomagalo človeku, ko bi pridobil vse duše, svojo bi pa pogubil? Ravno zato so preč. g. Juvančič na smrtni postelji pred vsem iskali božje podpore. Ali poleg te niso zanemarjali niti človeške pomoči po zapovedi sv. pisma: Sin, v svoji bolezni se ne zanemarjaj, ampak moli k Bogu in on te hoče ozdraviti. Pa pokliči tudi zdravnika; kajti njega je vstvaril Bog, in ti ga ne odstranjuj, ker njegovo delo je tebi potrebno. Najvišji je vstvaril zdravila, in moder mož jih ne bo zanemarjal. (Sir. 38, 9. 12). Nebo in zemlja zamoreta človeku nekako pomagati k vzveličanju. Kdor bi hotel edno ali drugo lehkomišljeno zanemarjati, utegnil bi naposled oboje zapraviti.

Vrhu tega so pokojnik tudi druge posvetne reči prav pametno uredili. Svoje skromno premoženje so primerno razdelili med sorodnike, koristne zavode in med vse farne cerkve ter nekatere Mariji Devici posvečene podružnice novocerkovskega dekanata. Nedavno so se poslovili od starih znancev in prijateljev tam gori na Koroškem, katere so po mnogih letih ravno letos znovič obiskali. Neposredno pred boleznijo so pogledali še v svoj rojstni kraj v rajsko-lepe Konjice. Pa častnega spomina je vsekako vredno tudi to, da so sleherno leto romali v prijetne Petrovče, počastit deviško mater Marijo. Za tekoče leto so to pobožnost opravili na praznik sv. Uršule. Menda ne bo predrzno zaupanje v

Marijino neomejeno pomoč, ako rečem, da je usmiljena mati zvestemu sinu gotovo že stoterno povrnila vso ljubezen in vso čast, ki so jo pokojnik na tem svetu skazali kraljici nebes in zemlje.

In ko so bili tako z Bogom in s svetom spravljeni, pogledali so brez strahú nepreprosljivi smrti v blede obraz, dobro vedé, da je ona samo konec pozemlskega, a začetek nebeškega življenja.

In v rano jutro dne 7. novembra se je od umerjočega trupla ločila neumerjoča duša — o da bi jo angeli le s tolikim veseljem sprejeli, s koliko žalostjo se mi danes poslovljamo od preblagega gospoda! Moramo se posloviti od njih — pa preden to storimo, naj vam, ljubljeni v Gospodu, naznanim še misel, ki se je v tem trenutju porodila v duši moji. Le-ta dan vaše žalosti, dragi mi kristjani, je obenem tudi dan slave za našo sveto katoliško vero. Semkaj pritecite vi vsi, ki zaničujete sveto vero in sovražite njene služabnike, ki glasno oznanjujete, da ni treba dušnih pastirjev, da so brez koristi! Prihitite sem, pa premišljuje mile solze mladih in starih, mož in žen, fantov in deklet — v obče vseh čislanih prebivalcev zale fare novocerkovske; potem pa vprašajte sami sebe: Umira tako brezkoristen mož? Se li tako žaluje za možem, ki naj bi bil zastoj življenja svoje? Ne in trikrat ne! Tako živi in umerje le prijatelj božji in ljubljenec ljudstva; tako se spremlja neutrujen delavec na cerkvenem polju, se spremlja apostol mirú in sprave k sladkemu počitku v krilo matere zemlje.

V Gospodu žalujoči kristjani!

In tako je nastopil prežalostni trenotek, v katerem se moramo vsaj za ta svet vedno ločiti od blagomilega gospoda. Zaprla so se jim za zmerom usta, da vam ne morejo slovesa sami govoriti s te-le lece, s katere so vam poprej tako radi in tako navdušeno razlagali nauke božje. Naj namesto njih pa jaz zamenim

besedo, da zakličem: »Z Bogom ostanite, prečastiti gospodje duhovni bratje! Ohranite me v prijateljskem spominu posebno pri svetih mašah in drugih svojih vsakdanjih molitvah in pobožnostih. Z Bogom ostanite vi, preljubljeni farani! Ne jokajte za menoj — za-mé le molite. A jokajte se nad seboj in svojimi grehi. Bratje, čas je kratek, zato treba, da isti, ki se jočejo, kakor bi ne jokali; in ki se veselé, kakor bi se ne veselili; in ki kupujejo, kakor bi ne posedli; in ki svet uživajo, kakor bi ga ne uživali; kajti podoba sveta premine. (I. Kor. 7, 29—31). Živite tako, da ne bote že pred smrtjo mrtvi, ampak še po smrti živi. Za to pa skrbite, da bodo le dobra dela zapisovana v knjigo vašega sedanjega življenja, da kadar dospete do poslednjega poglavja, ki nosi napis: smrt — ko se namreč približa prevažni trenotek, ki bo odločil za vso vašo večnost, da bodo takrat vaša imena iz knjige tega revnega življenja zbrisana, pa v bukve večno srečnega zapisana.

Ti pa, o sveti Lenart, ti slavni patron te dične cerkve, ki prav danes, se vé, le v žalosti tvoj častiti god praznuje, izprosi rajnemu gospodu, ki so tako močno za tvojo čast goreli, izprosi njim, mi te vsi pohlevno prosimo, večni mir in pokoj; nam ostalim pa pridobi milost vseh milostij, da sveto živimo, srečno umerjemo in se večno vzveličamo! Amen.

Pridiga

o evangelijskih nasvetih, govorjena pri prvi sveti maši
častitega očeta Leopolda Napotnik R. S. B. v Konjicah,
dne 28. decembra 1884.

Tebi hočem darovati hvalno
daritev in klicati ime Gospodovo.
Svoje obljube pa bom spolnjeval
Gospodu vpričo vsega ljudstva nje-
govega. (Psl. 115, 17. 18).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Nenavadno lepe in vesele slovesnosti so se vršile te dni in se vrše danes v tej tako lišpa in bleska polni cerkvi Konjiški. Saj so božični prazniki nam katoliškim kristjanom jako prijetni in priljubljeni, ker nas spominjajo preblazene rojstne noči našega Vzveličarja Jezusa Kristusa; pa nas spominjajo dragocenega sadu, ki je prirastel na božičnem drevesu v sveti katoliški cerkvi: kažoč nam, kaj zamore človek z milostjo, od novorojenega deteta z neba nam prineseno, postati in doseči: namreč to, kar sta postala in dosegla sv. mučenec Štefan ter sv. apostol in evangelist Janez. Kdo izmed vas, ljubljeni v Gospodu, ni se vselej prav iz srca veselil vseh teh preveličastnih praznikov?

Pa dasi je med božičnimi prazniki tudi današnji svetek nedolžnih otrok, teh zalih cvetic med cerkvenimi mučenci, že sam ob sebi pomenljiv in vzvišen, poveljuje ga vendar v tem hramu božjem še druga prav redka slovesnost. Ali morebiti ni res, da je sveta maša, katero prvikrat služi novoposvečen duhovnik, še vedno jako ljuba in jako draga svečanost vsakemu pobožnemu katoličanu? Dobro vem, pa tudi vi veste, da je bogoljubnim Slovincem še zmerom vrlo znan stari pregovor: Žal ti ne bodi, ako na poti k novi maši raztrgaš nove podplate.

A da je primicija novo blagoslovljenega mašnika že sama ob sebi velika veselica vsem, ki se je udeležujejo, je vendar slavnost, ki se snuje danes pred našimi očmi,

premili poslušalci, tem znamenitejša, ker opravlja prvo daritev svete maše blag mladenič, ki se ni posvetil samo duhovskemu, ampak tudi vevrednemu stanu redovnemu. Kdo je potemtakem oni le mladi gospod, ki stopa veselovedrega obraza k altarju Gospodovemu, da zapoje glorio in daruje hvalno daritev in kliče ime Gospodovo? Kdo je oni dragomili ženin med praznično oblečenimi svatovi, katerega danes išče in se va-nj ozira vsaktero oko? Na to radovedno ali opravičeno vprašanje hočem toliko, kolikor je potrebno in za ta sveti kraj spodobno, odgovoriti, preden se lotimo premišljevanja kake splošne resnice.

Franc Napotnik, tako je ime novoposvečencu, je bil rojen v soboto dne 2. julija 1859 na praznik Marijinega obiskovanja tam doli v prijazni vasi Tepanjski, ki tako lepo leži ob meji Konjiške in Prihovske fare. Ne v bogati in ne v posebno premožni, pač pa v prav pošteni krščanski hiši kmetški je tekla našemu Francetu otroška zibeljka. Bogaboječi starši so brhkega sinka kmalu privadili onih prelepih čednostij, ki so bile in bodo največja lepota in najboljša dota slehernemu otroku: strahu božjega, ki je začetek modrosti in temelj neustrašljivosti; naučili so ga tihomirne pohlevnosti, resnomilega obnašanja pa radovoljne, nemudne ubogljivosti ali zveste pokorščine.

Početne šole je France obiskoval tukaj v Konjiškem trgu, kamor je moral vsaki ljubi dan črez uro hoda potovati k šolskem pouku. Ko se je v vseh razredih prav čedno in redno obnašal, poleg tega pa tudi vrlo dobro učil ter tako pokazal, da ima plemenito srce in bistrourno glavo, sklenejo skrbni starši, dobrega otroka še v višje šole poslati. Rečeno, storjeno. In tako je moral mladi France že v nežnih letih zapustiti svoj mili domači kraj, svojo preljubo očetovsko hišo pa se z užaljenim srcem podati med tuji svet, od koder se zastalno nima nikdar več povrniti na svoj nepozabni materni dom. V slavno Celje, ki se brez ugovora prišteva zgodovinsko-najvažnejšim mestom Štajerske dežele — rodil se je tamo, da gredoč omenim, sv. škof Maksimilijan in je bil prav tam tudi mučen okoli leta 284, tako da bi se bilo spodobilo letos obhajati šestnajstoletnico mučeniške smrti

tega našega veleslavnega rojaka — v to častnega spomina vredno mesto Celjsko, pravim, je odšel po učenju hrepeneči fantek in je prebil tamkaj dolgih devet let. Devet let, moj Bog, koliko nadlog in grenkob, koliko truda in trpljenja pa težav in žalosti, sploh koliko mnogoličnih tug in raznovrstnih muk visi že samo na teh deveterih letih. Dasi ima dijaško življenje lepo število veselih dni, smem vendar trditi, da šteje še skoraj več tožnih trenotkov radi obilnih nevarnostij, ki preté revnemu mladeniču na vseh potih in po vseh krajih. Teh pogubnih nevarnostij ne bom opisoval, ker bi takšen opis prav umel le tisti, ki je sam okušal in okusil dijaško življenje. Danes hočem samó večnega Boga hvaliti in slaviti, da je Franc Napotnik vse te velike in hude skušnjave vihar nih mladostnih let srečno premagal, dokončavši z najizvrstnejšim uspehom vse šole latinske.

Ko pa je dovršil to dolgoletno trudapolno šolanje, hotela je, ne vem, bi li rekel, sreča, bi li dejal, nesreča — vendar niti prva niti druga, temveč božja previdnost je tako naravnala, da je moral doslej še nepopačeni France dijaški stan zameniti z vojaškim stanom, v katerem se človek, Bogu bodi potoženo, tudi le prelehko pogubi telesno in duševno, časno in večno; kakor se je že v resnici ponesrečilo mnogo poprej nespridenih slovenskih mladeničev. Ali morda ni res, da je težavni pa nevarni vojaški stan podoben razgreti peči, v kateri se čisti zlato in loči od medle, ničvredne primesi? Tu se človek ali v dobrem utrdi ali pa se s slabim spoprijazni. O kako vroče solze preliwa marsikatera pobožna mati, kadar odhaja njeni pošteni sin k vojakom; a kadar se vrača, trebalo bi, da toči krvave solze po izgubljenem sinu, ki si sicer ni pokvaril umerjočega telesa, pač pa si je neozdravljivo ranil svojo neumerjočo dušo. Hoče pak bolje biti, da o tem molčim, kakor da dalje govorim.

Rajši znovič zapojem predobrotljivemu nebeškemu Očetu zahvalno pesem, da je naš France tudi v tem zelo nevarnem stanu srečno ušel vsem pogubljivim spletkam in vsem skrivaj nastavljenim zanjkam goljufiga sveta. Da, prav v vojaškem stanu se je ukoreninil v dobrem, spoznavši, da nima le poklica za duhovski stan, marveč da ga ima celó

za življenje meniško. O blagor tebi krepkovoljni mladenič, da na vseh svojih le prelehko pogubnih potih nisi šel s pota onemu svetemu poklicu, za katerega so te bili že zdavna odločili brižljivi starši! Po častno dostali enoletni službi vojaški v Gradcu, glavnem mestu dežele Štajerske, vstopi za svoj dušni blagor zavzeti mladenič na Gorenjem Štajerju v davnoslavni samostan sv. Lamberta, katerega je leta 1066 utemeljil pobožni Markvard, mejni grof Koroški.

Na praznik sv. Petra Alkantarskega dne 19. oktobra 1830 je prejel samostansko obleko in novo ime Leopold v vidno znamenje, da se je popolnoma odpovedal staremu ničurnemu, pa posvetil novemu duhovnemu življenju. Ko se je potem leta dni v tihi celici sam preiskoval in so ga preiskovali skušeni predstojniki, ima li lastnosti in sposobnosti za težkoč polno življenje redovno; in ko je tudi to ne lahko skušnjo uspešno dostal, pokazavši odločno voljo, zvest ostati novemu poklicu, pošlje ga samostanski načelnik v slavni Admont in pozneje v Solnograd, nekdej drugi Rim imenovan, da se tu in tam priuči bogoslovnih ved in tako pripravi za resnobni svoj stan redovni in duhovni. In ko je tudi te nauke dovršil v popolno zadovoljnost svojih voditeljev, smel je dne 23. oktobra tekočega leta na praznik sv. Severina, škofa in spoznovalca, slovesne obljube položiti v roke velečastitega gospoda Justa Justa, priorja samostanu sv. Lamberta. Nedavno pa in sicer dne 18. decembra bil mu je od milostljivega knezoškofa Graškega dr. Janeza Zwerger podeljen zakrament sv. mašniškega posvečenja.

O kako so vendar vsi poti božje previdnosti skrivnostij in čudes polni poti. Sodite sami, dragi poslušalci! Izpovem se očitno, da je meni kratkovidnežu večkrat šinila v glavo misel, kako to, da zapusti častiti moj bratranec prepelepo škofijo Lavantisko, zapusti ljubi svoj slovenski kraj, pa hiti med tuji svet na delo v vinograd Gospodov? Vendar na to precej prazno vprašanje je edini pravi odgovor: roka in volja božja sta vodili blagega mladeniča, da se je daleč proč od ožje domovine svoje posvetil častitljivemu redu sv. Benedikta, kakor si je že pred 23 leti njegova sestra Neža izvolila častiti stan usmiljenih sester ali red sv. Vincencija Pavljana. Ko se

je jeseni 1861 poslavljalja mila sestra od svojih domačih, oklenil se je njene obleke majhni bratec, milo jo proseč, naj ga ne zapušča. Pa drugo jutro je dobri otrok še sladko spal, ko je jemala ljubljena sestra za vselej od rojstne hiše bridko slovo. Stopila je še k posteljci spečega brata, da ga pokriža, rekoč: Ljubi Bog naj spremlja tebe in mene, mene in tebe po ravnopravih, svetih potih! Če so se kdaj komu spolnile srčne želje in goreče prošnje, spolnile so se tej dragomili sestrici. Hodil je sicer brat svojo pot in svojo je hodila tudi sestra; a obedve poti sta se naposled združili v varnem samostanu. Neža postane nuna, usmiljena sestra z novim imenom Roza in že nad 23 let vzgledno deluje v toli težavnem redu: sedaj streže v javni bolnišnici Mariborski raznim bolnikom. Brat France pa postane menih z imenom Leopold ter se posveti dušnemu pastirstvu v preslavnem redu sv. očeta Benedikta. Videla se pa nista ta dva blagomila otroka od dneva ločitve pa tja do 3. dneva meseca septembra tega leta, ko sta že obadva, eden poprej drugi poslej, dosegla zaželeni svoj cilj.

Zato pa se radujte, častiti gospod novomašnik, ker se vam na ta najlepši dan vašega življenja izpolnijo vse iskrene želje, ki ste jih nosili v svoji duši kot deček, mladenič in kot mož. Veselite pa se tudi vi, preljubi starši, danes so vam uslišane vse molitve in vse prošnje, katere ste toliko let opravljali za sina svojega, uslišani so vam vsi pobožni vzdihljaji, ki so vam puhteli proti nebesom za ljubega otroka. Pač si zamorete danes popolnoma zbrisati iz očij obilne solze, katere vam je izvabila mnogoletna skrb za pravo srečo ljubljenca svojega. Nekaljeno veselje pa naj tudi vas navdaja, miljene sestre in tebe dragi brat pa vso pošteno rodovino, ker se tudi vam vsem uresničijo sladki upi, katere ste stavljali na tega svojega vrlega sorodnika. Pridobili ste si za prihodnost zvestega pomočnika, ki se bo gotovo pri vsaki sveti maši spominjal svojih po krvi in križu bratov in sester. V radosti pa se smeš topiti tudi ti prelepa Tepanjska vas, ker je v tvoji sredi vzrastel mladi menih in novoposvečeni duhovnik, morda izmed vaščanov prvi, ki si je izvolil duhovni in zajedno meniški stan. A ve-

sela bodi tudi ti rajskokrasna fara Konjiška, da se je število dušnih pastirjev iz tvoje sredine zopet pomnožilo. Pa ne štejte mi v pregreho, če se pri tem splošnem veselju tudi moje srce veseli posebno zato, ker zamorem danes izpolniti obljubo, ki sem jo bojda svoje dni storil bratrancu, rekši: Dragi mi, pojdi študirat pa postani duhovnik in takrat ti hočem na najveselejši dan vsega življenja tvojega oznanjevati besedo božjo. Da se mi je ponudila živo in željno pričakovana prilika, dopolniti dano obljubo, prav zato prešinja moje srce po vseh gubah in vseh kotih veselje presladko.

Toda dragi pridigar stoj, tako mi hoče morebiti kdo izmed vas, pazljivi poslušalci, na uho zaklicati. Stoj in prenehaj! Saj se ne spodobi s tega svetega kraja le enemu, četudi zaslužnemu in visoke časti vrednemu človeku prepevati hvalnih pesem. Da me to prehudo očitanje ne bo po pravici zadelo, želel bi v nadaljem govoru z vami vred premišljevati kako splošno resnico. Ali katero? Prav odkritosrčno vam povem, da sem dolgo mislil in mislil, o kateri reči naj bi pri tej nevsakdanji svečanosti govoril, da bi bilo Bogu v hvalo in slavo, nam ostalim pa v časní in večni dobiček. Govoril li bi o pravi potrebi duhovskega stanu; pa kdo izmed vas dvomi resno o tej stvari? Kakor treba, da po besedah Kristusovih sv. katoliška cerkev obstoji do konca sveta, enako treba, da so duhovniki do one iste dobe. O tej potrebi torej besedovati, bilo bi, drva nositi v Konjiško goro. Govoril li bi o spoštovanju vernikov do njihove duhovščine? Pa saj morem in moram vpričo solnca izreči pohvalno sodbo: pošteno in pobožno ljudstvo slovensko ne spoštuje samo svojih mašnikov; ono je temveč časti in čisla, je ljubi, prav srčno ljubi kot svoje največje dobrotnike in najzvestejše prijatelje, kot svoje najboljše tolažnike in najmodrejše učenike. O tem torej besediti, rekalo bi se, k opoldanskemu solncu prižigati svečo.

Medtem pak je resnobnega preudarka vredna neka druga stvar, katere nas spominja častitljivi stan, ki so si ga odbrali novoposvečeni gospod. Vsega premislika zaslužni so namreč trije evangeljski nasveti, ki so močni stebri pravemu samostanskemu življenju; pa so tudi nam drugim

koristni pripomočki, s katerimi se povzpeti moremo na vrhunec krščanske popolnosti. Ker menda o teh prepomenljivih nasvetih ne slišite preobilokrat svetega nauka, poslušajte ga danes v ta namen, da bi bili evangelijski nasveti vprihodnje vam vsem zanesljivo vodilo k pobožnemu, bogoljubnemu življenju.

Ker pa vsa luč in vsa milost prihaja sem doli iz svetih nebes, obrnimo pred vsem tja gori svoje oči in poprosimo presveto Trojico potrebne pomoči, da bi bile vse besede od mene prav govorjene, od vas pa prav zapopadene; pa da bi padle v rodovitna tla in prinesle obilo dobrega sadu! Ave Marija!

Kristjani predragi!

Nurziji, majhnem mestu italianske pokrajine Umbrije, je bil leta 480 rojen izreden deček, katerega je nekako Bog sam poslal, da pomaga pozneje ubogemu človeškemu rodu. Pobožni, a tudi premožni starši pošljejo vrlega sinka v večno mesto Rim, da se tam dobro izšola in lepo izolika. A bistrooki mladenič kmalu spozna silne nevarnosti, ki so mu pretile v družbi malovrednih, razuzdanih tovarišev. Nagloma popusti mikavno, a zapeljivo mesto, pa hiti v samotni kraj Subjako tja, kjer se potočič Anijo zliva v čarobno jezerce, čegar bregove ograjajo nebonosne pečine. Tam v znožju golega skalovja se skrije v skoro nedohodno votlino, da se posti in moli, da premišljuje svete resnice in se bojuje z grešnim poželenjem mesa, ki spremlja človeka tudi v najbolj skrite in najbolj puste kraje. Ta tihomirna duplina je bila mladeniču visoka šola, v kateri se je učil službe Gospodove in vadil v težavni sicer a za dušo najkoristnejši umetnosti: v zatajevanju samega sebe. Pa v kratkem se je raznesel po vsej okolici veseli glas o pobožnosti in svetosti tega prečudnega puščavnika, katerega so najprvo zasledili pastirji, ki so iskali izgubljeno govedo v strašni samoti. V bližini je živelo še mnogo drugih svetih mož, ki so pohlevno prosili modrega mladeniča, naj bi vse združil in zbral v eno celoto ter bil tej skupščini duhovni

voditelj. Opomniti treba, da še takrat ni bilo samostanov po sedanjí napravi. Brez zamude usliši postrežljivi mož hvalevredno prošnjo, ter ustanovi v ne dolgem času dvanajst samostanov, v katerih je po 12 menihov bivalo, katerim vsem je bil sv. Benedikt, tako je bilo temu božjemu poslancu ime, previden in moder vladar. Ljudstvo je trumoma hrulo v te srečne kraje, in krščanski roditelji so bili polni tolažbe, kakor da so njihovi sinovi že v nebesih, ako so bili med te menihe sprejeti.

Žal, da sv. Benedikt ni mogel, kakor je hotel, uspešno delovati, ker je delovanje zavirala nevošljivost in slavo-hlepnost nekega ondašnjega puščavnika, ki je sam želel biti drugim bratom zapovednik, vsled katere grešne želje je uničeval vse dobre namene in modre ukrepe sv. Benedikta. Užaljenega srca otrese sveti mož prah s svojih nog, pa potuje leta 520 v Neapolitansko pokrajino na goro Kasinsko, vrhu katere najde stari tempel paganskega malika Apolona. Nemudoma podere nepotrebno stavbo, zdrobi malikovo podobu in sezida na istem prostoru lično cerkvico, posvečeno sv. Janezu krstniku, ter postavi velikanski samostan, ki je najstarejši in najslavnejši vseh samostanov zapadne cerkve. Bil sem že toli srečen, da sem zamogel obiskati prekrasno goro Kasinsko in občudovati prelepi samostan in v njegovem podnožju divno ležeče mesto Kasinsko, v katerem je stala zala hišica, kjer se je sv. Benedikt shajal s svojo sveto sestro Sholastiko, ki je po nasvetu svojega brata osnovala red benediktink, kakor je on življenje dal vse pohvale vrednemu redu benediktinskemu. V Kasinskem kloštru je sv. Benedikt molil in delal do svoje blažene smrti, ki ga je dohitela leta 543.

Benediktinom, svojim mnogobrojnim sinovom, je zapustil vevredno sporočilo: svojo zlato regulo ali pravilo, ki je postalo tekom časa vsem meniškim redovom po zapadni Evropi glavno vodilo. To preimenitno pravilo, sloneče na zapovedi: moli in delaj, je polno evangeljske modrosti, globokega spoznanja človeške nature, pa je polno čiste ljubezni do bližnjega tako, da se prilega vsem krajem in vsem prebivalcem. Ono združuje resnobo in milobo, ostrost in pri-

zanesljivost, da ne ovira krepostnih v gorečnosti, niti ne plaši slabotnih pred težavami. Ta zlata vredna regula je čisti odsev čednostnega življenja Benediktovega, je jasen izraz vsega, kar je v tem izvoljenem možu živelo in delalo, je živ opis njegovega notranjega življenja. Ta sicer drobna knjižica spada med one svete knjige, ki so prekoristne karte, na katerih se brezsmotno najde pot v nebesa.

Na stalnem temelju tega Salomonove modrosti polnega pravila je bilo po širnem katoliškem svetu pozidano brez števila samostanov, v katerih so zvesti sinovi sv. očaka Benedikta neumorno delovali za svojo dušno in telesno korist, a tudi za večni in časni hasek siromašnega ljudstva. Enaka pohvala velja tudi samostanu sv. Lamberta, v katerega so vstopili častiti gospod primicijant. Koliko blagoslova je od benediktinskega reda prihajalo raznim deželam in narodom od početka pa do tega trenutka, ni da bi človek v pičli urici dopovedati mogel. Naglašam le to: ta najstarejši meniški red zahodne cerkve je dolgočasne kraje spreminjal v vesele raje; je naseljeval neobljudene dežele z omikanimi prebivalci, pa je tudi nebesa napolnjeval s svetniki in s svetnicami. V najbolj cvetoči dobi svojega obstanka, v srednjem veku, je štel red benediktinski po 37.000 hiš, iz katerih je izšlo 35 papežev, 200 kardinalov, nad 4000 škofov in nadškofov, 15.700 pisateljev in mnogo preko 10.000 svetnikov.

Glavna zapoved benediktinskega reda kakor tudi vseh drugih pravih meniških redov je pa natančno izpolnjenje treh evangelijskih svetov, ki so radovoljno uboštvo, vedno devištvo in vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem. Izpolnjenje evangelijskih svetov, od Kristusa Jezusa tolikokrat priporočanih, je v katoliški cerkvi neka višja služba božja, ki dobiva svojo popolno podobo ravno v meniškem stanu. Redovnikom in redovnicam je sveta dolžnost, je ostra zapoved, kar je njim, ki živé med svetom, le dober, koristen nasvet. In prav v onih treh evangelijskih svetih je raven pot odprt do krščanske popolnosti; ker prav ti trije nasveti človeka najmočnejše odvrčajo od hudobnega sveta, pa ga najtesneje sklepajo z Bogom. Le-ti evangelijski nasveti so mo-

gočni varihi pred tremi naglavnimi pregrehami, ki so po nauku velikega apostola in evangelista Janeza: poželjivost mesa, poželjivost očij in napuh življenja. (I. Jan. 2, 16). Grdi napuh podira pokorščina, ostudno poželjivost mesa kroti vedno devištvo in gnusno poželjivost očij brzda radovoljno uboštvo.

Radovoljno uboštvo.

Radovoljno vedno uboštvo je slovesna in resna obljuba, vsled katere se človek odpove vsemu imetku in posestvu, se odpove pravici: svojevoljno rabiti začasno blago,časne dobrote; v to pa priseže z namenom, da bi tem laglje služil Bogu. Takšno obljubo stori menih, ki potemtakem ne sme ničesar svojega imeti, ampak vse, kar mu je treba za hrano in obleko, dobiva od samostana, ki je posestnik vsega blaga, vsega premoženja. Klošter redi svoje ude, a ti brez privoljenja svojih predstojnikov ne smejo ničesa svojega posesti. Če gredó v duhovno pastirstvo, zamorejo sicer prisluženo za se pridržati, a tudi le z dovoljenjem samostanskih poveljnikov. Tako obljubo vednega uboštva so napravili častiti gospod novomašnik; in izpolnjenje tega prvega evangeljskega nasveta je za patra Leopolda ostro povelje. Z veseljem izpolnjujte, častiti gospod, to slovesno obljubo Gospodu Bogu vpričo vsega ljudstva njegovega. (Psl. 115, 18). Saj vam je dobro znano, kar je nebeški učenik Jezus Kristus, ki je bil, gledé na to prvo obljubo, gotovo sam prvi menih — v bornem hlevu betlehenskem je napravil profes vednega uboštva — znano vam je, pravim, kar je božji Odrešenik rekel apostolom, učencem in vsem svojim posnemovalcem: »Vsak, ki zapusti hišo, ali brate in sestre, ali očeta in mater, ali ženo in otroke, ali njive svoje zarad mojega imena, ta bo prejel stokrat več in bo dobil večno življenje.« (Mat. 19, 29). Nadalje vam neče neznano biti vprašanje, katero je prvak apostolov sv. Peter v imenu svojih tovarišev stavil nebeškemu učitelju: »Glej, Gospod, mi smo zapustili vse, pa smo šli za teboj, kaj bo torej nam?« Poslušajte prečudni odgovor Jezusov: »Resnično vam povem, da vi, ki ste šli za menoj, bote o drugem prihodu, ko se

bo vsedel Sin človekov na prestol svoje slave, da bote tudi vi sedli na dvanajst prestolov in bote sodili dvanajstere rodove Izraelove.« (Mat. 19, 27. 28). Mislim kaj več ne more nihče nikomur obljubiti, kakor je s temi besedami obljubil Jezus onim, ki zavoljo njegovega imena postanejo ubogi.

Za nas pako, preljubi kristjani, za nas, ki živimo zunaj samostana, ja radovoljno vedno uboštvo le nasvet. Nekega dne je stopil bogat mladenič pred Gospoda, rekoč: »Dobri učenik, kaj dobrega naj storim, da bom imel večno življenje? In Jezus mu je odvrnil: Če hočes viniti v življenje, izpolnjuj zapovedi. In mladenič vpraša: katere? Jezus mu pravi: Ne ubijaj, ne prešestuj, ne kradi, ne pričaj po krivem, spoštuj očeta in mater, in ljubi bližnjega kakor samega sebe. Ali mladenič odgovori: Vse to sem izpolnjeval že od mladosti svoje; česa mi je še treba? Jezus mu reče: Če hočeš biti popolen, pojdi, prodaj premoženje svoje in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih. Pa pridi in hodi za menoj.« (Mat. 19, 16—21). Glejte, v tem zanimivem pogovoru je Jezus določno povedal mladeniču, kaj mora storiti, da se izveliča: izpolnjevati mora zapovedi božje. Razodel pa mu je tudi, česar mu treba, ako hrepeni po popolnosti: prodati mora svoje blago ter je razdeliti med uboge, potem pa hoditi za Jezusom.

Dasi pa prostovoljno vedno uboštvo ni za vsakega povelje, vendar je za vsakega prekoristno sredstvo, bliže in bliže prihajati do krščanske popolnosti. Sam Sin božji je ta evangelijski nasvet priporočil s svojim svetim vzgledom: on, ki ni imel svojega, kamor bi bil položil svojo utrujeno glavo. Vzeli so mu celo uborno obleko, pa mu pustili le dve bruni, na kateri so ga pribili z žebli. Po njegovih stopinjah so hodili tudi apostoli, učenci in večina najslavnejših svetnikov in svetnic božjih; pred vsem pa vsi sloveči ustanovitelji slovityh redovnih stanov, kakor n. p. sv. Benedikt, sv. Brunon, sv. Dominik, sv. Frančišek Asiški, sv. Ignacij Lojolanski in mnogi drugi. O kolikokrat priporoča sv. Benedikt v svojem prelepem pravilu popolno uboštvo: »Pred vsem, piše sveti mož v XXX. po-

glavju, naj se poželjivost po bogastvu iz samostana izkorenini, da se namreč nihče ne drzne, kaj dati ali vzeti brez dovoljenja opatovega; pa tudi ničesar ne posesti, popolnoma ničesar . . . Ako bi se pa dogodilo, da bi imel kdo dopadenje nad tem grdim grehom, naj se sem ter tam opominja; se li ne poboljša, naj se kaznuje po pravilih.«

Evangeljski nasvet radovoljnega uboštva pak je bil tekom časa gostokrat priporočan katoliškim kristjanom za to, ker je mogočen primoček k dosegu krščanske popolnosti. Je li to tudi za nas, me hočete morebiti vprašati? Tudi za vas, krščanski poslušalci! Pa kako ga hočete izpolnjevati? Tako. Marsikdo izmed vas je po sili ubog, ker trpi v vsem posvetnem imetju pomanjkanje. Medtem pa je tudi tako uboštvo Bogu dopadljivo, ako je človek ž njim zadovoljen, ako njega težave vdano in potrpežljivo prenaša. »Ako hočeš vedeti, uči slavni škof Hiponski, sv. Avguštin, kako bogato je to uboštvo, kolike cene je pred Bogom, povem ti, da se ž njim kupijo zlata nebesa.« In sv. Frančišek Asiški je ravno revščino imenoval svojo zvesto prijateljico, svojo ljubljeno nevesto, ki jo je podedoval po Kristusu Jezusu. — Drugi ima zopet veliko bogastva, ima obilo premoženja; ali tudi takšen človek je lahko ubožen in sicer v duhu ubožen. To pa je, ako svojega srca ne navezuje na minljive zaklade, ako si ž njimi nabira dobra dela, pa ne prestopa krščanske pravice, ne lomi zapovedi ljubezni do bližnjega. Rečeno uboštvo v duhu je potrebno slehernemu bogatinu, ki neče izgubiti večnega življenja. Vsekako je pomenljivo, da se glasi prva zveličanska čednost: »Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljevstvo!« (Mat. 5, 3).

Blagor pač človeku, ki ne ljubi brezumno posvetnega blaga; kajti pozemeljsko bogastvo je silen zadržek pri hoji na goro krščanske popolnosti; človeka hudo zavira, da bi hodil po ozkotesni stezi, ki pelje v obljubljeno deželo. O vi, v Gospodu zbrani, sami dobro znate, koliko nevarnosti, skrbij in izkušnjav pripravlja bogastvo onemu, ki se nespametno trudi, da bi pomnožil svoje zaklade. Koliko je takih, ki pri tem nepotrebnem trudu zabijo na to, kar je edino potrebno. Da ne govorim neresnice za resnico, svedoči nam evangeljski

mladenič, kateremu je Gospod rekel: Če hočeš popolen biti, pojdi, prodaj svoje zaklade in imel boš zaklad v nebesih, pa pridi in hodi za menoj. Ko mladenič to sliši, poroča sveti evangelist Matevž, odide žalosten, kajti imel je mnogo premoženja, dostavlja isti sveti pisatelj. Zapustil je Jezusa, a povrnil se ni nikdar več k Jezusu. Zato pa je rekel Jezus svarilno svojim učencem: Resnično vam povem, da bogatin težko pride v nebeško kraljevstvo. In zopet vam pravim: Laglje je priti kameli skozi iglino uho, kakor bogatinu priti v kraljevstvo božje. Ko so učenci te strašne besede slišali, so se zavzeli, rekoč: Kdo se pa potem zamore vzveličati? (Mat. 19, 22 — 25). Jezus ni sicer naravnost odgovoril ali odgovor je lahek — oni bogatin se zamore vzveličati, ki je ubog vsaj v duhu.

Najresnejšega preudarka je vredno tudi to, kar beremo v evangelju sv. Lukeža o posvetni bogatiji. Nekega dne namreč stopi nenadoma nekdo izmed ljudstva h Gospodu, rekoč: »Učenik, reci bratu mojemu, da razdeli z menoj dediščino. On pa mu reče: Človek, kdo me je postavil za sodnika ali delivca nad vama? Nato pa se obrne k poslušalcem in pravi: Glejte, varujte se lakomnosti; kajti nihče ne živi od obilnosti svojega imetka. Pove jim pa priliko, rekoč: Nekemu bogatemu človeku je njiva obrodila. In premišljeval je pri sebi, rekoč: Kaj bom storil, ko nimam kam spraviti letine svoje? Dene pak, to le bom storil; podrl bom žitnice svoje in naredil večje ter bom spravil v nje vse pri-delke in vse blago svoje. Potem porečem duši svoji: duša, veliko blaga imaš za veliko let — počivaj, jej in pij in se veseli. Ali reče mu Bog: Neumnež, še to noč bom terjal dušo tvojo od tebe in kar si pripravil, čigavo bo? Tako se bo, nadaljuje Kristus, godilo vsakemu, kdor nabira zaklade za se in se ne bogati v Bogu. Zato vam povem, da ne skrbite za življenje svoje, kaj bote jedli, tudi ne za telo svoje, kaj bote oblačili. Življenje je več kakor hrana in telo več kakor obleka . . . Išcite pa kraljevstvo božje in vse drugo vam bo pridodano. Prodajte svoj imetek in dajajte miloščino. Napravite si mošnje, ki ne zastare, zaklad v nebesih, ki ne gine, kamor se tat ne približa in kjer tudi molj ne razjeda.» (Luk. 12, 13 nsl).

Hočete li, dragi moji, še kaj več zvedeti iz sv. pisma o vrednosti pozemeljskega bogastva. Pri onem istem sv. evangelistu beremo par poglavij pozneje: »Bil je neki človek bogatin, ki se je oblačil v škrlat in tančico ter se je razveseljeval vsaki dan sijajno. Bil pa je tudi neki siromak po imenu Lazar, ki je ležal pred vrati njegovimi, ves gnojen, koprneč, nasititi se z drobtinami, ki so padale z bogatinove mize; pa prihajali so psi in so lizali rane njegove. Zgodi se pa, da umerje ubožec in da ga angeli odnesó v naročje Abrahamovo. Umre pa tudi bogatin in ga pokopljejo v peklu. Ko je bil v bolečinah, povzdigne svoje oči in zagleda od daleč Abrahama in Lazarja v njegovem naročju. In on zakliče, rekoč: Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec svojega prsta v vodo in mi jezik ohladi, ker trpim grozno v tem plamenu. Abraham pa mu reče: Sin, spomni se, da si ti prejel že v življenju svoje dobro in prav tako tudi Lazar svoje hudo. Sedaj pa se ta tolaži, a ti se mučiš.« (Luk. 16, 19—25).

Ker se bogatin tako težko vzveliča, a tako lahko pogubi, umeli bote, pokaj apostol narodov, sv. Pavel, tako močno svari pred pogubnim bogastvom: »Ničesar nismo prinesli na svet, zato je jasno, da tudi ničesar ne moremo odnesti. Če pa imamo hrano in obleko, bodimo s tem zadovoljni. Ki hoté bogati biti, padejo v skušnjave in mreže hudičeve in v mnoga poželenja nespametna in škodljiva, katera spravljajo ljudi v pogin in propast. Kajti vsega zla korenina je lakomnost; njej vdani so nekateri zabredli od vere in se obložili z obilnimi bolečinami. Ti pa, opominja sv. apostol svojega desnega prijatelja Timoteja, ti pa, o človek božji, se ogiblji tega, pa hodi za pravico, pobožnostjo, vero, ljubeznijo, stanovitnostjo in krotkostjo!« (I. Tim. 6, 7—11). Dragi moj kristjan, od tebe pač nihče ne zahteva, da se odpoveš vsemu posestvu, vsemu bogastvu in si izvoliš vedno uboštvo. Vendar pa, če nočeš zapraviti večnega zaklada, moraš biti pri vsem svojem bogastvu ubog vsaj v duhu. Takšen pa si, ako ne ljubiš brezmejno posvetnega blaga; mariveč ga obračaš v čast božjo in v svojo in svojega bližnjega časno in večno srečo. Ti pa, prijatelj božji, ti, ki si

itak revež, si po sili siromak, nosi to svojo siročino voljno in potrpežljivo iz gole ljubezni do Boga!

Ne zabite nikoli, krščanski poslušalci, da, kakor bogastvo še samo ob sebi ni nobena posebna sreča, tako še uboštvo ni nobena prava nesreča. Najslavnejši cerkveni oče grške cerkve, sv. Janez Krizostom, piše o tem: »Če hočemo resnico govoriti, tako ni bogat niti ta, ki veliko ima, temveč tisti, ki veliko ne potrebuje. Enako ni ubog oni, ki malo ima, marveč tisti, ki mnogo poželi.« In toli hvaljeni betlehemiški puščavnik, sv. Hieronim, je sirote svojega časa tolažil, rekoč: »Kdor je s Kristusom ubog, je bogat črez vse bogatine.«

Vedno devištvo.

Vedno devištvo je radovoljno zdržanje ne le vseh nedopuščenih, nečistih notranjih in zunanjih rečij, ono je tudi zdržanje krščanskega zakona v to svrho, da bi zamogel človek tem zvesteje služiti Bogu. Od vednega devištva se mora natanko ločiti stanovska čistost, ki ni le nasvetovana, ampak je ostro zapovedana vsem ljudem, bodi zakonskim bodi nezakonskim, in katera obstoji v tem, da se zdržimo vsega prepovedanega nasičenja mesenega poželenja v mislih, v željah, v besedah, v pogledih in v dejanjih. Kdor ne misli in ne poželi, ne gleda in ne govori in ne stori ničesa, kar zabranjuje šesta zapoved božja, on je čist. In ta čistost bi morala brez izjeme vsakega katoličana neločljivo spremljati. Kakor je nezakonskim zapovedano, da se ogibljejo vseh nečistih mislij in želj, nečistih besed in dejanj, tako je zakonskim naloženo, da ne oskrunjajo s prešestovanjem svetega zakona. Ali ta stanovska čistost ni maloveljaven nasvet, nikakor ne; ona je od Boga dana veleveljavna zapoved, kakor so vse druge devetere zapovedi.

Samo vedno devištvo ali deviška čistost je evangelijski nasvet. Naša sveta vera namreč dovoljuje slehernemu kristjanu, ali vstopiti v zakonski stan, ali pa ostati v samskem stanu. Kdor se da poročiti, ne greši, temveč prejme zakrament sv. zakona. Ker pak je po svetopisemskih besedah bolje v zakon ne stopiti, zato je samo nasvetovano, zdržati se sv. zakona in

živeti v deviškem stanu, ohraniti vse dni svojega življenja neomadežano čistost. In če se to zdržanje vseh nečistih notranjih in zunanjih dejanj pa tudi zdržanje sv. zakona Bogu obljubi do smrti in izpolnjuje, je ta obljuba slovesna zaprisega vednega devištva, ki je najvišji stopenj svete čistosti.

Prav takšno devištvo so obljubili častiti pater Leopold. Že kot duhovnik so vsled cerkvene postave zavezani, zmerom živeti v samskem stanu: ali poleg tega jih še veže slovesna zaprisega, ki pa, kakor je umevno, dela njihovo devištvo tudi tem ljubše in prijetnejše Očetu nebeškemu. O dragomili gospod, izpolnjujte prav skrbno in prav natanko tudi to imenitno obljubo svojemu Gospodu vpričo vsega ljudstva njegovega! (Psl. 115, 18). Vsaj je ta obljuba najlepša, ker ste ž njo obljubili najlepšo čednost: sveto čistost, ki je kraljica med vsemi čednostmi. Hodite po tej kraljevi poti in prejeli bote plačilo neizmerno, katerega vam ne obeta morebiti kateri apostol ali kateri cerkveni učenik, ne, tega ne, ampak sama božja Beseda vam obljubuje prebogato povračilo: »Blagor njim, ki so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali!« (Mat. 5, 8).

Vzgleidnih predhodnikov na tej vzveličavni poti nikakor ne pogrešate. V starem zakonu je živel prerok Elija deviško, in Bog ga je v ognjenem vozu vzel v nebesa. Elijo je posnemal Elizej, ki je kot devica doprinašal še doslej ne vidne čudeže. Predhodnik Kristusov, sv. Janez krstnik, je bil devica, in Jezus ga je imenoval največjega, ki je bil rojen od žene. Kristus sam je bil devica, svetlo solnce devic ter se smē in more tudi gledé na drugo obljubo imenovati prvi menih v najpopolnejšem pomenu tega izraza. Za svojo mater si je izvolil devico, kraljico vseh devic; za krušnega očeta sv. Jožefa, to duhtečo lilijo neomadežane čistosti. V oni večnega spomina vredni noči, v kateri se je rodil obljubljeni Mesija, pomrlo je vse nečisto, ker božje dete ni hotelo nič nečistega gledati, uči sv. Anton Paduanski. Prvi, ki so za Jezusa kri prelili, bili so nedolžni otročiči. Najdražji učenec je bil nebeškemu učeniku deviški Janez. Pa kako je Jezus ljubil nedolžne duše, pojasnjuje dovolj tudi to-le: Dvomiti ni, da je največji čudež, ako se mrtvi človek obudi k novemu življenju.

In čudovito, te najveličastnejše čudeže je storil Jezus vselej nad devicami. Obudil je od mrtvih nedolžno Jairovo hčerko, neomadežanega mladeniča pri mestu Najmu, poklical je iz groba deviškega Lazarja, po katerem prijatelju se je božji Sin sam na mile solze razjokal. — Kakor je živel učenik, tako so živeli tudi učenci: deviško. Slavni Taržan, sv. apostol Pavel, si je ohranil vedno devištvo in je živo želel, da bi bili vsi ljudje, kakor je bil on, namreč deviško-čisti. Po varnih stopinjah apostolov je hodilo sto in sto tisoč pobožnih kristjanov. Imenujem le sv. Benedikta, ki je sam bil devica in je devištvo tolikokrat priporočal v svojem nedosegljivem vodilu. Castitatem amate — čistost ljubite, ta opomin odmeva po vseh straneh lepolične knjižice, ki mora biti desna spremljevalka vsakteremu benediktincu.

Povedano pa ne velja samo častitemu gospodu primicijantu, velja tudi meni in vam vsem, ljubljeni v Gospodu, ker je tudi moja in vaša dolžnost, varovati stanovsko čistost. Kdor pa več želi, kdor hrepeni po deviški čistosti, blagor mu, trikrat blagor. Vsaj ni lepše stvari božje od čiste deviške duše. Devici sije z jasnega čela angelska nedolžnost, jej odseva iz očij rajsko veselje, jej odeva ves obraz najslajši mir. Ko bi meni bil dan ogenj zgovornosti sv. Pavla in bi mi mi bila podeljena moč besede sv. Krizostoma, tega kralja cerkvenega govorništva, hotel bi vam pobliže opisati prekrasno to krepost, ki premore človeka spremeniti v angela. Pa namesto mene naj tej angelski čednosti hvalo zapoje cerkveni veleumi: sveti očetje. Mnogoslavni škof Kartagenski, sv. Ciprijan, imenuje deviške duše najodličnejši del črede Kristusove. Najučenejši očak cerkveni, sv. Hieronim, primerja deviški stan pšeničnemu zrnu, ki rodi stoteri sad za nebeški raj, medtem ko daje vdovski stan le šestdeseteri in zakonski stan trideseteri sad. Sv. Janez zlatih ust pa stavlja vprašanje: Kaj je ljubeznivše, kaj lepše, kaj imenitnejše od devištva? In odgovarja: ono se blišči kakor solnčni žarek, ono očisti človeka vsakega pozemeljskega madeža pa ga pripravnega dela, da premore s čistim okom gledati v solnce pravice. In knjiga knjig, sveto pismo, hvali deviški rod z vzklikom: »O kako lep je čisti rod v svetlobi svoje čednosti; kajti neu-

mrljiv je njegov spomin in spoznan je pri Bogu in pri ljudeh!« (Mod. 4, 1). A še več. Najsijajnejšo pohvalo, ki se more izreči o čistosti, izrekel je tudi sv. Duh sam: »Čistost pripelje najbliže k Bogu.« (Mod. 6, 20).

Najverjetnejši tolmač teh poslednjih svetopisemskih besed je zopet sam sv. Duh. Če namreč hočete zvedeti, koliko vrednost in prednost ima v nebesih čisto devišstvo, odprite evangeljske knjige in preberite današnje berilo, vzeto iz skrivnega razodetja sv. Janeza apostola, v katerem pripoveda ta veliki prerok novega testamenta, da je videl, ko je bil v nebó zamaknjen, tamkaj nedolžne duše prav blizu Boga in prestola njegovega; pa da je videl duše, ki se niso nikdar z ženami onemadeževale in ki so nosile na svojih čelih zapisano ime Jagnjeta božjega in njegovega Očeta, da je videl te, pravim, hoditi za Jagnjetom božjim, kamorkoli se je obrnilo; slišal jih je tudi popevati veličastno pesem, ki se je razlegala po nebesnih prostorih kakor grom in je prijetno donela kakor milo se glaseče strune najboljših citer. Enakega veselja pa ostali nebeščani niso mogli uživati. (Apok. 14, 1—5). O čiste duše, nedolžni mladeniči in sramožljiva dekleta, ki ste si do danes ohranili in ohranile neomadežano, nedolžno srce, poznate li svojo visokost, svojo neprecenljivo vrednost? Obvarujete li si do konca svojo dušo deviški-čisto, čaka vas večnoveselo ženitvovanje; čaka vas venec nedolžnosti, ki bo nevelo cvel na vaši glavi, ki se bo v nebeški gloriiji vekomaj lesketal kakor žarno solnce!

Kakor pa je čista duša lepa in vse ljubezni vredna, takisto je nečista grda in vsega sovraštva zazljučna. Iskreno bi si želel Slomšekove zgovornosti, da bi vam mogel primerno opisati grdobó in hudobó pregrešne nečistosti. Ker pa ostane izražena želja samó pobožna želja, naj vas mimogrede le na neko okolnost v življenju Jezusovem opomnim. Dragi mi, vi vsi veste, da je bil ljubi Jezus, ko so ga tollovaji v vrtu Getzemani ujeli, poslan sedaj k temu sedaj k onemu poglavarju. Tako ga je omahljivi Pilat poslal k judovskemu kralju Herodu, naj bi ta presodil, česa bi bil zakrivil Sin božji. Herod se je globoko v svojem srcu razveselil, ko je čul, da mu pripeljejo moža, o katerem je že toliko nenavadnega

zvedel, in poznati je hotel Gospoda tudi osebno ter ga marsikaj vprašati. Ko tedaj druhal prižene nedolžnega jetnika na Herodov dvor, vpraša kralj Jezusa mnogo, prav mnogo, kakor ne zabijo povedati sveti evangelisti. Vendar Gospod je molčal, neprenehoma molčal, niti besedice ni spregovoril. Pač mnogokrat sem mislil jaz na tihem, kako je umeti to, da ljubeznivi Vzveličar ni hotel Herodu ne ene besedice odvrniti; saj je poprej govoril s colnarji in s farizeji, z bogataši in berači, je govoril z verniki in neverniki, z visokimi in nizkimi, z otroki in z odraslimi, je govoril z Nikodemom, z višjim duhovnikom Kajfežem, s cesarskim namestnikom Poncijem Pilatom, govoril je celó z vojakom, ki ga je za uho udaril — ali kralju Herodu ni dal besede, še pogledal ga ni. Prédobrotljivi Jezus, kaj je vendar vzrok, da tako zaničuješ Heroda in ga sovražiš v trenutku, ko umreti hočeš za ves grešni svet? Kako gre rešiti to vprašanje, sem dolgo ugibal in ugibal, a ugenil nisem ničesa. Jezus se gotovo ni brez pomena tako obnašal. Ni še davno tega, odkar sem našel pojasnilo za to skrivnostno vedenje Jezusovo. Pri nekem pobožnem možu sem namreč izteknil to-le razsodbo: Jezus pa ni hotel Herodu odgovoriti niti ga pogledati s svojim božjim okom, ker je bil ta človek nesramen nečistnež, ki je živel z ženo svojega brata. Ko sem to zaslišal, zgrabila je ogromna groza dušo mojo, da se dolgo časa nisem mogel pomiriti. Vse mi je postalo jasno: vedenje Jezusovo pa tudi ponašanje Herodovo. Sami veste in potrebe ni, vam posebej razlagati, da stori nečisto življenje človeka nekako divjega, na duhu slabotnega, povsem bedastega. In te neizogibne slabe nasledke prešestovanja zapazimo tudi pri kralju Herodu. Kako podlega in plitvega mišljenje je bil vendar ta človek! Sam brez sramote, hotel je tudi druge sramotiti; sam brez časti, želel je tudi druge onečastiti. Sedaj umejete, pokaj je ukazal Gospoda ogrniti v beli plašč: le samo zato, da ga zasramuje in zasmehuje, pristavlja sv. Lukež. (Luk. 23, 11).

Pa ljubomili poslušalci, ako Vzveličar že na tem svetu ni hotel pogledati nesramnega nečistnika, niti se ž njim pogovarjati, recite mi, kako bo na sodnji dan ž njim postopal? Če Jezus ni imel s prešestnikom usmiljenja takrat, ko se je

pripravljaj na smrt za vse grešnike, o premili Bog, kaj bo z nečistniki tedaj, ko pride Jezus v svojem veličastvu, v svoji mogočnosti kot pravičen, natančen sodnik, sodit žive in mrtve? Ko pa prepuščam vam samim nadaljnje premišljevanje o tej prerესni reči, hočem vas sedaj edino le na to opomniti: bežite pred to strupeno kačo, pred tem pogubonosnim gadom, da vas ne uniči na vekomaj vse večne veke. Da, bežite pred grehom, ki je z ognjem in z žveplom požgal petero najlepših mest ob mrtvem morju, pred strašnim grehom, ki je poklical z neba potoke vodâ, ki so potopile skoraj ves vesoljni svet. Prav danes, krščanski poslušalec, ki slišiš te opomine, pa hodiš morda po pogubni poti nečistosti, še danes pojdi mahoma s pota tej hudobi, sicer si s pota pojdeš svojemu večnemu vzveličanju. Daj slovo nečistemu, da ga ne boš dal rajskemu življenju! Pa tudi jaz se nočem dalje muditi pri tem najglobjega sovraštva vrednem grehu, rajši nemudoma hitim k premišljevanju o tretjem evangelijskem nasvetu.

Vedna pokorščina.

Vedna pokorščina pod duhovnim poglavarjem obstoji v tem, da se človek odpove lastni volji, pa se podvrže volji kacega duhovnega vodnika kot namestnika božjega, to pa zavoljo tega, da bi laglje izpolnjeval voljo božjo.

Vsi vemo prav dobro, da je pokorščina sama ob sebi ostra zapoved. Tako smo dolžni duhovni in deželni gosposki odkritosrčno pokorščino v vseh dobrih, pravičnih rečeh. Pokorščino so dolžni vsi otroci svojim staršem, vsi posli svojim gospodarjem in gospodinjam — sploh podložni svojim višjim. Ta pokorščina je v četrti zapovedi vsem tako strogo naročena, da se ji nihče brez greha ustavljati ne more niti ne sme. Prav zato pa ta pokorščina ni poljuben nasvet, nikakor ne, ona je oster zaukaz.

Medtem pa se nahajajo reči, katerih nismo dolžni storiti, ker nam jih ne nalaga ne božja in ne cerkvena postava. Ravnamo se lahko po svoji volji; a pri tem ne lomimo zapovedi, ako takšna neprepovedana dejanja storimo ali pa opustimo?

N. pr. ti smeš zahajati na spodobne, nespotekljive veselice, v poštena društva, smeš svoje molitve opravljati ob tej ali oni uri. Odpovedati se tudi tej prostosti pa se v vsem dejanju in nehanju podvreči volji in povelju modrega duhovnega poglavarja in sicer zavoljo Boga, v tem početju korenini evangelijski nasvet vedne pokorščine. Taka popolna pokorščina je za vsakega redovnika sveta dolžnost, stroga zapoved, ker se sam slovesno zaveže, da jo hoče izpolnjevati. In enako so tudi čast. pater Leopold obljubili vedno pokorščino, prisegli so popolno vdanost svojim samostanskim predstojnikom.

Blagor vam, velespoštovani gospod, ako bote tudi to tretjo obljubo prav zvesto izpolnjevali Gospodu Bogu vpričo vsega ljudstva njegovega. (Psl. 115, 18). Težavna je sicer, a je tudi Bogu posebno prijetna in dopadljiva. Z vedno pokorščino človek Bogu daruje najdražjo reč, ki jo ima: svojo voljo, svojega duha, svojo osebo. Pri vednem uboštvi se odpove menih posvetnemu blagu, pri vednem devištvu svojemu telesu, ali pri vedni pokorščini se odpove nekako samemu sebi, lastnemu duhu, ki je največje vrednosti, ki je najimenitnejši del človeka. Ker je temu tako, ni težko umeti, pokaj je Kristus Jezus toliko cenil pokorščino. On sam je bil popolnoma pokoren svojemu Očetu v nebesih, bil je pokoren do smrti, do smrti na križu (Filiplj. 2, 8), pa je bil podložen svojej materi Mariji in svojemu varihu sv. Jožefu. Danes pa kliče vam, častiti primicijant, pojdi in stori tudi ti tako. Postanite in ostanite z ozirom na obljubo vedne pokorščine pravi sin in zvesti učenec sv. Benedikta, ki tako pomenljivo piše v toliko hvaljenem in slavljenem pravilu: »Prva stopinja ponižnosti je nemudna pokorščina, katera je lastna vsem, ki ljubijo nad vse druge reči Kristusa Jezusa.« Čitajte, častiti gospod, prav pogosto v vaši reguli ono prečudno četrto poglavje, v katerem našteva sv. Benedikt razne pripomočke k izvrševanju dobrih del. Pod številko 59. najdete kot instrumentum bonorum operum: voluntatem propriam odire — svojo voljo sovražiti: je sredstvo k doprinašanju dobrih del.

Vendar tudi meni in vam vsem, blagovoljni poslušalci, je pokorščina prekoristna pripomoč h krščanski popolnosti.

Ona je krepka bramba zoper grehe, ki izvirajo iz naše popačene, k slabemu zelo nagnjene volje. Kdor se z veseljem podvrže zaukazom svojih duhovnih voditeljev, hodi po varnem in pravem potu, in ni mu se bati, da bi zašel na nevarno, krivo stezo, ki pelje v neizogibno pogubo; temveč vsaka stopinja ga pripelje bliže nebes: pokorščina je ključ k nebeškim vratom. Nikakor pa ne terjam, da bi kdo izmed vas stopil v samostan ter obljubil vedno pokorščino pod duhovnim poglavarjem; bilo bi to za vas pretežko, skoraj nemogoče, ker ne bi mogli dopolnjevati svojih stanovskih dolžnostij. Med tem pa se lahko vadi vsakteri, dasi zunaj samostana med svetom živi, se lahko vadi, pravim, v vedni pokorščini. Godi pak se to, ako rad in voljno izvršuje ukaze, dobre nasvete in modre ukrepe svojega dušnega pastirja; če uboga svojega izpovednika v zadevah svoje duše in svojega vzveličanja; ako je v vseh dopuščenih, pravičnih rečeh pokoren svojim staršem, učenikom, gospodarjem, predstojnikom — a vse to iz ljubezni do Boga. Glej, tako in enako se zamoreš urediti v popolni pokorščini, da si Bogu všeč kakor taisti, ki je naredil slovesno obljubo vedne pokorščine.

O da bi bila prava pokorščina pri vseh in povsodi doma, da bi kraljevala v državah in deželah, po mestih, trgih in vaseh ter v družbah in družinah, koliko manj prepira in nemira bi bilo, a več sloge in miru; koliko manj kletve, pa mnogo več molitve; koliko manj nesreče in zla, pa več sreče in blagoslova božjega. Žal, da že tudi slovenske družine zapušča ona stara radovoljna pokorščina, ki je bila in je še vedno trdna podlaga blagostanju vsaktere hiše. Starši krščanski, odslovite od svojega doma uporljivo trmoglavost in samovoljno razposajenost, če ne pojde z dobrim, storite, kar velewa sam sv. Duh v starem testamentu: »Tepi svojega sina s šibo in rešil boš dušo njegovo smrti.« (Preg. 23, 24). Rabite šibo, ako ne, bodo otroci vaša šiba. Bolje je, da se jočejo otroci, kakor pozneje in prepozno starši sami. Hiša, v katero se kliče in v goste vabi zvesta pokorščina, stoji dolgo in ona stoji krepko.

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Toliko sem vam hotel povedati o treh preimennitnih evangelijskih nasvetih. Ako sem govoril s poudarkom, ki ga zasluži velevažna reč, zgodilo se je, kakor sem želel; ako ne, kakor sem mogel. Če so se pa zbudile vam pri poslušanju kake dobre želje in se je iz vaših prs vkradel pobožen vzdihljaj ali ste napravili dober sklep; bilo je vse to le vabljivo trkanje na vaša srca, bil je vesel pozdrav sem doli iz nebes. Ne ustavljajte se vabilu in klicu, marveč izvršujte tudi v dejanju storjene sklepe. Sklep, ki je še tako hvalevreden, pa se ne izpelja, cene je tolike, kolikršne je najlepši voz brez koles.

Za vas pa, častiti novomašnik, naj še dodam to-le opombo. Vi ste bili vojak, in jaz trdim, da ostanete vojak; pa služili bote v prihodnje Gospodu vojskinih trum, Kralju vseh kraljev. Prisegli ste k zastavi, ki nosi na čelu one tri obljube, katere ste pod tako genljivimi in pomenljivimi obredi nedavno storili samemu večnemu Bogu. Pogumno se vojskujte in stanovitno pod senco tega prapora, ki vas hoče braniti najhujših sovražnikov. Zmagonosni vojaki se krasijo z lovorvenci. Velecenjeni gospod, tudi vi nosite danes prelep venec dosedanje zmage. Ali tega venca bo kmalu, prekmalu konec; zato pa si zvijte in spletite venec, ki ne bo nikoli uvehnil, venec čednostij, katerih pridobitev ste slovesno obljubili. Da, one tri slovesne obljube naj bodo v prihodnje vaše iskreno ljubljene sestrice. »Vedi, piše sv. Efrem, ta svetla luč sirske cerkve, vedi, da so sveti angeli zapisali zavezo, katero si sklenil z Bogom, pa so jo shranili v nebesih, da jo pokažejo na sodnji dan.« In kakor nalašč za vas je napisal sv. Pavel tolažilne besede: »Qui autem hanc regulam secuti fuerint, pax super illos et misericordia Dei! — Ki pa bodo izpolnjevali to pravilo, mir čez nje in usmiljenje božje!« (Gal. 6, 16).

Zdaj pa se je kazalo na uri že visoko pomeknilo in me tako opominja, da se naj takoj primikam h koncu. Tudi ni, da še dalje mudim gospoda primicijanta, da stopijo pred

altar Gospodov ter služijo prvo daritev svete maše. Udarila je torej ura, ki ste jo, gospod, tako dolgo in tako željno pričakovali. Stopite torej pred tron božje milosti, pa opravite najsvetejšo, nekrvavo daritev novega zakona — pred vsem za-sé v toplo zahvalo troedinemu Bogu za vse doslej vam podeljene dobrote. Potem pa molite za časno in večno srečo svojih ljubljenih in ljubečih staršev, dragomilih sester, brata, vse svoje žlahte in vseh čislanih svatov. Ker pa še imate drugega očeta in drugo mater in še drugo sorodstvo: imate namreč sveto mater katoliško cerkev, sv. očeta Leona XIII. in duhovne brate: zato pa prosite, da bi bili skrajšani dnevi izkušenj za sveto katoliško cerkev, da bi sveti oče papež Leon XIII. z jasno lučjo svojega uma pregnali hude teme in strašne zmote našega hudournega časa. Molite posebič za svoje samostanske predstojnike, da bi vas vodili modro in pametno tako, da bo njim in vam lahek odgovor pred prestolom božje pravice. Spomnite se v molitvah vseh gospodov duhovnikov, ki vam danes v vsej ponižnosti strežejo, imenito velečastnega patra Uldarika Prah, svojega sorodnika, ki so tako daleč pripotovali k vaši slavnosti.¹

Molite tudi za presvetlega cesarja, tega mogočnega branitelja resnice in pravice, kakor tudi za narod, iz katerega sredine ste, da nikdar ne opeša v živi veri na živega Boga, ne opeša v trdni veri v svoj obstanek.

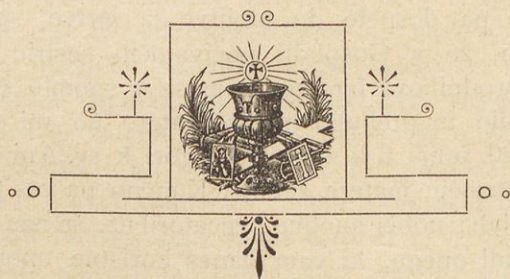
Kadar pa dospete do molitve za mrtve, spomnite se svojih dveh, že v Gospodu počivajočih sestic in drugih pokojnih sorodnikov. Izrecno vam še v spomin priporočam svojo premilo in preljubo mater, katero so mi v globoko žalost dne 20. julija t. l. zanesli tja gori k sv. Ani k mirnemu počitku v naročju matere zemlje. Končno pa vas prosim, da se pri besedah: nobis quoque peccatoribus, še nas grešnikov, spomnite tudi onega, ki vam danes koristne opomine daje, da ne bi bil pri tem sam pogubljen. Misel, druge vzveličati,

¹ Leopold Prah so bili rojeni v Konjicah dne 16. avgusta 1822. V samostanu so dobili ime Uldarik in so bili v mašnika posvečeni dne 26. julija 1846. Od dneva 11. avgusta 1847 so dušni pastir v Šmarju v Murski dolini na Gorenjem Štajerju. (Umrli so dne 17. sept. 1887).

samega sebe pa pogubiti, strašila je že učitelja narodov, sv. Pavla. Če se je pa ta cerkveni velikan bal pogubljenja, kdo naj bi potem ostal mirne vesti?

Sedaj pa še vas, mili moji poslušalci, od prvega do zadnjega prav prijazno povabim, da združite svoje molitve z molitvijo primicijantovo ter prosite sv. Benedikta in sv. Lamberta, sv. Jurija in sv. Leopolda in vse svete nedolžne otročiče, katerih častni spomin danes praznujemo: naj izprosijo ti slavni nebeščani gospodu novomašniku potrebnih milostij za prevzvišeni a težavni stan, da bi imeli živo vero kakor sv. Peter, trdno zaupanje kakor sv. Jakob, gorečo ljubezen kakor sv. evangelist Janez, pa vnemo za čast božjo in za vzveličanje duš kakor sv. apostol Pavel.

Tej prepohlevni prošnji pa še dodajmo srčno željo, da bi za današnjim sicer zimskim, a za gospoda novomašnika spomladanskim dnevom, sledilo delapolno poletje in tudi sadu polna jesen, pa da bi bil, kakor je vstop njihov v vinograd Gospodov veselje mnogobrojnim udom svete katoliške cerkve, da bi bil, pravim, izstop iz tega vinograda veselje neštevilnim prebivalcem nebeške domovine! Amen. In tako bodi in se zgodi!

Nagovor

pri nastopu podravnateljske službe v duhovskem semenišču v Mariboru, dne 10. meseca januarja 1885, in pri slovesu ali izstopu iz nje, dne 16. meseca aprila istega leta.

Častiti gospodje bogoslovci!

Previdnost božja, ki krepko dela v vseh rečeh od kraja do konca ter vse prijetno urejuje (Mod. 8, 1), previdnost božja, pravim, je po premilostljivem gospodu knezu in škofu izročila meni, svojemu nevrednemu služabniku, novo vélevažno in zelo težavno službo. Brez vsakega strahu, da bi mi kdo mogel ugovarjati po pravici, smem vpričo vseh gospodov, zbranih v tej dvorani, reči, da si nisem izvolil še doslej službe, po kateri bi bil hrepenel. Vedno je bilo in bo moje nepremično ravnilo: Sprejmi vesel vsako službo, odločeno ti od predstojnikov, in izpolnjuj naložene ti dolžnosti vestno po vseh svojih telesnih in duševnih močeh.

Enako smem tudi o tej sicer vse časti vredni ali tudi odgovornosti polni službi trditi, da je nisem iskal in ne požel. Toda, kakor sem prevzel doslej vse mi po višjih odkazane službe z odkritosrčnim veseljem, tako me je napolnil s sladko radostjo poklic, da naj kot podravnatelj vstopim v zavod, ki je največjega pomena za našo staroslavno škofijo, za naše vrlo, ker globoko verno in pobožno ljudstvo.

Z božjo pomočjo je bilo in bo moje prav skrbno prizadevanje, da pospešujem vse, kar je resnično in dobro in lepo. In ravno zato sem kaj vesel prestopil danes prag hiše, v kateri bom lahko podpiral mnogo in mnogo dobrega, plemenitega, svetega. Vendar siromašni človek more le sejati, zasejano seme rahljati in zalivati; ali tisti, ki daje čvrsto rast in dobri sad, je edino le Bog.

Zategadelj hočemo nebešbega Očeta neprestano prositi, da dobrotno podeli sadunosno rast vsemu, kar bomo sadili

vsak po svojih razmerah, kar bomo vzgojevali vsak po svojih močeh. Z združenimi močmi bomo nedvomno premagali najhujše težave in bomo dosegli najboljše uspehe.

Čislani gospodje! Jaz sem sodil sam pri sebi zmerom tako le: Srečnejše stanje katoliške vere in krščanskega življenja kakor upanje prihodnjega roda je odvisno pred vsem od napredka v čednosti in vedi tistih, ki se posvečujejo altarju, to pa so gojenci v duhovskih semeniščih. Zakaj, kakršen duhovnik, takšno ljudstvo, in kakršen bogoslovec, takšen duhovnik. Zatorej pa je doba, ki jo prebijejo bogoslovci v semenišču, najvišjega pomena za njih srečo in za srečo stoterih in tisočerih vernikov. Tega nočemo, ker ne smemo, nikoli pozabiti.

Zdaj pa mi bodi dovoljeno, da izrečem iskreno zahvalo mnogočastitemu gospodu ravnatelju in velečastitemu gospodu špiritualu za današnji prijateljski pozdrav, obenem pa tudi vsem častitim gospodom semeniščanom za prijazni sprejem.

Čislani gospodje bogoslovci! Bili smo si že doslej dobri znanci, ali odslej treba, da si postanemo dobri in zvesti prijatelji v vseh postavno dovoljenih rečeh; treba je, da se složno potegujemo za čast in dobro ime nam vsem tako ljube in drage hiše, posvečene vedi in čednosti. Kakor pa živo želim, da smo si prijatelji v vsem dobrem in poštenem, enako željno želim, da smo odločni sovražniki vsega prepovedanega in hudega.

Da je temu tako, pomози Bog po priprošnji preblazene Device Marije in blaženega svetega Alojzija, teh mogočnih varihov našega zavoda in sploh učeče se mladine!

Itaque fratres . . . crescite in gratia et in cognitione Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi! Ipsi gloria et nunc et in diem aeternitatis! Torej bratje . . . rastite v milosti in v spoznanju Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa! Njemu bodi čast zdaj in vse vekomaj! Amen. (II. Pet. 3, 18).

Častiti gospodje bogoslovci!

Morebiti se še spominjate mojih iz veselega srca prihajajočih besed, s katerimi sem vas pozdravil pred kakimi tremi meseci, prestopivši prag v to-le mило mi hišo. Prišel sem k vam s sladko nado, da si hočemo biti prav dolgo zvesti prijatelji v vsem, kar je Bogu prijetno in sveto, za nas pa in naše ljudstvo vzveličavno; da se hočemo vzajemno podpirati v natančnem izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnostij. Ali o bridka žalost, jaz moram in res le moram, četudi vsled ravnokar prestane mučne bolezni še ves slab, zapustiti prijetni mi kraj. Velika je bila moja radost pri dohodu v to svetišče bogoslovnih ved; ali večja je moja žalost pri odhodu.

V tem težavnem položaju ne smete, predragi semeniščani, pričakovati od mene primerneга odgovora na vaš vznesen nagovor. Moj Bog, kri mi je silila v lice in čuvstvo sramote me je navdajalo, ko so mi na uho udarjale toliko pohvalne in priznanske besede, v katerih bo pač menda več, seve neradovoljne, nerėsnice kakor resnice. Veste, mladi moji prijatelji, v svojem mladeniškem ognju ste povedali marsikaj, kar bi pred sodbo trezno mislečega moža ne imelo obstanka.

Govorili ste o zaslugah, a jaz nisem ne za vas in ne za hišo storil ničesar izredno zaslužnega; kar sem storil, je bila moja dolžnost; o da bi bil izvršil le svojo dolžnost prav natanko! Zares, skušal sem, če ni nespametno, da tako govorim, izvrševati dolžnosti, ki so me vezale kot učenika in kot podravnatelja; in to moje prizadevanje me je morebiti tuintam premotilo, da sem se vam, dragi učenci in gojenci, dozdeval malo vljudnega, celo ostrega; če se je prigodilo kdaj kaj takega, se je vselej zgodilo proti moji dobri volji in z namenom, da bi se resno in uspešno poprijeli svoje vzvišene naloge vsi semeniščani, izročeni moji učiteljski in podravnateljski skrbi. Namenoma nisem hotel žaliti nobenega klerika, najmanj vzgledno pridnega in krepostnega bogoslovca. Zatorej pa mi lahko mirne vesti odpustite, ako se vas je polastila kdaj nevolja zavoljo moje osebe.

Dovolite dragi kandidatje mašniškega stanu, da vam v tem slovesnem trenutku položim na srce še nekoliko prijateljskih nasvetov in opominov! Spoštujte, ali kaj pravim: spoštujte, temveč visoko častite in iskreno ljubite vse one redko sejane prijatelje, ki vam iz oči v oči povedo resnico, ki vas z obraza v obraz opomnijo vaših napak in razvad, slabostij in nepopolnostij.

Mislim, da vas je podučila že lastna vsakdanja skušnja, kako gosto se nahajajo ljudje, ki se človeku dobrikajo v lice, se mu v navzočnosti hlinijo in slinijo, ali za hrbtom mu neusmiljeno očitajo vse nepopolnosti, bodi resnične bodi izmišljene; kažejo s prstom na njegovo senco, brez katere pa sami niso, kakor ni nihče, ko ima vendar še las svojo senco in še solnce svoje lise. Obžalovanja je vredna škodljiva prikazen, da se ljudje tako neradi medseboj opozarjajo na razne nedostatke, ko medtem skrivaj tako radi drug drugemu oponašajo slabosti. Naš božji Vzveličar ni le nasvetoval bratovske posvaritve, marveč on jo je zapovedal. O koliko več dobrega bi se doseglo in koliko več hudega zabranilo, ko bi se v krščanski ljubezni izvrševala modra zapoved Gospodova.

Ko najdete, častiti gospodje, moža, ki vas dobrohotno opomni na vaše slabe lastnosti in vas svari pred njimi, cenite ga kakor najdražjih biserov najdražjega.

Če dopustite, razodenem vam še nekatere druge misli, ki se mi vrivajo pri slovesu od vas, ki ste bili mili mojemu srcu, v katerem vas hočem tudi dalje nositi, kakor je nosil glasoviti apostol Pavel v svojem ljubečem srcu vse svoje znanke, prijatelje in sotrudnike.

Prosil bi vas prav nujno, da skrbite za neoskrunjeno čast preslavne te hiše, katero moram tudi jaz zahvaliti za vse, kar sem, če sem sploh kaj. Ohranite vsi temu semenišču, iz katerega je izšlo že sto in sto vzornih duhovnikov, vedno hvaležen spomin, pa mu izkazujte v besedi in v dejanju zasluženost spoštovanje in ljubezen. Ne izrecite nikoli obsodbe nad njegovo upravo na mestu, kjer ne morete najti pomoči za odstranjenje nereda, pohujšanja in katere koli pomanjkljivosti. Vem gotovo, da se vam ne bo zamerilo, ako na pristojnem kraju spodobno razodenete svoje opravičene pritožbe.

Končno se vam prisrčno zahvalim za potrpljenje z mojimi slabostmi, za prijaznost in ljubezen, s katero ste se vedno vedli proti meni. Zahvalim se za vstrajno marljivost, s katero ste se vi in so se drugi velečastiti gospodje, ki že blagonosno delajo v vinogradu Gospodovem, učili bogoslovnih predmetov pod mojim vodstvom. Priznati moram, da mi je bila jeklena pridnost mojih učencev pogostokrat v izpodbudo. Nadaljujte tudi v prihodnje z vso vnemo svoje vzvišene studije, da bote mogli svojedobno uspešno delovati na prelepem polju dušnopastirskem. Spominjajte se radi pomenljivega izreka: *Aufer solis splendorem, aufer sacerdotis scientiam, aequales isti erunt.* Uvažujte grozno kazen, odločeno od Gospoda nevednemu duhovniku v knjigi preroka Osea: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi!* (Osee 4, 6).

Svoji spodobni zahvali in svojemu blagohotnemu opominu pridenem še vročo prošnjo: Molite za me reveža, ki je ravno prebil nevarno bolezen in mora, dasi še potrta na duhu in telesu, zapustiti svojo ožjo domovino, da mi troedini Bog podeli potrebno zdravje in krepost, da bom vsaj nekoliko zmožen izvrševati izredne dolžnosti svojega novega pretežavnega poklica! Ohranite me v prijaznem spominu; zlasti pa se me spominjajte kakor v svojih vsakdanjih molitvah in pobožnostih tako tedaj, ko se vam bo izpolnila najslajša želja, ko bote pri prvi sveti maši zapeli glorio Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji dobre volje! Od moje strani vam je zagotovljena molitev in zastavljen vam je blag spomin.

Neskončno dobri Bog vas naj leta in leta ohrani veselo zdrave in krepkovoljne v svojo slavo, v vašo srečo in pa v vzveličanje vernikov, med katerimi bote opravljali svojo učeniško, duhovniško in kraljevsko službo.

Et nunc commendo vos Deo et verbo gratiae ipsius, qui potens est aedificare et dare hereditatem in sanctificatis omnibus! In zdaj vas pripočim Bogu in besedi milosti njegove, ki je mogočen: sezidati in dati vam delež med vsemi posvečenimi! (Act. ap. 20, 32).

Pridiga

ob petindvajsetletnici mašništva enajsterih tovarišev¹
v farni cerkvi sv. Štefana na Spodnji Polskavi, dne
3. avgusta 1892.

Gratia vobis et pax multiplicetur!
Milost vam in mir naj se pomnožuje!
(I. Petr. 1, 3).

Preljubi v Gospodu!

Ko se je rodil željno pričakovani Vzveličar, so prepevali angeli v zračnih višavah: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem dobre volje! Ko je šel Jezus v trpljenje in smrt, se je poslovil od svojih ljubih učencev, rekoč: Svoj mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne dam vam ga jaz, kakor ga svet da. (Jan. 14, 27). Po prebitem trpljenju in častitem vstanjenju je božji Učenik pozdravljal svoje ljubljence, rekoč: Mir vam bodi! (Jan. 20, 19).

Mir je torej bil veselo oznanilo rojenega Vzveličarja, mir je bil prijateljsko slovo v smrt hitečega Jezusa in mir je bil srčni pozdrav od mrtvih čudovito vstalega Kristusa. Kako pomenljivo! Mili Jezus ni želel ljubim apostolom ničesar tako goreče kakor sveti mir. In po svojih apostolih je hotel razširiti božji mir in nebeški blagoslov po vsem svetu. Zato je velel svojim dragim apostolom, ko jih je poslal po svetu, oznanjevat evangelj in delit zakramente, rekoč: V katero hišo koli pridete, recite najprej: Mir tej hiši! In če bo tu otrok miru, bo ostal vaš mir nad njim; če ga pa ne bo, se bo vrnil k vam. (Luk. 10, 5. 6). In na to povelje svojega božjega mojstra so se učenci

¹ Trije gospodje in sicer Jožef Heržič, Anton Merčnik († 18. junija 1887) in Dr. Jožef Pajek so bili v tretjem letu bogoslovja dne 29. julija 1866 posvečeni: njihovi tovariši gg. Martin Brezovšek, Matija Fideršek, Anton Fischer, Janez Kramberger († 8. januarja 1892), Jakob Krušič, Jakob Lempl, Anton Merkuš, Jakob Planinšek, Jožef Tombah in Janez Simonič (župnik v Krški škofiji) so bili posvečeni dne 23. julija 1867.

razšli po širnem svetu, in so povsod pridigovali Jezusove nauke, pa so delili njegove svete zakramente in so razširjali mir in blagoslov božji.

In tudi slavní apostol sveta in glasoviti učitelj narodov, sv. Pavel, ni se nikoli utrudil, Boga prositi za milost in mir svojim prijateljem, znancem, kristjanom. Mir vam in milost od Boga našega Očeta in od Gospoda našega Jezusa Kristusa — ta veljavni pozdrav se razlega skoraj po vseh tako lepih listih Pavlovih. (Rimlj. 1, 7; Gal. 1, 3; Filiplj. 1, 2). Preljubi v Gospodu! Danes obiščem prvokrat to-le hišo božjo kot vaš nadpastir, to je kot od Jezusa Kristusa poklican in od njegove svete cerkve pooblaščen in potrjen naslednik svetih apostolov. In vsled tega svojega poklica se ravnam pri svojem dohodu po povelju Jezusovem in po vzgledu apostolov ter vas vse v Gospodu pobožno zbrane pozdravim z besedami prvega rimskega škofa in papeža, sv. Petra: Milost vam in mir naj se množi! Vas tako pozdravljajoč vem, da se zaželeni vam mir ne bo povrnil nazaj na me, temveč da bo ostal v tej hiši, ker tukaj se ne nahaja samo le en otrok miru, marveč tu je zbrana srenja, ki hrepeni po deležu svetnikov in svetnic v nebesih.

Prosil sem že pri daritvi svete maše vsemogočnega in vsedobrega Boga, da naj podeli vsem udeležencem današnje izredne svečanosti milost in mir, ki sta najdražji zaklad za vsakega človeka. Ali ne? Kaj je pač kralj, dasi oblečen v svilo in škrlat, ki pa nima oblačila milosti, kaj je, vprašam, pred Bogom? Ubožen berač je. In berač, oblečen sicer v siromašno haljo, pa odet z oblačilom milosti, je meščan nebeškega Jeruzalema, pa je kralj pred Bogom. In zdaj upam, da umejete, ljubi moji, pomen mojega pozdrava: Milost vam in mir naj se množi in množi!

Redka in prav izpodbudna slovesnost se vrši danes med vami, krščanski prebivalci Spodnje Polskave! Vaš dobri duhovni oče in blagi gospod župnik Jožef Heržič so namreč povabili vse svoje ljube duhovne sobrate, katerim so bili v bogoslovju štiri leta šolski tovariš, so jih povabili

pravim, da bi skupno praznovali preveseli spomin na tisti blaženi dan, ko so prejeli zakrament svetega mašniškega posvečenja; da bi vzajemno zahvalili troedinega Boga za mnogoštevilne dobrote, ki so jih prejeli tekom petindvajset let svojega delovanja v službi Gospodovi, in da bi se medsebojno znovič vneli in izpodbudili za nadaljnje sveto delo v vinogradu Gospodovem. In na prijazno bratovsko povabilo so došli dragi tovariši od vseh strani veseli in so pokazali s tem, da kraljuje med njimi mir in ljubezen, edinost in složnost, da jim torej velja Jezusovo poveličevanje: Blagor mirnim, ker oni bodo otroci božji imenovani! (Mat. 5, 9).

Pa še več. Z našim škofom vselej bodi, poje lepa slovenska cerkvena pesem. In temu katoliškemu načelu zvesti: so mnogočislani gospodje jubilentje povabili na svojo srebrno gostijo mene, svojega škofa, seveda najbolj v hvaležni spomin na premilega, že v Gospodu mirno počivajočega knezoškofa Jakoba Maksimilijana, ki so danes v duhu pričujoč in se radujejo, da so pred petindvajsetimi leti posvetili za mašnike trinajst nadobudnih bogoslovcev, da so poslali tako pridne in zveste delavce na delo v vinograd Gospodov. Izmed teh duhovnih sinov praznujeta že dva, in sicer pobožni župnik Janez Kramberger in vedno veseli župnik Anton Merčnik, kakor upam, s svojim duhovnim očetom v raju svoj večno veseli jubilej.

Preljubi sobratje v Kristusu! Pred pedindvajsetimi leti ste položili svoje roke v roke škofove in ste pred altarjem slovesno obljubili zvestobo in vdanost svojemu nadpastirju Jakobu Maksimilijanu in njegovim naslednikom. Kar ste obljubili slovesno, ste resno tudi izpolnjevali do tega trenutka ter ste danes zopet obnovili prepomembno obljubo. Zato vam veljaj Pavlova pohvala: *Qui secuti estis hanc regulam, pax super vos et misericordia . . .* Deil! Vam, ki ste sledili za tem pravilom, bodi mir in usmiljenje . . . božje! (Efež. 6, 16). Položili ste pred četrtno stoletja roke na plug in se niste ozirali na to, kar je zadej, zato ste pripravi za kraljevstvo božje. (Luk. 9, 62).

Podobni ste sv. diakonu Štefanu, kateremu je posvečena ta-le lična cerkev in katerega svetih kostij najdenje danes obhajamo in ki je bil do svoje mučeniške smrti zvesto vdan svetim apostolom. Podobni ste svetemu levitu Lavrenciju, katerega god bomo kmalu slavili in kateri se ni do smrti dal ločiti od svojega duhovnega očeta, sv. papeža Siksta II., kakor nam priča genljivi pogovor med njima: »Ah, oče, kam greš brez svojega sina? Kam greš, sveti najvišji duhovnik, brez svojega diakona? Nikdar nisi opravljal svete daritve, da ne bi ti bil jaz stal na strani. Oče, morda sem te razžalil, ali je morda omrznila moja gorečnost? Poskusi me zdaj, ali sem nevreden služabnik izvoljen od tebe, da delim sveto kri. Abraham je daroval svojega sina in Peter je poslal pred seboj Štefana: oče, pokaži zdaj tudi ti, kako moč imaš v svojem sinu, in žrtvuj ga, katerega si učil, da v spremstvu dospeš do krone. Moj sin, jaz te ne zapustim; ti ostaneš pri meni. Toda čaka te še hujši boj. Zato potolaži svoje srce. Dolgo ne boš hrepenel po meni; še tri dni, in ti prideš za menoj.« — Filioli mei, sinovi moji, izpolnjevali ste, kar je učil Jezus apostole, rekoč: Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj. V tem vas bodo poznali vsi, da ste moji učenci, če bote imeli ljubezen drug do drugega. (Jan. 13, 34. 35).

V spodobno povračilo za vso pokornost, vdanost in požrtvovalno ljubezen vašo, katero je že pohvalil sv. Pavel v trinajstem poglavju svojega prvega lista do Korinčanov, bodi vam Petrov pozdrav moj pozdrav: Gratia vobis et pax multiplicetur! O teh apostolskih besedah naj spregovorim kratko besedo, da tembolj sprevidimo jih tesno zvezo z današnjim, pouka polnim slavljem. Ker pa se mora vse, kar se godi v cerkvi, goditi v čast božjo in v vzveličanje duš, za katere se je učlovečil Sin božji in je trpel in umrl, umejete lahko, da tudi jaz ne iščem, ker ne smem iskati, pri svojem govorjenju ničesar druga, kakor le slavo božjo in pa vašo in svojo pravo srečo.

Božji blagoslov spremljaj moje besede v vaša srca!

Predragi v Gospodu!

ilost vam in mir naj se množi! To velja najprvo vam, častiti dušni pastirji, in potem pa tudi vam, verne krščanske ovčice!

Gratia vobis et pax multiplicetur! Kar je solnce s svojimi brezbrojnimi žarki, to je sveta maša s svojimi obilnimi milostmi za katoliškega duhovnika. Sveto mašo služiti, je oblast, ki povzdiguje duhovnika nad angele in ljudi tako, da resnico govori neki svet mož, ko pravi: »Mašnik nove zaveze je više povzdignjen kakor angeli; zakaj da je Bog angele ustvaril, je moral samo hoteti, in bili so ustvarjeni; ali da ustvari duhovnike, je moral poprej umreti učlovečeni Sin božji.« Izvolite, ljubi kristjani, kogar hočete, da vas zastopa pred Bogom; izvolite in pošljite pred Boga nedolžne otroke, čiste device, pravične može, postavite vse te kore pred Boga, kakor je Isaj zaporedoma svoje sinove postavil pred preroka Samuela, vprašajoč, je li ta maziljenec Gospodov (I. Kralj. 16, 6—10): in vselej se vam bo odgovorilo: Tega Gospod ni izvolil. (I. Kralj. 16 10). Postavite pa duhovnika, katerega svet morebiti zaničuje in obrekuje, pred obličje božje in slišali bote: Ta je (I. Kralj. 16, 12), ki najde dopadenje pred mojim okom; zakaj moje ime je v njem.

Ljubi srebrnomašniki! Izredna milost božja je bila, da ste pred petkrat petimi leti prejeli zakrament svetega mašniškega posvečenja, da ste postali izvoljenci in maziljenci Gospodovi: Pri daritvi svete maše ste dobivali moč, gorečnost in navdušenost, milost in blagoslov za svoje apostolsko delovanje. Altar je bil Tabor vašega veselja in vaše tolažbe; tu ste počivali na prsih Jezusovih, kakor je počival sv. Janez pri zadnji večerji na srcu Jezusovim. Kdo pove, koliko milosti ste prejeli pri opravljanju daritve svete maše od dneva svoje primicije do te ure? O, da bi vas le še tudi danes prešinjala tista sveta čuvstva, ki so vas navdajala pri prvi sveti maši! In kdo opiše sladki mir, ki vam je izviral iz tega najsvetejšega opravila, mir, katerega svet ne pozna, ga nima, vam ga torej tudi dati ne more, pa vam ga tudi odvzeti ni v stanu, če ga varčno hranite v svoji duši.

S pogledom na te nebrojne dobrote se pač spodobi, da se danes hvaležno spominjate preveselega dneva svojega posvečenja, pa da hvalo pojete troedinemu Bogu za podeljene izredne milosti. Pač mnogobolj kakor drugi verniki ste dolžni vi Bogu vso čast in hvalo. Z duhovnikom Caharijem morate zapeti: Blagoslovljen Gospod Bog Izraela... ki je naravnal naše noge na pot miru! (Luk. 1, 68. 79). Z Materjo večnega najvišjega duhovnika smete vzklikniti: Poveljučuj duša moja Gospoda in duh moj se veseli v Bogu, vzveličarju mojem... ker mi je storil velike reči On, ki je mogočen in katerega ime je sveto! (Luk. 1, 46. 47. 49).

Gratia vobis et pax multiplicetur! Pri mašniškem posvečenju pa niste prejeli samo oblasti do pravega telesa Jezusovega, dobili ste posebno pravico tudi do duhovnega telesa njegovega, ki so verniki, kakor uči sveti apostol Pavel. In od tod novo veselje, novo tolažilo, novi viri srčnega miru. Po opominu božjega prijatelja otrok: Pustite male k meni priti, ste skrbno učili nedolžne otročiče, jih vzrejevali za nebesa, in cvetoči venec teh neomadežanih otroških duš, ki vas obkrožuje, je vaše presladko veselje. In ko ste to, kar so vam škof pri ordinaciji klicali: Dolžnost mašnikova je, da pridiguje, natanko izpolnjevali, koliko nevednih ste podučili, koliko omahljivih podprli, dvomljivim prav svetovali, dobrih utrdili v stanovitnosti!

Toda ne le na pridiznici, tudi v izpovednici, ne le v izpovednici, tudi pri bolniški postelji: koliko milosti ste prejeli in koliko ste jih podelili! Koliko na duši ranjenih ste ozdravili! In od tod vaša opravičena radost ob srebrnem jubileju. Duše pridobivati, je duhovniku večje veselje, nego je pridobitev celega sveta. O teh rešenih dušah sme trditi mašnik s sv. Pavlom: Vi ste moje veselje in moj venec; vi ste moji priprošniki ob sodbi, ste moji poveličevalci v nebesih! Da, če Jezus bogato plačuje tistim, ki so lačne nasičevali, žejne napajali, nage oblačili, kako bo pač poplačal duhovnika, ki je reševal neumerjoče duše!

Gratia vobis et pax multiplicetur! Kdo razjasni, koliko dobrot in darov božjih ste prejeli, da ste mogli petindvajset

let zadovoljno, potrpežljivo in zaupno prenašati težave in nadloge in križe svojega vzvišenega stanu? Mnogekrati ste bili podobni vinski trti, ki se solzi, preden rodi sladki sad. A žrtvovali ste se za dobro, sveto stvar, vedoč, da se mora katoliški duhovnik posvetiti Bogu kot žrtev, sicer postane žrtev sveta.

Preljubi moji bratje v Kristusu! Danes praznujete srebrni svoj mašniški jubilej. Komu ni drago srebro in ljubo zavoljo lepih lastnostij svojih? Prijetna in mila je njegova svetloba, jasen in čist je njegov glas, velika je njegova cena; kdo bi si torej ne želel mnogo srebra. Vendar srebro je shranjeno v globočinah visokih gor, in ga torej more le bogatin obilo imeti. Toda srebro, ki počiva v globini src, to je čista, mirna, dobra vest, katero ima poštení mož, ki je vse dni svojega življenja zvesto in natanko izpolnjeval dolžnosti svojega poklica. In na tem dragocenem zakladu ste zelo bogati tudi vi, mnogočislani gospodje jubilentje, ki ste že četrtno stoletja na dobrem in najboljšem glasu zavoljo neumornega, modrega in uspešnega delovanja v vinogradu Gospodovem.

In zato vam danes očitno pred Bogom in pred ljudmi izrekam svojo višepastirsko zahvalo in pohvalo za vaše apostolsko delovanje v dolgi dobi petindvajseterih let. Se ve, to povsem zasluženó priznanje prihaja le iz mojih umrljivih ust, ali amen vam rečem, prišel bo čas, ko vam bo pastir in škof naših duš, kakor imenuje sv. Peter Jezusa Kristusa (I. Petr. 2, 25), podelil večno plačilo, rekoč: Kjer sem jaz, tamkaj bodi tudi moj služabnik. (Jan. 12, 26). Do tedaj pa še delajte in trpite, trudite in bojujte se za čast božjo in za vzveličanje duš po vzornem vzgledu sv. Ignacija Lojolana, ki je rekel: »Ko bi že z eno nogo stal v nebesih, ne šel bi rajši v raj, ko bi na zemlji še našel grešnika, katerega bi mogel izpreobrniti.«

Zdaj je nastopila za vas zlata doba. Zlato je draže od srebra. Od zlata je kelih, je krona vladarjeva, je ost strelovoda. Vse to zlato imate lahko vi. Imate kelih, da ga povzdigujete in kličete ime Gospodovo. Imate zlat strelovod, pobožno molitev, da odganjate hudo od sebe in od svojih.

In čaka vas zato nevenljivi venec večne gloriije. Zlato pomenja tudi ljubezen in zvestobo v poklicu, in na tem ste tudi lahko vedno bogatejši in bogatejši.

Res, drago mi je vaše življenje, kakor mi je drago življenje vsakterega duhovnika Lavantinca, ker poznam bridkosti, ki jih mora mladenič pretrpeti, preden je posvečen mašnik, in ker znam ceniti vse dobro, kar dovrši goreč duhovnik — drago mi je, pravim, vaše krepko dolgotrajno zdravje; in zato je moja živa želja in moja resnobna volja, da bi bila pač tudi božja volja, da se vam današnji srebrni venec spremeni v zlati in celó v diamantni ali biserni venec še na tem svetu; ako pa to ne, da se izpolni, kar želi sv. Peter pastirjem, ki pasejo svojo čredo po naukih in vzgledih Kristusovih, da bi prejeli tedaj, ko se bo prikazal pastir pastirjev, slave venec. *Seniores ergo, qui in vobis sunt, obsecro consenior et testis Christi passionum, qui et eius, quae in futuro revelanda est, gloriae communicator: Pascite, qui in vobis est, gregem Dei, providentes non coacte, sed spontanee secundum Deum, neque turpis lucri gratia, sed voluntarie; neque ut dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo; et quum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriae coronam.* (I. Petr. 5, 1—4).

Kristjani predragi!

Ne bilo bi primerno, ko bi se od dušnih pastirjev ne obrnil do duhovne črede, to je do vas, preljubi krščanski župljani! Popolnoma je prav in hvalevredno, da ste okrasili svojo hišo božjo, da ste olepšali svoje hramove, da ste nastlali pota in ulice s cveticami in z zelenjem, da ste oblekli svoje ljube otroke v oblačilo veselja, pa da se tudi sami radujete, ker obhajamo danes srebrno primicijo vašega dobrosrčnega dušnega pastirja in njih blagih tovarišev. S tem ste izpolnili, kar veli sv. Duh po modrem Siracidu:

Moj sin, boj se Gospoda iz vse svoje duše, in njegove duhovnike imej v časti! (Ekli. 7, 31). Ravnali ste se pri tem po opominu slavljenega apostola Pavla, ki piše in uči: Mašniki, ki so dobri predstojniki, naj se imajo za dvojne časti vredne, zlasti kateri se trudijo v besedi in podučevanju. (I. Tim. 5, 17).

Za to vašo hvaležno vdanost, zvestobo in ljubezen do dušnih pastirjev kličem vam s svetim Petrom: Gratia vobis et pax multiplicetur! Milost vam in mir naj se množi! Ali morebiti ne? Po kom vam je delil mili Bog do danes svoje milosti, ako ne po svojih služabnikih, vaših dušnih pastirjih, ki so posredovalci med vami in med Bogom? Katoliški duhovniki so vaši najmodrejši učenci, najzvestejši prijatelji, najboljši tolažniki in najzanesljivši voditelji po kraljevi poti čednosti; oni so najradodarnější pomočniki od zibe do groba in še dalje tja unstran groba. Milosti in dobrote dobivate od njih pri sveti maši, pri mizi Gospodovi, na pridiznici, v izpovednici, na bolniški postelji.

Povračujte jim te mnogovrstne dobrote z besedo in v dejanju. Bodite jim zvesto vdani, veselo pokorni, spodobno hvaležni; podpirajte jih vsaj z molitvijo, zlasti tedaj, ko si sami ne morejo več pomagati, to je po smrti. V srcu se mi je milo storilo, ko sem bil v neki fari kapelan, pa so prihajale ob nedeljah pobožne matere, bogoljubne mladenke in pridni mladeniči h grobu svojega nekdanjega kapelana molit in potem svete maše najemat za njegov dušni mir. O nedolžna mladina, moli rada za svoje skrbne katehete; nedolžnih otrok prošnje Bog nikdar ne zavrže! Molite krščanski mladeniči in device za svoje vodnike po tesni stezi čednosti, ki pripelje gotovo v nebo! Očetje in matere, ljubite in spoštujte duhovne očete svojih otrok in svoje lastne ne-sebične dobrotnike!

Da, tudi tu velja: Spoštuj očeta! Verniki so dolžni skazovati svojim duhovnikom ljubezen in spoštovanje; zakaj oni so njihovi duhovni očetje, ker so jim podelili v zakramentu svetega krsta nadnaravno življenje milosti in ker jim potem delijo druge zakramente, po katerih se to življenje milosti ohranjuje, pomnožuje ali izgubljenega vrača in ob-

navlja. Zato vas, preljubi, s sv. Pavlom prosim: Spoštujte jih, kateri delajo med vami in so vaši predstojniki v Gospodu in vas opominjajo; spoštujte jih obilneje v ljubezni zavoljo njih dela; mir imejte z njimi! (I. Tesal. 5, 12. 13).

Končno pa imam še dve prošnji do vas. Prva je, da ne zaničujete in ne žalite, da ne smešite in ne sramotite, pa da ne obrekujete svojih dušnih pastirjev, kakor to dela popačeni, zlobni svet! Bojte se šibe tistega, ki je rekel apostolom: Kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal. (Luk. 10, 16).

Druga moja prošnja pa je ta le. Kadar vas dober prijatelj prosi molitve za važno zadevo, uslišite mu gotovo prošnjo, in četudi morda vsa stvar ni posebne vrednosti za vas; koliko več morate to storiti, če vam najboljši prijatelj, ki je vreden vse ljubezni in zaupnosti, če vam največji prijatelj priporoča najvažnejšo zadevo. In to je molitev za bogomile in ljudoljube duhovnike, katero molitev vam Jezus Kristus, vaš božji prijatelj, tako živo polaga na srce, kakor izvedamo iz evangelja sv. apostola Matevža, ki piše: In hodil je Jezus po vseh mestih in vaseh, učeč po shodnicah in oznanjujoč evangelj kraljevstva in ozdravljajoč vsako bolezen, vsako slabost med narodom. Ko pa vidi ljudstvo, zasmili se mu; zakaj bili so zapuščeni in razškopljani kakor ovce, ki nimajo pastirja. Tedaj reče svojim učencem: Žetve je mnogo, ali delavcev je malo. Prosite torej Gospoda žetve, da pošlje delavcev na žetev svojo. (Mat. 9, 35–38).

Jaz kot vaš nadpastir ponavljam z vsem ognjem prošnjo Jezusovo. Ko sem v teh treh letih svojega škofovanja že precej obhodil župnij, sem se popolnoma prepričal, kako nujno treba po nekaterih krajih več duhovnikov. V srce so se mi usmilili verniki, ki so me kleče prosili za dušnega pastirja. Tu je mnogo bogate žetve, zatorej prosite Gospoda žetve, da pošlje dobrih delavcev na lepo dozorelo žetev!

Predragi mi duhovni sinovi in bratje v Kristusu!

Današnji vaš jubilej je vesel benedictus in radosten magnificat, pa je tudi, ali ne da bi kalil s to opombo ljubo veselje, pa je tudi mogočen memento mori! Zato pa ne zabite vzveličanja lastnih duš! Kaj bi vam tudi pomagalo, ko bi rešili vse duše, a pogubili svoje. Tega se je močno bal sam sv. Pavel, in se je zato neumorno mučil za svoje vzveličanje. *Castigo corpus meum et in servitutum redigo, ne forte, quum aliis praedicaverim, ipse reprobatus efficiar.* Jaz trpinčim svoje telo in ga dajem v sužnost, da ne bom, ko druge učim, sam zavržen. (I. Kor. 9, 27). Zato se trudite tudi vi, da bote svoj čas vzeti v občestvo svetnikov, da bote v nebesih slavili svoj večno-veseli jubilej!¹

Pri slovesni sveti maši, ki se bo zdaj služila, molite pa vsi, v Gospodu zbrani, za našega najvišjega pastirja papeža Leona XIII. in za vso cerkev, da bi dnevi izkušenj bili skrajšani; molite za presvetlega cesarja Franca Jožefa, našega ljubljenelega deželnega očeta; za ljubo našo domovino in za narod, iz katerega sredine ste, da si ohrani edinovzveličavno sveto katoliško vero; molite za vse verne Lavan-tince in njih knezoškofa, da najvišji duhovnik Jezus Kristus vse k sebi vzame po mogočni priprošnji sv. Štefana in sv. Janeza, sv. Jožefa in sv. Jakoba, sv. Matija, sv. Martina, sv. Antona in sv. Mihaela.

Torej, bratje moji ljubljeni in zaželeni, veselje moje in venec moj, tako stojte trdno v Gospodu! In mir božji, ki presega vse razumljenje, obvaruj vaša srca in misli vaše v Kristusu Jezusu! (Filiplj. 4, 1. 7). Amen.

¹ Medtem so umrli: Jožef Heržič kot infulirani prošt v Ptuj dne 29. aprila 1897; Matija Fideršek kot župnik v Doliču dne 26. oktobra 1897; Anton Fischer kot upokojeni župnik sv. Jakoba v Slov. goricah dne 4. junija 1899; dr. Jožef Pajek kot kanonik v Mariboru dne 25. julija 1901.

G o v o r

pri otvoritvi misijonske hiše in pri slovesni predstavi
častitih očetov in bratov misijonarjev sv. Vincencija
Pavljana v cerkvi sv. Jožefa v Studencih poleg Maribora,
dne 12. septembra 1897.

Kdor sprejme preroka
v imenu preroka, bo prejel
plačilo preroka. (Mat. 10, 41).

Predragi v Gospodu!

Izredno svečanost slavimo danes v tej častitljivi
cerkvi, posvečeni sv. Jožefu, redniku in krušnemu
očetu našega Gospoda in Vzveličarja Jezusa Kri-
stusa. Praznujemo namreč otvoritev misijonske
hiše in slovesno vpeljavo mnogočastitih gospodov misijonarjev
sv. Vincencija Pavljana v tej lepi pa prijazni hiši božji, ki
bo odslej slula kot misijonska cerkev.¹

Toda, kaj naj želimo novo došlim predragim gospodom
misijonarjem, in kako jih naj primerno in spodobno pozdravimo?
Pač nič boljšega jim ne moremo želeti, kakor da Bog blago-
slovi njihov prihod in da on blagoslavlja njihove izhode od
todi po tej okolici kakor po ostalih pokrajinah škofije Lavan-
tinske. Mi pa jih hočemo sprejeti kakor poslance božje.
Resnično, resnično vam povem: Kdor sprejme,
katerega jaz pošljem, mene sprejme; kdor pa
mene sprejme, sprejme njega, ki me je poslal.
(Jan. 13, 20). Pozdraviti in čislati jih hočemo kakor oznanje-
valce božje besede. Kdor sprejme preroka v imenu
preroka, bo prejel plačilo preroka. (Mat. 10, 41).
Gotovo, kdor sprejme oznanjevalca svete vere in posluša

¹ Podrobnejši opis pomenljive slovesnosti in nemški govor najdeš,
blagi čitatelj, v knjižici z naslovom: Eröffnung der neuen Missionsanstalt
Jezus-Maria-Joseph in Brunnndorf bei Marburg, am 12. September 1897.
Von einem Festtheilnehmer. Marburg, 1897. Str. 45. 80.

njegove besede, ker je oznanjevalec vere, prejme plačilo oznanjevalca ne le, ker se povzdigne s tem, da sprejme njegov nauk, na njegovo stališče, temveč tudi zato, ker se po dobrem sprejemu udeleži dobrih del oznanjevalčevih.

Da bote pa, predragi v Gospodu, tem zvesteje in vdaneje sprejeli v svojo sredo mnogočislane gospode misijonarje, in da jih bote tem rajši ubogali in poslušali, hočem z božjo pomočjo spregovoriti kratko besedo o tej novi naselbini misijonski. Želel bi govoriti s takim naglasom, da bi segal moj nadpastirski glas iz te hiše božje v vse hiše tega okraja kakor cele škofije in dežele naše.

Pomenljivo slovesnost smo začeli, da smo pred vsem na pomoč poklicali stvarnika sv. Duha, ki mora voditi in podpirati vsako delo, katero hočemo dobro začeti, uspešno nadaljevati in srečno dokončati.

Pridi sveti Duh vladar!
Pošlji svoje luči žar
Iz nebeških visočin!

Kristjani predragi!

Delo božje previdnosti je, da se častiti očetje misijonarji od sv. Jožefa poleg Celja naselijo pri sv. Jožefu blizu Maribora. Stavitev obeh teh, sv. Jožefu posvečenih cerkvâ se je vršila kakor skoraj v istem času tako pač tudi iz enakih vzrokov. Prelepo cerkev sv. Jožefa ob obrežju bistré Savinje so pobožni Celjani pozidali leta 1680 v zahvalo svetemu očaku za srečno odvrnitev strašne kuge morilke. Tukaj v Studencih na obrežju deročé Drave pa so verniki postavili na čast sv. Jožefu primerno kapelo, katero so sčasoma tako povečali, da so jo leta 1684 blagoslovili knezoškof Lavantinski Franc grof Stadion. Tekom časa pa so se našli dobrotniki, ki so darovali za majhno cerkev toliko, da je bilo moči na njenem prostoru leta 1728 pozidati še višji in večji hram božji, katerega so dne 5. julija 1766 posvetili goriški nadškof Karol Mihael grof Attems.

Pri tej, Mariboržanom posebno ljubi in dragi cerkvi je služilo zaporedoma več duhovnikov, ki so opravljali službo božjo in so pastirovali vernike do leta 1780. Osem let pozneje pa so cerkev zaprli ter jo izročili kot podružnico fari Lempaški, dokler ni bila leta 1860 prisojena predmestni fari sv. Magdalene. Na globoko žalost vernikom je ostala prijazna cerkev večidel zaprta, in služba božja se je tu le malokdaj opravljala. Ali danes čez dobrih sto let smo jej odprli vrata na stežaj, ko smo obhajali slovesno službo božjo; kakor se pač ni praznovala še menda nikoli poprej. Danes smo jej odprli vrata na široko, da so vstopili častiti očetje misijonarji v njo ter jo vzeli v svojo last in posest, da jim je v prihodnje misijonska hiša božja. Odslej ostane odprta, ter se začne za njo nova doba, doba sreče, milosti in blagoslova. Odslej bodo pisali letopisci veselejšo zgodovino o tem svetišču, ki stoji tako vabljivo in mikavno na prijetnem obrežju mogočne Drave.

Kristijani predragi! Vi ste močno ljubili prijazno cerkev že doslej, ali odslej vam bo še ljubša in dražja; vi ste svojega variha in očeta sv. Jožefa častili že doslej prav zvesto in srčno, ali odslej upam, hočete ga slaviti še zvesteje in iskreneje. Danes, ko vam slovesno predstavljam vrle sinove sv. Vincencija Pavljana, ki bodo nevednim v poduk, slabim v podporo, žalostnim v tolažbo in grešnikom v vzveličanje, danes pravim, vam kličem v spomin besede Faraona, kralja egiptovskega: Idite k Jožefu, in karkoli vam poreče, storite! (I. Mos. 41, 55). Saj vem, da poznate genljivo zgodovino slavnega egiptovskega Jožefa, ki je postal rešitelj in krušni oče Egipčanom in še drugim narodom. Idite k Jožefu, je dejal Faraon svojemu ljudstvu. In ono ga je ubogalo in je hitelo k svojemu rešitelju. Jožef pa je odprl žitnice in je delil bogate davove vsem, ki so iskali pri njem rešitve in pomoči.

Slavni egiptovski Jožef je bil predpodoba drugega še slavnejšega Jožefa, rednika našega Gospoda in Vzveličarja Jezusa Kristusa, sedaj pa mogočnega variha sv. katoliške cerkve in našega deželnega patrona ali pomočnika in priprošnika. Kdo bi pač naštel vse darove in dobrote, katere

ste že, kristjani predragi, prejeli od vsedobrega Boga po mili priprošnji sv. Jožefa? O veliki pripomoči sv. Jožefa priča tale čedna cerkev, katero so vaši predstarši postavili v hvaležni in častni spomin njemu, svojemu dobrotniku. In odslej se bodo tukaj pod varstvom in zavetjem sv. Jožefa še obilnejše milosti in dobrote delile vsem iskrenim častilcem njegovim.

In prav zato vas opominjam, rekoč: Idite k sv. Jožefu! Pekla li vas bo vest zavoljo storjenih grehov, zatecite se k sv. Jožefu, in našli bote mir vesti in mir z Bogom in mir z bližnjim. Nadlegovale vas bodo stiske in težave, idite k sv. Jožefu, in našli bote olajšavo in okrepčavo.

Kristjani predragi!

ko se bote skrbno ravnali po mojem dobrem nasvetu, pogrešali ne bote tolažbe in pomoči, zlasti v duševnih potrebah ne. Kajti danes sem vam pripeljal zveste sinove sv. Vincencija Pavljana, ki je, ne sicer po imenu, pač pa v dejanju pravi Jožef za vse revne na telesu in za vse uboge na duši.

Sv. Vincencij Pavljan, sin ubožnih starišev, je bil delavskega stanu, ali poleg tega sila pobožen, marljiv in tanko-vesten. Hodil je v šolo trpljenja, kjer se je naučil darežljive usmiljene ljubezni. Bil je ujet in kot suženj prodan med neverneže v Afriko. Ali z vzglednim življenjem je spreobrnil svojega gospoda in njegovo ženo, ter je v tem položaju bridko okusil, kako žalostno je življenje jetnikov pri malovernih ali celo nevernih ljudeh. Zato je ustanovil pozneje razne zavode, da bi pomagal nesrečnežem.

Šel in obiskal je kaznjence na galejah ali ladijah za hudodelce, siromake na deželi, hitel je na ceste in ulice, da pobere zapuščene in zavržene otroke. Ker sam ni mogel vsem pomoči in postreči, osnoval je družbo usmiljenk ali hčera krščanske delavne ljubezni, katerim je za samostane odkazal bolnišnice in hiranilce; vpeljal je društvo usmiljenih žen in gospa, ki so se zavezale, revežem vselej in povsodi pomagati, utemeljil je skupščino misijonarjev, da o z n a n j u j e j o

evangelj ubogim, ozdravljajo potrte v srcu, oznanjajo jetnikom rešenje in slepcem spregledanje, da puščajo sužnje v prostost in oznanjajo prijetno leto Gospodovo in dan vračila. (Luk. 4, 18, 19). Enako je združil služabnik božji blage može in mladeniče, ki so pridno skrbeli in še skrbijo za vsakovrstne ubožce in siromake.

Ker pa je vedel sveti mož, da so hudobije in grehi velikrat krivi nesreč in nezgod marsikaterega kristjana, je skrbel neprestano, da bi se spokorili grešniki in poboljšali, ker se potem zboljša tudi njihovo telesno, njihovo gmotno stanje. Vpeljal je za prenovitev duha duhovne vaje. In vsi, kateri so se jih resno udeležili, šli so prerojeni in poživljeni na dom.

Glejte, ljubi moji, to bi bila seve le površna podoba sv. Vincencija Pavljana. In njegovi vneti učenci so častiti gospodje misijonarji, ki so dospeli v vašo sredo. Ti duhovni sinovi sv. Vincencija vam pa niso neznani tujci, pač pa dobro znani domačini. Obhajali so v tej fari že prav uspešno sveti misijon in so imeli duhovne vaje. Sejali so seme, ki je palo na dobro zemljo, iz katere se je povzdignila tukajšnja misijonska hiša in cerkev: Jezus-Marija-Jozefova. Ugledni gospodje misijonarji, katere sem danes slovesno vpeljal v misijonsko hišo in katere sem vam slovesno predstavil v tej misijonski cerkvi, bodo goreče delovali po nauku in v duhu svojega duhovnega očeta in učenika sv. Vincencija Pavljana, apostola krščanske ljubezni.

Predragi v Gospodu!

Prepričan in utrjen, da bodo blagi očetje misijonarji širili med nami mir božji in blagoslov nebeški, pozdravljam jih spoštljivo kot marljive sodelavce v vinogradu Gospodovem, kot požrtvovalne sobojevnike v boju za pravično in dobro, za sveto, božjo reč. Hudih časov smo čakali, pa še hujši in nevarnejši se nam napovedujejo. Vera in pobožnost pešate, nenravnost in razuzdanost se

množite, število Kristusovih sovražnikov raste. Človeški rod je razdeljen v dva tabora: v Kristusov in belialov. Vem, da se vi bojujete v krdelu Kristusovem pod zastavo svetega križa. V tej silni borbi vam priskočijo na pomoč častiti misijonarji kot modri vodniki in hrabri branitelji.

In vi, kristjani predragi, kaj jim bote zato dali? Zlata, srebra ali drugih dragocenih zakladov? Pa saj jih nimate. Žrtvujte jim, kar imate: svoja dobra srca. Spoštujte in ljubite jih, in ne dajte se motiti, ko bi jih kedaj napadal in preganjal hudobni svet. Vsi, ki hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, morajo izkušnje prenašati in pregone! (II. Tim. 3, 12). Molite za nje, kakor bodo oni za vas molili po dnevu in po noči. Ko bi potrebovali vaše pomoči, pomagajte jim. Kdor sprejme preroka v imenu preroka, bo prejel plačilo preroka. Kdor da piti komu izmed teh najmanjših (mojih učencev) le kozarec mrzle vode v imenu učenca, (ker je moj učenec), resnično vam povem, ta ne bo izgubil svojega plačila. (Mat. 10, 41. 42).

Novo došli dušni pastirji ne iščejo vašega, temveč vas. Za nje pa bode skrbel tisti, ki je rekel svojim apostolom, ko jih je poslal po svetu: Pojdite in oznanjujte, rekoč: Nebeško kraljevstvo se je približalo... Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte. Ne imejte ne zlata ne srebra ne denarja v svojih paseh... Delavec je vreden svoje hrane. V katerokoli mesto ali trg pridete, vprašajte, kdo bi bil tam vreden, in ondi ostanite, dokler proč ne greste. Kadar pa v hišo pridete, jo pozdravite, rekoč: Mir bodi tej hiši. In ako bo hiša vredna, bo prišel vaš mir nad njo; ako pa ne bo vredna, se bo vaš mir nazaj povrnil k vam. In kdor koli vas ne sprejme in ne posluša vaših besed, pojdite iz te hiše ali mesta, in otresite prah s svojih nog. Resnično vam povem, laglje bo zemlji Sodomljanov in Gomorjanov sodnji dan, kakor tistemu mestu. (Mat. 10, 7—15).

Tako skrbi ljubi Jezus za svoje zveste učence, obljubuje plačilo tistim, ki jih radi sprejemljejo, in grozi kazni vsem, ki jih gonijo od hiše. Zatorej bodite, cenjeni gospodje misijonarji, vedno srčni pa pogumni, in zaupajte božji previdnosti zvesto in nepremično. Pogrešali ne bote ničesar, ker bedi božje oko nad vami in vas varuje roka božja. Sv. Jožef bo vaš krušni oče, vaš oskrbnik, tolažitelj in branitelj. Branil in varoval bo vašo hišo in to-le njemu posvečeno zalo cerkev; in on bo od božjega Sina izprosil blagoslov vašim besedam, molitvam, opraviлом, misijonskim potom.

Kakor pa smo, preljubi v Gospodu, prelepo slovesnost začeli z Bogom, enako jo hočemo tudi končati z Bogom. Poprej ko vam podelim z Najsvetejšim zadnji sveti blagoslov, zapojmo veličastno zahvalnico:

Tebe, Bog, vsi hvalimo,
Ko Gospoda te častimo!

.
V tebe upamo vsak čas,
Da ne boš zavrgel nas!

Amen.

G o v o r

ob začetku šolskega leta v semeniški cerkvi sv. Alojzija
v Mariboru, dne 26. oktobra 1898.

Jezus pa ji je rekel:
Kaj hočeš? (Mat. 20, 21).

V Gospodu predragi bogoslovci!

Ko je Jezus nastopil svojo pot v Jeruzalem, da trpi in umerje tam za grešni rod človeški, je pozval dvanajstere učence posebej k sebi in jim je rekel: Glejte, gremo gori v Jeruzalem, in Sin človekov bo izdan višjim duhovnikom in pismarjem in ga bodo obsodili k smrti. In ga bodo izdali nevernikom: zaničevati, bičati in križati. (Mat. 20, 17—19).

Pri tej priložnosti je pristopila k Jezusa Saloma, mati Cebedejevih sinov Janeza in Jakoba, s svojima sinoma ter je pred njega padla, ga molila in nekaj prosila. On pa ji je rekel: Kaj hočeš? In ona pravi: Reci, naj sedeta ta dva moja sina, eden tebi na desno in drugi tebi na levo v tvojem kraljevstvu. Jezus pa je odgovoril in rekel: Ne vesta, kaj prosita. (Mat. 20, 21. 22).

Kaj hočeš, je vprašal Gospod? Kaj je želela pred vsem blaga mati? Njena sinova sta že delj časa hodila za ljubim Jezusom in sta bila od njega vsprejeta med učence, v šolo njegovo, da bi se tam izšolala za poznejši preimenitni poklic apostolski. Dobra mati je svojima otrokoma hotela izprositi pri božjem Učeniku najčastnejši službi, prvi dve mesti. Obenem pa je tudi hotela znovič potrditi stanovski poklic svojih ljubljencev. Hotela je reči: Moja sinova hočeta ostati v duhovniškem stanu, ki sta si ga izvolila, zato pa želita, da zavzemata odlični mesti. Kar je namreč mati govorila, sta pravzaprav govorila sina sama, mati je govorila

le v njunem imenu in najbrž na njuno prošnjo, ko se pač sama nista upala, ker sta se bala nevolje svojih součencev. Zato pa se je Gospod takoj obrnil do obeh apostolov, rekoč: Ne vesta, kaj prosita. Mati ni imela pravega pojma o duhovniškem, apostolskem poklicu; ni vedela, da je prvo mesto v Jezusovem kraljevstvu odločeno sv. Petru in drugo sv. Pavlu. Pa tudi sinova še nista bila razvetljena od sv. Duha, in nista poznala namena in pomena stanu, ki sta si ga izbrala.

Predragi semeniščani! Vi ste se tudi odločili za duhovniški stan; kakor so vas odločili in izbrali najbrž tudi vaši ljubi starši. Vi želite biti duhovniki. Vi hočete postati dušni pastirji. Vi ste me prosili, da vas sprejemem v kraljevstvo Jezusovo na zemlji, v sveto katoliško cerkev kot ministre, kot služabnike, kot dostojanstvenike. Zato vas tudi jaz vprašam: Quid vultis? Vprašam vsakega posebej: Quid vis? Kaj hočeš? Kaj iščeš? Kakšen je stan, kaj terja, kaj daje poklic, katerega si si izvolil, za katerega prosiš? To vprašanje si mora vsak semeniščan, vsak kandidat mašniškega stanu večkrat staviti, imenito ob začetku šolskega leta, je mora premišljevati in si prizadevati, da je prav reši. Žalostno bi bilo, ko bi moral jaz kot nadpastir reči četrtoletnikom, tretje- in drugoletnikom pa že tudi prvoletnikom: Nescitis, quid petatis. Ne veste, kaj prosite.

Quid vis? Kaj torej hočeš, o semeniščan, o klerik, o kandidat duhovniškega stanu, v katerega želiš stopiti? Kaj smeš, kaj moraš hoteti? Rešimo danes, predragi moji mladi prijatelji, važno vprašanje, danes, ko sem došel v vašo sredo, da vam podelim sveti blagoslov, da tako blagoslovljeni začnete novo šolsko leto, da napredujete v vednosti in čednosti, da končate srečno in uspešno započeto leto. Upam, da ste se vsi vrnili s počitnic čili na duhu in zdravi na telesu v bogoslovje: mnogi že drugokrat, tretjokrat ali zadnjokrat, nekateri pa so dospeli šele prvokrat.

Torej, kaj išče pravi semeniščan, dobri bogoslovec v stanu, za katerega se pripravlja štiri leta v bogoslovnici? Quid vis, o candidate sacri sacerdotii! To za vas preimenitno in prevažno vprašanje hočem s pomočjo božjo sedaj rešiti.

Venite, filii, audite me; timorem Domini docebo vos! (Ps. 33, 12). Pridite, duhovni sinovi, pa poslušajte glas svojega duhovnega očeta, ki vas hoče v imenu in na povelje Jezusa Kristusa, večnega navišjega duhovnika, učiti strahu božjega!

Preljubi v Gospodu!

Quid vis? Kaj hočeš, prijatelj, v stanu, za katerega si se odločil in se pripravljaš?

Hočeš li ali smeš hoteti posvetno čast? Ne, ne, mladi moj prijatelj, časti nočeš, ne smeš hoteti, ne smeš iskati. Ko so deseteri slišali, da sta tovariša prosila za prve službe v Jezusovem kraljevstvu, so bili nevoljni nad bratoma ali zaradi njune častiželjnosti ali pa zato, ker so sami hrepeneli po tistih dveh častnih mestih. Zato je Jezus vse k sebi poklical, jih je podučil in posvaril, rekoč: Veste, da poglavarji narodov gospodujejo nad njimi, in kateri so višji, da jih imajo v oblasti. Med vami pa ne bodi tako; temveč kateri hoče med vami več biti, naj bo vaš služabnik. In kateri hoče med vami prvi biti, naj bo vaš hlapec. Ravno kakor Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, marveč da bi stregel in dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko. (Mat. 20, 25—28).

Gospod je hotel torej reči svojim učencem: V mojem kraljevstvu želite prvi biti, hočete biti češčeni in čislani, hočete kraljevati, misleči, da je moje kraljevstvo kakor kraljevstvo pozemeljskih posvetnih vladarjev. Pa motite se. V mojem kraljevstvu bodo sicer tudi višji in nižji, predstojniki in podložniki; zakaj to terja božji red v vsaki družbi. Toda moje kraljevstvo je, služiti in darovati se za podanike; moje kraljevstvo je, za čast božjo delati in se žrtvovati za vzveličanje duš. Kaj torej treba poželeti v mojem kraljevstvu še višje oblasti, večje časti, boljše službe? Po teh besedah Kristusovih se imenuje njegov namestnik na zemlji in obenem naslednik sv. Petra, rimski papež, služabnik služabnikov božjih.

Pravi duhovnik ne išče svoje časti in slave, in če se mu izkaže, posveti jo Bogu, kakor moli vsaki dan: Posvečeno bodi tvoje ime! (Mat. 6, 9). Ne meni, o Gospod, ampak svojemu imenu daj čast! (Ps. 113, 9). In kadar ga svet zaničuje, zasramuje in preganja, mu je pri srcu, kakor je bilo apostolom, o katerih piše sv. Lukež: Šli so veseli izpred zbora, ker so bili vredni spoznani, zavoljo Jezusovega imena zasramovanje trpeti. In niso nehali v templju in po hišah vsak dan učiti in oznanjevati Kristusa Jezusa. (Dejanj. ap. 5, 41. 42).

Torej časti in odlikovanj ne smete iskati v duhovskem stanu. Ko bi bili vstopili s tem namenom v semenišče, ne bi bili srečni, zadovoljni, mirni in veseli, ne bi bili blagoslovljeni. Morebiti čaka ravno vas, dragi prijatelji, če bote vneti, vzgledni duhovniki, zasramovanje in zaničevanje, hudo preganjanje in sovraženje — znamenja časa kažejo na takšno prihodnost. Pripravljajte se za vse. Saj ni, da bi se služabniku bolje godilo kakor Gospodu.

Quid vis, amice? Hoče li semeniščan v duhovskem stanu bogastva, želi premoženja, denarjev, posestev? Tega ne sme in ne mora hoteti pred vsem.

Ko je nekega dne nasitil Jezus veliko množico z nekaterimi kruhi in ribami, so ga drugi dan nasičeni zvesto iskali, da bi jih zopet nahranil. Jezus pa jim je rekel: Resnično, resnično vam povem: Vi iščete mene, ne ker ste čudeže videli, temveč ker ste od kruhov jedli in bili nasičeni. Delajte, pa ne za jed, katera mine, ampak za jed, katera ostane v večno življenje, katero vam bo dal Sin človekov! (Jan. 6, 26. 27). Ako je Gospod, ljubi moji semeniščani, posvaril te ljudi, ki niso iskali višje službe v njegovem kraljevstvu, ter so hiteli le za njim, da jim pri-skrbi živež, hrano, kruh, ako je te tako resno zavrnil, kako bi šele nebeški Učenik zavrnil in posvaril tistega, ki bi le zavoljo kruha, zavoljo boljšega življenja silil v duhovniški stan?

Ko bi kdo celo iskal bogastva v tem svetem stanu, kako daleč bi pač zaostal za pravim kandidatom duhovskega stanu. Lepo piše sv. apostol Pavel svojemu prijatelju Timoteju: Velik dobiček je pobožnost z zadovoljnostjo... Zakaj kateri hočejo obogateti, padejo v izkušnjava in zanjko hudičevo in v mnogo hudih in škodljivih želj, ki potope človeka v pogubo in končanje. Korenina vsega hudega namreč je lakomnost; nekateri, ki so po njej hrepeneli, so zašli od vere in se zapletli v velike nadloge... Tipa, o človek božji, beži od tega, drži se pa pravice, pobožnosti, vere, ljubezni, potrpežljivosti, krotkosti! (I. Tim. 1, 6. 9—11).

Po nauku Pavlovem, ki je nauk Jezusov, so torej duhovni zakladi, po katerih naj mašnik koprne: pravica, pobožnost, vera, ljubezen, potrpežljivost, pohlevnost. To je zanj pravo bogastvo. Ako ima tudi posvetnega blaga, ne veže na-nj svojega srca; ako ga nima, se tolaži z božjim mojstrom, ki ni imel, kamor bi bil položil svojo glavo, se tolaži s svetim Pavlom, ki si je z lastnimi rokami kruh služil v svoji apostolski službi.

Vendar, predragi bogoslovci, kruha ne bote pogrešali, stradali ne bote, zlasti tedaj ne, če bote vestni, marljivi, vzgledni duhovniki. Delavec je svojega plačila vreden. Toda samo zavoljo kruha stopiti v vzvišeni duhovski stan, bi bilo nizkotno, bi bilo nečastno, bi bilo Bogu gotovo neprijetno. Duhovnik mora iskati boljši kruh, da ga sam zauživa in da ga lomi vernikom: kruh nebeški, kruh angelski, mano, katere zaužitek daje večno življenje.

Quid vis? Ali naj želi in hoče semeniščan brezkrbno, ugodno, lahkotno življenje?

Ne, tega ne sme želeli in hoteti. On mora hoteti: delati, trpeti, truditi se do zadnjega vzdihljaja svojega pastirskega življenja. Sv. Pavel opominja duhovnika v osebi Timoteja, rekoč: Tu vero vigila, in omnibus labora... ministerium tuum imple! Ti pa čuj, v vsem delaj,

svojo službo izpolnjuj! (II. Tim. 4, 5). In zopet: Collabora evangelio secundum virtutem Dei! Delaj z menoj vred za evangelj po moči Boga, ki nas je . . . poklical s svojim svetim poklicem! (II. Tim. 1, 8. 9). In tisti slavní apostol narodov prisposablja duhovniški stan večkrat z vojaškim stanom. Tako piše naprimer svojemu duhovnemu sinu Timoteju: Hoc praeceptum commendo tibi, fili Timothee, ut milites bonam militiam. To zapoved ti priporočim, sin Timotej, da vojskuješ dobro vojsko. (I. Tim. 1, 18). In zopet: Labora sicut bonus miles Christi Jesu! Delaj kakor dober vojak Kristusa Jezusa! (II. Tim. 2, 3). Vojaški stan pa ni stan delopusta, brezskrbnosti, lenobe in pohajkovanja; temveč je stan težav in nadlog, naporov in trudov, prizadevanj in skrbij.

Enako je stan duhovniški: stan neumornega dela in napora. Če kje škoduje, bodi časno bodi večno, delopust, brezskrbnost, utragljivost, malomarnost, škoduje v mašniškem stanu. Tukaj je brezdelavnost škodljiva in pogubna za duhovnika in za vse, njemu v pastirsko skrb izročene vernike. Kristus govori sinoma Cebedejevima: Ne vesta, kaj prosita. Ali moreta piti kelih, ki ga bom jaz pil? Duhovnik biti, se pravi, vedno piti Gospodov kelih trpljenja, kelih muk in tug, kelih težav, bridkostij in nadlog. O duhovniku velja, kar je rekel Jezus Ananiju o izpreobrnjenem, v apostolsko službo poklicanem Pavlu: Jaz mu bom pokazal, koliko mu je treba za moje ime trpeti. (Dej. ap. 9, 16). Tako govori božji Vzveličar tudi vam, ko vsakega posebej kliče v sveti duhovniški stan. In res, znamenja našega časa kažejo, koliko je treba ravno vernemu, pobožnemu, zvestemu in vestnemu, vnetemu in gorečemu duhovniku trpeti, koliko se mu je treba truditi in napenjati. Zatorej bodite pripravljeni, dragi semeniščani!

Quid vis? Kaj hočeš, mladenič krščanski? Časti, bogastva, brezskrbnosti in ugodnosti ne smeš v stanu, ki si si ga izvolil, pričakovati, ne smeš niti še pozeleti. Sploh ti ne smeš biti kot duhovnik in zdaj že kot kandidat duhovniškega stanu od tega sveta. Jezus je pri zadnji večerji

molil, rekoč: Sveti Oče, ohrani jih v svojem imenu (v svoji milosti), katere si mi dal, da bodo eno, kakor tudi midva: Jaz sem jim tvojo besedo dal in svet jih sovraži, ker niso od sveta, kakor tudi jaz nisem od sveta. Ne prosim, da bi jih sveta vzel, temveč, da bi jih hudega varoval. Niso od sveta, kakor tudi jaz nisem od sveta. Posveti jih v resnici! (Jan. 17, 11. 14—17).

Predragi v Gospodu!

 e pa torej ne sme bogoslovec iskati sveta, kaj pa naj potem hoče in išče? Kaj naj želi, po čem naj hrepeni?

Preljubi semeniščani, jaz vam hočem povedati s kratkimi besedami, kaj naj bogoslovec pred vsem želi. Dve besedi ste, ki vam to točno in jasno razlagata. Zapisal ju je sv. Pavel v svojem prvem listu do Timoteja v šestem poglavju in enajsti vrsti. Tukaj imenuje Timoteja, človeka božjega, moža božjega — *hominem Dei*. In to naj bi bil katoliški duhovnik, človek božji ali mož božji — *homo Dei*.

Predragi, ta Pavlov izraz je globokega pomena, je vsega pozora in premišljevanja vreden. Vsak kristjan, posebej pa še duhovnik, je *homo Dei*, je človek božji iz raznih razlogov in naslovov. Duhovnik je *homo Dei* titulo *originis*, je človek božji, ker je povsem odvisen od Boga; *ratione possessionis*, ker je stvar in last božja; *ratione formae*, ker je po svoji podobi podoba in podobnost božja; mora torej svoje življenje ravnati po Bogu, mora živeti življenje, Bogu podobno, kakršno je živel Sin božji; titulo *destinationis*, ker je hlapec, služabnik božji: čim višji je gospod, tem višji je tudi hlapec; *ratione finis*, Bog bo njegovo plačilo; in končno *ratione sacerdotii*, ker je izmed milijonov in milijonov sovrstnikov izvoljen od Boga za službo božjo.

Glej torej, preljubi moj prijatelj, ti si človek božji, in moraš živeti življenje človeka božjega, ne pa človeka posvetnega, ničemurnega, hudobnega, satanovega. Ti si človek

božji, ne človek hudega duha, človek zapeljivega sveta, človek mesa, človek ženske, človek brezbožnega in hudobnega človeka.

Ti moraš torej hoteti: biti človek ali mož božji v duhovskem stanu, v svetem mašniškem poklicu. Ti se moraš najprvo sam posvetiti; moraš ljubiti vse, kar je v zvezi z Bogom. Ti moraš ljubiti sveto vero, sveto cerkev, svete pobožnosti, molitve, službo božjo, svete zakramente in zakramentalije, svete družbe in bratovščine — sploh vse, kar napeljuje k čednosti, h krščanski popolnosti, k svetosti. O duhovniku zlasti velja, kar piše sv. Pavel Solunčanom: *Haec est enim voluntas Dei: sanctificatio vestra*. To namreč je volja božja: vaše posvečenje, da vsak izmed vas ve, svoje telo ohraniti v svetosti in časti. Zakaj Bog nas je poklical k svetosti. (I. Tesalon. 4, 3. 4. 7).

Potemtakem morate, ljubi moji semeniščani, hoteti, da sebe posvetite; da ste sami: možje božji, viri Dei, da ste otroci božji. Brez posvečevanja samega sebe morejo duhovniki le škodovati. Če se hudo godi cerkvi, godi se ji velikrat le zato hudo, ker niso njeni služabniki takšni, kakršni bi morali biti.

Vendar to še ne zadostuje. *Quid vis, amice?* Ti še moraš več hoteti, ker hočeš postati mašnik, dušni pastir.

Ti moraš biti poslanec božji do drugih ljudi. Glasoviti rovestnik sv. Pavel to lepo razpravlja, ko piše: *Pro Christo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo: Reconciliamini Deo! Namesto Kristusa smo poslani, kakor da bi Bog po nas opominjal. Prosimo namesto Kristusa: Spravite se z Bogom!* (II. Kor. 5, 20). Duhovnik je torej poslanec božji, je namestnik Kristusa, ki nevidno živi, deluje, blagoslavlja v svoji sveti cerkvi po svojih duhovnikih. Ker je poslanec Kristusov, mora oznanjevati njegovo voljo, njegove zapovedi, resnice in nauke. Pravi kandidat duhovskega stanu prosi Boga, kakor je prosil prerok Izaija: *Gospod, pošlji me*. (Izaj. 6, 8). In da ga Bog pošlje,

je treba, da postane duhovnik, ker je Jezus le apostolom rekel: Kakor je mene Oče poslal, tako pošljem jaz vas. (Jan. 20, 21).

O, kako željno pričakuje dober bogoslovec trenutka, ko premore ljudem oznanjevati besedo božjo, resnico podučno, presunljivo, izpodbudno! O, kako hrepeni po blaženem trenutku, ko zamore kot srednik med nebom in zemljo spravno daritev opraviti Bogu na čast za žive in mrtve! Kdo naj bi primerno opisal to njegovo hrepenenje, sladko poželenje?

Še neki izraz sv. Pavla je, ki nam pove, kaj naj hoče bogoslovec. Ta beseda Pavlova izraža vso svetost, vso važnost, in pomenljivost duhovniškega stanu, priča o vsej časti, o vsem smotru, o vsem plačilu duhovskega stanu. In kateri je ta izraz? *Dei sumus adiutores*. Mi smo pomočniki božji. (I. Kor. 3, 9). Čudovit stavek! Duhovnik je pomočnik božji, je pomagavec božji. Duhovnik je pomočnik Boga Očeta in Sina in sv. Duha. Oče hoče, da se vsi ljudje vzveličajo — in tebe kliče, da mu izpolniš to voljo. *Dei eris adiutor*. Jezus je odrešil ljudi, ti pa bi naj nadaljeval in dovrševal to odrešenje nad ljudmi. O predragi, višje in častnejše službe si ne moremo misliti! Sv. Duh hoče vse ljudi posvetiti, ti pa si odločen in poklican, da jih posvečuješ po svetih zakramentih in zakramentalijah. Ni večje časti pa tudi ne večjega plačila, kakor čaka zvestega služabnika, vdanega in poslušnega hlapca. Tam, kjer sem jaz, naj bo tudi moj hlapec, pravi božji Odrešenik. (Jan. 12, 26).

Dei eritis adiutores, to bodi najčastnejši vaš naslov. Sv. Pavel se je s ponosom imenoval: *servus Jesu Christi, vocatus apostolus, segregatus in evangelium*. (Rimlj. 1, 1). Sv. Pavel ni iskal druge službe, kakor da služi Bogu, kralju veličastva, da posveti njemu vse svoje moči dušne in telesne. O sveta služba, sveta naloga, o sveti poklic, biti služabnik, pomočnik božji? Umejete pomen tega izraza? Utisnite si ga globoko v svoja vsprejemljiva, dovzetna srca, ter ga prav gosto premišljuje. *Dei adiutores* hočete biti, ne pa *adiutores diaboli*,

adiutores mundi, adiutores carnis. Sicer si bodo satan, svet in pa meso prizadevali, da vas premotijo in za svojo službo pridobijo, pa ne dajte se zapeljati, ne zamenjajte veličastne službe z nečastno in pogubno!

Amice, quid vis? Hočeš, prijatelj, to, da postaneš mož, poslanec in pomočnik božji? O, če mi obljubite, da hočete to iz vsega srca, iz vse duše in iz vseh močij, potem vam častitam v svojem imenu, v imenu vaših predstojnikov, v imenu vseh duhovnih sobratov in vseh ljubih vernikov Lavantincev. Kažite med letom, da hočete sebe posvetiti, in pozneje še druge. Če pa hočete biti sveti, ne smete ljubiti sveta. Si vis esse mundus, fuge mundum!

Če pa hočete doseči zaželeni cilj, se morate posluževati tudi pripravnih sredstev. In ta so med drugimi sledeča: Izpolnjujte vestno in natančno hišne postave, katere vas vodijo po potu rednega, čednostnega življenja. Qui regulae vivit, Deo vivit. Ordo est dux ad Deum. Serva ordinem, et ordo servabit te! Da ste v zavodu, varnem zavetju, je neprecenljiva dobrota. Hišnih pravil ne smatrajte kot nekake nepotrebne vezi in spone, ampak cenite jih kot primerne pripomočke, da si utrdite svoj značaj.

Nadalje bodite pokorni in odkritosrčno vdani svojim predstojnikom. Spoštujte in ljubite jih; ne grenite jim življenja, ki skrbijo za vas in bodo morali odgovor za vas dajati pred božjim stolom. Skrbite, da bo med vami in njimi vladalo razmerje, kakršno vlada med očetom in dobrimi sinovi. Bodite odkritosrčni do njih, in spoznajte svoje napake in nepopolnosti, ako vas bodo opominjali. Sicer pa morajo vaši višji skrbeti za red. Heli je bil hudo kaznovan, ker je sicer opominjal svoja dva razposajena sinova, toda prezanesljivo in premehko. Moral bi ju bil ostro kaznovati. Ker ju ni, je bil sam s sinovoma vred grozno kaznovan. Saj poznate strašno kazen. Učite se pridno in marljivo. Sejte obilo, da bote obilo želi. Rabite čas, ki je tako drag, a tako kratek. Redimite tempus; izrabljajte čas, kakor so to delali vsi vrli možje, izvrstni duhovniki! Prijatelji, študirajte. Attendite lectioni, exhortationi, doctrinae. Molite radi, prejemajte prid-

no svete zakramente, ljubite nežno cerkvena opravila in cerkvene pobožnosti! Iz dolgoletne izkušnje vam povem, da so dobri semeniščani postali tudi dobri duhovniki: Bogu v čast, vernikom v vzveličanje. Slabi semeniščani pa, zlasti katerim so bila hišna pravila v posmeh, so zašli na grešna pota, so našli prerani grob ali so bili izgubljeni ljudje, škofu v žalost, sobratom v sramoto, vernikom v nadlogo in pohujšanje.

V Gospodu ljubljeni bogoslovci!

Ko je Jezus sv. Pavla poklical v apostolsko službo po storjenem čudežu, je izvoljenik, ležeč na zemlji, klical: Domine Jesu, quid me vis facere? Gospod Jezus, kaj hočeš, da naj storim? In dobil je povelje, da naj gre v Damask in se naj tam pripravi za sveti poklic. In res, Pavel je koj vstal ter hitel v mesto, pa se je dal krstiti in se je zvesto pripravljal za svoj apostolski stan. Po zvesti pripravi v mestu in v arabski puščavi je nastopil svojo službo in je neprenehoma oznanjeval Jezusa: Et continuo in synagogis praedicabat Jesum, quoniam hic est filius Dei. (Dej. ap. 9, 20). In kako je govoril? Tako, da so se mu vsi čudili: Stuebant autem omnes, qui audiebant. (Dej. ap. 9, 21). In v svoji gorečnosti je napredoval: Saulus autem multo magis convalescebat et confundebat Judaeos, affirmans, quoniam hic est Christus. (Dej. ap. 9, 22). To je bil mož božji, poslanec nebeški, pomočnik mogočen.

Posnemajte ga, ljubi semeniščani! Če bote hoteli, kar je hotel on, bote poveličevali uro, v kateri ste stopili v bogoslovski poklic, v to semenišče, kakor so se apostoli z veseljem spominjali srečne ure, ko jih je Jezus poklical med svoje učence, prijatelje, pomočnike, spremljevalce. Sv. Janez pripoveduje o poklicu sv. Andreja in še drugega apostola, namreč sebe samega, da je bilo to okoli desete ure (Jan. 1, 39), to je ob štirih popoldne. Tako draga ura je

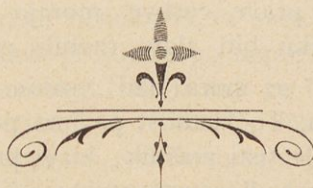
bila to Andreju in Janezu. Če bote, ljubi kleriki, iskali, kar je cilj in namen katoliških duhovnikov, bote tudi vi blagoslovljali uro, dan, teden, leto svojega poklica; kajti ta ura bo začetek vaše sreče, časne in večne.

In v ta namen bom sedaj služil sveto mašo, in v ta namen molite tudi vi med sveto službo. In končno vas bom blagoslovil, da ostanete zvesti svojim, danes storjenim dobrim sklepom in obljubam. Najboljši sklep brez izvršitve velja, kar velja najlepši cvet, ki pade pred časom s sadunosnega drevesa, ali toliko, kolikor velja najlepši voz brez koles.

Ko sem bil leta 1875 za duhovnika posvečen, so rajni knezoškof mazilili moje roke, rekoč: *Consecrare et sanctificare digneris, Domine, manus istas per istam unctionem et nostram benedictionem, ut, quaecunque benedixerint, benedicantur, et quaecunque consecraverint, consecrentur et sanctificentur in nomine Domini nostri Jesu Christi!*

S temi maziljenimi in posvečenimi, leta 1889 pri škofovski konsekraciji znovič blagoslovljenimi in maziljenimi rokami vas sedaj blagosloviti hočem, želeč, da je ta višepastirski blagoslov zastava in poroštvo večnega božjega blagoslova:

Sit nomen Domini benedictum!
Ex hoc nunc et usque in saeculum.
Adiutorium nostrum in nomine Domini!
Qui fecit coelum et terram.
Benedicat vos omnipotens Deus,
Pater ✠ et Filius ✠ et Spiritus ✠ Sanctus! Amen.

Govor

pri prvi javni seji tretje škofijske sinode Lavantinske,
dne 4. septembra 1900.

Častitljivi služabniki svete cerkve!

Tako morate tudi vi, ker hrepenite
po duhovnih darovih, si prizadevati,
da jih bote v boljšanje cerkve obilno
imeli. (I. Kor. 14, 12.)

v. Ignacij Lojolan, ki je dal svojim duhovnim sinovom na pot zlato ravnilo: vse k večji časti božji in dušam v vzveličanje, ta je v svoji prekrasni knjigi »Exercitia spiritualia« napisal tudi vodilo, katerega se je vsakemu držati, da bo prav čutil s sveto materjo katoliško cerkvijo.

Vsak duhovnik, ki je pravi služabnik Kristusov in delivec nja skrivnostij (I. Kor. 4, 1), mora resnično čutiti s sveto cerkvijo (cum ecclesia vere sentire), mora imeti pravega cerkvenega duha, mora biti od njega prešinjen.

Cerkveni duh pa nasprotuje duhu tega sveta, ki je, kakor navadno pravimo, slab duh. Mogoče je sicer, da govorimo tudi o dobrem duhu časa, vendar navadno imenujemo posvetnega duha slabega duha. Vprašajmo se, kdo pa kaže, da res čuti s sveto katoliško cerkvijo?

Kristus Gospod je svoji cerkvi vtisnil štiri znamenja ali lastnosti, ki jo ločijo od vsake druge cerkve, katera ni prava cerkev Kristusova.

Ta znamenja so: 1. da je edina; 2. da je sveta; 3. da je vesoljna ali katoliška, in 4. da je apostolska.

Te lastnosti prave cerkve morajo pa tudi vsakemu katoliškemu mašniku biti zlato ravnilo njegovega življenja.

1. Predvsem se mora nad vsakim mašnikom svetiti edinost in enota. To lastnost pa ima po besedah svetega Ignacija Lojolana le tisti mašnik, ki je pripravljen podvreči svojo lastno sodbo sodbi svete cerkve in vselej ter povsodi voljno in odkritosrčno ubogati sv. cerkev, pravo nevesto

Kristusovo. Prva lastnost prave cerkve sveti se le nad tistim mašnikom, ki je svetemu očetu vdan s sinovskim spoštovanjem in z neomejeno pokorščino; ki je enih mislij s svojim škofom, središčem cerkvene edinosti v škofiji, je enih mislij s svojim nadpastirjem, naj počne, karkoli ve in zna v svoji pastirski službi.

Mašnik, nad katerim se sveti ta edinnost, je vedno bolj pripravljen hvaliti, kakor grajati naročila svojih predpostavljanih, on ve tudi vernike nagibati, da radi izpolnjujejo zapovedi cerkvene oblasti. Takšen mašnik ve tudi mir ohraniti s čredo sebi izročeno, da o njej ne velja, kar je pisal sv. apostol Pavel o Korinčanih: Poročalo se mi je o vas, da so prepiri med vami (I. Kor. 1, 11), marveč velja o njej, kar je sv. Lukež zapisal o prvih kristjanih: Mnóžica vernikov je pa bila enega srca in enega duha. (Dej. ap. 4, 32).

Predragi mi bratje v Kristusu! Viharni časi, v katerih živimo, hočejo vse razrušiti, vse razdružiti, vse zdrobiti, vse razdvojiti: družine, družbe, cerkveni in državni red, prevreči hočejo cerkev, kraljevstva in cesarstva. Nahajajo se tudi takšne stranke, ki izkušajo duhovnike nahujskati proti duhovnikom, da bi tem lažje razkropili ovce črede Kristusove. Zato imejmo in ohranimo medsebojno edinnost, katero sveti Ciprijan tako-le poveljuje (epist. 5, 9): »Branimo vselej in na vso moč našo skupno mater, sveto katoliško cerkev in njeno veljavo, zakaj sveta cerkev je varihinja edinosti. Ljubimo sveto edinnost, za katero je naš Gospod Jezus Kristus pri zadnji večerji tako goreče molil, rekoč: Da bodo vsi eno, kakor ti Oče v meni in jaz v tebi, da bodo tudi oni v nas eno.« (Jan. 17, 21).

Delajmo v tesni zvezi z našo ljubo materjo, sveto katoliško cerkvijo, delajmo neumorno za sveto cerkev, in presoajmo vse, kar imamo presoajati, po nepremakljivih načelih svete cerkve. Ljubimo cerkev! Kristus je ljubil cerkev, in sam sebe za njo dal. (Efež. 5, 25).

2. Druga lastnost prave, od Kristusa ustanovljene cerkve je njena svetost. Zato je vsak mašnik, ki res čuti s sveto cerkvijo, dolžen skrbeti za to, da se posveti, da vzveliča

svojo dušo. Mašnik, ki je poln cerkvenega duha, rad pre-mišljuje besede svetega apostola Pavla: Bog nas je od-bral v Kristusu pred vstvarjenjem sveta, da bi bili sveti in neomadežani pred njegovim ob-ličjem. (Efež. 1, 4).

Duhovnik, v resnici čuteč s sveto cerkvijo, posvečuje sebe z molitvijo in s premišljevanjem, po katerih sredstvih se povzdiguje nad pozemelske stvari, se združuje z Bogom ter po njem postaja pravičen in svet.

Svoje »dnevne molitve« opravlja bogoljubno in jih moli razločno, pazljivo in pobožno. Vsak dan daruje Bogu pre-sveto mašno daritev in zajema iz tega dragocenega zaklada vire vseh milostij. Vsak dan izprašuje svojo vest, in vsak teden ali vsaj vsak mesec opravi sveto spoved, spominjajoč se izreka učitelja milosti, sv. Avgušтина: Spoved je ohraniteljica duš, zatirateljica grehov, prega-njateljica hudobnih duhov; ona zapira vrata peklenska, odpira pa vrata nebeška. (De poenit.)

Pridno se nadalje poslužuje zakramentalij, in nikjer se ne nahaja rajši, nego v šotoru Gospodovem. Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojskinih trum! Moja duša hrepeni in koprne po pred-dvorih Gospodovih. (Ps. 83, 2). Kolikor mogoče pogo-stokrat obiskuje Kristusa v zakramentu presvetega rešnjega Telesa, da ga hvali in moli, v svesti si, da ne more ničesar drugega izdatneje zatreti v njem greha, ukrotiti poželjivosti, utrditi čednosti in užgati ljubezni božje, nego ta prečudežni zakrament.

Tako duhovnik, ki ima duha svete cerkve, posvečuje sam sebe, a skrbi obenem tudi po svoji moči za posvečenje svojega bližnjega. Posebno prihaja rad na pomoč svojim sobratom in skrbi za njih rešitev, kadar so v izkušnjavah in potrebujejo dobrega sveta, mile tolažbe in krepke pomoči; a tudi sočutnega opomina in bratovske svaritve jim ne odreče.

Ker je prepričan, da en duhovnik velja za tisoč ne-duhovnikov, bodisi grešnikov bodisi pravičnikov, izkuša svojim tovarišem v duhovniški službi pomagati na poseben način v

dušnih in telesnih potrebah, ker dobro pozna brezštevilne nevarnosti in obilne zanjke, katere pripravljata svet in hudič duhovniku; zato čuva nad svojim sobratom ter ga svari pred pregreški. On ne molči, ko vidi, da peša sobrat v izpolnjevanju svojih dolžnostij, in mnogo manj šele pusti sobratu zaiti v nevarnosti ali celo vdati se hudobiji. Vedno ga vodi in priganja božji izrek: Brat, katerega podpira sobrat, je kakor trdno mesto. (Preg. 18, 19). Z vso gorečnostjo in z vsem prizadevanjem zabranjuje, da ne daje sobrat s svojimi grehi vernemu ljudstvu pohujšanja, zakaj on ima pred očmi strašen izrek Kristusov: Gorje tistemu človeku, po katerem pride pohujšanje . . . bolje bi mu bilo, da bi se potopil v globočino morja. (Mat. 18, 6. 7).

Duhovnik, ki resnično čuti s sveto cerkvijo, torej ne trpi, da bi njegov sodrug v sveti službi z nesramnostjo, nečistostjo, nezmernostjo in z drugimi takimi pregrehami pohujševal vernike ter spravljaj duhovščino v sramoto; ampak ravno nasprotno, on ne štedi ne prošenj, ne opominov, ne groženj, da reši tega največjega zla cerkev, verno ljudstvo in duhovniški stan. Pohujšanje enega duhovnika namreč podere več, nego more postaviti dolgotrajni trud obilo dušnih pastirjev.

Duhovniku, polnemu duha svete cerkve, ničesar ni toliko na srcu, nego vzveličanje duš, za katere je dal Kristus svojo kri v odrešenje. Zato tudi sam živi in mre za vzveličanje duš. Smatra se služabnika Kristusovega, ki je poslan in postavljen, da vse svoje moči, svojo pamet in svojo voljo, svoje zdravje in svojo trdnost, da, celo življenje svoje daruje za čredo Kristusovo. On ne beži ne pred delom, ne pred pôtom, se ne boji ne truda, ne bedenja, ne gladu, ne žeje, ne mrazu, ne vročine, ne straši se ne bolezni, ne smrti, da le reši neumrjoče duše in Kristusu nabere novih učencev. Saj pravi sv. Pavel: Ničesar vsega tega se ne bojim, tudi ne cenim življenja svojega dražjega, kakor sebe, da le dokončam svoj tek in službo besede, katero sem

prejel od Gospoda Jezusa, da pričujem evangelj milosti božje. (Dej. ap. 20, 24).

Neutrudno deluje v vinogradu Gospodovem. (Iz. 58, 1). Hvali izpoved, povzdiguje prejem presvetega zakramenta po enkrat v letu, mnogo bolj po enkrat vsak mesec, a še bolj po enkrat vsakih osem dnij pod navadnimi pogoji, hvali pogosto navzočnost pri sveti maši, hvali pravo cerkveno petje, hvali molitve in pobožnosti od cerkve uvedene in potrjene, hvali evangeljske svete: pokorščino, uboštvo in čistost. Časti ostanke svetnikov, hvali obiskovanje svetega križevega pota, ceni romanja, hvali svete odpustke, poveljuje sveto leto, svete misijone, duhovne vaje, svete bratovščine in vse od svete cerkve potrjene in priporočane družbe. On hvali postave o postu in pritrganju, priporočuje lepšanje starih, posebno še zidanje novih cerkva, časti sam svete podobe in napeljuje tudi druge, da častijo to, kar predstavljajo svete podobe. Hvali in brani vse cerkvene postave, jim nikdar ne nasprotuje, ker je prepričan, da v sveti cerkvi kraljuje Gospod, ki je dal na gori Sinaj svojih desetero zapovedij.

Da s kratkimi besedami vse povem, rečem: Duhovnik, ki čuti s sveto cerkvijo, sam živi sveto in uči tudi druge sveto živeti.

3. Tretje znamenje cerkve, s katerim se mora duhovnik strinjati, je vesoljnost ali katolištvo njeno. Dušni pastir, ki res čuti s sveto cerkvijo, deluje katoliško ali vesoljno. Vsako njivo Gospodovo, ki mu jo je izročila božja previdnost po postavnih predstojnikih, obdeluje po vseh svojih močeh. V vseh rečeh se trudi, opravlja delo evangelista, izpolnjuje svojo službo. (II. Tim. 4, 5). Krščansko vero, ki daje Bogu pravo in vredno čast, pospešuje z vsemi svojimi močmi, iz nje prejema dušno trdnost in srčnost ter si izvaja stalna načela za svoje delovanje v kakršnih koli okoliščinah raznih rečij, časov in oseb. Po nespremenljivih načelih svete vere presoja vse pozemelske in posvetne stvari.

Duhovnik, ki prav čuti s cerkvijo, se joče, se veseli s sveto cerkvijo, ž njo trpi, ž njo se osrčuje, ž njo deluje in se trudi, da se ona razširja in povišuje po vesoljnem svetu.

Prav očitno spoznava večno resnico, da je sveta cerkev ustanovljena za vse kraje, za vse čase in vse ljudi; zato ničesar ne nasprotuje bolj njegovemu duhu, nego ona ločitev, oni separatizem, ki vsakega navezuje le na svoje reči; on sovraži strankarstvo ali partikularizem, o katerem piše sv. apostol Pavel Korinčanom: Ko sem bil prost od vseh, sem se storil sužnjega vsem, da jih več pridobim. Judom sem postal kakor Jud, da pridobim Jude; njim, ki so pod postavo, kakor da bi bil pod postavo, (dasiravno nisem pod postavo), da pridobim one, ki so pod postavo; onim, ki so bili brez postave, kakor da bi bil brez postave, (dasiravno nisem brez postave božje, ampak pod postavo Kristusovo), da pridobim one, ki so bili brez postave. Slabim sem postal slab, da pridobim slabe. Vsem sem postal vse, da bi vse vzveličal. (I. Kor. 9, 19—25).

Častiti sobratje v Gospodu! Po milosti Jezusa Kristusa smo bili pri svetem krstu prerojeni, po njegovi milosti smo pri mašniškem posvečenju prejeli svečeništvo. Milost pa je nad naravo. Ne dajmo se torej voditi naravi, ampak duhu, kakor se spodobi onim, katere je postavil Bog, da se po njih svet prerodi v duhu, kakor govori o tem sv. Pavel: Ko je dopadlo njemu, ki me je odločil od telesa moje matere in me poklical po svoji milosti, mi razodeti svojega Sina, da bi ga oznanjeval med narodi, tedaj se kar več nisem posvetoval z mesom in s krvjo in nisem prišel v Jeruzalem k njim, ki so bili pred menoj apostoli, ampak sem šel v Arabijo. (Gal. 1, 15—17).

Naj zmaga torej tudi v nas milost naravo, in nad občutki mesa naj obhaja zmagoslavje duh Jezusa Kristusa. Skrbimo, da se v vseh rečeh slavi Bog po Jezusu Kristusu, kateremu naj bo čast in gospodstvo na vekov veke. (I. Petr. 4, 11).

4. Četrta lastnost ali znamenje cerkve, s katero naj čuti njen služabnik, je apostolstvo. Duhovnik, ki v resnici čuti s cerkvijo apostolsko, je poln duha apostolskega; on goreče posnema apostole po poštenosti in svetosti življenja, je poln apostolske gorečnosti in izvršuje apostolska dela; ne utruži se, deliti svete zakramente, oznanjevati evangelj, izpovedovati grešnike, previdovati bolnike, vzgajati mladino; vedno premišljuje, kako bi lahko poučil nevedne, kako zavrnil one, ki so se zmotili, kako bi ogrel za nebeške reči mlačne, kako bi spravil s križem sovražnike svetega križa. S sv. Pavlom govori: Kdo oslabi, in bi jaz ne oslabil? Kdo se pohujša, in bi mene to ne peklo? (II. Kor. 11, 29). Bog me varuj, da bi se hvalil s čim drugim, nego s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa, po katerem je meni svet križan in jaz svetu. (Gal. 6, 14).

Leta 1851 je razsajala strašna kuga na otoku Ré, ki leži na zahodni strani francoske dežele. Duhovniki škofije La Rochelle — vseh skupaj 300 — so bili tisti čas zbrani pri duhovnih vajah v velikem semenišču. Ko pridejo škof v cerkev, nagovorijo zbrane s sledečimi besedami: »Predragi! Vsi veste, kaka nesreča je zadela kos moje škofije. Deseti del vaših sobratov na otoku Ré je že pobrala kolera — ostali pa pešajo in prosijo pomoči. Ker tamkaj preti vsakemu nagla smrt, nečem nobenega siliti, da bi se tjakaj podal; kdor pa hoče radovoljno iti k onim na koleri bolnim ljudem, naj vstane!«

In glej, vseh tristo duhovnikov se je takoj vzdignilo. Škof, nad to požrtvovalnostjo do srca ganjeni, se niso mogli vzdržati solz. Kaj ne da? Vsi tisti duhovniki so bili apostolski pastirji, vedno pripravljeni, dati življenje za svoje ovčice.

Častiti duhovniki! Dosedaj sem vam slikal duhovnika, resnično čutečega s cerkvijo; stavil sem vam ga v vzgled, da ga posnemate. Vtisnite si te besede v vaša srca in v vaše duše! (Dev. 11, 18).

Sicer pa vesel in rad pripoznam, da ste sploh polni duha in mislij svete cerkve, da tudi delujete v tem duhu. Vi ljubite lepoto hiše božje in skrbite za to, da so cerkve vaše vredne Najvišjega. Niste štedili truda, ne lastnih stroškov, vi ste srca svojih ovčic užgali z ljubeznijo do svetišč, in ste to, česar bi človek skoraj ne verjel in si ne upal pričakovati, dovršili gledé na olepšavo svetišč božjih. Pastir in škof naših duš, Jezus Kristus, naj bo vam in vašim ovčicam najbogatejši plačnik!

Vi delujete nadalje z apostolsko gorečnostjo v izpovednici, na leci, pri razlaganju krščanskega nauka ali pri katehezi v cerkvi kakor v šoli. Ko sem bil na kanoničnih obiskih svedok vašega pastirskega delovanja, ko sem videl, da so duhovniki v svoji službi tudi življenje stavili v nevarnost, ko sem poslušal župljane, ki so me rotili, naj jim ne jemljem njihovega dobrega pastirja, poveličeval sem Gospoda in se veselil v Bogu, svojem Vzveličarju, poln upanja, da bodo cerkvi napočili boljši časi in ljubljeni domovini lepši dnevi, ter da bodo osramočeni nasprotniki altarja in prestola.

Nadalje se odlikujete po svoji dobrotljivosti, katere sem obilo med vami sam našel, in katero so tudi vaši vdani verniki vpričo mene močno hvalili. Slišal sem, da je ta in ta dušni pastir revežem in bolnikom dajal obleke in jih krepčal z jedjo in pijačo, poslano jim iz župnišča. To ravnanje je tako in tudi toliko vredno kakor dar evangeljske vdove, ki je prinesla zadnji vinar v čast božjo.

Zarad pičlega časa neham nadalje pripovedovati o teh vaših dobrih delih. Hitim, končati ta svoj govor, katerega sem posvetil srečnemu začetku našega škofijskega shoda ali naše sinode.

Častiti gospodje! Dasiravno je že narastla vrsta let, odkar obdelujemo vinograd Gospodov, jaz sam že delam petindvajset let, drugi pa še mnogo več, vendar smo storili malo, in naša naloga je, da dovršimo še večje reči, da še več snopja nabereмо za nebeške žitnice, da dobimo poslednjič plačilo, katero je pripravil Bog svojim dobrim služabnikom. (Luk. 6, 23).

Toda glejte! Naše moči so že večinoma oslabele, približala se nam je starost — priča temu je naše lice, ki se je že postaralo in je od mnogih gub razorano. To pač potrjuje besedo božjo: V potu svojega obraza boš jedel kruh (Gen. 3, 19), in treba nam je vsak trenotek biti pripravljenim, da damo, kadar pride Gospod, račun od svojega hiševanja. (Luk. 16, 2). Služba duhovniška nalaga velike dolžnosti, posebno v naših dneh, zakaj biti moramo luč, postavljena na svečnik (Mat. 5, 16), sol moramo biti, nepokvarjena sol (Mat. 5, 13), imeti moramo ledja prepasana s pasom svete vere. (Luk. 12, 15. 35). Bojevat nam je boje Gospodove, in mi smo prvi borivci, naša prsa nastavljena so prvim puščicam. Tako važne so dolžnosti naše, mi pa smo slabi in utrujeni, želeči si počitka, in sicer večnega počitka, ki nas bo došel prej morebiti, nego sami mislimo.

Zato pa si prosimo pomoči od Gospoda, ki je naša hrabrost. Pomoči si prosimo od usmiljene, dobrotljive in sladke Device Marije. Varstva si prosimo od sv. Mihaela, nadangela in kneza nebeške vojske, od sv. Andreja, zaščitnika naše škofije, in od vseh svetnikov ter svetnic božjih.

Opiraje se na te trdne stebre, hočemo delati v duhu svete cerkve, delati za Boga, delati zaradi Boga. Rasti hočemo v milosti in v spoznanju Gospoda našega in Vzveličarja Jezusa Kristusa. Njemu bodi čast zdaj in vekomaj! Amen. (II. Petr. 3, 18).

Nauk

o dolžnostih poslov do gospodarjev, razložen v cerkvi
sv. Alojzija v Mariboru leta 1876.¹

Sin spoštuje očeta in hlapec
svojega gospoda. (Mal. 1, 6).

Kristjani predragi!

Do zdaj se vam je v krščanskih naukih razlagala
četrti božja zapoved z ozirom na dolžnosti, ki jih
imajo otroci do svojih staršev. Povedalo se vam
je, da morajo otroci svoje starše ljubiti, spošto-
vati, jim streči in v vsem, kar ni zoper božje in cerkvene
zapovedi, pokorščino skazovati; nadalje da jim morajo v
dušnih in telesnih potrebah pomagati ter za nje moliti. Temu
nasproti pa ne smejo otroci svojim staršem nepokorni biti,
jih sovražiti, zaničevati, zasramovati, zmerjati, preklinjati, jim
škodovati ali jih v sili in potrebi zapuščati. Slišali ste tudi,
da je otrokom, ki vestno izpolnjujejo četrto božjo zapoved,
obljubljeno dolgo in srečno življenje; hudobne pa da
čakajo najhujše časne in večne kazni. Krščanski otroci,
ki še imate starše, izpolnjujte radi zapoved, katero je Bog
z lastnim prstom zapisal na prvem mestu druge plošče in
ji je pridjal slovesno obljubo plačila. Zato opominja sv.
apostol Pavel vsakterega izmed vas: Spoštuj svojega
očeta in svojo mater; to je prva zapoved z ob-
ljubo; da ti bo dobro in da boš dolgo živel na
zemlji! (Efež. 6, 2. 3).

Vendar oče in mati, ki vam jih velewa Bog v četrto zapo-
ved, spoštovati, niso le samo vaši starši, ampak tudi vsi tisti,
kateri imajo kako oblast do vas, naprimer gospodarji in go-
spodinje. Četrta božja zapoved veže torej tudi posle, hlapce in
dekle, ki imajo razmeroma proti svojim predstojnikom kot na-
mestnikom Boga in staršev izpolnjevati skoraj ravno tiste
dolžnosti, ki jih imajo otroci do svojih staršev. Sin spo-
štuje očeta in hlapec svojega gospoda. (Mal. 1, 6).

¹ Morebiti ustrezem dragim bralcem z zgoraj priobčenim sestavkom,
ki sem ga zasledil med rokopisi, ko je bil skoraj že natisnjen prvi del
te-le knjižice.

Praša se torej, kaj so dolžni posli svojim predstojnikom? Odgovor, hlapci in dekle so dolžni in dolžne svojim gospodarjem in gospodinjam v imenu božjem služiti, jih spoštovati, ljubiti, jim zvesti biti, jim pokorščino skazovati.

Pridite, ljubi posli, in me poslušajte! Učil vas bom strah božji. Beseda Gospodova ostane vekomaj. To pa je beseda ki sem vam oznanjuje. (I. Petr. 1, 25). Sv. Marija, dekla Gospodova, in sv. Jožef, strežnik Kristusov, prosita za nas!

V Gospodu zbrani kristjani!

Drva dolžnost hlapcev in dekel je, da služijo svojim gospodarjem v božjem imenu, to se pravi, da delajo z Bogom in za Boga. Z Bogom pa delate, krščanski posli, ako se nahajate v stanu milosti božje. Kdor je v grehe zakopan, ne more z Bogom delati, z njim služiti. Vsak, kateri greh dela, uči Jezus, je suženj grehu. (Jan. 8, 34). Posel, ki ima na svoji vesti težke in velike grehe, je sila nesrečen revež, ker ne more z Bogom delati: zastonj je njegov trud in zaman je njegovo delo za večnost, ker mu ne prinaša za nebesa niti najmanjšega plačila. Naj prenaša takšen služabnik leta in leta vročino in mraz ter glad in žejo, pa naj se trudi in ubija celo svoje življenje, vse je brez vrednosti: umerje v grehu, vržen bo, kakor malopridni hlapec v evangelju, v zunanjo temo, kjer je jok in škripanje z zobmi. Bežite zatorej, krščanski hlapci in krščanske dekle, kakor daleč le morete, pred smrtnim grehom, da vas ne ulovi, in amen vam rečem, delali bote z Bogom!

Delajte pa tudi za Boga, to je, ne opravljajte svojega dela le zaradi časnega dobička, temveč iz ljubezni do Boga, kakor bi Bogu samemu služili. S pogledom na te dolžnosti podaje sv. apostol Pavel vsem hlapcem in deklam naslednji prelepi nauk: Hlapci, bodite pokorni svojim telesnim gospodarjem s strahom in trepetom, v preprostosti svojega srca, kakor Kristusu, in ne služite na oko, kakor da bi hoteli ljudem

ugajati, marveč kakor hlapci Kristusovi storite voljo božjo iz srca radi, in služite z dobro voljo kakor Gospodu in ne kakor ljudem! (Efež. 6, 5—7). Vse svoje dejanje in nehanje naj potemtakem služabniki in služabnice obračajo na Boga, vsa svoja dela naj opravljajo in vsa jim pravično dana povelja naj izvršujejo z dobrim namenom, to je zavoljo Boga, iz pokorščine in iz ljubezni do njega. Kako srečni so pač posli, ki vse začenjajo, nadaljujejo in končujejo iz ljubezni do Boga. Njih opravke v delavnicah, na polju, v kuhinji, v hlevu, na skednju zapisuje božji sodnik v knjigo večnega plačila, in nobena stopinja jim ne bo ostala nepovrnjena. Kaplje pota ali znoja, ki jih pretakajo iz ljubezni do Boga, bodo blesteči biseri v vencu njihove prihodnje veličastnosti.

Zares, če hlapec ali dekla svoje dolžnosti zvesto in natanko izpolnjuje ter svoje delo vsaki dan daruje Bogu, more se povzdigniti do tako visokega in, rekel bi, še do višjega stopnja krščanske popolnosti in vzveličanja, kakor se vzpnejo kristjani, ki se odpovejo svetu in v samoti služijo Bogu. To spričujeta slavni sveti dekli Cita in Notburga. Zato pa delajte, krščanski hlapci in krščanske dekcle, zmerom za Boga! Ponovite večkrat dobri namen, da hočete iz ljubezni do Boga in ne samo zavoljo posvetnega plačila služiti svojim gospodarjem in gospodinjam. Že zjutraj, preden greste na delo, molite kratko: Gospod, vse, kar bom danes storil, naj bo storjeno v tvojo čast in iz ljubezni do tebe! In med delom vzdihnite radi k Bogu, zlasti tedaj, kadar imate težko delo in vas zapušča potrpežljivost: Gospod, iz ljubezni do tebe! In na večer, ko zahajate k sladkemu počitku, darujte še enkrat vse svoje stopinje Bogu, združite vse svoje misli, besede in dejanja z bridkim trpljenjem Kristusovim, da je tako prestani dan za vas dan vzveličanja.

Na takovšen način delate, krščanski posli, z Bogom in za Boga; in postanete lahko prav bogati, ne sicer na zakladih tega sveta, ki so minljivi in ničemurni, pač pa na večnih, s katerimi se kupijo nebesa, kakor govori naš Gospod in Vzveličar Jezus Kristus v svoji pridigi na gori blaženostij: Zbirajte

si zaklade v nebesih, kjer jih ne konča ne rja ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo! (Mat. 6, 20).

Druga dolžnost hlapcev in dekel je, da spoštujejo svoje gospodarje in gospodinje. Spoštovati pa jih morajo, ker so njih predstojniki, katerim gre čast in vdanost. Ko so prevzeli posli službo, so postali podložni, ki morajo svoje predstojnike spoštovati in častiti. To je volja in zapoved božja. Gospodarji in gospodinje so namestniki Boga, od katerega so prijeli svojo oblast nad hlapci in deklami. Tu velja, kar piše sv. Pavel v svojem znamenitem listu do Rimljanov, rekoč: Vsak človek bodi višji oblasti podložen; ni namreč oblasti od drugod kakor od Boga; katere pa so, so postavljene od Boga. (Rimlj. 13, 1). Za časa svetih apostolov so bili gospodarji večidel pagani ali ajdje, ki so slabo živeli in so neusmiljeno ravnali s svojimi služabniki; in vendar je sv. Pavel krščanskim poslom zapovedal, da naj spoštujejo svoje gospodarje, četudi bi bili neverniki. Svojemu prijatelju Timoteju je pisal o tem tako le: Hlapci, kateri koli so pod jarmom, to je, ki služijo neverskim gospodarjem, naj svoje gospodarje kot vse časti vredne čislajo, da se ime Gospodovo in nauk ne bota preklinjala; kakor bi Gospod in njegov nauk podpiral nepokorščino poslov. Kateri pa imajo verne gospodarje, naj jih ne zaničujejo, ker so bratje; temveč naj jim še bolj služijo, ker so verni in ljubljene. . . . To úči in opominjaj! (I. Tim. 6, 1. 2). Po tem nauku svetega apostola so krščanski hlapci in dekle dolžni spoštovati in častiti gospodarje in gospodinje, čeprav ne bi ti bili prave vere; koliko voljneje morajo spoštovati potem šele pravoverne gospodarje, naj so že bogati ali ubogi, dobri ali hudi, nizkega ali visokega stanu.

Toda, posli morajo svoje predstojnike resnično spoštovati, to je, ne samo posiljeno ali na videz, ampak tudi znotraj v svojem srcu. Vsaka čast, ki ne prihaja iz srca, ni druga kakor hlimba in prevara. In to notranje spoštovanje se mora na zunaj kazati v govorjenju in zadržanju. Temu

nasprotuje slabo govorjenje o gospodarjih, česar ni ravno prerediti najti med posli. Nekateri hlapci in dekle vedo vse grajati na svojih gospodarjih. Zdaj se hudujejo nad jedjo in pijačo, zdaj nad delom in opravičilo, in zdaj jim kako povelje ni po volji. Še huje in grše besedujejo, kadar zapustijo službo ali pa so zagnani iz nje. Ko bi res bilo vse, kar pripovedujejo o svojem prejšnjem gospodarju, ne bilo bi skoraj ničesar strašnejšega na svetu, kakor je dotični gospodar ali dotična gospodinja. Sponašajo svojim bivšim delodajavcem jezo, ostrost, oholost, lakomnost, krivičnost, ter jih opisujejo kakor ljudi, pri katerih ne more pošten posel obstati. Krščanski posli, tako zlovoljno govorjenje je gotovo nespodobno in pregrešno, ker nasprotuje krščanski ljubezni in še vrhutega škoduje časti in dobremu imenu gospodarjev in gospodinj, dostikrat tudi njihovemu premoženju. Ako vse to ni resnično, ali je vsaj pretirano, tedaj storite greh, ki vam ne more biti odpuščeno, dokler ne prekličete obrekovanja in ne povrnete škode. Če je pa tudi resnična vaša govorica, vendar ne ravnate po zapovedi krščanske ljubezni, ki vam nalaga, da govorite o bližnjem le dobro, da pa njegove slabosti prikrivate, kolikor se le da. Ljubezen, pravi slavni hlapec Kristusov, sv. Pavel, je potrpežljiva, je dobrotljiva; ljubezen ni nevošljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje; se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse pretrpi, vse prenese. (I. Kor. 13, 4—6).

Tretja dolžnost krščanskih hlapcev in dekel je, da ljubijo svoje gospodarje in gospodinje. Ljubijo jih pa, ako jim dobro želijo, pa tudi stori, kolikor le premorejo. Ljubijo jih, ako so jim hvaležni za prejete dobrate, ako za nje molijo, jim v sili pomagajo, jih v nadlogah podpirajo, jim v boleznih pridno strežejo. Kaj se pravi, ljubiti gospodarje in gospodinje, naj vam pojasni in globoko vtisne v srce nastopni vzgled. Pri nekem bogatem trgovcu v Parizu je služila pridna dekla po imenu Lablonda (La Blonde). V dobi, v kateri je šlo trgovcu vse po sreči, si je marljiva in varčna služabnica prihranila okoli štiristo goldinarjev. Ali kmalu se je jelo premoženje trgovčeve krčiti. Nesrečnež je postajal vedno ubož-

nejši. Zvesta Lablonda pa ni zapustila hiše, čeprav ni prejemala dogovorjenega plačila. Delala je šele skrbneje in hitreje. In ko je trgovec umrl, je ostala pri vdovi, in namesto da bi ji gospodinja plačevala, je dekla podpirala s svojimi poprej zasluženimi denarji revno vdovo z dvema otrokoma. Minolo je malo časa, in bila je že potrosila vseh prihranjenih štiristo goldinarjev. Ostala ji je bila le še dediščina bornih petdeset goldinarjev, in tudi te je izdala, da pomore sirotam. Ko ni imela več denarja, je pričela prodajati po malem svojo obleko, da preskrbi vdovi in otrokoma potrebnega živeža. Hodila je celo po noči bolnikom streč, da si prizasluži kak vinar. Ko pa umerje še vdova, vzame zapuščeni siroti v svojo skrb, dasiravno je hotelo mesto Pariz sprejeti otroka v sirotišče. Vrla Lablonda je bila siroti lepo krščanski izredila in se je zato močno bala, da bi pri tujih ljudeh izgubili vernost in pobožnost. Zato je odposlancem sirotišča pogumno dejala: Dokler bom jaz živa, ostanem mati tema otrokoma!

Glejte, krščanski hlapci in dekle, to se pravi ljubiti gospodarje in gospodinje, se pravi jih v sili ne zapuščati, marveč jim streči in pomoči. Ako vam sijajni vzgled blagodušne dekle dopada, pojdite in storiti po svojih močeh tudi vi tako!

Četrta dolžnost krščanskih hlapcev in dekel je, da so v vseh rečeh zvesti svojim gospodarjem in gospodinjam.

Vsak posel je v svoji vesti zavezan, da je zvest pri svojem delu in opravi, to je, da dobro opravi, kar opravi, in ne površno; da opravi o pravem času, in sicer ne leno in zaspano, temveč tako hitro, kakor le more, naj ga že vidi ali ne vidi gospodar. O tej dolžnosti vas, krščanski posli, kaj lepo podučuje bogaboječi očak Jakob, ki je svojemu stricu Labanu služil dvajset let prav zvesto. Laban je vsled vestnega Jakobovega službovanja zelo obogatel. Zato je pa tudi Jakob rekel lahko z dobro vestjo svojemu stricu: Ti veš, kako sem ti služil in kako je tvoje premoženje naraslo v mojih rokah. Malo si imel, preden sem prišel k tebi; in zdaj si obogatel, in Gospod te je blagoslovil po mojem prihodu. —

Noč in dan sem prenašal vročino in mraz, in spanec je bežal od mojih oči. In tako sem ti služil dvajset let v tvoji hiši. (Gen. 30, 29. 39; 31, 40. 41).

Glejte, kako zvest in pravičen služabnik je bil Jakob svojemu stricu Labanu! V to ogledalo poštenega službovanja se naj radi ozirajo zlasti tisti posli, ki pravijo navadno: Pokaj bi se tako trudil in napenjal? Saj nimam ničesar za to; še novčiča ne dobim več plačila? Res ne vem, zakaj bi se tako ubijal? Toda, prijatelj moj, kako sodiš? Nimaš li ničesar od svojega dela? Je li hrana, streha, prejeta plačilo nič? Ti ne prejmeš večjega plačila, četudi vedno zvesto delaš? Vendar, ali nisi obljubil za plačilo, katero ti daje gospodar, da boš pridno delal? Misliš, da bi te bil v službo vzel, ko bi bil znal, da boš počasen, zanikarn, nezvest služabnik? Izgovora toraj nimaš veljavnega, pač pa imaš dolžnost, da vestno opravljaš svoja dela. Ravnaj se po besedah velikega apostola Pavla, ki opominja hlapce, rekoč: Vse, kar koli delate, delajte iz srca, kakor Gospodu in ne ljudem; saj veste, da bote od Gospoda prejeli povračilo dediščine. (Kol. 3, 23).

Bodite nadalje zvesti glede na premoženje in blago svojih gospodarjev. Imejte vedno pred očmi božjo zapoved, ki se glasi: Ne kradi! Ne prisvajajte si niti najmanjše reči, ki je ne morete obdržati mirne vesti. Glejte, da ne bo treba gospodarju ali gospodinji paziti na vas, pred vami blaga skrivati, zaklepati. Denar v škrinji, obleka v omari, perilo v predalih, žito v žitnicah, vino v kleti, skratka vse naj vam ne bo na potu ali v spotiko. Goreči služabnik Kristusov sv. Pavel opominja svojega ljubljenege učenca Tita, rekoč: Hlapce uči, da naj ne goljufajo, ne izmikajo, temveč da v vsem dobro zvestobo skazujejo, da bodo nauku Boga našega Vzveličarja čast delali v vseh rečeh! (Tit. 2, 9. 10). Krščanski posel naj torej ne reka: »Moj gospodar ima vsega obilo; on ne čuti tega, kar vzamem«. Vendar sedma zapoved »ne kradi« se glasi splošno ter nam prepoveduje, kakor re-

veže tako tudi bogatine poškodovati. In človek bo moral na sodnji dan od najmanjšega vinarja, ki si ga je pridobil krivično, dajati odgovor, kakor nas uči sveti evangelj. Nekateri posli pa mislijo, da je plačilo, ki ga dobivajo, premajhno z ozirom na težka dela, ki jih morajo opravljati, in da se zato smejo sebe samih odškovati. Ali to se ne da opravičiti. Če vam je plačilo premajhno, prosite, terjajte večje. Poviša li vam gospodar plačo, dobro; ako ne, morate s prejšnjo zadovoljni biti ali pa službo odpovedati in jo zapustiti. Odškodovati se skrivaj, je kaj nevarna reč. Gotovo je bolje krivico trpeti, kakor jo delati. Še celo to ni prav, da včasih posli brez dovoljenja gospodarjevega vbogajme dajejo. Miloščina je sicer dobro, Bogu prav prijetno delo; ali človek je ne sme od tujega ampak od svojega premoženja deliti. Kar sebi pritrgaš, to podeli ubožcu.

Skazujte nadalje svojo zvestobo v tem, da po svojih močeh pomagata gospodarjem in gospodinjam otroke krščanski izrejevati. Obnašajte se napram otrokom skromno, modro, prijazno. Starši ljubijo navadno pristrčno svoje otroke ter imajo njih veselje in žalost na svoji skrbi. Zatorej pa cenijo in ljubijo tudi tistega, ki se vede ljubeznivo proti njih otrokom. Kdor pa ima njih otroke hudo, rani jim srce; in kdor razžali otroke, zameri se staršem bolj, kakor ko bi bil razžalil njih same. Zategadelj je le vam, krščanski posli, na korist, ako priljudno ravnate z gospodarjevimi otroki. Pa to še ni dosti. Otrokom morate v vsem dobrem lep vzgled dajati z besedami in dejanji. Čednostna dejanja prepričajo bolj kakor čudeži. Velikokrat imate priložnost, pogovarjati se ž njimi o Bogu, o veri, o čednostih. Lahko jih, če se pregrešijo, krščanski podučite in posvarite; in ako vaši opomini nič ne zdajo, naznanite staršem, da oni ukrenejo, kar treba k popolšanju neporednih otrok.

Pa kaj bi rekel? Kako pičlo je število poslov, ki to zapoved krščanske ljubezni izpolnjujejo pri domačih otrokih. Koliko jih je tako brezvestnih, da so otrokom celo v pregrešno spotiko, da so jim v grozno pohujšanje. Od kod prihaja, da poznajo otroci že v svojih mladostnih letih

skrivnosti hudobij in pregreh? Od kod imajo navado, da grdo govore, da drzno kolnejo, da se nesramno obnašajo, molitev zanemarjajo? Kdo je tega kriv? Mnogokrat pač brezbožni posli. Le obiščite delavnice in tovarne, pa pojdite na polje, v vinograde, na vrte in v loge, in poslušajte, kako brezstidno kvantajo in se šaliijo pomočniki, kosci in kopači, hlapci in dekcle v pričujočnosti še nedolžnih otrok. In mnogoterim še to ne zadostuje; oni še nalašč nagovarjajo otroke k hudobijam in jih zapeljujejo v nje. Takim pohujšljivcem in zapeljivcem velja strašno gorje, katero je izrekel božji prijatelj otrok, Jezus Kristus: Kdor pohujša katerega teh malih, ki v mene verujejo, temu bi bilo bolje, da bi se mu obesil mliniski kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zavoljo pohujšanja! (Mat. 18, 6. 7).

Peta dolžnost krščanskih poslov je, da so pokorni svojim predstojnikom. Glejte, ljubi posli, vi ste prav zato stopili v službo in ste se pogodili za primerno plačo, da bote storili vse, kar bota ukazala gospodar in gospodinja; in tedaj, ko ste prostovoljno pričeli služiti, ste se kakor svoji lastni volji odpovedali ter se podvrgli volji gospodarjevi. Njega ubogati ste torej zavezani že po človeških pravicah, ker ste se tako pogodili in ste obljubili, da bote ubogali. Ubogati pa morate iz čistega namena, zavoljo Boga, iz ljubezni do njega in ne samo le za to, da bi gospodarju ali gospodinji ugajali. Takšna pokorščina nima pred Bogom vrednosti, nima pred njim nobenega zasluženja. Nikar pa ne mislite, krščanski hlapci in dekcle, da ste dolžni, svoje gospodarje in gospodinje poslušati le tedaj, kadar vam veleavajo delati to ali ono delo, opravljati to ali ono opravilo pri hišnem gospodarstvu, in da potem, ko ste dopolnili vse to, jim nič več mar ne sme biti vaše zadržanje.

Če tako sodite, se motite močno. Zakaj sv. apostol Pavel piše: Bodite pokorni svojim prednikom in bodite jim podložni; kajti oni čujejo kakor taki, ki bodo za vaše duše odgovor dajali, da z veseljem to delajo in ne vzdihovaje; to

bi namreč ne bilo za vas dobro. (Hebr. 13, 17). Iz teh apostolskih besed razvidimo, da so gospodarji dolžni za vzveličanje svojih poslov skrbeti, ker bodo enkrat za nje odgovor dajali. Iz tega pa izvira tudi za posle dolžnost: ubogati gospodarje in gospodinje, kadarkoli jim naročajo krščansko življenje, kadar jim prepovedujejo preklinjati, grdo govoriti, pijančevati, v slabe tovaršije zahajati, se grešno znaniti; kadar jim zapovedujejo moliti, k službi božji hoditi, svete zakramente prejemati, domačim lepe vzglede dajati. Pomislite to, ljubi posli, in ne odrecite zanaprej nikoli pokorščine v reči, od katere je zavisna vaša večna sreča! Štejte se srečne, ako imate gospodarje, ki sami živijo v strahu božjem ter tudi vas lepo napeljujejo, da služite verno Bogu in izpolnjujete skrbno njegove zapovedi.

Kristjani predragi!

To so torej poglavitne dolžnosti, ki jih morajo posli izpolnjevati do svojih gospodarjev in gospodinj. Sveta dekla Cita je zaznamenovala kot potrebne lastnosti krščanskega posla: bogaboječnost, pokorščino, zvestobo in delavnost. Sveta služabnica Notburga pa se je v svojem poselskem stanu ravnala po treh besedah: delati, trpeti, molčati iz ljubezni do Jezusa, in je prišla po teh treh stopinjah k Jezusu, ki je iz ljubezni do nas na-se vzel podobo hlapca.

Zdaj še pa naj kratko razložim dolžnosti, katere imajo služabni ljudje med seboj ali drug do družega. Prva vaša medsebojna dolžnost, krščanski posli, je, da živite kakor bratje in sestre med seboj, to se pravi, da vlada in kraljuje lep mir med vami. Nič ni lepšega in veselejšega, kakor če so vsi posli pri eni hiši enega srca in enih mislij, če so složni. Takih poslov je vsak vesel, zlasti gospodar je srečen in se rad pohvali, rekoč: Hvala Bogu, zdaj imam posle, ki se dobro zastopijo, ki se ne prepirajo, ne ujedajo! A narobe, kako žalostno in sramotno je, če so si posli vedno v laseh; če po cele tedne in mesece ne spregovorijo med seboj prijazne besede, in se včasih celo spopadejo ter stepejo.

Varujte se vendar, krščanski posli, vsega kavsa in ravsa, nemira in prepira! Nosite, kakor opominja sv. apostol Pavel, drug družega bremena in tako bote dopolnili Kristusovo postavo! (Gal. 6, 2). Ako se nahaja med vami prepirljiv in besedljiv, zapovedljiv in zadirljiv človek, potrpite ž njim. Na svetu je pač tako, da ima vsak človek svoje slabosti in nepopolnosti, katere moramo potrpežljivo prenašati. Potrpežljivi in prizanesljivi še največ opravimo. Prosim vas, piše sv. Pavel Efežanom, da z vso ponižnostjo in krotkostjo, s potrpljenjem prenašate drug družega v ljubezni, in skrbite, da ohranite edinost duha v zvezi miru. (Efež. 6, 1—3). Če pa je bil iz katerega koli vzroka kaljen med vami mir, ne kljubujte dolgo drug drugemu. Spravite se brž ko brž, ne pripustite, da bi se nagnil dan in bi šlo solnce prej v zaton, preden je vaše jeze konec. Če se jezite, nikar ne grešite; solnce naj ne zajde v vaši jezi! (Efež. 4, 26).

Da bote pa mir med seboj imeli in ohranili, podpirajte drug družega v težavah svojega stanu. Vaš stan je sicer prav težaven, ker morate živeti med tujimi ljudmi in si kruh služite z žuljastimi rokami; toda, če drug drugemu lepo pomagate, kakor brat bratu in sestra sestri, olajšate si mnogo svoj položaj. Kadar ima torej vaš sohlavec ali vaša sodekla kakšno prav težko in mučno delo, pomagajte mu, kolikor morete. Ne izgovarjajte se: To delo ni meni naloženo; s tem nimam nič opraviti. Pristopite rajši in se veselite, da vam je ponujena priložnost, v dejanju pokazati svojo ljubezen do bližnjega.

Kažite pa to ljubezen zlasti v tem, da drug družega podpirate v vsem dobrem. Izpodbujajte se med seboj h gorečnosti v molitvi, k pridnemu obiskovanju službe božje, k vrednemu prejemanju svetih zakramentov, k modremu zatajevanju samega sebe, k varčnosti in prihranljivosti, k čistosti, sramežljivosti, zmernosti in treznosti, sploh k vsem krščanskim čednostim. Nasproti pa se pridno med seboj odvracajte od hudega; zlasti skrbite, da ne pohujšujete drug družega.

Ce bi se drznil kdo vpričo vas govoriti kaj nespodobnega, posvarite in pograjajte ga brez strahu; ali vsaj z resnobnim obrazom in molkom pokažite, da pač ne marate za klafača.

Preljubi posli! To bi bile glavne dolžnosti, ki jih morate v svojem stanu izpolnjevati. Služite svojim gospodarjem v imenu božjem, spoštujte in ljubite jih, bodite jim zvesti in pokorni; med seboj pa ohranite mir in složnost; pomagajte radi drug drugemu v sili in potrebi; skrbite za svoje neumrljive duše, ki so rešene po dragi krvi Kristusovi!

Le nikarte, da bi v svojem težavnem stanu služili peklu, kar bi se godilo, ko bi zanemarjali svoje službene dolžnosti. Prav nasprotno si prizadevajte na vso moč, z zvestim izpolnjenjem svojih dolžnostij služiti Bogu tako, da vam bo na sodnji dan rekel pravični sodnik: Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te bom postavil čez veliko: pojdi v veselje svojega Gospoda! (Mat. 25, 21). Amen.

Drugi del,

obsegajoč

pridige o blagoslovljenju cerkvenih rečij.

Pridiga

pri blagoslovitvi prenovljenega velikega altarja v Framu,
dne 6. meseca julija 1890.

In opravili so postavno daritev
na novem altarju, ki so ga bili
naredili za žgavne daritve. (I. Mak.
4, 53).

Preljubljeni v Gospodu!

Božji Vzveličar je svojim apostolom, ko jih je poslal širom sveta, da oznanjujejo njegove svete nauke in delijo njegove svete zakramente, zapovedal, da, kadar prispejo v kako hišo, naj prebivalcem želijo mir in naj podelijo blagoslov. In ako se bo nahajal le en otrok miru v tej hiši, bo ostal mir in blagoslov pri hiši; ako pa ne, povrnil se bo nazaj na apostole. (Mat. 10, 12. 13; Luk. 10, 5. 6). In apostoli so vestno izpolnjevali Gospodovo zapoved in so povsodi, kamor so došli, delili blagoslov, pa so vsakteri hiši želeli mir in milost iz nebes.

Preljubljeni v Gospodu! Tudi jaz, ki sem sicer nevreden, pa vendar od Jezusa Kristusa po njegovi sveti cerkvi poklican in pooblaščen naslednik apostolov, pridem danes prvikrat v vašo hišo, želeč vam mir, milost in blagoslov nebeški. Kaj? V vašo hišo sem došel? Da! Jezus Kristus je imenoval Jeruzalemski tempelj hišo svojega Očeta. In ta-le zala, v bogatem lišpu in blesku se lesketajoča cerkev, ta-le

krasna hiša božja, pravim, je vaša prava hiša; zakaj tu spoznavate in se učite vsi brez razločka, da ste otroci nebeškega Očeta, da ste brati in sestre božjega Sina, da ste od sv. Duha posvečeni udje sv. katoliške cerkve, poklicani k enakemu upanju in k enakemu deležu.

Ko se potemtakem nahajam danes prvikrat v vaši hiši, v tej lepi župnijski cerkvi, želim vam iz globočine svojega srca mir in blagoslov božji: oni sveti mir, katerega je sam Jezus Kristus prinesel iz nebes na zemljo, katerega svet nima, vam ga zato tudi dati ne more, pa tudi ne odvzeti, ako ga imate shranjenega v svojem srcu. Nebeški mir vam želim in božji blagoslov v povračilo za vse, kar ste storili za olepšavo svoje farne, sveti Ani posvečene cerkve. Ne, da bi vam pel neprimerno hvalo, dobra reč se sama hvali, pa vendar veselega srca priznam in pohvalim vašo darežljivost, kakor še posebej ves trud in vso skrb, katero so imeli pri okrašenju cerkve vaš preblagi, za vse dobro, resnično in plemenito vneti, za čast božjo in za vzveličanje duš goreči dušni pastir.

Vašo darežljivost in vašega častitega gospoda župnika skrb za farno cerkev oznanja očito danes nova monštranca, katero sem blagoslovil, kaže novi kelih, ki sem ga posvetil in priča na glas prenovljeni, v zlatu bliščeči se veliki altar s svojimi prekrasnimi podobami raznih svetnikov in svetnic božjih. Ko sem stopil danes v lično in mično cerkev in sem zagledal krasni glavni altar, spomnil sem se, kar pripoveduje sveto pismo o Izraelcih za Juda Makabejca. In velel je Juda Makabejec, da se naj očisti svetišče. In posvetoval se je zastran altarja za žgavne daritve, ki je bil oskrunjen, kaj bi ž njim storil. In prišla jim je dobra misel, podreti ga, da bi jim kje ne bil v sramoto . . in podrli so ga. In vzeli so cele kamene ter sezidali nov altar; pa so naredili tudi nove svete posode. Ozaljšali so tudi v templju ves obraz z zlatimi venci in škiti; in so obnovili vrata in hrame. In zatem so opravili daritev po postavi na novem altarju, ki so ga bili naredili

za žgavne daritve. (I. Mak. 4, 41 nsl). Te svetopisemske besede lahko obrnem danes na prebivalce Framske fare in njihovo hišo božjo. V vedni spomin na današnjo svečanost altarnega posvečenja hočem kratko razložiti pomen in namen altarja.

Najpoprej pa se pohlevno obrnimo do sv. nadangela Mihaela, do sv. Ane in sv. Jožefa, do sv. Magdalene in sv. Terezije, da nam ti nebeščani izprosijo od sv. Duha dar modrosti in dar pobožnosti, da bi nauke božje prav umeli in po njih svoje življenje ravnali. Pridi, pridi sv. Duh in nam razsveti um in napolni srce!

Ljubi poslušalei!

etudi je Bog čisti Duh in ga moramo po nauku Jezusovem v duhu in v resnici moliti in častiti, vendar moramo poleg notranje molitve in notranjega češčenja troedinemu Bogu tudi zunanje izkazovati čast, vdanost in ljubezen, kakor obstojimo tudi mi iz telesa in duše, in smo dolžni s telesom in z dušo Bogu služiti. In prav zato je zunanje češčenje neskončno dobrotljivega Boga tako staro, kakor je star rod človeški.

Abel že je postavil altar in je na njem žrtvoval Bogu prijeten dar. In altar je postavil patriarh Noe in je na njem daroval Bogu v preponižno zahvalo za svojo in svojih srečno rešitev pred vesoljnim potopom. Tudi očaka Abraham in Izak sta povzdignila na mnogoterih krajih altarje, da opravljata na njih Bogu žgavne, mirne in hvalne daritve. Bili so ti altarji seveda le preprosti; toda Mozes, slavni vojskovodja in postavodajalec Izraelcev, je na božje povelje v posebnem šatoru napravil krasen altar, da zažigajo na njem duhovniki razne daritve pravemu Bogu, vodniku, kralju in varihu Izraelskega ljudstva. Pa še lepši in krasnejši altar je omislil modri Salomon, ko je pozidal v Jeruzalemskem mestu sloveči tempelj. V tem prekrasnem svetišču se je

Izraelski narod zbiral okoli čednega altarja, da moli svojega Stvarnika, da ga zahvaljuje za prejete dobrote ter prosi novih milostij, nove pomoči.

Vselej je nepopisna radost navdajala Izraelce, kadar koli so se zbrali okoli kacega altarja. Ko je Juda Makabejec očistil tempelj Jeruzalemski in je obnovil žgavni altar in je postavne daritve na njem opravil: takrat je popadalo, kakor beremo v prvih bukvah Makabejcev (4, 55), vse ljudstvo na obraz in je molilo in v nebo hvalilo Njega, ki jim je dal to srečo učakati. In praznovali so altarno posvečenje osem dni in so veseli in radostni prinašali žgavne, mirne in hvalne daritve.

Ako so se pa Izraelci tako radi zbirali okoli svojih altarjev, na katerih so duhovniki le živinčeta ali žito in druge pridelke sežigali Bogu na čast, o koliko više morajo katoliški kristjani ceniti altarje, na katerih se žrtvuje sam božji Sin svojemu nebeškemu Očetu! Da, altar v katoliških cerkvah je gora svetosti in tron božje milosti. In kristjan mora s kraljem Davidom moliti: *Et introibo ad altare Dei, ad Deum, qui laetificat iuventutem meam*. In stopil bom tja pred altar božji, k Bogu, ki je veselje mojega veselja. (Psl. 43, 4). Pomenljivo je, da stoji altar navadno na vzvišenem kraju, na višjem mestu. Kaj ne, da so se največje skrivnosti naše krščanske vere vršile na visočinah Palestinskih gor in gričev? Na gori je učil Jezus osem vzveličanskih čednostij, na gori Tabor se je spremenil pred tremi apostoli, na Oljski gori je začel svoje bridko trpljenje, na gori Kalvariji je dovršil krvavo daritev za odrešenje rodu človeškega; in zopet na Oljski gori je dokončal svojo hojo po zemlji in je od tam častito v nebesa šel.

In takšne skrivnosti se godé dan danes na naših altarjih. Od altarje sem oznanja mašnik vzveličavne resnice evangeljske; na altarju se kruh in vino spreminja v pravo telo in pravo kri Jezusa Kristusa, na altarju se nekrvavo daruje Jezus Kristus, kakor se je krvavo žrtvoval na Golgoti. In v tabernaklju prebiva in blagoslavlja pobožne vernike, kakor

je pri svojem vnebohodu na Oljski gori blagoslovil svoje učence in apostole. To pomenja altar, ki se sme in more imenovati druga Kalvarija, kjer se ponavlja in opravlja daritev za naše grehe, kakor nekdanj na Golgoti. Altar je paradiško drevo življenja, ker se tukaj daje kristjanom uživati Jezus, ki je življenje in deli življenje.

Glejte, preljubljeni v Gospodu! To pomenja v vaši cerkvi veliki ali glavni altar. Ako si v grehih, ljubi kristjan, poglej na altar ter pomisli, kdo tam krvavi in za koga krvavi; in če je tvoja pokora odkritosrčna in je tvoj kes resničen, ne dvomi trenotek, da ti pomaga on, ki je rekel: Jaz nočem smrti grešnika, marveč da se izpreobrne in živi. (Eceh. 33, 11). Obžaluj grehe in izpovej se jih, in kri Jezusova ni tekla za tebe zastonj. Ravno danes praznujemo praznik najsvetejše krvi Kristusove. O, da bi bila za nas vse prelita k večnemu vzveličanju!

In ako zdihuješ, ljubi kristjan, pod bremenom notranje žalosti in zunanjih bolečin, hiti zaupno k altarju, k prestolu božje milosti, pa povzdigni svoje roke in oči in svoje srce k vsedobremu Bogu in on ti bo zmanjšal in olajšal težave ali ti bo podelil vsaj stanovitno potrpežljivost v nadlogah in stiskah. — Ti pa, ki dobivaš dobrote in milosti od Boga, in kdo jih ne prejema, ti pa hvali in slavi ob znožju velikega altarja Gospoda, katerega usmiljenje je neskončno in sega od roda do roda, od veka do veka.

Tako premore vsak izmed vas iskati in najti pomoči pred altarjem božjim. To pa še tembolj in gotoveje, ker najde mogočne priprošnike v svetnikih in svetnicah, katerih podobe krasijo veliki altar. Tam vidimo pred vsem lepo podobo sv. Ane, ki je vse slave vredna mati božje matere, Marije Device. Sv. Ano vam, ljube krščanske matere, priporočam v češčenje in v posnemanje, da tudi vi svoje otroke z vzgledom in besedo odredite za Boga, kakor je mati Ana svojo preblazeno hčerko Marijo izredila za Boga, da je postala hči nebeškega Očeta, mati božjega Sina in nevesta sv. Duha.

Vam hišnim gospodarjem pa stavljam v vzgled sv. Jožefa, ženina hčerke Anine, rednika, oskrbnika in krušnega očeta našega Gospoda Jezusa Kristusa. Skrbite tako modro in previdno za svojo družino, kakor je skrbel sv. Jožef za Mater božjo in Dete božje. V svojih težavah pa iščite tolažbe pri sv. Jožefu in prejeli bote po njegovi priprošnji, kar vam bo služilo v vzveličanje.

Vas krščanke mladeniče pa izročam sv. Frančišku Serafskemu, ki je bil zgolj ljubezen do Jezusa Kristusa in je želel tudi ves svet pridobiti za to ljubezen. Takega ljubljenca božjega nam ga kaže tudi podoba. On je bil živa knjiga hoje za Kristusom. O da bi le žarek one ljubezni božje, ki je plamtela v srcu Frančiškovem, vnemal tudi vaša srca za vse pravično, dobro, sveto in čisto. Bodite tudi vi tempelj sv. Duha, vaše srce pa altar, na katerem opravljate daritev molitve, zahvale, prošnje. Očistite ta tempelj in ga olepšajte s krščanskimi čednostmi!

Ve pa krščanska dekleta, ravnajte svoje življenje po vzvišenem vzgledu sv. Terezije, device in redovnice, ki je nepremično hodila po kraljevem potu čednosti. Prosite jo, da vam pomaga ohraniti čistost v mislih, čistost v željah, čistost v pogledih, čistost, nedolžnost in sramežljivost v vsem dejanju in nehanju. Ako ostanete deviško-čiste in nedolžne do smrti, se bote po smrti vekomaj veselile s sveto Terezijo v nebeški domovini. — Vsem onim pa, ki so kdaj v grešnem življenju posnemali Magdaleno, tistim nasvetujem, naj jo posnemajo tudi v spokornem in bogoljubnem življenju. Naj se oklenejo Jezusa in njegovega križa, kakor se ga je oklenila sv. Magdalena. Jezus naj bo vaša ljubezen, kakor je bil Magdaleni, ki je zato slišala preveselo zatrdilo: Žena, veliko ti je odpuščeno, ker si veliko ljubila!

Tako torej, preljubi v Gospodu, čujte, vojskujte se in molite. In v tej vojski stopite pod zastavo sv. Mihaela, nadangela in voditelja nebeške vojne, ki s svojim mečem odganja peklenškega zapeljivca in izkušnjavca, ter spremlja pravične v nebeško domovino.

Preljubljeni v Gospodu!

Končno pa še v duhu pogledjmo na goro Kalvarijo, kjer zapazimo Kristusa, na križu visečega. Glej, dragi kristjan, Kristus je nagnil svojo glavo, da te poljubi in privabi k sebi; on si je dal odpreti srce, da te sprejme v varno zavetje; je razprostrl roke, da te objame. Premisli in preudari vse to, kadar pogledaš na drugo Kalvarijo, na glavni altar.

In na tem altarju hočem danes opraviti daritev svete maše za vas, premili Framski župljani. Posebič se hočem spomniti vseh dobrotnikov, živih in mrtvih, ki so pripomogli k obnovitvi cerkve in k olepšavi altarja. Prositi hočem Boga, da jim bogato povrne, kar so storili za lepoto hiše božje.

Vsem pa želim mir in blagoslov božji. Usmiljeni Bog naj milostno blagoslovi vse družine, da v ljubezni in edinosti druga drugi sveti na potu v nebo. Naj blagoslovi starše, da bodo svoje otroke za Boga izrejevali; in otroke, da bi očeta in mater spodobno spoštovali. Naj blagoslovi gospodarje, da bodo poslom dajali lepe vzglede; in posle, da bodo gospodarjem služili vestno in ne le navidezno; predstojnike, da bodo v modrosti in pravičnosti delali za vzveličanje podložnikov; in podložnike, da se bodo Boga bali in njegove oblastnike ubogali. Naj blagoslovi vaša žitna polja, vaše vinske gorice in vse pridelke, kakor je po današnjem evangelju blagoslovil kruh za množico ljudstva.

Naj blagoslovi vse, bogate v posestvu, siromake v sili in revščini, zdrave v zdravju, bolnike na bolniški postelji; in one, ki hodijo po krivih potih, naj zadene žarek božje milosti, da bodo dospeli do pravega spoznanja, od spoznanja do pokore, po pokori do čednosti in po čednosti do vzveličanja. Bodi z vsemi milost nebeškega Očeta, ljubezen božjega Sina in deležnost sv. Duha! Amen.

Govor

pri blagoslovljenju podružne cerkve sv. Duha v župniji
sv. Jurja na Ščavnici, dne 31. avgusta 1890.

Z veličastvom bom napolnil to
hišo . . . In veličastvo te hiše bo
večje kakor prve. In na tem kraju
bom delil mir. (Hag. 2, 8. 10).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Ko je naš božji Vzveličar razposlal po Palestini svoje
apostole in učence, da mu pripravijo pot med
Izraelsko ljudstvo, tedaj jim je velel, rekoč: Ka-
dar prihajate v hiše, recite prebivalcem: Mir z
vami! In ako se bo v hiši nahajal le en otrok miru, ostal
bo vaš mir in blagoslov pri hiši; ako pa ne, povrnil se bo
nazaj na vas. In apostoli so se nemudoma podali po oblju-
bljeni deželi in so neutrudno pridigovali Jezusove nauke ter
so delili povsodi mir in blagoslov božji.

Tudi jaz, dasi nevreden služabnik Gospodov, sem od
Jezusa Kritusa po njegovi sveti cerkvi poslan in odločen, da
kot naslednik apostolov oznanjam po zali škofiji Lavantinski
božje resnice, da delim svete zakramente in razširjam mir
in blagoslov nebeški. In na tem apostolskem potovanju pri-
hajam danes prvikrat v vašo hišo, preljubi prebivalci lepe
Jurjevske fare! Nedvomno je najbolj vaša prava hiša:
cerkev sv. Jurja in pa ta-le podružnica sv. Duha. Zakaj v
teh hišah božjih izvedate in spoznavate, da ste otroci nebe-
škega Očeta, da ste brati in sestre božjega Sina in varo-
vanci sv. Duha. In enega teh dveh božjih hramov ste dali
že krasno prenoviti, in jaz sem na željo vašega delavnega
gospoda župnika došel, da blagoslovim na prijaznem holmu
prelepo cerkev, posvečeno delivcu miru in milosti, sv. Duhu.

In ko gledam z radostnim okom in srcem to od stropa
do tal umetno popravljeno poslopje božje, spominjam se
besed, katere je prerok Hagej govoril Izraelcem, ki so bili
na mestu starega templja postavili novo svetišče, katero je

pozneje imenoval Jezus hišo svojega nebeškega Očeta: Z veličastvom bom napolnil to hišo . . . In veličastvo te hiše bo večje kakor prve. In na tem kraju bom delil mir. Kaj ne da, preljubi v Gospodu, tudi ta-le hiša božja je lepša in krasnejša, kakor je bila poprejšnja in tudi o njej smem tolaživno reči: Na tem kraju bo sv. Duh posebno delil mir svoj in milosti svoje. In ta sveti mir vam pri svojem prvem dohodu v vašo hišo želim iz globočine svojega za vašo časno in večno srečo plamenčega srca; oni blaženi mir vam želim, katerega svet nima, vam ga zato tudi dati ne more, pa ga vam tudi odvzeti ne more, ako ga od Boga dobite in varčno hranite. Mir in blagoslov sv. Duha vam željno želim v primerno plačilo za vse, kar ste storili za olepšavo te hiše božje in pa v bogato povračilo za ljubezen, spoštovanje in vdanost, ki vas navdaja do mene, svojega višjega pastirja.

Mir, katerega vam danes želim od svetega Duha iz nebes izprosi in zapustiti, pa je trojen in sicer mir z Bogom, mir vesti in mir z bližnjim. In z ozirom na ta trojni mir si hočemo v kratkem razložiti namen in pomen različnih po cerkvi naslikanih podob, ki nam razodevljejo skrivnostno, prečudno moč darov in milosti, ki prihajajo od sv. Duha, posvečevalca človeškega rodu.

Ker pa korenini vsaka dobra misel in želja, vsak dober namen in sklep v nebesih, obrnimo pred vsem tja gori svoje oči in svoja srca in prosimo prav pohlevno sv. Duha za dar modrosti in pobožnosti, da bomo izvrševali v življenju, kar bomo v premišljevanju za resnično in dobro, za sveto in čisto spoznali. Pridi, pridi sv. Duh, in napolni mene in moje mile poslušalce s svojimi darovi!

Mir z Bogom!

Blagor človeku, ki se Boga boji, kliče kralj David v 111. psalmu. Strah božji, sedmi dar sv. Duha, je začetek modrosti in je neusahljivi vir nebeškega miru. Kdor se Boga boji, izpolnjuje njegovo voljo; in kdor božje postave izpolnjuje, je prijatelj božji, in Bog je njegov pomočnik v silah in stiskah, in sveti mir kraljuje v njegovi duši.

In dar strahu božjega, ki je nosilni steber božjega miru, deli vam sveti Duh v tej cerkvi po dušnih pastirjih s pridiznice, v izpovednici, na altarju. Zato ste modro in pametno ravnali, da ste delivcu strahu božjega priredili spodobno prebivališče v vaši sredi. Vesel vam izrekam zaslužen po-hvalo, da ste staro, leta 1671 sezidano cerkev, posvečeno tretji osebi presvete Trojice, dali vkusno prenoviti. Leta 1888 je bila zunaj popravljena, lani od mnogočislana mojstra Brollo znotraj s krasnimi podobami v altarjih in ob stenah ozaljšana; letos pa je dobila novo pozlačene altarje, posre-brene svečnike in svetilnice, lepšo leco, boljše orglje in čednejše okvire h križevemu potu.

Ne poznam sicer imen dobrotnikov, ki so za vso opravo potrebnih 4400 goldinarjev darovali; ali to vem in znam, da, kdor Bogu posodi, najbolje posodi, in da se njegovo ime zapiše neizbrisno v knjigo življenja, iz katere bo na sodnji dan očito vsemu svetu. Povrni torej vsemogočni Bog v naj-polnejši meri vsem blagim dobrotnikom te-le svoje hiše darežljivost ter jim podeli za darovani denar kupno pravico do sedeža v tvojem kraljevstvu! Blagoslovi obilno tistega, ki je 2000 goldinarjev žrtvoval za povzdigo tvoje časti, kakor vse one, od katerih je eden 500 gl. in so štirje po 100 gl. vložili, in sploh vse blagodušne farnike, ki so ali z denarji ali drugače pripomogli k preobrazitvi tvojega stanovanja!

Preljubi v Gospodu! Z združenimi močmi ste pripravili dostojno prebivališče svetemu Duhu, njegovi brezmadežni ne-vesti devici Mariji, materi božji, kakor slavni devici in muče-nici sv. Luciji, katera se je imenovala tempelj svetega Duha, ki jo je s tako močjo navdajal, da je hudobneži niso mogli z mesta premekniti ter v hišo nesramnosti zavleči, čeprav so ji okoli rok in nog navesili verig in so pripregli konjev in volov, da jo potegnejo dalje — vse zastonj. Končno ji je ostri meč predril vrat. Pa, kakor so podobe v treh altarjih globokega pomena, enako so tudi vse druge slike na stropu in ob stenah te cerkve prav velike pomembe. Glejte, tam nad tabernakljem visoko gori na oboku molijo angelci, katerih spomin ravno danes praznujemo, presveto rešnje Telo in

vas bodo odslej vedno opominjali, da vselej goreče molite in častite Jezusa Kristusa, pod podobo kruha v tabernaklju prebivajočega. Kadarkoli bote s pohlevnim in skesanim srcem klečali tam pred podobo sv. Duha in pred tronom božjega Sina, vedite, da bodo angeli vaše prošnje in molitve, vaše vzdihljaje in tožbe nosili pred prestol nebeškega Očeta, ter vam od ondot prinašali pomoč, tolažbo, milost in mir nebeški.

Pa hitimo dalje in občudujmo prečudno moč, katero je sveti Duh razodel nad preblazeno Marijo, da je postala Mati božja in obenem ostala Devica. Po Gabrielovem označenju, katero vam predstavlja nežna slika na evangeljski strani, spočela je Marija, milosti polna, od sv. Duha in nam rodila obljubljenega Vzveličarja, nad katerim se je sveti Duh vidno prikazal, ko je bil krščen od sv. Janeza v potoku Jordanu, česar vas spominja živa podoba Jezusovega krsta. Predragi poslušalci, tudi mi vsi smo pri svetem krstu od sv. Duha prejeli posvečujočo milost, ki nas je prerodila v otroke božje; vprašajmo se danes resnobno, ali še imamo to milost, in ali še nosimo po vzgledu deviške matere Marije oblačilo nedolžnosti in čistosti? Ako ne, spravimo se nagloma z Bogom in prosimo sv. Duha, da nam pamet razsveti in voljo k dobremu nagne, kakor je razsvetljeval in nagibal k dobremu svoje častilce. In to vzveličavno delovanje sv. Duha vam predstavljajo mikavne podobe štirih veleslavnih cerkvenih očetov in učenikov sv. Ambroža in sv. Avgušтина, sv. Hieronima in sv. Gregorja Velikega. Ti sveti možje so poleg sv. apostolov od svetega Duha izvoljeni stebri, na katerih neomajano sloni naša sveta katoliška cerkev, nezmotna nosilka večne resnice.

To je torej pomen lepih podob, ki se lesketajo okoli velikega altarja. Ako bote, ljubi kristjani, po vzgledu angelov pobožno molili sveto rešnje Telo in je vredno prejemali, ako bote Marijo posnemali v čistem življenju in vestno izpolnjevali, kar ste po botrih pri svetem krstu obljubili, one nauke, katerih vas po navodu svetih očetov uči mati cerkev, amen, amen vam povem: sv. Duh vam bo na tem kraju delil mir in blagoslov božji, katerega vam najprvo želim v zvrhani meri.

Mir vesti.

Nadalje vam želim mir vesti, kateremu je temelj mir božji. Kdor z Bogom v prijateljstvu živi, njega duša je mirna, zadovoljna, srečna. In notranji mir daje človeku pogum, da ne omahuje, ko razsaja zunaj hud boj z zapeljivim svetom. Mirna, čista, dobra vest je nepremakljiva zaslomba v najsilnejši nevarnosti.

Toda sladki mir vesti izgine z grehom. Greh je upor zoper Boga. Kdor se ustavlja pa Bogu, je sovražnik njegov in nima ne božjega miru ne mirne vesti. Zato pravi sv. Duh: Hudobni so kakor šumeče morje, ki ne more mirno biti... Hudobni nimajo miru. (Izaij. 57, 20. 21). In potrpežljivi Job poprašuje: Kdo se je ustavljal Bogu in je mir imel? (Job. 9, 4). Da pa izgubljeni dušni mir zopet pridobimo, je ustanovil usmiljeni Jezus svete zakramente, po katerih nam deli ali pa pomnožuje sv. Duh posvečujočo milost božjo. Pri svetem krstu nas je očistil izvirnega greha in prerodil v otroke božje; pri sveti birmi nas je v veri utrdil in storil vojščake Kristusove. V zakramentu sv. rešnjega Telesa nam daje hrano za večno življenje; in pri mašniškem posvečenju in v svetem zakonu deli mašnikom in zakonskim posebne milosti, da premorejo svoje težavne stanovske dolžnosti zvesto izpolnjevati; in po zakramentu sv. poslednjega olja nas pripravlja za zadnjo, odločilno pot v brezkončno večnost. Vendar mir, ki ga z grehi, storjenimi po krstu, izgubimo, najdemo znovič v zakramentu svete pokore, kjer se grehi odpuščajo na povelje Jezusa Kristusa, ki je apostolom dejal: Mir vam bodi. Kakor je mene moj Oče poslal, tako pošljem jaz vas. Sprejmite svetega Duha; katerim bote grehe odpustili, tem so odpuščeni. (Jan. 20, 21—23).

In na to čudovito moč zakramenta svete pokore, kjer si očistimo vest in umirimo dušo, nas živo spominjajo podobe, ki so naslikane v ladji cerkve. Pred vsem ni malo pomembno, da veže presvetišče in ladjo krasna podoba device in matere Marije, kako vsa zamaknjena moli svoje novo-

rojeno dete, Vzveličarja sveta. Grešnik, ako se želiš z Bogom spraviti, zateci se k Mariji, da ti ona sprosi po svojem Sinu od svetega Duha milost spoznanja, izpreobrnjenja in resničnega poboljšanja! Marija, nevesta svetega Duha, more najizdatneje posredovati med Bogom in grešnikom. Ni še bilo slišati, pravi sv. Bernard, da bi bil zapuščen, ki se je k Mariji zatekel. To nam glasno izpričuje sveta Neža, ki se je Mariji popolnoma izročila in po njeni priprošnji od sv. Duha prejela milost devištva in venec mučeništva tako, da se sveti v vrtu Gospodovem kakor belo-rdeča cvetica po svoji nedolžnosti in svojem mučeništvu. Krščanski mladeniči in krščanska dekleta, varujte po izgledu sv. Neže svoja srca čista in nedolžna, da so zmerom tempelj sv. Duha! Ne oskrunjajte jih z nečistimi mislimi, z nasladnimi željami, z grešnimi besedami in dejanji. Ako to, bote tudi vi prištetii koru devic, ki hodijo za Jagnjetom božjim v nebeškem raju.

Ako ste pa izgubili sveto čistost, učita vas, kaj vam je početi, sv. Magdalena in sv. Marjeta Kortonska, nad katerih podobama drži angel Jezusove besede: *Odpuščeni so ti grehi.* (Luk. 7, 48). Kakor spokorni Magdaleni in skesani Marjeti bodo tudi tebi grehi, če so še tako hudi, odpuščeni, ako se jih skesano izpoveš in se poboljšaš resnično. S ključem stanovitne pokore si boš gotovo odprl vrata nebeška. O, večno lepi raj je vreden vsega truda in trpljenja, da, če treba, tudi mučeništva.

In res, ne manjka kristjanov, ki so prejeli od sv. Duha dar moči, da so kri in življenje darovali za sveto vero, da so mučeniško smrt pretrpeli za večno življenje. In na ta dar moči nas opozarja resnobna podoba Marije sedem žalostij, kraljice mučnikov; in pa slika svetega Lavrencija, ki je na razbeljenem raznju junaški prenašal najstrašnejše bolečine ter je ves opečen zmagovito umrl mučeniške smrti. Neupogljiva srčnost mladega mučenika kaže dovolj jasno, kaj premore trdno zaupanje v pomoč sv. Duha; in zdaj umejete, mili moji poslušalci, besede na napisu v rokah angelovih: *Zaupaj v Boga!* Primerno piše slavni apostol narodov, sv. Pavel, Rimljanom, rekoč: *Mi se hvalimo*

v stiskah, ker vemo, da stiska dela potrpežljivost, potrpežljivost pa izkušnost in izkušnost upanje, in upanje ne osramoti nikdar. (Rimlj. 5, 3—5). Da, kdor v Boga zaupa, ne bo osramočen; marveč bo venčan za svojo stanovitnost, česar nas spominja venčanje Marije device in pa povišanje sv. Jožefa v nebesih, ki nam obadva kličeta z nebes: Kdor ostane stanovit vreden do konca, bo venčan.

To bi bile zlate resnice, ki vas jih učijo dragocene podedbe v ladji cerkve. Ravnajte svoje življenje po njih; prejemajte radi svete zakramente, po katerih se najlaže prenovi obraz vsakere duhovnije. Predragi prebivalci sloveče Jurjevske župnije, ostanite stanovitni v dobrem, bodite pobožni in goreči za čast božjo, in sv. Duh vam bo bogato delil mir božji in mir vesti!

Mir z bližnjim.

Kjer kraljuje mir božji in mir vesti, tam vlada še tretji mir, in to je mir z ljudmi. Ta mir nam zapoveduje druga velika zapoved ljubezni, ki se glasi: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. In ta mir je neobhodno potreben k vzajemnemu, srečnemu življenju družabnemu. Mir z bližnjim nam oznanjujejo izrazite slike gori le na stenah pevskega kora.

Toda ohranitev miru z bližnjim terja neredkokrat mnogo premagovanja, zatajevanja in požrtvovanja. To pa zato, ker ni ničesar pod solncem popolnega; še solnce ima svoje madeže. In tako ima pač tudi vsak človek svojo senco, svoje slabosti, nepopolnosti, svoje razvade in napake. Vendar dobra volja pa prizanesljivost, krotkost in pohlevnost poravnajo lahko vse te različnosti in napravijo mir, kakor se sedmero barv božje mavrice, ki jo je Bog v znamenje miru razpel na nebeški obok, složno vežejo v prijetno celoto. Ljubi kristjan, da si ohraniš mir z ljudmi, prosi sv. Duha, da ti podeli moč, ravnati se po tem-le pravilu: Potrpi slabostmi svojega bližnjega; vendar za svoje napake ne zahtevaj potrpljenja; temveč skrbi in skrbi, da tvoje slabosti

tako pojemajo, kakor pojemlje tvoja senca dopoldne, in da tvoje čednosti tako naraščajo, kakor raste tvoja senca popoldne.

V sladkem miru boš živel z bližnjim, ako izpolnjuješ Jezusov nauk: Česar ne želiš, da bi se tebi storilo, tega tudi ti ne stori drugemu. — Z mero, s katero meriš, se ti bo zopet merilo. — Daj cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega. — Blagor krotkim, zakaj oni bodo zemljo posedli. Vtisni si globoko v srce modre besede sv. apostola Jakoba: Veste, preljubi moji bratje! Vsak človek bodi hiter k poslušanju, počasen pa k govorjenju in počasen k jezi. Zakaj jeza človekova ne dela pravice božje. Odložite torej vso nečednost in obilnost hudobije in v pohlevnosti ohranite vsajeno besedo, ki premore vzveličati vaše duše! (Jak. 1, 19--21).

Sijajen vzgled, kako moramo počenjati, da si ohranimo mir z ljudmi, nam je kralj David, ki je s krotkostjo in z ljubeznivostjo premagal svojega najhujšega sovražnika in pregnjalca kralja Savla tako, da je ta jokaje povzdignil svoj glas, rekoč: David, ti si pravičnejši kakor jaz; zakaj ti si meni dobro skazoval, jaz pa sem tebi hudo povračal. In danes si pokazal, kaj si mi dobrega storil; ker Bog me je dal tebi v roko, in ti me nisi umoril... Gospod naj ti povrne dobroto, ki so jo storil danes meni! (I. Kralj. 24, 17--20). Kralj David vzneseno opeva v svojih psalmih sladkost, vrednost in korist miru s sovražniki in priateljji. In blaženi mir je razširjala med ljudmi sv. Cecilija, ki je zvesto izpolnjevala besede sv. Jakoba: Je kdo med vami žalosten, naj moli; je dobre volje, poje naj hvalne pesni! (Jak. 5, 13). S svetimi pesnimi je tolažila svoje srce in je mirila kristjane in nevernike. In sveti mir sta delila slavna slovanska apostola sv. Ciril in Metod, ki sta s pomočjo sv. Duha premagala vse težave in vse zapreke pri izpreobrnitvi nevernih narodov slovanskih.

Podeli sv. Duh na mogočno priprošnjo kralja Davida in sv. Cecilije, sv. Cirila in sv. Metoda slovenskemu narodu spravlјivost, edinost, složnost in mirolјubnost!

V Gospodu predragi župljani!

Le toliko sem vam hotel povedati o pomenu raznih podob, ki krasijo cerkev, katero ste Bogu na čast, sebi v hvalo in potomcem v izpodbudo prenovili, da je vsa lepa kakor nevesta, ki čaka ženina.

K sklepu vam pa še, preblagi župljani, toplo priporočam, da si oskrbite tudi primerno farno cerkev, za katero je že 2700 goldinarjev nabranih. Ker poznam zdaj vašo izredno radodarnost in veliko gorečnost za čast božjo in za vzveličanje vaših duš, ne dvomim niti trenutka, da pade moj višepastirski opomin na rodno zemljo, iz katere se bo kmalu povzdignila nova, dovolj prostorna farna cerkev pri sv. Jurju na Ščavnici. Tu mi prihaja na misel Izraelsko ljudstvo za časa preroka Hageja. Sezidalo je namreč Jehovi, svojemu Gospodu nov tempelj, in Bog mu je ta trud povrnil v najobilnejši meri, kakor beremo v knjigi preroka Hageja. Rodila so žitna polja, rodile so vinske gorice, plodne so bile črede in mir je bival po vsej deželi. Bog pač nikomur ničesar dolžen ne ostane.

H koncu pa pokleknem v duhu tja pred tron sv. Duha s preponižno prošnjo: O sveti Duh, delivec vseh milostij, blagoslovi dušne pastirje, ki delujejo pridno v tej fari; blagoslovi starše in otroke, gospodarje in služabnike, bogate in revne, zdrave in bolne, pričujoče in nepričujoče, pravične in nepravične — da bo vsa fara, kar bi morala biti, srenja, ki hrepeni po deležu svetnikov; da bo tempelj tvoj, kjer hočeš na vekomaj prebivati! Amen! Tako bodi in se zgodi!

Pridiga

pri blagoslovljenju križev za oba zvonika in za sleme presbiterija ali presvetišča nove predmestne župnijske cerkve Matere milosti v Mariboru, na praznik karmelske Matere božje, dne 16. junija 1895.

Predragi v Gospodu!

Iri znamenite slavnosti smo z božjo milostjo in s pripomočjo Marije, matere milosti, praznovali v prav kratkem času na tem svetem, Bogu posvečenem mestu.

Na veseli god sv. Ane, dne 26. julija 1892, smo prvokrat semkaj prišli veselega srca, da bi lopato zasadili za zidanje nove župnijske cerkve na čast Mariji, materi usmiljenja in pribežališču grešnikov. S to izredno svečanostjo se je pričela zidati hiša, vredna one, ki se imenuje hiša zlata, skrinja zaveze, vrata nebeška. Na koncu takratnega svojega kratkega nagovora sem izrekel prošnjo: »Daj Bog, da padejo moje besede na rodovitna tla, iz katerih se prej ali slej vzdigne nova cerkev Matere božje — v slavo božjo, v čast in hvalo vse časti in hvale vredne Matere milosti božje, v korist vernikov, v duhovni prid in dobiček človeške družbe, v krasoto Štajarja, v lepoto Maribora, v veselje in radost nas vseh!« V koliki meri se je ta moja prošnja in goreča želja izpolnila, o tem se lahko danes na lastne oči prepričamo. Zares, od božjega blagoslova je vse odvisno. Ako Gospod zida hišo, ne delajo delavci zastonj. Ako Gospod mesto varuje, ne čujejo zastonj stražniki. Nad tem zidanjem je držal in drži Gospod Bog čisto gotovo svojo vsemočno, zaščitno roko, in je čulo in čuje njegovo vsevideče oko, zaradi česar se do sedaj ni pripetila niti najmanjša nezgoda, pač pa je imelo vse podjetje dobro srečo.

Na lepi praznik Marijinega obiskovanja, dne 2. julija 1893, smo se tukaj drugikrat zbrali, da bi z izredno slovesnostjo prenesli presveto rešnje Telo in čudadelno podobo Marije, matere usmiljenja, iz stare, že razpadljive župnijske

cerkvice v začasno svetišče v novem frančiškanskem samostanu. Veličastna procesija je bilo tako rekoč potovanje Matere božje z božjim Sinom iz Nazareta, iz majhne hišice v gore Judejske, da bi ondi v tihi samoti prebivala in bi se potem v mnogo lepše stanovanje vrnila slavno in zmagovosno. Ta njena povrnitev, katero župljani toliko želijo, se bo najbrž v kratkem vršila.

Malo tednov pozneje, dne 10. avgusta istega leta 1893, na slavni god sv. device in mučenice Filumene smo tretjič prišli semkaj, da bi blagoslovili podzidje in položili temeljni ali vogelni kamen za novo Marijino hišo, katero smo v glavnih črtah zaupno že gledali. Takrat je stal na najimennitnejšem, za vse prihodne čase svetem prostoru velikanski križ, o katerem sem pripomnil, da je vidno znamenje mnogih in težkih križev, katere bodo mnogi pri zidanju te cerkve imeli. Danes, hvala Bogu, ne vidimo več istega težkega križa na rečenem kraju. Na njegovem mestu je že prekrasni presbiterij sezidan, in ravno zdaj nameravamo, vzdigniti sveti križ na sleme presvetišča in na oba zvonika, da s tem venčamo Bogu dopadljivo in deviški materi Mariji posvečeno delo. Vzeli bomo težki križ z ram stavbarskega gospoda, stavbarskih mojstrov, stavbarskega vodja ter zidarjev in tesarjev, in ga bomo postavili na vrh njihove zale stavbe, ki ostane neminljiv spomenik njihove umetnosti, njihove volje in zmožnosti, njihovega truda in napora.

Danes pa je četrti znameniti dan za to lepo in veliko predmestno župnijo Mariborsko. Danes, dne 16. julija, slavimo zelo važen Marijin praznik: praznik karmelske Matere božje. Predragi v Kristusu Gospodu! Izmed vseh od svete cerkve odobrenih in posebno odlikovanih bratovščin je škapulirska bratovščina najstarejša. Škapulir prihaja od latinske besede »scapula« in pomenja rame, ker namreč družbeniki malo oblačilce nosijo na trakovih črez rame. Škapulirsko bratovščino je ustanovil dne 16. julija 1251 leta sv. Simon Štok (Stock), prvi general reda karmelitskega. Karmel je gora v sveti deželi, kjer se je karmelitski red začel. Po ustanovi so mnogoteri papeži, kakor n. pr. Janez XXII., Klement VII., Pavel III.,

Pij V., Gregor XIII., Klement XI., Benedikt XIV. in Pij IX. to bratovščino znova potrdili in jej podelili obilnih odpustkov. Dve veliki obljubi imajo udje te slavne bratovščine, prvo po sv. Simonu Štoku in drugo po papežu Janezu XXII., namreč obljubi, da bodo obvarovani pekla in kmalu rešeni iz vic. Zatorej ni čudo, da se je ta odpustkov in milostij polna bratovščina najbolj razširila po vsem krščanskem svetu. Papeži in kardinali, škofje in mašniki, cesarji in kralji in brezštevilni verniki so to Marijino obleko nosili, da bi bili gotovi njenega materinega varstva v življenju in smrti. Lahko bi rekli, kakor je križ znamenje kristjanov, enako je škapulir znamenje otrok in častilcev Marijinih.

In na ta prepomembni Marijin praznik smo se na tem mestu zbrali, da bi slovesno posvetili tri križe, ki bodo krasili vrhunce nove Marijine cerkve. Načrt za-nje je napravil g. Rihard Jordan, stavbar na Dunaju, izdelal pa jih je g. Karol Pirh, ključavničarski mojster tukaj v Mariboru. Križe sem ravnokar blagoslovil med zelo pomenljivimi in izpodbudnimi obredi. In ti trije iz železa kovani ter močno pozlačeni in v bakrena, tudi bogato pozlačena jabelka zasaženi križi se bodo kmalu svetili z višine dol v lepo mesto ob Dravi in tja po njegovi krasni okolici — kakor vrlo dobro došla nebeška znamenja meščanom in deželanom.

Predragi v Gospodu!

ehoté se spominjam v tem blaženem trenutku besed sv. evangelja: Sin človekov mora povišan biti. (Jan. 12, 34). Nehoté mislim na besede božjega Vzveličarja: In jaz, kadar bom povišan od zemlje, bom vse na-se potegoval. (Jan. 12, 32). Jasno in glasno govori križ, katerega sem danes cerkveno blagoslovil.

Prvič naznanja glasno: Človek me je naredil. Da, Bog je sicer ustvaril tvarino, toda človek je tvarini dal podobo križa. Brez človeka bi sploh ne bilo križa. Čudežno lep in krasen je bil raj. Ondi ni bilo ne trpljenja, ne po-

manjkanja, niti bolečin, sploh ondi ni bilo križa. Toda pri drevesu spoznanja dobrega in hudega je stesal človek prvi križ, iz katerega so izšli vsi drugi križi in križci. Volja prvega človeka je prišla navskriž z voljo božjo, in tako je nastal križ, ki se je globoko zasadil v dušo in telo človeško. Duh je otemnel, volja se je k slabemu nagnila, srce pa so zavzele strasti. Telo je zapadlo raznim težavam in stiskam, in le smrt ga reši iz njih.

Ali kakor da bi teh križev ne bilo zadosti, teše in kuje si človek še vedno nove križe. Kjer je po družinah boj in prepir, kjer vlada po občinah razprtija in nesloga, kjer se prebivalci kacega kraja sovražijo, sploh kjer gospoduje nemir, kdo je te križe vstvaril? Gospod Bog? Ne. Ljudje so jih naredili. Niso padli z nebes, človeško delo so vsi. Naše življenje bi bilo pač mnogo srečnejše in mirnejše, ko bi človek neprenehoma ne napravljaval novih križev. In napravlja jih, ker se njegova volja križa z božjo voljo; ako bi se ravnal po božjih in cerkvenih zapovedih, bi ne bilo toliko težkih križev na svetu. Zares, odkar so ljudje odstranili stari Kristusov križ iz krščanskih hiš, prišli so drugi križi v te hiše, križi polni nesreč in polni nadlog. Odkazite zopet enemu edinemu in edinovzveličavnemu križu Jezusa Kristusa po hišah prvo, častno mesto, in mnogoteri pogubonosni križi bodo zopet sami od sebe izginili.

Drugič govori od mene blagoslovljeni križ: Bog me je posvetil. Predragi v Gospodu! Grešni človek ni samo sebi napravil križa, naredil ga je celó za svojega Gospoda in Vzveličarja. Grozno hudodelstvo je bilo križanje božje-človeškega Vzveličarja Jezusa Kristusa, ali nebeško neskončno usmiljenje je spremenilo to grozno križanje v odrešenje. Križ, dozda znamenje prokletstva, je božji Vzveličar na Golgoti posvetil v znamenje blagoslova in vzveličanja, ker je na njem viselo njegovo sveto telo in ga je porosila njegova dragocena kri. Povišanje križa na Golgoti je bilo prvo blagoslovljenje križa. O milosti polno blagoslovljenje, od katerega dobiva svojo moč tudi naše današnje blagoslovljenje. Saj izvira vsa moč in krepost vseh zakramentov, vseh zakramentalij, vseh cerkvenih blagoslovljenj in posvečevanj iz Kristusove

presvete krvi, prelite na križu. Le po zadostovalni in pravni smrti Kristusovi lahko izgubijo stvari in reči vidne narave splošnje prokletstvo in se Bogu na čast posvetijo in poklonijo.

Glejte, kristjani predragi, kako čudežno se je spremenil križ, odkar je prišel v dotiko in zvezo z Bogom in človekom Jezusom Kristusom. Znamenje sramote je postalo znamenje časti, znamenje smrti znamenje življenja, znamenje pogube znamenje rešitve. No, sedaj znamo in vemo, kaj nam je storiti, da bo naš križ, in kdo ga nima, postal svet in blagoslovljen, sladek in lahek. Moramo ga v dotiko spraviti z Jezusom in moramo skrbeti, da ne bo križ brez Križanega. Trije križi so stali na gori Kalvariji. Od srednjega je izhajal blagoslov in odrešenje. O, ko bi bil pač levi razbojnik zaupal na ta križ in ko bi bil svoj križ voljno in skesano nosil, kakor ga je nosil desni razbojnik, tudi on bi bil kakor ta deležen raja. Ali nesrečnež je nosil svoj križ, ki ga je vendar zaslužil, nevoljno in nespokorno, torej brez zasluge in brez plačila, da celo v večno pogubljenje. Dizma pa je nosil križ potrpežljivo in skesano, in je dobil za ta križ krono življenja.

Tako je, predragi v Gospodu, še dandanes. Vsak ima svoj križ ali vsaj križec. Vsa zemlja je tako rekoč gora Kalvarija. Ves široki svet je kakor s križi posejan; in vsak mora svoj križ na ramo zadeti in ga nositi, ali voljno ali nevoljno. Nosi li ga Bogu vdan, tedaj ga prenaša v svojo korist in slavo. Nosi li ga nevoljen, potem ga prenaša brez zasluge in brez upanja na plačilo. Spravimo torej, preljubi, svoj križ vedno v dotiko z vzveličavnim križem Kristusovim, kakor sv. Helena. Ko je našla tri križe, spoznala je pravi križ po tem, da je ozdravela neka na smrt bolna žena po njegovem dotaknjenju popolnoma in naenkrat. V križu je zmaga in vzveličanje! Medtem ko Gospod človeku naklada križ, drži mu že tudi krono naproti. Ko bomo zadnjikrat križ vzeli v roke in ga na ustnice pritiskali, in ko bo zasajen na naš grob, tedaj bodi naše bandero, pod katerega varstvom in senco se nam odpró nebeška vrata, kakor se pri posvečevanju cerkve odprejo vrata na stežaj, ko posvečevalec s škofjo palico križ napravi na prag in potrka na cerkvena vrata.

Tretjič pravi od mene blagoslovljeni križ: Na tolažbo ljudem sem povišan. V resnici! Povišan na sleme presbiterija in na vrh obeh zvonikov, ki stojita kakor dva častitljiva stražnika na desni in levi strani glavnega vhoda, povišan in gospodujoč, pravim, nad vsemi vrhunci veličastnega templja, bo križ srečo oznanjal, tolažbo in blagoslov delil ter se svetil črez mesto in deželo. Jutranje solnce ga bo najprej posijalo, večerno pa najzadnje pozdravilo.

Naj sv. križ tudi v naših srcih zavzema imenitno mesto; naj bo začetek in konec našega dejanja in nehanja. Zasluzi, da ga pred vsem povišujemo in častimo, pred vsem povzdigujemo in slavimo. Ako ga povišujemo, bomo tudi mi povišani. Ako se ž njim hvalimo, bo tudi križ naša večna hvala. Križ je bil velikega apostola Pavla edina hvala, kakor to sam slovesno zagotavlja, rekoč: *Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi*. Mene pa Bog varuj, da bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa. (Gal. 6, 14). Poklekнем pred križ našega Gospoda Jezusa Kristusa, in prosim, da morete umeti širokost in dolgost, visočino in globočino skrivnosti odrešenja. (Efež. 3, 18). Kakor sv. Pavel, tako so iskali in našli brezštevilni kristjani v križu tolažbo, slavo, vzveličanje. Križ je bil slava prvaka apostolov, sv. Petra. Ko je nekega dne malosrčen hodil po samotnih ulicah mesta Rima ter je že nameraval zapustiti to branišče neverstva in bežati pred krvnikom Neronom, tedaj se mu prikaže Vzveličar s težkim križem obložen na mestu, kjer še zdaj stoji mična cerkvice »Domine quo vadis«, katero vsakokrat rad obiščem, kadar v večno mesto priromam, da bi Petra videl. (Gal. 1, 18). Peter popraša božjega mojstra: Domine, quo vadis? Gospod, kam greš? In Jezus mu odgovori: »Na novo se hočem dati za-te križati«. Močno ganjen se blagi apostol zopet ohrabri, in kmalu potem umerje na hribu »Monte Mario« na križu z glavo navzdol za Križanega. — Sv. križ je bil ponos Petrovega rodnega in duhovnega brata, sv. apostola Andreja, patrona in variha

naše lepe Lavantinske škofije. Ko je bil sv. Andrej od mestnega poglavarja Egeja v Patrah, v grški pokrajini Ahaji, obsojen v smrt na križu in ko je križ zagledal, je klical prisrčno: O blagi križ, željno sem te izkal, sedaj pa našel! Vzemi me izmed ljudi, in izroči me Njemu, ki me je rešil na tebi.

Križ je bil čast in slava cesarja Konstantina Velikega. Ko je šel s svojo armado v boj zoper Maksencija, zakletega sovražnika krščanstva, zagleda z armado na sinjem nebu čudežen, kakor zlato bliščeč križ z napisom: *ΤΟΥΤΟ ΜΕ ΒΑΛΕΙ*. V tem znamenju boš zmagal. Dal je napraviti bandera v podobi križa in pred armado nositi. Pogumno je hitel v boj in je popolnoma premagal sovražnika pri mostu »Ponte Molle« blizu Rima. Rimljani so zmagovalcu pripravili krasen slavolok, ki še danes stoji. Poleg tega so postavili zmagovalcu spominsko podobo, ki drži v desnici križ in nosi napis: Po tem vzveličavnem znamenju, ki pomenja pravo moč in krepost, sem jaz vaše mesto rešil trinogov ter sem ljudstvu vrnil stari sijaj.

Kakor ta proslavljeni vladar, se je hvalil s križem tudi Rudolf grof Habsburški, slavnoznani praded naše svetle vladarske rodovine. Ko so ga bili v Cahah ali Ahenu dne 24. oktobra 1273 kronali za rimsko-nemškega cesarja, pa slučajno ni bilo žezla pri rokah, vzame Rudolf križ raz steno in zakliče: Glejte znamenje Onega, ki je rešil nas in ves svet! To nam bodi namesto žezla! In v resnici! Križ je bil odslej najmogočnejša bramba slovite, starodavne Habsburške rodovine in države. Ko priderejo dne 16. junija 1619 uporniki v cesarski grad na Dunaju in silijo v cesarja Ferdinanda II., naj sklene in podpiše nevarno pogodbo, izprosi si stiskani vladar nekaj časa za premislek. Tedaj pa gre v svojo sobo, poklekne pred križ, ga pomoči s svojimi solzami in poljubi rane Križanega. V tem trenutku prav razločno sliši besede: Ferdinande, ego te non deseram! Ferdinand, jaz te ne bom zapustil! Osrčen se nato vrne k ustajnikom; tedaj pa na mah zadoné trobente oklopnikov cesarskega Dampierre-jevega polka, in cesar Ferdinand

je bil rešen. Rešil ga je sveti križ. Ta križ še dandanes v ces. kralj. dvorni kapeli na Dunaju skrbno hranijo kakor dragoceno svetinjo. Kot c. in kr. dvorni kapelan sem jaz večkrat ob nedeljah in praznikih pri večernicah vesel ponujal ta križ vernikom, da so ga objemali in poljubovali.

Bodi sv. križ tudi naša čast in hvala, bodi naša slava in rešitev!

Predragi v Gospodu!

Pač samo ob sebi se nam vsiljuje vprašanje: Kako je vendar današnja toliko lepa slovesnost postala mogoča? Kako se da razložiti, da Marijina cerkev, ki je pred tremi leti le na papirju in le v našem duhu bila zidana, že danes zares in resnično stoji pred našimi očmi v vsej svoji krasoti in lepoti? O, tukaj je res Gospod Bog milostno pomagal, in so ljudje prav krepko sodelovali.

In zavoljo tega bodi Bogu, neskončno dobrotljivemu, dolžna, presrčna zahvala za vse prejete milosti in dobre. Na koncu slovesnosti hočemo zapeti s hvaležnim srcem prelepo pesem: Te Deum laudamus! Tebe, Bog, mi hvalimo. Tebe zahvalimo iz vsega srca, iz vse duše in iz vseh močij!

Za Bogom pa velja moja višepastirska zahvala vsem podpornikom, dobrotnikom in pospeševalcem tega spominkega zidanja. V srcu sem ganjen in presunjen, ko javljam, da dobrotljivosti pri podpiranju tega podvzetja ni bilo in ni primere. V prvi vrsti se čutim v svoji duši dolžnega, da izrečem najvdanejšo in najspodobnejšo zahvalo Njih c. in kr. apostolskemu Veličanstvu, našemu ljubemu in dragemu cesarju in deželnemu očetu, ki so za župnijsko cerkev device Marije v Mariboru milostno darovali iz lastne blagajnice tisoč goldinarjev. Naj Njim Gospod Bog vелеdušni dar povrne stoterno in tisočerno, naj Njih blagoslovi z dolgim in s srečnim življenjem ter naj dodeli, da bodo pri najboljšem zdravju praznovali slovesno petdesetletnico svojega vladanja dne 2. decembra 1898, o katerem času se bo služba božja najbrž že v tej novi cerkvi opravljala.

Moja topla zahvala velja nadalje vsem visokim in slavnim oblastnikom za vso dobrohotnost in za vse skrbi pri tem vse hvale vrednem zidanju nove farne cerkve. Vsem prečislanim zastopnikom teh oblastnij, ki so semkaj prišli in toliko pripomogli, da je današnja slovesnost tako imenitna in lepa, izrekam svojo odkritosrčno in iskreno zahvalo.

Prav tako izrazim svojo nadpastirsko zahvalo častitemu gvardijanu in župnijskemu upravitelju o. Kalistu Heric, ki so pridno zajemali iz neizcrpnega zaklada božje previdnosti in še vedno zajemajo. Da, nepremakljivo zaupanje na Boga in njegovo pomoč; trdno zanašanje na njegovo obljubo: kdor prosi, temu se bo dalo, in kdor trka, temu se bo odprlo; globoko prepričanje o uspešnem češčenju naše ljube Gospe vedne pomoči; močno upanje na darežljivost in radodarnost meščanov in deželanov — to je bil proračun za zidanje in zaklad častitega župnijskega upravitelja. In pokazalo se je, da je ta proračun pravi in ta zaklad povsem zadosten. Kar je nekdanj Bog govoril Davidu, velja tudi čast. očetu: Ko si se namenil v svojem srcu, zidati hišo mojemu imenu, si storil dobro. (III. Kralj. 8, 18). — Kakor onim, ki dajo zidati, tako nadalje velja moja vroča zahvala stavbarskim mojstrom: mnogozaslužnemu gospodu stavbarju Rihardu Jordan, čegar umotvor je hiša »Hiše zlate«; vrlo znanemu gospodu Jožefu Schmalzhofer, c. kr. dvornemu stavbarskem mojstru, ki načrt mojsterko izvršuje, in c. kr. kamnoseškemu mojstru gospodu Edvardu Hauser, ki je do sedaj največ delal za »Bog plačaj«, in mu torej tukajšnja predmestna župnija prav obilo dolžuje. Vse tri mojstre zaljša in krasi na prsih križ, kot znamenje njihovih mnogih zaslug za cerkev in državo.

Naposled kličem čislanemu odboru in zlasti 27.000 družbenikom, ki neumorno darujejo za zidanje cerkve, tisočeri »Bog povrni!« Ne dvomim, da bodo ti udje po svoji krščanski darežljivosti na mogočno priprošnjo Marijino obvarovani večnega ognja, pa tudi kmalu rešeni iz vic. Saj govori Gospod vojskinih trum: Moje je srebro, moje je zlato. (Hag. 2, 9). Daj z veselim očesom po

svojem premoženju; kajti Gospod je povračnik in ti bo stoterno povrnil. (Preg. 35, 12. 13). Semkaj spadajo tudi obljub polne besede svetega pisma: Daj miloščino od svojega premoženja . . . Kakor moreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, daj veliko; ako pa imaš malo, prizadevaj si, tudi malo rad dati. Zakaj dobro plačilo si nabiraš na pot sile; ker miloščina vsakega greha in smrti reši in duši ne pusti priti v temo. Miloščina daje veliko zaupanje pred najvišjim Bogom vsem, ki jo delijo. (Tob. 4, 7—12). Po pravici pravi neki pregovor: Date et dabitur, darežljivost in povračitev sta dve sestri, ki se nikdar ne ločite. Marija, pomoč kristjanov, bo s svojo velemogočno priprošnjo v nebesih hišo sezidala vsem, ki si prizadevajo z darovi ali s trudom, da njej hišo postavijo na zemlji.

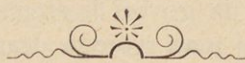
Ko pa vse, ki so pri zidanju te zale cerkve sodelovali in sodelujejo, prespodobno zahvaljujem, prosim obenem vse, naj to Bogu prijetno in pred njim zaslužno delo podpirajo tudi v prihodnje po svojih močeh. Le unitis viribus, le z združenimi močmi se morejo poravnati že nastali zelo veliki dolgovi, in se more častno dokončati krasno delo. Polagajmo torej prav pridno darove na altar tega svetišča. Kakor veste, predragi kristjani, ima cerkev v sveti maši del, ki ga imenujemo darovanje. Ker ne gre, da bi s tem darovanjem koj v tem trenutku pričeli, da bi morda kar sedaj darove pobirali, opravljajmo svoje darovanje v prihodnosti za to tako potrebno hišo božjo. Vsak, tudi najmanjši dar bo Bogu všeč, kakor je vinar evangelijske vdove Gospodu tako dopadel, da jo je pohvalil očitno v templju pred apostoli in ljudstvom. (Mark. 12, 41 nsl). Gospod poplača in pohvali vse, kar je vredno plačila in pohvale.

Da pa se bomo toliko laglje odločili darovati, hočemo, preljubi kristjani, še pomisliti, da za potomce zidamo cerkev, v kateri se bodo zbirali stoteri in stotisočeri k molitvi, k službi božji, kjer bodo molili troedinega Boga, poveličevali Marijo, častili svetnike, utrdili se v veri, rasli v čednosti, obžalovali

svoje grehe in se jih izpovedovali, torej se izpreobrnili in našli tolažbo in mir za svoje neumrljive duše. S tem pa bodo dozoreli bogati sadovi za večno življenje tudi vsem onim, ki so pomagali zidati ta hram božji. Venčajte torej, blagi prijatelji te Marijine cerkve, svoje delo! Prinesite še zadnje darove, da bomo mogli kmalu klicati: Dopolnjeno je!

In zdaj se zopet vrnem h križu, od katerega je izšla današnja slovesnost. Križ je že povišan. Sveti torej sveti križ in oznanjuj daleč na okrog, da tukaj prebivajo ljudje, ki te resnično spoštujejo in čislajo, ki v tebi iščejo vzveličanja. Sveti s svojim zlatim bliščem v stanovanja bogatinov, da svoje imetje in premoženje krščansko rabijo; sveti v sobice in izbice revežev, da te ljubijo in z mirnim srcem prenašajo svoje siromaštvo! Sveti v srca grešnikov, da zapustijo grešno pot in nastopijo čednostno stezo! Sveti v novi dom častitih očetov frančiškanov, naj te navdušeno ljubijo, kakor te je ljubil njih ustanovnik in duhovni oče, sv. Frančišek Asiški! Lesketaj in žari se tja po vsej razsežni škofiji, ter brani in varuj moje ljube škofljane! Da, poteguj nas vse na-se, ko si od zemlje povišan! Bodi nam vsem znamenje božjega varstva, kakor so nekdanj v Jeruzalemu bili vsi, katere je zaznamenjeval angel s črko T v podobi križa, obvarovani pogube! (Eceh. 9, 1—6).

Zlasti na zadnji dan, ko se bo Jezus Kristus v svoji nebeški glorijski prikazal nad podirajočim se svetom, tedaj bodi ti naše rešenje, da te bomo gledali v večni lepoti in krasoti tam gori nad zvezdami in — se vekomaj radovali! O crucis victoria et admirabile signum, fac omnes, hoc signum crucis oculis pie intuentes, in coelesti curia captare triumphum! O zmagovalni križ in čudežno znamenje, dodeli, da vsi, ki to znamenje križa pobožno gledajo, dosežejo v nebeški hiši zmago! ¹ Amen! Amen!

¹ Sklepne besede listine, shranjene v zvoniskem jabolku; sicer pa tako moli sv. cerkev na praznik povišanja svetega križa.

Pridiga

pri blagoslovljenju peterih zvonov za novo farno cerkev preblazene device Marije, matere milosti, v Mariboru, devetnajsto nedeljo po binkošti, 13. oktobra 1895.

Danes, ko slišite glas njegov, ne otrpnite v svojih srcih! (Ps. 94, 8).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Prijetna je godba, kadar ubrani glasovi doné po zraku, in nič ne moti, nič ne kazi in ne kvari umetne skladnosti. Vojščak, še tako utrujen in upehan, zopet oživi, in pogum mu širi prsi, da bi mahoma udaril na sovražnika, ko zasvira blagoglasna godba. — Krasno je petje, ki prihaja iz čistih grl dobro izurjenih, navdušenih pevcev. Golo resnico govori modri Hiponec, sv. Avgustin, ko pravi: Kako vendar sem milo jokal pri popevanju hvalnic in psalmov. Glasovi so mi doneli na uho, resnica pa je silila v srce, in plamen strahu božjega je švigal iz njega. Vroče solze ganjenja sem točil, in bilo mi je tako milo pri srcu in tako prijetno v duši. — Lepe so orglje, kadar njih veličastni glasovi bučijo po cerkvi, bodisi da oznanjujejo sveti mir Božičnega praznika, ali veselo alelujo Velikenoči, bodisi da vzbujajo žalost in otožnost na resno-mili dan vernih duš.

Godba, petje, orglje — kako moč imajo vendar do človeškega srca! Sedaj je zelo razveselijo in sedaj globoko užalijo. In potemtakem kaj čuda, da jih je posvetila sveta cerkev službi božji? Pa ta naša skrbna mati, ki nas spremlja od zibele do groba in še čez grob, ker moli za svoje umrle otroke, ona je našla poleg godbe, petja in orgelj še drug primeren pripomoček, da govori k srcu svoji vernih otrok in da jih vodi kakor ljuba mati svojega dragega otroka in to ne le samo doma, temveč tudi daleč proč od hiše božje. In to je zvon, ki nekako razširja in razteza službo božjo, ker ne opominja le obiskovalcev cerkve, marveč izpodbuja tudi po-

potnika na cesti, jetnika v ječi, vojaka na straži, delavca na polju, bolnika na postelji, uradnika v pisarni, učenjaka pri preiskavah, naj mislijo vsi na Boga in naj služijo njemu. O, kdo bi pač vredno ocenil pomen, ki ga zvon ima za povzdigo cerkvenega mišljenja in življenja!

Srečna duhovnija, katera sluje zaradi lepega cerkvenega petja, ki tako globoko sega v človeško dušo. In tako blagoglasno in miločutno petje se razlega pogostoma po tej cerkvi Bogu v slavo in vernikom v izpodbudo in povzdigo k višjim rečem. Toda nič manj srečna je župnija, ki ima ubrano, leposkladno zvonjenje. In tudi to ima od danes naprej tukajšnja predmestna fara. Oskrbeli ste si, predragi župljani, z združenimi močmi, kakor novo cerkev, tako nove miloglasne zvonove. In jaz sem na željo vašega častitega, za božjo čast in vzveličanje vaših neumrljivih duš neutrudno delavnega župnika-oskrbnika o. gvardijana Kalista Heric prav rad sem došel, da posvetim in blagoslovim nove zvonove. Po slovesni sv. maši bom opravil to veselo delo, in dne 27. tega meseca se bo posvečenih zvonov mili glas prvič razlegal po Mariborskem mestu in njegovi lepi okolici, se bo razlegal po prijaznih gričih, vinskih goricah in divnih dolih, vabeč vas, da pojete hvalo večnemu Bogu za pridobljeni dar, za prejete dobre.

Predragi kristjani! Največje veselje današnje nedelje so nedvomno novi zvonovi. Kjerkoli se srečata danes dva farnika te duhovnije, govorita gotovo o tej novi, cerkveni pripravi. In potem kaj čuda, da sem se tudi jaz odločil za kratko besedo o posvečenju in o pomenu cerkvenih zvonov? Zvonovi, dasi so mrtvi in mutasti, govoré vendar dovolj glasno in umevno za pobožnega kristjana. In resni so nauki in koristne so resnice, katere oznanjujejo cerkveni zvonovi. Zato vam, preljubi v Gospodu, kličem s svetim psalmistom: Danes, ko slišite njihov glas, ne otrpnite v svojih srcih!

Ti pa, o sveti Duh, delivec vseh milostij in naš posvečevalec, pridi ter napolni mene in moje mi mile poslušalce s svojimi sedmerimi darovi! Salve regina, mater misericordiae! Češčena si kraljica, mati milosti!

Preljubi v Gospodu !

Prav stara je sicer navada, da se rabijo zvonovi pri službi božji. Saj je nosil že višji duhovnik v Jeruzalemskem templju krasno oblačilo, na katerega koncih je viselo dvanajst iz čistega zlata ulitih zvončkov, da bi njihovo milo zvonjenje poviševalo službo božjo. (II. Moz. 28, 33. 35). Vendar pa še v prvih stoletjih niso imeli kristjani zvonov, ker so morali večinoma na tihem v podzemeljskih jamah in skrivnih brlogih opravljati svoje svečanosti. Pač velika žalost, kaj ne predragi? Ali ne zavlada globoka žalost, ko utihnejo in umolknejo zvonovi na Veliki četrtek? In takšna doba tihe žalosti za vernike so bila prva tri stoletja po Kristusovem rojstvu. Pa kakor vzkipi vsako krščansko srce veselja in radosti, ko na Veliko soboto zapoje zvon z visokih lin, oznanjujoč veselo vstanjenje, tako radosten čas, bi rekel, je napočil za cerkev, ko je v začetku četrtega veka vrli cesar Konstantin Veliki dovolil kristjanom, da smejo očitno po svoji sveti veri služiti troedinemu Bogu. Začeli so sedaj kristjani zapuščati svoja skrivališča in zidati lepe hrame in hiše božje. In kmalu so prejeli tudi zvonove za cerkvene slovesnosti.

Nekateri trdijo, da je sv. Pavlin († 431), škof v Kampanjskem mestu »Nola« pri Napolju, omislil in ulil prve zvonove. Drugi pa resnijo, da je irski škof sv. Fokern, ki je umrl okoli leta 490 in katerega časté zvonarji za svojega patrona, iznašel in ulil prvi zvon. Bodi temu, kakor bodi, gotovo in dognano je, da je že v sedmem stoletju papež Sabinijan (604—606) vpeljal zvonove v cerkvi, in da so pri njegovem pogrebu v Rimu prvikrat peli zvonovi mrtvaške žalostinke. Od te dobe se je poraba zvonov pri cerkvenih opravilih v kratkem razširila po vsem krščanskem svetu. Ni dolgo trajalo, in šteli so si najbogatejši plemiči v posebno čast, ako so mogli za cerkve in kapele priskrbovati zvonove, ki so nosili njihova krstna imena. In tako se je našlo tudi v tej fari mnogo blagodušnih dobrotnikov, ki so oskrbeli petero zvonov, katerih prvi in največji tehta 4121 kilogramov ali okoli 82 stotov in poje glas G; drugi šteje 2488 kilogramov

ali 48 stotov in ima glas H; tretji je težek 1300 kilogramov ali 26 stotov in daje glas D; četrti ima 700 kilogramov ali 14 stotov in zvoni glas g; peti in najmanjši tehta 311 kilogramov ali 6 stotov in doni na glas h. Ubrani so torej ti zvonovi v soglasju Gdur in tehtajo skupaj 8920 kilogramov ali 176 stotov. Vsa teža z opravo vred znaša 14.200 kilogramov ali približno 282 stotov. Iz teh podatkov smemo sklepati, da bo zvonjenje krepko, krasno, veličastno.

Pa kakor je raba zvonov v cerkvi starodavna, tako so tudi obredi ali ceremonije staročastite in prepomembne, s katerimi blagoslavlja cerkev nove zvonove. Po zunanjem je to blagoslovljenje močno podobno svetemu krstu, ker se zvonovi umivljejo, se mazilijo in še posebno, ker se jim dajo imena in se k temu opravi tudi kumi ali botri jemljejo. Vendar pravi krst to ni, ker se zakrament svetega krsta deli le umnim stvarem in živim, ne pa neživim in brezumnim: mnogoveč je ta obred le blagoslovitev, ki kaže, da se zvonovi odločijo od drugih stvari in se posvetijo Bogu, njegovi službi ter da so nekako podobni živim stvarem, ki stopijo s farniki v duhovno zvezo. Nimajo sicer src, ali vendar z župljani žalujejo in se radujejo: nemi so, vendar znajo govoriti in sicer o raznih priložnostih različno, a takó, da jih prav dobro umeje in čuti vsak verni kristjan.

Psalmi, katere molijo škof in duhovniki pri posvetitvi zvonov, so tako odbrani, da bi se naj Bog usmilil kristjanov in jih mogočno branil, ker prihaja od njega vsak dober in popoln dar. — Po odpetju lepih psalmov se zvon znotraj in zunaj umije, kar pomenja, da mora vse, kar se Bogu izroči, čisto biti in brez madeža, da morajo torej farani na zvonov klic s čistim srcem prihajati k službi božji. — Potem se zvon mazili sedemkrat zunaj in štirikrat znotraj v podobi križa in med molitvami. Maziljenje s svetim oljem in sveto krizmo pomenja milost božjo, katera težave pri izpolnjevanju božjih zapovedij slajša in lajša ter podaje moč zoper izkušnjavca in zapeljivca. In sveti križ je bogati vir, iz katerega tekó vse milosti, kakor je molitev tisti pripomoček, s katerim si izprosimo potrebnih milostij. Sedmero zunaj napravljenih

križev pomenja, da vabijo zvonovi kristjane k prejemanju sedem svetih zakramentov, teh sedem sadov na drevesu križa, in pa k molitvi s pogledom na svetopisemske besede: Sedemkrat na dan Te hvalim z avoljo sodeb Tvoje pravice. (Ps. 118, 164). In četirje notranji križi kažejo, da bodo zvonovi od vseh štirih strani klicali in vabili kristjane k poslušanju besede božje takó, da smemo o zvonovih reči, kar je sv. apostol Pavel rekel o apostolih: Po vsem svetu je šel njihov glas, in do konca zemlje je segala njihova beseda. (Rimlj. 10, 18).

Pri maziljenju prejme zvon ime kakega svetnika ali kake svetnice, to pa v znamenje občestva svetnikov, v katerem so kristjani na zemlji, duše v vicah in svetniki v nebesih. Zvonovi so pa v sredi med zavezniki, so tolmači med kristjani na zemlji in svetniki v nebesih. Prav častitljiva in sveta imena dobijo danes blagoslovljeni zvonovi. Prvi in najtežji bo imenovan »Mati milosti«; drugi »Franc-Jozef«; tretji »Anton«; četrti »Filumena«; peti in najlažji »Štiri-najsteri pomočniki«. Glejte, preljubi poslušalci! Vsi ti izvoljeni svetniki in svetnice božje vas bodo z bronastimi jeziki težkih zvonov neprestano opominjali, da hodite za ljubim Jezusom po potu v večno vzveličanje. — Po dokončanem maziljenju se postavi kadilnica z dišečim kadilom pod zvon v opomin, naj se molitve iz naših src vzdigajo kakor duhteča vonjava proti oblakom, da bomo po besedah sv. apostola Pavla dober, prijeten duh pred Bogom (II. Kor. 2, 15), in v znamenje, naj bo povsodi, kamor pridoni glas zvonov, vse tako polno milosti in blagoslova, kakor je notranji prostor zvona poln dišave.

K sklepu vse slovesnosti poje diakon prelepi evangelj o blagih sesticah sv. Marti in sv. Mariji, ki sta obedve skrbno stregli Jezusu — prva telesno in druga duhovno. In to opominja vas, predragi kristjani, da delate z dobrim namenom vse za Jezusa. Da, tudi zvonovi kličejo visoko iz zvonika: Kristjani, iščite pred vsem božjega kraljevstva in njegove pravice, vse drugo vam bo pridodano! (Mat. 6, 33).

Preljubi v Gospodu !

Poslej smo govorili o pomenu svetih obredov ali ceremonij pri posvečevanju novih zvonov; zdaj si še v koristen poduk oglejmo razna opravila posvečenih zvonov. Pač mnogovrstni so nauki, katere oznanjuje kristjanom zvon, katere nosi kakor poslanec z nebeških višav daleč tja med verno ljudstvo. Kakor so popevali angeli nad Betlehemom o rojstvu Vzveličarjevem: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem dobre volje, podobno pojó tudi zvonovi čast Bogu na višavah in mir svetovoljnim ljudem na zemlji.

Gloria et gratia Deo in excelsis! Čast in hvalo Bogu dajati, vabijo najprvo zvonovi katoliške kristjane. Že pred solnčnim vzhodom zapoje zvon in te, ljubi kristjan, opomni, da mora biti tvoja prva misel, ko napoči dan, Bog, tvoj stvarnik. Svetuje ti, da začneš dan z Bogom in se pred vsem hvaležno spomniš Jezusa, ki je pregnal noč greha in temoto hudega duha. Zatorej kadar slišiš zgodaj v jutro glas njegov, ne otrpni v svojem srcu! — In kadar opoldne veličastno solnce najviše na nebu priplava, oglasi se zopet iz line zvon ter te opomni, da povzdigneš srce k Bogu, katerega tako lahko pozabiš med vsakdanjimi skrbmi in posli. Vabi te in kliče, da počastiš in moliš božjega Sina, ki je po svojem učlovečenju iz nebes prinesel mir ljudem, ki so svete volje. — In ko na večer ljubo solnce zajde v božji zaton, oglasi se ti večerni zvon, opozarjajoč te prijazno, naj bo kakor prva tako tudi zadnja misel tvoja: vsemogočni in vsedobri Bog. — Tako kliče zvon neprenehljivo: kristjan moli! Pač mnoge krati bi opustili svoje molitve in pobožnosti, ko bi nas ne svaril zvon in ne vabil vedno. Zvon nas kliče k službi božji, on nas svari pred lenobo v tej zadevi. Res, zvonov mili glas k molitvi vabi nas. Da, ti zvonovi vas bodo klicali in vabili v cerkev k sveti maši, k pridigi, h krščanskemu nauku, k spovedi, k mizi Gospodovi, k procesijam in drugim pobožnostim, kakor hlapci in služabniki, katere je po današnjem svetem evangeliu porazposlal kralj na steze in ulice, vabit gostov k pripravljeni gostiji. Glejte, da bote zvesto

poslušali njihov klic in da bote v svatovskem oblačilu, s čistim srcem hiteli na svatbo. (Mat. 22, 1—14). Zatorej preljubi, kadar slišite njihov glas, ne otrpnite v svojih srcih!

Toda zvon ne poje le hvale in slave Bogu, on poje tudi mir ljudem, ki so blage volje. Sveti mir pa vlada in kraljuje tam, kjer prebiva krščanska čistost. Čista mora biti ruda, iz katere ulijejo zvon, čista celó tistih pen, ki se navadno zbirajo na površju stopljenih rud. Le od čiste kovine dobiva zvon čist in čedno ubran glas. Čim čistejša je ruda, tem jasnejši je glas zvonov. In čisti glas zvonov je kakor glas z nebeških višav, je kakor klic iz onega sveta, kjer je vse čisto, sveto in popolno. Jasni glas zvonov doni in odmeva daleč tja v hiše faranov ter jih opominja, naj biva tudi pri njih čistost in nedolžnost. Ali ne, kristjani predragi, ali ne iznenadi prijetno obiskovalca hiša, ki je vsa čista in snažna, ki je v najlepšem redu?

Toda mnogo več je vredna hiša, katere prebivalci imajo čista srca, nedolžne duše. Hišni gospodar, poštenjak od nog do glave, je vsem domačim svetla luč, ki jih greje in razsvetljuje. Hišna mati posnema vzglednega moža v čednostih in ga kmalu še preseže; zakaj kakor slaba žena v kratkem prekosi slabega moža, tako doseže in preseže v kratkem čednostna gospodinja krepostnega gospodarja. In taka dva blaga zakonska imata tudi nedolžne, pobožne in bogaboječe otročiče, ki so najdražji zaklad, so največje bogastvo za poštene starše, kakor so nasprotno poredni, malopridni, razposajeni otroci najhujša šiba in nesreča za vsaktero hišo. Pogorelo hišo znovič postaviš, po toči stolčeno njivo zboljšaš zopet, namesto okužene črede kupiš zdravo, toda če srca tvojih otrok vzplamené v strastih, če so njihove duše kakor puščave, v katerih ne poganjajo čednosti, ako jih okužijo nečisti grehi, izgubljeni so, in s to izgubo se zanese tudi staršev sreča v grob za vselej. Da odvrnete toliko nesrečo od sebe, preljubi duhovljani, poslušajte zvesto mogočni glas zvonov, ki vam bodo klicali skozi duri in okna: Čisto in sveto bodi življenje krščanskih družin, to jim daje dober glas in jim pripravlja sladek mir in sladko složnost. Zatorej, kadar slišite njihov glas, ne otrpnite v svojih srcih!

Zvonov glas pa mora nadalje tudi dobro ubran biti, da se vjema in zлага z drugimi zvonovi, kar daje potem prijetno, mikavno soglasje. Cvetica, še tako krasna, malo dopada sama za se; ali vpleti jo v venec, prideni jo drugim cveticam, kako vesel jo boš gledal. Posamezna piščalka orgelj je preenoglasna, pa v zvezi z ostalimi piščalkami kako blagoglasno ti doni. In zvonovi složno ubrani, lepši so od godbe, petja in orgelj; njihova glasba je kakor čarobno, skrivnostno petje nebeških korov. In tako oznanjujejo skladno ubrani zvonovi sladko složnost. Ko stopita ženin in nevesta pred altar, da si izprosita blagoslova in božje pomoči za težavni svoj stan, opominja ju ubrano pojoč zvon, naj živita v krščanski ljubezni, spravljivosti in složnosti. Kar podira zakonskim njihovo srečo, to je nemir in prepir. Zato krščanski možje in krščanske žene, proč s temi nesrečnimi prepiri in spori, ko slišite zvonove peti o miru, o spravi in vzajemnosti!

Nadalje naj pomeni prvo zvonjenje danes blagoslovljenih zvonov, ki bodo dne 27. oktobra kot na četrto obletnico oklica do dobrih Mariboržanov za zidanje nove župnijske cerkve v tem predmestju veselo zapeli, to zvonjenje, pravim, naj pomeni prav trdno zvezo in edinstvo med pastirjem in čredo. Pač neobhodno potreben je ta medsebojni mir, ker si neprijatelj toliko prizadeva, da bi ločil pastirja od ovčic in ovčice od pastirja. In ko bi se mu to obneslo in posrečilo, bilo bi po zapuščenih ovčicah. Zato pa naj veže vselej zlati pas edinstvi, sprave in sloge pastirje in čredo, da ste vsi enega duha in enega srca. In hvala Bogu! To blaženo edinstvo med dušnimi pastirji in krščansko čredo oznanjujejo posvečeni zvonovi. Res, ko bi bron govoril danes jezik človeški, bi klical glasno v svet: Zvonovi ubrano pojo, ker jih je pripravila vzajemnost med duhovniki in verniki. In tako naj soglasno ubrani zvonovi vedno prepevajo in oznanjujejo neločljivo zvezo, nekaljeno soglasje med cerkvenimi predstojniki in njihovimi podložniki, med škofom in škofljani, med župniki in župljani, pa tudi med župani in občani, med oblastniki in podaniki, med cerkvijo in državo, pred vsem pa med Bogom in nami vsemi.

Pa še več, ljubi kristjani! Zvon naznanja dušni mir tudi posameznim kristjanom. Glej, na smrtni postelji vzdihuje bolnik, in nemiren strah ga sprehaja zavoljo grehov z ozirom na brezkončno večnost. Pa čuj, na spoved pozvoni; in glej, duhovnik gredo s presvetim rešnjim Telesom k revežu bolniku. Milo poje zvonček in vabi k molitvi za siromašnega brata, za trpečo sestro. In res, po prejetih zakramentih svete pokore, svetega rešnjega Telesa in svetega poslednjega olja zadobi bolnik tolažbo in pokoj, da moli popolnoma vdan v božjo voljo: Sedaj odpusti, o Gospod, svojega hlapca v miru, ker moje oči so videle vzveličanje! (Luk. 2, 29). — In kakor živim, pojo zvonovi tudi mrtvim mir in pokoj. Če pomislimo, ljubi moji, koliko težav in nadlog, koliko skrbij in truda šteje sedanje življenje, moramo pritrditi sv. pismu, ki pravi, da je boljši dan smrti, kakor dan rojstva, in to pa zato, ker smrt reši vseh bolečin in nas pripelje v kraj pokoja. Blagor mrtvim, ki zaspijo v Gospodu; zakaj njihova dela gredó za njimi! (Apok. 14, 13).

Toda smrt mora biti takšna, kakršna je bila smrt mlađeniča Najmskega, kateremu je Jezus naproti prišel, ko so ga nesli pogrebci k počitku, in ga je čudežno k življenju obudil. O ljubi kristjani, nikar se ne motite! Vsakemu mrliču ne poje zvon k večnemu počitku; to velja le tistim, ki v Gospodu zaspijo. Ako človek ne živi, kakor bi moral živeti, molijo duhovnik zastonj ob njegovem grobu: Bog mu daj večni mir in pokoj, večna luč naj mu sveti, naj v miru počiva! Ne tako. Za grešnim življenjem sledi le prerada nesrečna smrt. Kdor v grehah umerje, ne pojde k počitku, marveč v trpljenje. Takemu bi morali mašnik pri pokopu peti: Gorje mrtvim, ki brez Gospoda zaspijo; zakaj oni počivajo od svojih grehov, ali njihova grešna dela gredó za njimi. Zastonj ga kliče zvon v nebo, ker je zanj zaprto. O živite zatorej, ljubi kristjani, sveto in pobožno, da se vam po smrti odpró vrata v kraj, kjer kraljuje večni mir, prebiva večno veselje, kjer obriše in osuši vse solze usmiljeni Bog, kjer ni več smrti, ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečin, ker je minilo vse poprejšnje. (Apok. 21, 5).

Sedaj me pa ravnokar navdaje in se mi vsiljuje prav resnobna misel. Razodenem vam jo, da si jo zapomnite in še morebiti drugim priobčite in poveste. Ti zvonovi, ki jih bom danes blagoslovil, bodo tudi meni enkrat zapeli, to pa tedaj, ko me pokliče božji pastir Jezus Kristus na račun, da ga dam za se, za vas in za vse svoje nadpastirsko službovanje. Moj Bog, kako bom prestal ta strašni račun! Da ga prestopim srečno, molite že zdaj za mene, preljubi moji poslušalci! Če v nebesa pridem, mogel bi vam tam gori pri pomoči s priprošnjami in z molitvami.

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Toliko sem vam hotel povedati o pomenu posvečenja ali blagoslovljenja in pa o opraviilih novih zvonov. H koncu vam pa vsem izrekam zasluženno, višepastirsko zahvalo v imenu Marije, matere milosti, v imenu sv. Jožefa in sv. Frančiška, sv. Antona, sv. Filumene in štirinajsterih sv. pomočnikov, izrekam vam, pravim, vsem pristrčno zahvalo, ki ste radovoljno pripomogli k tako veličastnemu zvonjenju, ki stane okoli osemnajst tisoč goldinarjev. Bog povrni in poplačaj prav bogato vsem dobrotnikom in vsakemu posebej. Naj vsem novi zvonovi prav dolgo pojó srečo, mir, zdravje in veselje. Spodobna zahvala bodi tudi mojstru zvonarju gospodu Gössner-ju na Dunaju, ki je dovršil delo, katero bo še poznim rodovom oznanjalo njegovo slavo.

Visoko nad vami bodo peli posvečeni zvonovi Bogu čast in zahvalo vsem, ki ste jih pripravili. Povzdignjeni nad zemljo in povišani k nebesom, vas bodo dan na dan klicali in vabili, da se tudi vi ozirate vedno v nebo, kjer je vaš pravi dom, kjer kraljuje vaš Oče in Jezus vaš brat in Marija vaša ljuba mati, kjer prebivajo angeli in svetniki, vaši dobri prijatelji in zvesti pomočniki.

Služite z veseljem Bogu, živite sveto in čisto, ljubite mir božji, in zapel vam bo ob smrtni uri mrtvaški zvon pesem o svetem miru, pa vas bo zazibal v nebeški raj. Amen. In tako bodi in se zgodi!

Govor

pri cerkveni blagoslovitvi nove zastave za katoliško delavsko društvo v stolni in mestni farni cerkvi Mari-borski, dne 2. avgusta 1896.

In hoc signo vinctes!
V tem znamenju zmagaš!

Predragi v Gospodu!

prav redki in znameniti slovesnosti smo se zbrali danes na tem svetem mestu. V preteklem letu 1895 so ustanovili vrli možje, ki poznajo znamenja časa, katoliško delavsko društvo v Mariboru. Ta ustanovitev, socialna potreba, je prevelika dobrot, je dejanje velevažnega pomena, je dejanje, ki utegne z božjo milostjo in pomočjo imeti za naše lepo mesto Maribor, pa še daleč tja čez njegovo okolico najblagonosnejše nasledke.

Krepko razcvitajoče se društvo ni imelo doslej še vidnega znamenja skupnosti, edinosti in bratske vezi ter vzajemnega potegovanja za dobro, sveto stvar. Pa zdaj je dobilo mlado, nadebudno društvo po darežljivosti preblagorodne gospe Marije grofinje Nugent dolgo zaželeno zunanje znamenje, dobilo je prekrasno društveno zastavo. In ker je blagoslov božji še vedno vsem k vsemu potreben, prosilo me je častito društveno predstojništvo, da naj blagoslovim prelepo društveno bandero. Prav rad in z veseljem ustrežem tej prošnji, ker morem s tem, kar iskreno želim, pred vsem svetom pokazati novemu društvu svojo popolno naklonjenost ter venčati s cerkveno blagoslovitvijo hvalevredno podvzetje.

Preden pa posvetim novo zastavo, bo dobro in koristno, da še spregovorim vam, moji ljubi krščanski poslušalci, v pouk in v izpodbudo primerno besedo o namenu tukajšnjega delavskega društva in o pomenu zastave, ki bo blagoslovljena, to pa z ozirom na monogram ali pisni znamek Jezusa Kristusa, ki se žari na vrhu zastave in ki je nekdanj, zapisan

na križu, pripomogel cesarju Konštantinu Velikemu do zmage nad njegovimi sovražniki, cerkvi pa k zmagi nad njenimi preganjalci.

Troedini Bog naj blagoslovi moje besede! Blagoslovi naj častitljivo delo!

In hoc signo vinces! V tem znamenju zmagáš!

Preljubi poslušalci!

Kaj je društvo sploh? Društvo sploh je zaveza več oseb v dosego skupnega namena. Društvo se sme in more poganjati za vsak dovoljen, dober namen. Kaj hoče torej Mariborsko katoliško delavsko društvo? Kam merijo njegove misli in želje, kam teži njegovo delovanje in njegov trud? Ves veliki pomen našega upapolnega društva povedo nam natanko njegova pravila, potrjena od knezoškofijskega Lavantinskega konzistorija dne 1. februarja 1895, števil. 470, in pravno dovoljena z odlokom visoke c. kr. namestnije v Gradcu dne 25. marca 1895, števil. 1089. Namen katoliškega delavskega društva, tako berem koj v prvi točki družbene knjižice, je pospešitev verskih, duševnih in gmotnih koristij delavskega stanu. Društvo je pod varstvom svetega Jožefa.

Naše društvo se imenuje torej katoliško, čuva in pospešuje pred vsem verske zadeve delavcev in stoji pod mogočnim varstvom sv. Jožefa. Omenjam med drugimi dovoljenimi cilji in smotri le to, ker se nahajamo na svetem mestu v cerkvi, kjer nam je govoriti in razpravljati o verskem vprašanju, o verskih zadevah društva. Po teh svojih pravilih želijo društveniki doseči ravno tiste plemenite svrhe in namene, katerih dosego naš sveti oče papež Leon XIII. želijo v svoji znameniti delavski okrožnici »Rerum novarum« z dne 15. majnika 1891.

Na podlagi te krasne in jasne apostolske okrožnice so bila osnovana že mnoga in mnoga krščanska delavska društva. Da, že več kakor trideset tisoč delavcev je urejenih od tistih

dob v krščanskih društvih. Prav iskreno bi želel, da bi tudi v Lavantinski škofiji kmalu spoznali potrebo takih stanovskih društev, ter jih povsodi, kjer le mogoče, nemudoma in neustrašno ustanovili. Kakor deluje že v Žalcu katoliško delavsko društvo, kakor se je podobno v novejšem času v Vitanju osnovalo, kakor je bodo Konjice kmalu imele, tako bi bilo tudi lahko ustanoviti katoliška delavska društva ali pa društva rokodelskih pomočnikov v Celju, na Ptuj, v Brežicah, v Slovenski Bistrici in še na mnogih drugih krajih. Od bistroglednega svetega očeta papeža Leona XIII. zavrženi ker od Boga odtujeni socializem s svojimi občeškodljivimi in nevarnimi nauki in krivimi nazori, ne da se toliko od zunaj s silo, kolikor od znotraj s pravim poukom zmagati in premagati.

Krščanski delavci! Prav ste storili, popolnoma prav, da ste sezidali svoje društvo na podlagi svete cerkve. Le na tem stebru in tej podstavi resnice (I. Tim. 3, 15) more uspevati društvo in se ukrepiti. Ker družega temelja namreč nihče ne more vložiti razen tega, ki je Kristus Jezus (I. Kor. 3, 11), ki je vedno tisti včeraj in danes in na vse večne čase. (Hebr. 13, 8). Zavrže li se ta temeljni in vogeljni kamen, poruši se poslopje. Zavrže li se božji Vzveličar Jezus Kristus, tedaj se zavrže življenje, in človek si koplje grob, ker drugega odrešenika in vzveličarja ni in ga ne more biti. Le sam Jezus Kristus je pot, resnica in življenje. (Jan. 14, 6). Po vsej pravici pišejo papež Leon XIII. v svoji zgoraj pohvaljeni okrožnici: »Vera mora biti društvu podlaga njegovim naredbam. Versko življenje društvenikov mora biti najvišji namen; in zato mora krščanska vera prešinjati vse mišljenje in delovanje. Drugače bi društvo kmalu izgubilo prvotno svojo obliko; prišlo bi na stezo onih društev, katera zametavajo vero iz svojih krogov. Kaj pa pomaga delavcu, če si pridobi za svoj časni blagor še toliko koristij od društva, če pa pride duša njegova zaradi pogrešanja duševne hrane v nevarnost? Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi? (Mat. 16, 26).

Krščanski poslušalci! Če premišljujemo življenje božjega Vzveličarja, vzbujati mora našo pozornost, kako je on delavce spoštoval in jim dajal prednost. Ta ljubezen božjega Učenika do delavskega stanu se razodeva kaj lepo v naslednjem. Sin božji se učloveči; pa iz katerega stanu si izvoli svojo ljubljeno mater? Zaročnica skromnega in navadnega tesarja iz Nazareta: ta je, katero povzdigne k veličastvu in k časti matere božje, katero poviša nad vse angele, svetnike in zemeljske otroke. Žena ubogega tesarja postane nebes in zemlje kraljica. Zares, izredna čast za delavski stan; čast, kakršne si večje na zemlji misliti ne moremo; čast, ki je naj nikdar ne zabijo žene in hčere iz delavskega stanu. — Sin božji pride in si izvoli rednika in krušnega očeta. Toda koga zadene tolika sreča? Kacega kneza ali bogatina ali plemenitaša? Ne, marveč delavca, rokodelca. In temu mojstru tesarskemu iz Nazareta, sv. Jožefu, je bil stvarnik nebes in zemlje, Jezus Kristus, pokoren, ga je ubogal, se je pri njem učil kakor učenec, mu je služil kakor pomočnik. In ta tesar iz Nazareta je varih največjega društva na svetu, svete katoliške cerkve, kakor je tudi vaš mogočni društveni patron. Krščanski delavci, s tem se smete po vsej pravici hvaliti in ponašati.

In Sin božji postane človek ter si izvoli stan. Pa kateri stan? Vaš stan, moji čislani krščanski delavci! Rodno mesto njegovo je bil Betlehem, kraj delavcev; pristojni kraj njegov je bil Nazaret, mesto delavcev; prebivališče njegovo je bila revna majhna hišica, ki še dandanes stoji v Loretu. Orodje njegovo je bilo: stružec, žaga, sekira, sveder, merilna vrvica. In do trideset let je bil Sin božji delavec. Kaj čuda, da so se pozneje ljudje med seboj popraševali: Ni li ta tesarjev sin? (Mat. 13, 55). Ni li on tesar? (Mark. 6, 3). O visokost, o čast krščanskega delavca! Če se smemo mi, katoliški duhovniki, ponašati, da smo si izvolili vzvišeni poklic Jezusov, morejo pač tudi krščanski delavci za se zahtevati slično čast, ker je bil Jezus Kristus do trideset let delavec in le tri leta je bil učenik, duhovnik in pastir.

In Sin božji je prišel ter si izvolil svoje spremljevalce. Pa kdo so bili oni presrečni, ki so se smeli njemu bližati,

ž njim občevati, njega spremljati? Pastirji, delavci, težaki in poljedelci. Ljudje delavskega stanu so bili najpridnejši in najzvestejši poslušalci njegovih pridig, katerih čudnokrassne prilike je jemal Gospod iz življenja delavcev. Posnel in vzel jih je od vinograda, od njive, od vinske trte, od vrta, od črede. In svoje stalne tovariše in poznejše namestnike, svete apostole, od kod je le-te poklical? Iz učenih šol, iz krogov bogatih in veljavnih ljudi? Ne, marveč iz čolničar, od mitnice, izza tkalčevega stola.

Ribič iz Galilee je bil, ki mu je rekel Jezus večno pomenljive besede, s katerimi je položil svoji cerkvi temeljni kamen: Ti si Peter, skala, in na to skalo bom sezidal svojo cerkev, in peklenska vrata je ne bodo premagala. In tebi bom dal ključne nebeškega kraljevstva. Karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih. (Mat. 26, 18. 19). In delavec iz Betzaide je prejel za cesarja Tiberija pri jezeru Tiberijadu od Kristusa nadpastirsko službo, katero je v mestu ob Tiberi blagonosno oskrboval četrtno stoletja. (Jan. 21, 1. 15—17). In prestol tega apostolskega delavca, postavljen od Jezusa Kristusa, dozdavnega tesarjevega sina, je in ostane korenina, vez in venec krščanstva. Pa ni še dovolj. Mož, ki je šatore pletel in preproge tkal, Savel, poznej Pavel po imenu, iz Tarza, ta je bil, katerega je tako čudovito poklical Gospod za učitelja in apostola paganskim ljudstvom in narodom. In v Rimu, ki je središče in srce krščanske edinosti in temelj družabnega reda, tu v Rimu stoji najlepša in največja cerkev sveta na grobovih apostolskih delavcev, sv. Petra in sv. Pavla. Tako je hotel Gospod, tako je častil delavce. Kolika čast in kolika slava!

Čim večje pa je odlikovanje, tembolj si mora prizadevati odlikovanec, da se pokaže vrednega skazane mu odlike. O, da bi le vsi delavci z živo vero, z neomajljivim zaupanjem in s hvaležno ljubeznijo obračali svoje oči na največjega delavca vseh časov in vseh krajev, na svojega božjega mojstra in Gospoda Jezusa Kristusa, ki je po svojih

božjih rokah povišal in poplemenitil, je posvetil in blagoslovil delo. Božjega učenika so zvesto nasledovali njegovi ljubi učenci: Bratje, piše sv. apostol Pavel, ki si je z delom svojih rok služil vsakdanji kruh, prizadevajte si, da bote mirni, in se držali svojega opravila in delali s svojimi rokami, kakor smo vam zapovedali, in da bote pošteno živeli vpričo njih, kateri so zunaj, in da ne bote od nikogar nič želeli. (I. Tes. 4, 11).

In na drugem mestu govori slavljeni krščanski sociolog še bolj genljivo, ko piše Solunčanom: Bratje, sami veste, kako je nas posnemati treba; ker nismo živeli nemirno med vami, in nismo zastonj kruha jedli od koga, temveč s trdom in s težavo smo delali noč in dan, da ne bi nadlegovali koga izmed vas. Ne, da bi ne imeli oblasti, ampak da se vam damo v vzgled, da nas posnemate. Saj smo vam tudi, ko smo bili pri vas, zapovedali, da, če kdo noče delati, naj tudi ne jé. Slišimo namreč, da ne kateri izmed vas nemirno živijo, in ne delajo nič, ampak pečajo se s praznimi rečmi. Takim pa naročamo in jih opominjamo v Gospodu Jezusu Kristusu, naj v miru delajo in svoj kruh jedo. Če pa kdo ni pokoren našemu podučanju v listu, njega zaznamvajte in ne pečajte se ž njim, da ga bo sram. (II. Tes. 3, 7—14). Čudovit, kakor nalašč za našo dobo pisan rek. Kdor noče delati, naj tudi ne jé, prav odločna apostolska beseda. Vsi torej moramo biti delavci; kdor noče delati, naj tudi ne jé in naj se pogubi.

Da bo pa vaše delo, moji mi v Gospodu ljubljene delavci, zaslužno pred Bogom in njemu prijetno, opravljajte je z dobrim namenom, to je, iz ljubezni do Boga in v pokorščini do presvete njegove volje. Vedite namreč, da ste od Boga poklicani v stan, v katerem živite in delate. Piše vendar sv. apostol Pavel: Le kakor je vsakemu podelil Bog, kakor je on vsakega poklical,

tako naj ravna . . . Vsak naj ostane v tem poklicu, v katerega je bil poklican. Suženj si bil poklican, ne bodi v skrbi. Kajti kdor je v Gospodu poklican suženj, svobodnik je Gospodov. Tako tudi, kdor je svobodnik poklican, suženj je Kristusov. Bratje, vsakdo naj ostane in vztraja pred Bogom Gospodom v tem, v čemer je poklican. (I. Kor. 7, 17. 20. 21. 22. 44). O, kako lahko dosežete v svojem delavskem poklicu svoj nadzemeljski poklic, kako lahko si prislužite in zaslužite v svojem delavskem stanu nebesa, če le svoja dela opravljate z Bogom in za Boga, če le zmerom ostanete zvesti sinovi matere svete cerkve.

Vaše društvo je že znamenito, in vi ste ponosni na to, da ste njegovi udje. Prav tako! Toda ostanite dobri in zvesti udje tudi največje družbe sveta, ene edine, svete, katoliške in apostolske cerkve, one čudovite družbe, o katere edinosti so šele pred kratkim izdali srečno in slavno vlada-dajoči naš sveti oče papež Leon XIII. velikansko okrožnico »Satis cognitum vobis est« dne 29. junija tekočega leta. Udje tega po volji božji ustanovljenega društva so bili vsi sveti možje in sveti mladeniči. Za to društvo vseh društev so ži-veli, delali in so darovali svoje življenje sv. apostoli, sv. mučenci in spoznovalci, sv. cerkveni očetje in učniki, naj-sijajnejši značaji, ki so bili kdaj rojeni na zemlji.

Ljubi krščanski delavci! Pogostoma in klečeč zahvalite Boga svojega Gospoda, da ste udje tega njegovega društva, in ravnajte se po njegovih nespremenljivih postavah ter vestno izpolnjujte cerkvene zapovedi. Mišljenje vaše bodi cerkveno ali, kakor imenujete svoje društvo, katoliško, go-vorite katoliško, živite in ravnajte se po nezmotljivem nauku in v duhu svete katoliške cerkve. Posvečujte njene nedelje in praznike, prejemajte zakramete, božja sredstva milosti, častite in spoštujte njene od Boga postavljene služabnike.

Medtem pa, ko vas v svoji nadpastirski ljubezni in v neprestani svoji skrbi za vaše pravo blagostanje k temu opo-minjam in izpodbujam, izpolnujem le povelje svetega očeta

papeža Leona XIII., ki v svoji že večkrat omenjeni delavski okrožnici govorijo med drugim tako-le: »Vzbujaj se naj v društvenih članih globoko spoštovanje do pobožnosti in do službe božje; naj se še posebej družbeniki opominjajo, da posvečujejo nedelje in praznike. Uči se naj delavec, spoštovati in ljubiti cerkev božjo kakor mater vseh ljudi, izpolnjevati njene zapovedi in prejemati božja sredstva milosti, njene svete zakramente, ki dušo očiščujejo ter k svetosti vodijo.« Bodite torej močen grad, kar pomenja na zastavi lepi mestni grb, bodite svete vere močen stolp in močen zid krščanske nravnosti, krščanske čednosti! Amen, resnično vam povem, dokler bo vaše društvo v cerkvi koreninilo, bo stalo kakor mogočna, nepremična skala, ob kateri se razbije vsak val, peneč se še tako silno in srdito.

Medtem pa, krščanski delavci, ko neupogljivo stojite k svojemu društvu, in po močeh pospešujete in povišujete njegove zadeve, čislajte tudi druga krščanska društva, katerih glavni namen je isti; imam pa posebej v mislih okoli leta 1855 osnovana katoliška društva rokodelskih pomočnikov. Ta društva so vedno še času primerna in bodo še dolgo, dolgo. Klic do blagega Adolfa Kolpinga iz čevljarskega stanu v duhovski stan in k ustanovitvi katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, je bil od božje previdnosti, je prišel iz nebes. Osoda delavcev bi bila še mnogo bridkejša in hujša, če ne bi se katoliška društva rokodelskih pomočnikov, katerih štejemo že 933, s svojimi tisočnimi udi po vseh delih sveta krepko ustavljala razdirajočemu duhu, ki se širi in širi med delavci. Ta vsega priznanja in vse pohvale vredna društva so pričela takorekoč probujati krščanski živelj v delavskih družinah.

Pač vsa dobra društva bi morala in bi tudi celo lahko mogla v miru drugo poleg drugega in drugo za drugo delovati in se med seboj, kakor v poštenem tekmovanju, meriti za obrambo in ohrambo najvišjih in najsvetejših blaginj delavskega stanu. Cerkev božja, ki je živo telo, poraja in ustvarja vedno nove čvrste družbe, pa ne da bi zato že obstoječe imela za nepotrebne. Tako imamo redove: stare, nove in novejše, pa vsi so ljubeče matere svete cerkve ljubi in dragi

otroci, imajoč vsakteri posebni svoj delokrog, le glavni namen je vsem eden in isti: čast božja in večno vzveličanje neumrljivih duš. Tudi vojna armada je sestavljena iz različnih čet, pa vendar oživlja vse oddelke enaki duh in navdaja vse enaka želja: pogumno se bojevati za Boga, za cesarja in dom, premagati z združenimi močmi skupnega sovražnika. Istotako zamorejo tudi krščanski delavci biti udje različnih katoliških društev, pa složno se naj potegujejo in bojujejo za isto sveto reč, to je, da postavijo človeško družbo zopet na krščansko-katoliško podlago in da zopet prebudijo krščanskega duha v delavcih in v delavskih družinah.

Da, potrebni sta edinost in sprava vseh dobrih življev dandanes, ko se pojavljajo nova glasila in gesla, ki name ravajo predrugачiti svet na novih podlagah: brez Boga, brez vere, brez čednostij. Pod vplivom teh zvito izmišljenih glasil in gesel gineva krščansko življenje in ž njim spoštovanje do staršev, do duhovske in deželske gosposke. Ne pogrešamo poskusov, da se uprizorita upor in nepokorščina in da nastane grozna zmešnjava v pojmi in grozen nered, ki dovedeta, morata dovesti do popolne anarhije ali nerednosti. V takih bridkih in žalostnih časih je neobhodno potrebna složnost vseh dobro mislečih, da odvrnejo še o pravem času preteče nevarnosti. Da, ves krščanski svet se mora zbrati in zediniti, se mora na podstavi svete vere odločno upreti sovražnim, razdirajočim elementom, mora obuditi in podnetiti sveto vero tam, kjer je že nekako odmrla in ugasnila, mora poiskati sredstva in pota, da ozdravi, kar že hudo boleha. To bodi vodilna misel in naloga katoliških delavskih društev. In hoc signo vincent. V tem znamenju bodo zmagala.

Zatorej vas, krščanski delavci, kličem na delo, vas kličem v sveti boj za Boga in za cerkev njegovo, za časno vašo srečo in za večno vzveličanje vaših neumrjočih duš. Orate et laborate! Ljubite mogočno podpirajoči se sestri: molitev in delavnost! Nosite pod delavsko svojo suknjo tudi še obleko posvečujoče milosti božje! Napolnjenj vas duh žive vere, trdnega upanja in požrtvovalne ljubezni do Boga in do bližnjega! Po vašem odločnem in hrabrem potegovanju za

sveto stvar in reč božjo se bo okrepčal marsikateri, ki je še boječ, in neustrašljivo bo tudi on prisegel k zastavi Kristu-sovi ter bo sam dejanski pospeševal socialno delovanje. Na tem mestu so primerne in pripravne besede našega preslav-nega papeža Leona XIII. v zgoraj pohvaljeni delavski okro-žnici: »Razširjanje teh delavskih društev bi koristilo tudi tistim delavcem in bi pospeševalo njih vrnitev k boljšemu mišljenju, kateri so že izgubili vero in nравnost.«

V zanesljivem zaupanju torej, da bodo vsi člani katoliškega delavskega društva v Mariboru delovali v tem dobrem smislu in duhu, priporočam vaše društvo milosti božji, varstvu sv. Jožefa, naklonjenosti visoke in čislane gosposke, ljubezni prebivalcev Mariborskega mesta, skrbi častite mestne du-hovščine, prijaznosti vseh dobrih društev, posebno pa še modrosti in kreposti velecenjenega predsedništva. Obljubujem pa tudi jaz od svoje strani, da bom z nadpastirko skrbjo podpiral društvo in čuval nad njim, dokler bo zvesto ostalo svojemu geslu in pravilu.

Preljubi poslušalci!

do izmed vas ne pozna velikega pomena zastave v življenju ljudstev, v zgodovini narodov, v osodah de-žel in držav, v razvitku društev in skupščin?

Zastavo nesejo v boj, da se zbirajo bojevalci pod njenim varstvom, da se vojskujejo in zmagujejo v njeni senci. Pri zastavi se tudi prisega. In ta prisega je kaj sveta. Zastava se časti in čisla visoko, in vsak mora biti pripravljen, braniti jo s svojim življenjem. Zapustiti zastavo, je nečastno in sramotno.

Že Izraelci so imeli pri svojem izhodu iz Egipta in pri svojem potovanju po puščavi v obljubljeni deželo svoja bandera in znamenja. Bog sam je zapovedal Mozesu, da naj se vojne trume zbirajo in taborijo pod vojnimi prapori in znamenji, s škrinjo zaveze v sredi med njimi. (IV. Moz. 2, 1. 2). Tako je bojda imel rod Juda v svojem banderu leva, in to zaradi besed Jakobovih: Juda je mlad lev. Ti moj sin si se vzdignil na plen. Kadar počivaš,

ležiš ko lev in ko levinja. (I. Moz. 49, 9). — Prav skrivnostna in mična je zastava, katero je gledal veliki prerok Izaija v čudapolni prikazni. Videl je Mesija, kako je zasadil zastavo med ljudstvi, in kako so se pri pogledu visoko vihraječe zastave veselo osrčili potrti ljudje, kako so se razškopljene otroci božji od vseh strani sveta zbirali krog zastave, kakor krog skupnega rešilnega znamenja, in kako sta se zopet spravila sovražna rodova Juda in Izrael. Tisti dan, piše prerok obljubivo, bo stala Jesetova korenina ljudstvom v znamenje; in narodi bodo njegga molili . . . In On bo postavil bandero med narodi, in bo zbral razškopljence Judove od štirih krajev zemlje. In odpravljeno bo Efrajmovu poganjanje, in poginili bodo sovražniki Judovi. Efrajm ne bo zavidal več Juda, in Juda se ne bo bojeval več zoper Efrajma. (Iz. 11, 10. 12. 13).

In katera je vendar ta zastava? To je zastava od mrtvih vstalega Vzveličarja, leva iz rodu Judovega, premagovalca smrti, pekla in hudega duha; to je zastava svetega križa, znamenja naše odrešitve in naše sprave z Bogom. To je znamenje Sinu človekovega, ki se bo prikazalo nekdan na nebu. Parebit signum Filii hominis in coelo. (Mat. 24, 30). In s posvečenjem zastave svetega križa na Golgoti, po neprecenljivi krvi Jezusa Kristusa, so prejele tudi krščanske zastave svoj krst in svoj blagoslov. Pomenjajo vendar tudi one boj za dobro, sveto stvar, za vzvišeno in vzveličavno misel. — Zgodovinska je zastava cesarja Konstantina Velikega, slavljenega sina sv. cesarice Helene, ki je prvi podelil krvavo preganjani cerkvi mir ter je povzdignil krščansko vero na prestol cesarjev in to z zastavo križa, ki je bila, je in bo cerkveni vojni ščit. In hoc signo vicit et vincet. V tem znamenju je cerkev zmagovala in bo zmagovala.

Zastava je podoba in znamenje složnega bojevanja za dobro, važno in sveto stvar. Tudi Mariborsko katoliško delavsko društvo ima zdaj tako znamenje. Zares, zalo delo! Na praporu, ki je iz težke svile, vidimo na prvi strani podobo sv. Jožefa, ki drži v desnici lilijo, podobo čistosti, v

levici pa božje dete Jezusa, ki blagoslavlja svet. Drugo stran zastave pa krasi pomenljivi grb mesta Maribora, ki predstavlja dva stolpa in med njima srebrna mestna vrata, vrhu katerih plava golob, podoba sv. Duha; všito ima še tudi številko 1896, to je leto, v katerem je bila društvena zastava darovana in blagoslovljena. Na vrhu ličnega ročišča se lesketa bogato pozlačeno srce, v katero je vrezano na eni strani ime Jezus, na drugi pa ime Marija, kar je vse globokega pomena in velike važnosti. Prapor dičita tudi dva krasna traka v deželnih barvah; prvi nosi zlati napis: »Katholischer Arbeiterverein in Marburg«, drugi pa: »katoliško delavsko društvo v Mariboru«. Pri branju teh dveh napisov se spominjam nehote prerokovanja Izaijevega: Efrajm ne bo zavidal več Juda in Juda se ne bo bojeval več zoper Efrajma. Zares, zastava je tudi znamenje miru, veselja in sprave. In ako so verosovražnim socialistom po volji delavci vseh krajev in vseh jezikov sveta, zakaj bi se morali ravno krščanski delavci različnih jezikov preganjati in sovražiti?

Trdno dajmo se skleniti:
 sloga pravo moč rodi.
 Vse nam bo lahko storiti,
 ako združimo moči.
 Brate vodi vez edina
 nas do cilja enega.

Kaj pomenja torej vaša lepa zastava, ljubi moji krščanski delavci? Dobro, veliko, prevažno reč. Pred vsem pomenja globoko spoštovanje svete vere, brez katere se vzveličati ne morete, ne časno pa ne večno. Sveta vera je za vsakega človeka prva in najvažnejša reč, kakor je tudi podlaga vsemu obstoječemu pravemu redu. Zapišite torej krščansko katoliško vero in življenje po njej na svojo zastavo! Bodite vedno dobri kristjani! Dober kristjan ve in zna, da je delo pred Bogom dolžnost, ker je človek rojen za delo, kakor ptica za letanje. (Job. 5, 7). Dober kristjan spoštuje papeža in ljubi cesarja, posluša cerkveno in posvetno oblast, je pokoren svojim predstojnikom, je postrežljiv do svojega bližnjega. Dober kristjan ve, da tukaj na zemlji, ki

je in ostane domovina križev, dolina bridkostij in solz, naj stori človek, kar hoče, dober kristjan ve, da tukaj na zemlji ne more najti raja popolne sreče; pač pa zamore imeti raj božjega in dušnega miru, raj čednosti in pobožnega življenja, in s tem tudi časno vzveličanje, ne da bi izgubil večnega. Da, šele tam, onkraj sveta čaka ga pravi raj kot večno plačilo za njegov časní trud in napor, za njegovo zemeljsko trpljenje in prizadevanje.

Krščanski delavci, stojte torej trdno in zvesto pod zastavo Kristusovo, ki je bila in bo zmerom zmagovalna. Mnogo sovražnih bander so že zasadili tekom stoletij zoper njo, pa ona je ostala nepremagljiva. Tudi v prihodnje bodo zavihrala sovražna znamenja zoper njo, saj je Jezus postavljen v znamenje, kateremu se bo oporekalo (Luk. 2, 34), toda njegova zastava bo plapolala in vihrala z Golgote neprenehoma čez ves vesoljni svet. Kajti Jezus Kristus je nepremagljiv in njegova zastava je nerazrušljiva in neumrljiva. Varujte se vseh praznih naporov zoper stvar Kristusovo, zoper sveto vero, zoper krščansko pravost, zoper družabni red in mir. Varujte se sovražnikov Kristusovega križa; njihov konec je pogubljenje. (Filip. 3, 18. 19).

Bojujte se štanovitno zoper ljute sovražnike delavskega stanu: nevero, oskrumbo nedelj in praznikov, požrešnost in nečistost, nevošljivost, sovraženje različnih stanov, neurejeno družbinsko življenje. Ako bote bojevali boj zoper vidne in nevidne svoje sovražnike s pravim orožjem: s ščitom vere, s čelado vzveličanja, z ognjem ljubezni, z mečem božje besede, z oprsnikom pravičnosti in resnice, z orožjem zmernosti in čistosti, z nepremagljivim orožjem molitve (Efež. 6, 13—18), tedaj bo vaša zmaga gotova, in prejeli bote nevenljivi venec pravičnosti. (II. Tim. 2, 3. 4).

Na društveni zastavi se sveti in blišči podoba sv. Jožefa, pohlevnega tesarja iz Nazareta, česčenja in posneme vrednega vzgleda krščanskih delavcev. Sv. Jožef je delal z Jezusom, v Jezusu in za Jezusa; je delal v družbi z Marijo in za Marijo, deviško mater božjo. Sv. Jožef je bil zvest služabnik božji in dober podložnik. Vstani in vzemi Dete in njegovo Mater, in beži v Egipet, zapovedal mu je angel

Gospodov. (Mat. 2, 13). In že je vstal, vzel Dete in njegovo Mater po noči in je bežal v Egipet. (Mat. 2, 14). Voljno je izpolnjeval postavo. Spremljal je Marijo v tempelj k darovanju božjega Deteta, in potoval je vsako leto v Jeruzalem na velikonočni praznik. (Luk. 2, 41). — In komaj je izšlo povelje cesarja Avgusta, da se popiše vsa dežela (Luk. 2, 1 nsl), že je potoval sv. Jožef s svojo preblazeno nevesto iz Nazareta v Betlehem, da bi izpolnil cesarjevo povelje.

Da, sv. Jožef je bil pravičen. (Mat. 1, 19). Vestno je izpolnjeval svoje dolžnosti do Boga, do samega sebe in do bližnjega. Ni pogledoval po premoženju bogatinov. Ne želi svojega bližnjega blaga, ta božja zapoved je bila globoko vtisnjena njegovemu srcu. Družbinsko življenje mu je bilo črez vse sveto. V sredi svojih varovancev je našel svojo največjo srečo, je našel svoje najslajše veselje. Ponižno češčenje in zvesto posnemanje pravičnega in bogoljubnega tesarja iz Nazareta bi pač moglo varovati krščanske delavce družabnih zmot in neredov. Vsega preudarka in pomislika vredne so besede našega sv. očeta Leona XIII. v okrožnici o sv. Jožefu z dne 15. avgusta leta 1889: »Sv. Jožef je bil z malim, kar je bilo njegovega, zadovoljen in je prenašal vse nadloge svojega življenja srčno in vdano po vzgledu svojega Sina, ki je hlapčevsko podobo na se vzel, in ki je, dasi je bil Gospod vseh stvari, prostovoljno prenašal revščino in pomanjkanje. S takimi mislimi se naj dajo tolažiti in miriti ubožci in delavci; pač jim je dovoljeno, po pravični poti si izboljševati svojo osodo; toda pamet in pravičnost prepovedujeta jim, podirati po božji previdnosti ustanovljeni red. Ubogi bodo torej prav modro storili, če ne poslušajo besedičenja upornih ljudi, ampak zaupajo v vzgled in v varstvo sv. Jožefa, kakor tudi v materino ljubezen cerkve, ki se ozira na njihov stan z vedno večjo skrbjo.«

Posnemajte torej, ljubi moji delavci, sv. Jožefa, svojega mojstra in sijajni vzgled v vaji vsake delavske čednosti, in Jezus sam bo z vašim društvom, in bo v vaši sredi prebival, kakor zagotavlja, rekoč: Kjer sta dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem jaz sredi med njimi. (Mat. 18, 20).

Predragi v Gospodu!

b koncu pomenljive, vse žive dni nam nepozabne slovesnosti blagoslovljenja zastave bomo zapeli zahvalno pesem »Te Deum laudamus. Tebe, Bog, mi hvalimo«, in bomo tako Gospoda Boga ponižno zahvalili za dosedanje pomoč in ga bomo prisrčno prosili nadalnje podpore. Koj sedaj pa zahvaljujem jaz kot vaš višji pastir društvene ustanovitelje za času primerno, hvalevredno podjetje, katero danes takorekoč venčamo. Tudi vsem prijateljem, podpornikom, dobrotnikom in pospešiteljem mladega društva velja moja topla nadpastirska zahvala. Posebno pa še izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo blagorodni gospej Mariji grofinji Nugent za dragoceno, delavcem poklonjeno darilo in tudi zato, da je sprejela službo botre ali matere pri zastavi, da, pač po vsej pravici mesto matere, ker se sme prekrasno bandero ponašati, da je prav lastno dete blagodušne gospe grofinje.

Sedaj pa hočemo zastavo razgrniti in razviti, da bo vihrala in plapolala, navdušujoč in izpodbujoč delavce za stvar božjo in večno vzveličanje njihovih duš. Vihrajočo zastavo nakriljuje še druga, in sicer ona, ki je bila na gori Kalvariji posvečena in pri kateri smo vsi prisegli po prejemu svetega krsta in svete birme — to je zastava križa Kristusovega z napisom: In hoc signo vinces. Jaz, sam delavec v vinogradu Gospodovem, posvetim in blagoslovim prav rad to delavsko zastavo, ki je tesno združena z zastavo Jezusa Kristusa. Vi veste, v Gospodu ljubljene delavci, da je lepo banderišče in beli kos svile in umetno izdelan trak sicer prijetno gledati, da pa vsi ti deli še le po svoji zvezi zadobe pomenljivost in po cerkveni posvetitvi svoj vzvišeni značaj. Po blagoslovljenju prejme zastava duhovno moč, po kateri deli blagoslov vse-mogočnega in vsedobrotljivega Boga v uspešno izvršitev blagih podjetij. Tako zedinjena in posvečena predočuje zastava veliko, važno stvar, ima svojo posebno vrednost in izredno čast.

Blagoslovim najpoprej podobo sv. Jožefa, medtem ko molim prelepo cerkveno molitev, ki se glasi:

Adiutorium nostrum in nomine Domini.
Qui fecit coelum et terram.
Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Sanctorum tuorum imagines sculpi aut pingi non reprobas, ut, quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus et sanctitatem ad imitandum memoriae oculis meditemur, hanc, quaesumus, imaginem in honorem et memoriam beati Ioseph adaptatam bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris; et praesta, ut, quicumque coram illa sactum Ioseph suppliciter colere et honorare studuerit, illius meritis et obtentu a te gratiam in praesenti et aeternam gloriam obtineat in futurum. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Sedaj pa blagoslovim zastavo z vsemi njenimi vzajemno zedinjenimi deli, medtem ko molim dotično posvetivno molitev:

Adiutorium nostrum in nomine Domini.
Qui fecit coelum et terram.
Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Iesu Christe, cuius Ecclesia est veluti castrorum acies ordinata, bene ✠ dic hoc vexillum, ut omnes sub eo tibi Domino Deo militantes, per intercessionem beati Ioseph inimicos suos visibiles et invisibiles in hoc saeculo superare et post victoriam in coelis triumphare mereantur. Per te, Iesu Christe, qui vivis et regnas cum Deo Patre et Spiritu sancto in saecula saeculorum. Amen.

Po dovršeni blagoslovitvi pa naj povzdigne še božji Vzveličar, kakor ga vidimo na podobi, svojo sveto roko in naj blagoslovi po moji škofovski roki zastavo in njen trak: Benedictio Dei omnipotentis Patris et Filii et Spiritus sancti descendat super hoc vexillum et super hoc ligamentum et maneat semper! Amen.

Ker nimam vzroka, dvomiti nad vašo voljo, spoštovani delavci, da bote stali nepremakljivo k svoji zastavi in da jej bote služili zvesto, potrdim vašo zastavo s prvim udarkom v imenu presvete Trojice: Boga Očeta in Sina in sv. Duha in zakličem obenem z besedami cerkvene hvalnice: Vexilla regis prodeunt, fulget crucis mysterium. Kraljevo znamenje se blišči, skrivnost nam s križa zažari.¹

Blagoslovljeno zastavo izročim s trakoma vred zdaj vam, katoliški delavci, da jo rabite Bogu v čast in v vzveličanje svojih neumrljivih duš. Kako um in srce oživljajoč je bil vendar nekdanj pogled, ko so krščanskih rokodelcev zastave vihrale in plapolale pri slovesnih cerkvenih obhodih in procesijah!

¹ Lepih rekov so se poslužili vsi, ki so zabijali s kladivom žeblice v zastavo. Tako je rekla gospa grofinja Nugent kot mati zastave: Marija bodi mati delavcev.

Gospod profesor dr. Alojzij Meško, bivši društveni predsednik, je rekel: Božje srce Jezusovo, skleni v svojo neizmerno ljubezen vse ude in dobrotnike katoliškega delavskega društva v Mariboru.

Gospod profesor Martin Matek, društveni učitelj in sedanji predsednik: Ni vzveličanja za človeka, kakor v imenu Gospodovem.

Gospod profesor Jožef Zidanšek, društveni učitelj: Ker je Kristus sam delal in delo blagoslovil, zato kličem: Slava delu, delu čast!

Gospod stolni prošt Ignacij Orožen: Jezus, Marija, Jožef, varujte delavsko društvo!

Gospod stolni dekan Lavrencij Herg: Božje dete Jezus, blagoslovi delavce in delo!

Gospod stolni in mestni župnik Jakob Filip Bohinc: Sveti Jožef, varuj in brani delavce!

Gospod kanonik dr. Jožef Pajek: Šest dnij delaj, sedmi dan pa Bogu posveti, da bo blagoslovil tvoje delo.

Gospod kanonik dr. Janez Mlakar: Duh Gospodov bodi delavcem tolažnik v njihovih potrebah!

Gospod špiritual Jakob Hribernik: Boj se Boga in izpolnjuj zapovedi, to je popoln človek.

Gospod profesor Dr. Franc Janežič: Sveti Jožef, izprosi naši škofiji mnogo katoliških društev!

Udje slavnostnega odbora so govorili naslednje reke: Pavel Heričko, lončar: Kdor noče delati, naj tudi ne je.

V marsikaterih cerkvah še nahajamo dandanes zastavo te ali one skupščine delavcev. Okoli leta 1860 sem videl kot mlad dijak pri procesiji ob Telovem v Celju nositi rokodelske pomočnike velike in težke društvene zastave, medtem ko so mojstri in učenci z gorečimi svečami, okrašenimi s cvetlicami, za njimi sledili in glasno molili. O, da bi se zopet povrnila ta vse časti in hvale vredna navada!

Krščanski delavci, obljubite vpričo blagoslovljene zastave, svojega zaklada, da hočete od danes zanaprej visoko ceniti in spoštovati sveto krščansko katoliško vero, da jo hočete povsod stanovitno spoznavati in braniti. Obljubite v tem slovesnem trenutju, da hočete zastavi Kristusovi v sreči in nesreči zvesti ostati in da nočete nikdar Jezusove svete

Alojzij Sket, zlatar: Od božjega blagoslova je vse odvisno.

Janez Ploč, kletar: Sv. Jožef, varih našega društva, prosi za nas!

Avgust Weixler, sukač železa: Delo traja kratek čas, plačilo za delo pa nima konca.

Jožef Brandl, orglar: Kako sramotno je, ljubiti delo le z avoljo časnega bogastva, ne pa ga ljubiti, da bi se z njim pridobil Bog.

J. Zalesjak iz Ljubljane: Vse za vero, dom, cesarja!

Karol Tratnik, pasar: Vse k največji časti božji.

Delavec iz Gradca: Brezbožnež beži, čega tudi nihče ne podi; pravičen pa je kakor srčen lev brez strahu.

Drug delavec: Ti si močni grad ne premagljive resnice naše vere.

Janez Hois, podobar: Ako je mnogo brezbožnih, se množijo hudobije; toda pravični bodo gledali njihovo pogubo.

Jožef Saveski, preparatér: Kolikokrat preneseš bridko besedo, zbiraš rože na trnju.

Oskar Schmidt, solicitator: Kdor zapoved ohrani, ohrani svojo dušo; kdor pa ne pazi na svoje življenje, bo umrl.

Drug delavec: Duh sam priča našemu duhu, da smo otroci božji.

Jožef Kregar, mizar: Moli in delaj.

Anton Kritzinger, tapetar: V tem znamenju je zmaga.

Anton Kager, pasar: Delo naj živi, naj se časti, kakor uči Kristus.

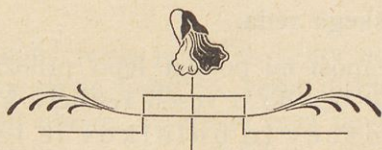
stvari zapustiti ali zatajiti. Pobeg pred praporom onečasti; pa pobeg pred Kristusovo zastavo stori še k temu človeka časno in večno nesrečnega. Obljubite, da hočete vedno biti kakor dobri kristjani tako pravi domoljubi, ki so zvesto vdani svojemu cesarju, česar vas naj vedno spominjajo deželne barve trakov pri zastavi. Ohranite medsebojno složnost in ljubezen, česar vas krasni trak pri banderu vedno spominjaj. Saj je ljubezen vez popolnosti. (Kol. 3, 14). Da, potegujte se za pravo krščansko prostost, enakost in bratsko ljubezen. Pesem prostosti je že peta: Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem dobre volje! (Luk. 2, 14). Enakost je že dognana: Vse torej, kar hočete, da ljudje vam store, to storite tudi vi njim! (Mat. 7, 12). Bratska vez je že sklenjena: Vi vsi ste otroci božji po veri v Kristusu Jezusu... Tu ni ne Juda ne Grka, tu ni ne sužnja ne svobodnega, tu ni ne moža ne žene; kajti vi vsi ste eno v Kristusu Jezusu! (Gal. 3, 26. 28).

Krščanski poslušalci! Pozival in vabil sem prav resno člane katoliškega delavskega društva, da vedno visoko spoštujejo bandero dobre, svete stvari. Toda, mi vsi smo delavci Gospodovi. Zato velja enak opomin tudi nam vsem. Cenite torej Gospodovo zastavo pred vsem vi, častiti gospodje duhovniki, kot moji dragi sodelavci v vinogradu Gospodovem! Skazujte se Bogu kot izkušeni delavci (II. Tim. 2, 15), posebno zato, ker je žetev velika, delavcev pa je malo. (Luk. 10, 2). In hoc signo vincetis! — Čislajte vzvišeno zastavo Jezusa Kristusa vi, krščanski očetje in matere; vi, krščanski hišni gospodarji in gospodinje; vi, krščanski mojstri in delavski predstojniki! Bodite sami dobri in zvesti delavci Gospodovi, in poleg tega skrbite, da bodo taki tudi vaši gojenci. In hoc signo vincetis. V tem znamenju bo zmaga vaša.

Kadar pa bo napočil dan večernega počitka in bo zbral hišni gospodar delavce in vsakemu dal plačilo za dnevno delo, kakršno si je zaslužil (Mat. 20, 1—8), tedaj bomo tudi mi prejeli

bogato plačilo za izvršeno delo. In kadar se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu, in bodo vsi rodovi zemlje videli priti Sina človekovega v oblakih neba z veliko močjo in slavo (Mat. 24, 30), tedaj bo sveti križ rešilna zastava, pod katere varstvom in senco bomo šli v prebivališča, kjer ni trpljenja, kjer kraljuje rajsko veselje.

Jaz sem govoril, Bog pa me naj sliši in usliši! Amen.

Govor

pri vlaganju sklepnega kamena in pri blagoslovljenju
cesar Franc Jožef-bolnišnice v Ormožu ob Dravi, dne
24. aprila 1899.

Resnično vam povem, kar ste storili
kateremu teh mojih najmanjših bratov,
ste storili meni. (Mat. 25, 40).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Srečno vas pozdravljam vse, ki ste od blizu in daleč
prihiteli k izredno lepi in pomembni slovesnosti,
ki se danes v navzočnosti Njih cesarske in kraljeve
visokosti, svetlega nadvojvoda Evgena, vrši na tem
za vso prihodnost važnem in znamenitem kraju v veseli in
slavni spomin na petdesetletno blaženo vladarstvo našega
presvetlega in preljubljenega cesarja Franca Jožefa Prvega.¹

¹ O priložnosti lepe slovesnosti je izšla tudi knjižica z naslovom:
Die Einweihung des Kaiser Franz Joseph-Spitals des Deutschen Ritter-
Ordens in Friedau an der Drau. Ansprache von Dr. Michael Napotnik,
Fürstbischof von Lavant, gehalten anlässlich der feierlichen Einweihung
des neuen Spitals des Deutschen Ritter-Ordens in Friedau, den 24. April
1899. Marburg, 1899. 8°. Str. 49.

Preblagi jubilar so se glede na praznovanje svojega zlatega vladarskega jubileja izrazili v tem smislu, da nikakor ne želijo, da bi državljani petdeseto leto Njih cesarovanja slavili s hrupnimi in potratnimi veselici, temveč da bi je naj obhajali z dobrodelnimi napravami, z ustanovami v prid in korist sirotam in vdovam, v blagor bolnikom in ubožnežem.

Vsled tega plemenitega cesarjevega namena je slavní red križnikov pozidal to-le krasno bolnišnico, ki nosi na pročelju glavnega vhoda tolažljivo ime: Cesar Franc Jožef bolnišnica nemškega reda.

Današnja svečanost mi ponuja lepo priložnost, da izpregovorim podučno besedo o veseli resnici: krščanska ljubezen do ubožcev in bolnikov je izdaten pomoček k vzveličanju. Ta usmiljena ljubezen izvira iz srca Jezusovega, in ž njo hoče Bog pomagati bolnikom in njih postrežnikom.

Vodi me, Gospod, v svoji resnici, in uči me; zakaj ti, o Bog, si moj rešitelj, in v tebe sem upal ves dan! (Ps. 24, 5). Tvoja beseda je resnica. (Jan. 17, 17).

Kristjani predragi!

Faz poznam kratek svetopisemski izrek, ki je najlepše razodetje krščanstva; in to je sv. Janeza apostola vzklik: Bog je ljubezen. (I. Jan. 4, 8).

Toda, kako se je razodela neskončna ljubezen božja na zemlji? Sv. Janez, ljubljene Jezusov in oznanjevalec ljubezni, je rešil velevažno vprašanje prav jasno in določno, ko je zapisal v svojem duhovitem evangelju genljivi stavek: Tako je Bog svetljubil, da je dal svojega edino-rojenega Sina, da se ne pogubi, kdorkoli vanj veruje, temveč da ima večno življenje. (Jan. 3, 16). Sv. apostol in evangelist je hotel reči: Oče nebeški ima edinega Sina, veličastnega, svetega, mogočnega, v sebi neskončno srečnega, kakor je Oče sam v sebi popolnoma srečen. In tega

svojega Sina pošlje na svet. Zakaj? Ne za to, da bi sodil grešni svet, marveč da bi ga vzveličal in osrečil. Prav primerno nam razlaga božjo ljubezen glasoviti apostol narodov, sv. Pavel, ko piše dragemu Titu: Prikazala se je dobrotljivost in človekoljubnost našega Odrešenika, ki nas je rešil po svojem usmiljenju. (Tit. 4, 5).

Vendar, kako se je razodela čudovita ljubezen božjega Sinu? Kako je pokazal Jezus svoje usmiljeno, svoje ljubezni polno srce? Po čem se je pojavljal Jezus pred strmečim svetom?

Ljubi moji! Jezus je ljubil, kakor ni ljubil noben človek pred njim; in on je ljubil to, česar ni ljubil nihče pred njim. Jezus je ljubil uboge, katere je imel neverni svet za izvrške človeškega rodu, ter jih je držal za stvari, ki so vredne sovrastva od strani bogov in ljudi. Blagohotni sicer in rahločutni modrijan Platon je zapustil v svojih spisih izrek, ki dovolj izpričuje njegovo naziranje, kakor tudi njegovih rojakov mišljenje zastran revežev in sirot: »Če ubožec zboli, naj umerje. Zdravnik naj se ne trudi, da bi ga ozdravil.« Temu groznemu, brezsrčnemu nauku nasproti je Jezus, največji človekoljub, izrekel presladko besedo: Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljevstvo. (Mat. 5, 3). In Jezus je srčno ljubil bolnike in vsakovrstne trpine. Kdo se je pač potrudil, vprašam, pred Jezusom Kristusom, da bedi in čuje noč in dan pri vzglavju bolnikovem? Kje so se nahajale bolnišnice, kje zavodi, da sprejemajo ubožce? Kje so bile nežne, nikoli trudne roke, da bi stregle bolnikom, tudi najubožnejšim, da bi jim obezovale rane?

Vse to je nastalo, ko se je prikazala dobrotljivost in človekoljubnost našega Vzveličarja, ki je dejal: Ni treba zdravnika zdravim, ampak bolnim. (Mat. 9, 12). Svoje usmiljeno srce je pokazal naš božji Vzveličar v globoko genljivi priliki o usmiljenem samarijanu (Luk. 10, 30 do 37), katero je končal z vablјivim opominom do pismo- učenega: Pojdi in stori tudi ti tako!

Kar je Jezus učil, to je pa tudi sam izvrševal, kakor nam soglasno poročajo sveti evangelisti. Sv. Matevž piše kaj

živo: In Jezus je dospel h Galilejskemu morju in je šel na goro ter je ondi sedel. In prišle so k njemu velike množice, ki so imeli pri sebi mutaste, slepe, kruljeve, hrome in mnoge druge; in so jih položili k njegovim nogam, in on jih je ozdravil, tako da so se množice čudile, ko so videle mutaste govoriti, kruljeve hoditi in slepe izpregledovati: in so povelile vale Izraelovega Boga. (Mat. 15, 29—31). In sv. Lukež poroča kratko pa značilno: Ko pa je solnce zašlo, so vsi, ki so imeli bolnike z mnogovrstnimi boleznimi, le-te pripeljali k njemu. On pa je na vsakega položil roke in ga je ozdravil. (Luk. 4, 40).

Pa usmiljeni samarijan je tudi osebno obiskoval bolnike. Obiskal je bolnišnico Bethzdo v Jeruzalemu, ki je imela pet lop ali pokritih mostožev, po katerih je ležala velika množica bolnih, slepih, kruljevih, suhoudnih. Med temi je bil tudi človek, ki je že osemtrideset let pogrešal ljubega zdravja. Ko je videl Jezus siromaka ležati, in ker je vedel, da je že dolgo časa tak, mu je rekel: Vstani in zadeni svojo posteljo in hodi. In tisti človek je zdajci ozdravel ter je vzel svojo posteljo in je hodil. (Jan. 5, 2 do 9).

Jezus je nadalje ozdravil stotniku v Kafarnavmu bolnega hlapca. (Mat. 8, 5—13). V tem svojem mestu je ozdravil tudi mrtvoudnega, katerega so nosilci skozi strešje postavili pred njega. Ko je Jezus videl vero in zaupanje nosilcev, je dejal revežu: Rečem ti, vstani, vzemi svojo posteljo, in pojdi na svoj dom. (Luk. 5, 17—25). In kdo se ne čudi temu, kako je ljubi Jezus pomagal Kananejski materi, ki ga je tako milo prosila za svojo bolno hčerkico, rekoč: Usmili se me, Gospod, sin Davidov, moja hči veliko trpi . . . Gospod pomagaj mi. On pa je odgovoril, rekoč: Ni prav, jemati kruha otrokom in ga metati psom. Ona pa je odgovorila: Kajpada, Gospod! Saj tudi psički jedo drobtine, ki padajo z mize njih gospodov. Tedaj je Jezus

odgovoril in ji je rekel: O žena, velika je tvoja vera. Zgodi se ti, kakor želiš. In njena hči je bila zdrava od tiste ure. (Mat. 15, 22—28). Tako je Jezus izpolnjeval prerokovanje Izaijevo: Poslal me je, ubožcem oznanjevat evangelj in ozdravljat tistih, ki so potrtega srca, oznanjevat jetnikom rešenje, slepim pogled in zatiranim prostost. (Luk. 4, 18. 19).

Kristjani predragi!

Jezus je torej ljubezen. In to nebeško hčerko je poslal po svetu, ko je velel svojim apostolom, rekoč: V katerokoli mesto pridete, skrbite za bolnike, ozdravljajte jih in jim recite: Približalo se vam je božje kraljevstvo. (Luk. 10, 8. 9).

To povelje svojega božjega učenika so apostoli vestno izpolnjevali. Ko niso mogli sami ustreči revam, vdovam in sirotam, so izvolili in postavili sedem diakonov, ki bi naj skrbeli za reveže. (Dej. ap. 6, 1—6). Veliki apostol Pavel je resno prosil Solunčane, da naj tolažijo malosrčne, naj sprejemajo bolnike in naj bodo potrpežljivi z vsemi. (I. Tes. 5, 14). In Rimljanom je pisal zapovedno: Mi močnejši moramo slabosti nemočnih prenašati in sebi ne dopadati. (Rimlj. 15, 1). In Korinčanom je zatrjeval: Slabim sem slab postal, da bi slabe pridobil. Vsem sem postal vse, da bi vse vzveličal. Vse pa storim zavoljo evangelja, da se ga udeležim. (I. Kor. 9, 22. 23).

Resna skrb za uboge bolnike je bilo od nekdaj posebno znamenje pobožnih katoliških kristjanov. Največji svetniki so se pečali najrajši s siromaki. V življenju sv. škofa in mučenca Ciprijana iz Kartagine († 258) beremo, da je ob času morilne kuge izpodbujal svoje vernike, naj se usmilijo okuženih in naj pokopavajo umrle. Pridne ovčice so rade poslušale glas svojega dobrega pastirja ter so marljivo skrbele za obolele kristjane pa tudi za pagane, ki so bili od svojih domačih zarad nalezljive bolezni čisto zapuščeni in zanemarjeni. Sveti

levit Lavrencij je s ponosom kazal poglavarju rimskega mesta vdove, sirote, reveže in bolne kot najdražje zaklade svete cerkve. In sv. Martin je še kot katehumen in vojščak polovico svojega plašča podaril na pol nagemu beraču pred mestom Amjenskim. In po noči se mu je v trumi angelov prikazal Jezus, oblečen v darovani plašč, in je zaklical: S tem plaščem me je odel katehumen Martin. Ta Martinov plašč darežljive ljubezni do bližnjega so pridno nosili cerkveni redovi in ga še nosijo.

Tretjerednica sv. Elizabeta, slavna deželna grofinja Turingijska († 1231), je pozidala na lastne stroške veliko bolnišnico, in je najrajša sama stregla bolnikom. Ko se je nekega dne mudila s svojim možem in svojo taščo na gradu Neunberg, je prišel tja gobav človek, majhne postave in tako zoprne zunanjosti, da ga nihče ni hotel sprejeti in mu postreči. To pa je bila za pobožno Elizabeto kakor prijetna, dobrodošla najdba. Skopala je revčka, mu pomazilila rane s hladilnim oljem ter ga je potem položila v prvo posteljo, ki je bila pripravljena, da si odpočije. Medtem ko se je Elizabeta še trudila z ubogim popotnikom, je hitela njena tašča k deželnemu grofu, da jo zatoži možu, rekoč: Pridi in glej, kake čudeže dela tvoja Elizabeta! In prišla ga je za roko in peljala v spalnico in je vzkliknila: Poglej, ljubi sin, tvoja žena je gobavca položila v tvojo posteljo, in si ni dala zabraniti od mene. Hoče pač tudi tebe okužiti in te napraviti gobavega. Grof vznemirjen odgrne zagrinjalo pri svoji postelji. Ali kaj zagleda? Jezusa, in sicer križanega. Blaga grofinja je stala za grofom vsa prestrašena, misleč, da bo mož vsaj tokrat hudo nevoljen. Toda grof je stal ves zamaknjen v premišljevanje in se je potem obrnil s prijaznim obrazom k Elizabeti, govoreč: Elizabeta, moja ljuba sestra, polagaj mi take goste le prav pogosto v posteljo. Za nje se moram le zahvaljevati. Ne daj se motiti od nikogar v izvrševanju čednosti. Na to je ves ginjen pokleknil in molil: »Gospod, imej usmiljenje z menoj, ubogim grešnikom; jaz nisem vreden vseh teh ran, to le predobro spoznam; pa stoj mi na strani ter mi pomagaj, da bom mož po tvojem srcu in po tvoji sveti volji.«

Ko so nekega dne očitale dvorne gospe sveti Elizabeti, da se ne spodobi za njen vzvišeni stan, vedno obiskovati bolnike in reveže, tedaj je sveta grofinja odgovorila mirno: Jaz se pripravljam za sodnji dan, da bom mogla, ko me pokliče sodnik na račun, reči: »Glej, o Gospod, tolikokrat sem te lačnega nasitila, žejnega napojila, nagega oblekla, bolnega obiskala in ti služila, bodi mi zdaj usmiljen sodnik!« Res, o Elizabeti so se uresničile besede Kristusove: Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. Če bo kdo meni služil, ga bo moj Oče počastil. (Jan. 12, 26).

Iz ljubezni do križane ljubezni, do Jezusa in do njegovih ljubljencev in varovancev, revnih zapuščenih bolnikov, je osnoval sv. Janez od Boga († 1550) sloviti red usmiljenih bratov. Naš sveti oče papež Leon XIII. so njega kakor tudi sv. Kamila Leliškega, iskrenega ljubitelja bolnikov, proglasili z apostolskim pismom z dne 22. junija 1886 za variha bolnišnic in bolnikov, naj se nahajajo kjerkoli. — Usmiljenih sester, ki zavoljo Boga po bolnišnicah kot angeli božjega usmiljenja delujejo, štejemo več vrst. Vseh bo zdaj v Evropi okoli šestintrideset tisoč v 2700 hišah. Najbolj razširjene so usmiljenke sv. Vincencija Pavljana (* 1576 † 1660), gorečega apostola ljubezni do bližnjega, ki je s svojimi ustanovami in napravami vtisnil pečat krščanske ljubezni sedemnajstemu veku.

Sv. Vincencij Pavljan je učil, da je imenitna dolžnost slehernega kristjana, ravnati se po besedah Kristusovih: Pridi in nasleduj me! (Mark. 10, 21). Zato pa treba pred vsem Jezusovo življenje premišljevati in živeti po njegovem vzgledu. Vsi svetniki in svetnice so se posvetili po tej poti. Sv. Vincencij je zapisal v zlata pravila svoje družbe znamenite besede: »Bodite prepričani, da nas Jezus ne more nikdar v zмотo spraviti; njegovi nauki so vedno resnični; posvetna modrost in nasladnost je pa gotovo lažniva.« Iz Jezusovih naukov je pa posnel sv. Vincencij te le resnice: »Reveži in bolniki so ustvarjeni po božji podobi, kakor mi. Zato so naši ljubi bratje. Ker so posebni ljubljenci božji — blagor ubogim v duhu — zato so kot izvoljenci božji izredno

imenitni. Bog je tolik prijatelj zapuščenih, sirot in bolnikov, da nam zatrjuje: Če bi tudi mati svojega otroka pozabila, pa ga jaz ne bom pozabil.« (Izaj. 49, 15). Ta vzveličavna načela so vodila sv. Vincencija Pavljana, ko je vpeljal usmiljene sestre, ki bi naj pazile še tudi na to, da se oskrbovanje bolnikov uredi modro in se ne dela potrata.

Vincentinkam je podoben red usmiljenih sestra nemškega viteškega reda, ki so došle iz Brež na Koroškem v to-le novo bolnišnico, da strežejo bolnikom z vso ljubeznijo in potrpežljivostjo. Jezus Kristus je sam imenoval usmiljene sestre blažene, ko je na gori blaženosti zaklical: Blagor usmiljenim, ker oni bodo usmiljenje dosegli. (Mat. 5, 7). Na sodnji dan bodo usmiljenke Jezusa Kristusa lahko opomnile na ta njegov izrek, rekoč: Bodi nam usmiljen, ker smo tudi mi tebi po bolnišnicah izkazovale usmiljenje. Mi smo tebi lačnemu, žejnemu, nagemu, bolnemu, ujetemu, popotnemu stregle, ko smo stregle in služile po bolnišnicah. Saj si vendar sam učil: Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste storili meni. (Mat. 25, 40). In zopet: Kjer sem jaz, tamkaj bo tudi moj služabnik. Ako kdo meni služi, ga bo moj Oče počastil. (Jan. 12, 26).

Kristjani predragi!

Kaj pa hoče in namerava Bog, kadar nam pošilja bolezní? Apostoli so vprašali Jezusa z ozirom na slepca: Gospod, kdo je grešil, ta ali njegovi starši, da je bil slep rojen? Jezus jih je zavrnil, rekoč: Ne on ni grešil, niti ne njegovi starši; ampak da se razodevajo božja dela nad njim. (Jan. 8, 1—3). — Osemintridesetletnega ubožneža je pa Gospod po ozdravljenju opomnil: Glej, ozdravljen si; nikar več ne greši, da se ti še kaj hujšega ne prigodi. (Jan. 5, 14). — Sveti Blesili je poslal Jezus bolezen, da se je iznebila posvetnih mislij, in poznej ji je poslal tudi smrt, ki

pa je bila za njo srečna, vzveličavna. Njeno mater Pavlo, ki je zavoľjo te izgube godrnjala nad Bogom, je resno posvaril sv. Hieronim, kakor beremo v življenju sv. Blesile.

Vsemodri Bog pošľja bolezni, da opravljajo tisti, ki strežejo bolnikom, telesna in duhovna dobra dela usmiljenja, in si tako sluźijo nebesa. S tem, da strežemo bolnim in ubogim, strežemo in sluźimo Gospodu samemu in si od njega milosti sluźimo, dobivamo in prejemamo. Jezus Kristus je ná-se vzel podobo hlapca, da bi mu stregli hlapci. Imel je telo, ki je gladovalo in žejalo, da bi ga nasičevali in napajali hlapci. Bolnikom streči, se pravi, Jezusu streči. Bolnikom sluźiti, se pravi, Jezusu sluźiti.

Sv. Elizabeta je bila tako močno prepričana o Jezusovih besedah: Kar storite kateremu najmanjših mojih bratov, storite meni, da je med tem, ko je stregla in dala streči bolnikom, tolašila in izpodbujala služabnice: Mi smo pač srečne, da smemo svojemu ljubemu Vzveličarju tako streči. Prav zato je tudi sv. Ignacij Lojolan najrajši prebival v bolnišnicah in stregel bolnikom, da bi si tako izprosil boźje pomoči in milosti za svoja misijonska dela. Papež Urban VIII. je v apostolskem pismu, s katerem je prištel Ignacija svetnikom, posebno pohvalil njegovo ljubezen do bolnikov, rekši: »On je pomagal uboźcem in bolnikom po bolnišnicah vdano in rad, in je med nje delil milošnjo, katero je nabral pri premoźnih ljudeh. . . To njegovo delovanje je pričalo jasno, kako je svojega bliźnjega ljubil zavoľjo Boga.« O njegovem velikem učencu, blaženem Petru Kaniziju, katerega imenujejo apostola Avstrije in so tristoletnico njegove smrti praznovali predlansko leto († 1597), poročajo pisatelji, da si je srca Dunajčanov, takrat čisto zbeganih po krivovercih, pridobil najbolj s tem, da je jetnikom in bolnim cesarskim vojakom zvesto stregel, ko so bili od vseh zapuščeni.

O, kaj premore usmiljena ljubezen! Nedavno sem bral o plemenitem Angležu, ki se je na svojem potovanju pomudil v francoskem mestu Karkasonu, kjer je želel videti notranjo pripravo velikanske bolnišnice in tudi opazovati bolnike, katerim strežejo usmiljene sestre. Ravno ob tistem

času, ko je hodil po dvorana in ogledoval njih opravo, se je vršila amputacija: zdravniki so odrezovali okužene ude neki bolnici. Žalostni klici, ki so prihajali iz ust nesrečne žene, so se razlegali po celi hiši, da so bili pričujoči globoko presunjeni. Samo usmiljene sestre so bile povsem mirne in so izvrševale svoje dolžnosti najnatančneje ter so vmes pobožno molile. Anglež je bil pri tem prizoru kakor iz sebe in je moral nemudoma zapustiti dvorano. Vendar pa ni hotel oditi iz zavoda, da bi se ne poslovil od predstojnice usmiljenk, da bi ji ne povedal svojega začudenja nad blagim, junaškim vedenjem sestra pri operaciji. Povejte mi vendar, častita predstojnica, od kod jemljete nenavadni pogum, nadčloveško moč? Od kod zajemate to neizrekljivo ljubezen? Ponižna dekla Gospodova in skrbna mati bolnih rev ni odgovorila ničesar, pokazala je le tja na tabernakelj, ki je gledal v njeno celico, in pa na križ, ki je visel ob pasu na moleku. Ne dolgo po tem dogodku je štela katoliška cerkev na Angleškem v svojem naročju zvestega sina več. Anglež se je izpreobrnil vsled tega, kar je doživel v Karkasonski bolnišnici.

Preljubi moji poslušaleci!

Kako pa naj strežemo in služimo bolnikom? V duhu krščanske ljubezni, kakor nas uči sv. apostol Pavel, pišoč: Ako bi na kosce razdjal v živež ubogim vse, kar imam, in ko bi dal svoje telo, da se sežgem, pa bi ljubezni ne imel, bi mi nič ne koristilo. (I. Kor. 13, 3).

Zato je sv. Janez, škof Aleksandrijski († 616), imenovan miloščinar zaradi obilne miloščine, ki jo je delil, vedno skrbel, da si ohrani milost božjo in da ne izgubi krščanske ljubezni do bližnjega. O priložnosti se je zavoljo deleža za ubožce sporekel s cesarskim oblastnikom, da sta se razšla v zameri. Ko je pa prišel domov, je hitro poslal dva duhovnika k oblastniku, ki bi mu naj sporočila škofove besede: Gospod, solnce že zahaja. Oblastnik se je spomnil opomina svetega Duha: Če se razjezite, nikar ne grešite;

solnce naj ne zajde v vaši jezi. (Efež. 4, 26). In takoj je vstal, pa je hitel k svetemu škofu; in spravila sta se v ljubezni in v miru božjem.

Da, ljubezen vse prenese! Pretrdo, zaklical je nevoljno in jezno neki vojščak v lazaretu na Dunaju, ko mu je prinesla usmiljena sestra kuhano jajce. Kakor bi bila pohvaljena, je zdirjala blaga sestra v kuhinjo, in v kratkih minutah se je vrnila z drugim jajcetom k bolniku. Premehko, je rohnel in godrnjal sedaj bolnik še osorneje. Ne, da bi zavlekla obraz, je letela sestra in bliskoma prinesla posodo s kropom, jajce in uro. Tu imate vse, kar potrebujete, je dejala z milim glasom, pripravite si jajce po svoji volji. Pojdite mi po duhovnika, zapoveduje zdaj vojščak. Sestra ga osuplo gleda, dobro vedoč, da je bolnik doslej odločno odklonil vsako duhovsko tolažbo. Da, resnoba mi je, pokličite mi duhovnika! Kajti zdaj umejem in verujem, da je Bog v nebesih, ker se nahajajo angeli na zemlji. To hipno, v srce segajočo izpremembro v zastarelem grešniku je dosegla ljubezen, potrpežljivost, krotkost in prizanesljivost usmiljene sestre.

Meseca decembra leta 1884 je umrl v bolnišnici usmiljenih sester na Dunaju nevernež, socialni demokrat, kakor se je sam imenoval. Ko je v najhujšem obupu umrl, je pokrila mrliča usmiljena sestra z belim prtčjem ter je pokleknila poleg njega in molila goreče. Bruckner, drug socialist, je videl strašno smrt svojega tovariša in je srpo zrl tja na njegovo posteljo. Kako sprotstvo in različje! Tam umrli nevernež in pri njegovem odru klečeča, močno verna usmiljena sestra. Ko je redovnica končala svojo molitev za rajnega, pokliče jo Bruckner k svoji postelji ter jo ogovori takole: Sestra, kaj vas je pripravilo odreči se življenju in streči nam bolnikom s požrtvovanjem, ki pozabi sebe popolnoma? Krščanska ljubezen in pa trdno upanje na nebesa, je odvrnila pobožna sestra.

Toda, preljubi moji poslušalci, bolniki se ne morejo vsi prenesti ali zateči v bolnišnico. Doma se pa rado zgodi, da domači vsled dolge bolezni nevoljni postanejo in bolniku

očitajo, da nič ne zasluži, da je zdravnik drag in so zdravila draga. Take besede bolnika žgó in pečejo, kakor bi mu potresali rane s soljo. Zato pa, nikarte tako! Če bolniku ne moremo postreči z vsem, ga vsaj zbadati ne smemo. Sveti apostol Pavel veli: Kdor za svoje domače ne skrbi, je vero zatajil in je hujši ko nevernik. (I. Tim. 5, 8). Če Bog preti z večnim pogubljenjem tistim, ki niso marali obiskovati bolnikov (Mat. 25, 43), kaj naj pričakuje šele tisti, ki neusmiljeno ravna z bolnimi! Kdor od sebe peha bolnika, bo pahnjen v pekel.

Pred vsem in prav posebno je treba skrbeti, da se bolnik spravi z Bogom. Jezus je pohvalil tiste štiri nosilce, ki so prinesli bolnega brata in so ga skozi strešje položili pred njega, da ga ozdravi. To nam mora biti v pouk, da moramo bolnike voditi h Gospodu, ali Gospoda pripeljati h bolniku, da ga duhovno okrepča. Vrli stotnik Kafarnavmski je h Gospodu prihitel, proseč ga, naj mu ozdravi bolnega hlapca, ki je že umiral. (Luk. 7, 2). Ko je hotel Jezus iti v njegovo hišo, ga je prosil stotnik, naj ne hodi, ker ni vreden takega obiska. In Jezus se je začudil toliki veri in ponižnosti, ter je v trenutju ozdravil hlapca. Ta evangelijski stotnik je vzoren vzgled hišnim gospodarjem in gospodinjam, kako treba skrbeti za bolnike, tudi za hlapce in dekletke, za delavce in pastirje, sploh za služabne ljudi, kadar zbolijo. Ko je zbolel brat Lazar, tedaj sta nemudoma poslali sestri Marta in Marija po Jezusa, naj pride, da ga ozdravi. (Jan. 11, 3).

Res, o pravem času je treba poslati po Gospoda, je treba poklicati in pripeljati duhovnika k bolniku. Ne izgovarjajte se, da še ni sile, ali celo, da škoduje obisk bolniku. Večno življenje mu zapravite, ako se bojite za njegovo časno življenje. Skrbite, da je bolnik še pri polni pameti in zavesti, da zamore sodelovati z božjo milostjo. Mnogokrat beremo ali pa slišimo besede: Umrli je previden s svetimi zakramenti za umirajoče, ali žalost in nesreča, rajni morebiti ni vedel ničesar, da mu delijo svete zakramente, kar ni zadnja in najmanjša reč. Zatorej treba pred izgubo zavednosti poklicati duhovnika, da moli nad njim, da ga

mazili z oljem v imenu Gospodovem. In verna molitev bo otela bolnika, in ako je v grehih, mu bodo odpuščeni. (Jak. 5, 14. 15).

Leta 1544 je bil rojen blizu mesta Toleda na Španjskem Frančišek, s priimkom hlapec božjega deteta Jezusa. Starši so mu zgodaj umrli in moral si je poiskati službo. Sprejeli so ga karmelitje v samostan, da bi pobiral mile darove za reveže. Kar je nabral, je spravil skrbno v omaro, na kateri je stala podoba deteta Jezusa. Kadar je šel pobirat, je pokleknil pred nebeško dete in je molil: »Prosim te, pomagaj mi, da nabere kaj za sirote, za tvoje ljube izvoljence!« Po mestu pa je prosil tako-le: »Lepo vas prosim v imenu deteta Jezusa, darujte mi kaj za njegove bolne in revne bratce!« Dobival je obilo milošnje, katero je vselej, vrnivši se domov, priporočil ljubemu Jezusu, rekoč: »Preljubi Jezus, to-le so mi dali dobri ljudje na tvoje ime; prosim te, povrni jim stokrat njih dobrote!«

Na sveti Božič je pa povabil ubožčke v bolnišnico, ter je za vse pogrnil mizo z nabranimi darovi. Zahteval je od njih samo to, da so se s sprejemom svetih zakramentov pripravili za božične praznike. To je bila pač nebeška gostija. Leta 1604 je božjega služabnika ravno o Božiču napala nevarna bolezen, da ni mogel nič nabrati za siromake in bolne. Zato je pa njegov predstojnik dvanajst revežev poklical v samostan in je vročil bolnemu Frančišku dvanajst denarjev, da jih je razdelil med ubožneže. Po razdelitvi je Frančišek še enkrat zapel božično pesem o milem detetu Jezusu, in je še tisti dan mirno v Gospodu zaspal. Kakršno življenje, takšna smrt. Blagor mu, kdor se spominja ubogega in revnega, njega bo rešil Gospod o hudem dnevu! (Ps. 40, 2).

Preljubi moji poslušalei!

Bogato plačilo bodo pač prejeli vsi, ki v ljubezni strežejo bolnim. Jezus sam bo njihov delež. O neki usmiljeni sestri sem bral nastopno genljivo poročilo. V nekem Bavarskem mestu se je dal pred kratkim bolan

zdravnik prenesti v bolnišnico, katero oskrbujejo duhovne hčerke sv. Vincencija Pavljana. Dobro opomine znanih mu duhovnikov, naj se vendar pripravi na zadnjo pot, je odklanjal in zavračal stanovitno. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, se je uljudno zahvalil sestri Ivoni, ki mu je tri mesece stregla ljubeznivo in požrtvovalno. Obenem jo je poprosil, naj vzame tisoč goldinarjev kot volilo, ker nima sorodnikov. Sestra mu odvrne, da ne more in ne sme ničesar sprejeti, ker jo veže obljuba vednega uboštva, in bo svoj delež dobila od nebeškega zdravnika. Vendar pa ima posebno prošnjo do njega, in to ji naj izpolni v priznanje njene radovaljne postrežbe. Bolnik priseže, češ, da je prošnja že naprej uslišana; le naj zahteva, karkoli hoče. Na to prosi sestra Ivona nujno bolnika, naj se izpove in naj prejme sveto popotnico. Zdravnik je bil sicer iznenadjen in osupel, ali branil se ni, storjeno prisego in dano obljubo izpolniti. Poslal je brez zamude po mestnega župnika ter je opravil pri njem svojo pobožnost. Kmalu po sprejemu svetih zakramentov za umirajoče je učeni gospod sladko zaspal v miru božjem.

In za blago sestro Ivono, katero plačilo je primerno? Časno? Ne, nikdar ne! Večno? Da, in samo le večno. In to je Jezus Kristus sam, kakor je slovesno obljubil, ko je napovedal splošno sodbo, rekoč: Kadar pa pride Sin človekov v svojem veličastvu, in vsi angeli z njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva. In zbrali se bodo pred njim vsi narodi, in jih bo ločil, kakor loči pastir ovce od kozlov. In bo postavil ovce na svojo desnico, kozle pa na levico. Tedaj poreče kralj tistim, ki bodo na njegovi desnici: Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, posedite kraljevstvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj jaz sem bil lačen, in vi ste mi dali jesti; sem bil žejen, in vi ste mi dali piti; sem bil tujec, in ste me vzeli pod streho; sem bil nag, in ste me oblekli; sem bil bolan, in ste prišli k meni. Tedaj mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod, kedaj smo te videli lačnega, in smo

te nasitili; ali žejnega, in smo te napojili? Kedaj smo te videli tujega, in smo te vzeli pod streho; ali nagega, in smo te oblekli? Ali kedaj smo te videli bolnega ali v ječi, in smo te obiskali? In kralj bo odgovoril in jim rekel: Resnično vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste storili meni.

Potlej reče tudi tistim, ki bodo na levici: Poberite se izpred mene, zavrženi, v večni ogenj, ki je pripravljen satanu in njegovim angelom. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; tuj sem bil, in me niste vzeli pod streho; nag sem bil, in me niste oblekli; bolan sem bil in v ječi, in me niste obiskali. Tedaj mu bodo tudi oni odgovorili, rekoč: Gospod, kedaj smo te videli lačnega ali žejnega ali tujega ali nagega ali bolnega ali v ječi, in ti nismo postregli? Takrat jim bo odgovoril, rekoč: Resnično vam povem, česar niste storili kateremu teh najmanjših, tudi meni niste storili. In ti pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje. (Mat. 25, 31—46).

O sv. Elizabeti beremo, da so se jedi, ki jih je nesla iz grada ubogim, spremenile v cvetice, ko jo je mož vprašal, kaj nese v krilu? V tej povesti je zakrita vesela resnica, da se dobrote, katere delimo ubogim, spreminjajo v cvetice in se spletajo v venec, ki, obešen na prestol božji, tako dolgo čaka, dokler ni ž njim venčan dobrotnik. Pred peklom straži usmiljenost, in ne pusti v pekel nobenega, kdor ji je bil voljno vdan. Kajti le usmiljenost je in nobena druga čednost, na katero se bo opirala sodba, ki bo odločevala našo večnost. Usmiljenega kristjana bo poklical vsevedni in pravični sodnik: Pridi, blagoslovljenec mojega Očeta, in posedi kraljevstvo, ki ti je od začetka sveta pripravljeno. Zakaj jaz sem bil lačen, in ti si me nasitil; jaz sem bil žejen, in ti si me napojil; jaz sem bil nag, in ti si me oblekel; jaz sem bil bolan, in ti si me obiskal. Pojdi v večno življenje!

Preljubi moji poslušalec!

Sicer pa še svet ne more drugače, kakor da tu in tam odkrito prizna zasluge tistih, ki nesebično strežejo revnim in bolnim.

V nemško-francoski vojski leta 1870 in 1871 so usmiljene sestre pridno stregle ranjenim in umirajočim na bojnem polju. Sestra Terezija, zdaj predstojnica Vincentink v Tonkini, že dobro izkušena na raznih bojiščih, je bila ranjena pri Wörthu; našli so jo brezzavestno pri kupu mrtvih kirasirjev ali oklopnikov. Pozneje je priletela granata v sredino njene bolnišnice. Pa ona jo je na mah pobrala in odnesla kakih osemdeset metrov daleč. Ko je počila granata, je bila sestra Terezija zopet hudo ranjena. Kaka junakinja je bila ta devica, priča odlikovanje, katero je prejela od francoske vlade leta 1889 v Tonkini. Vpričo vseh francoskih vojaških oddelkov, ki imajo svoja bivališča v glavnem mestu Tonkini, je izročil najvišji poveljnik s svojim generalnim štabom sestri Tereziji križ častne legije. Vojaki so napravili karé ali štirivogelnik, in v njegovi sredi je vrhovni poveljnik ogovoril redovnico tako-le: »Sestra Terezija! Komaj dvajset let stara si bila v boju pri Balaklavi v krimski vojski ranjena, ko si skrbno stregla ranjencem. Pri Madženti si bila v prvi vrsti zadeta od krogle. Potem si našim vojakom stregla v Siriji, v Kini in Mehiki. Pri Reichshofenu blizu Wörtha so te ranjeno pobrali na bojnem polju. Kesneje je padla granata v sredo tvoje vojniške bolnišnice; ti si jo v trenutku pograbila, proč odnesla in si bila pri razstrelbi težko ranjena. Ko si ozdravela, si hitela za svojim poklicem v Tonkino.« Za tem nagovorom je ukazal general sestri poklekniti; on pa je potegnil svoj meč ter se trikrat dotaknil njene desne rame, rekoč: »V imenu francoskega naroda in vojaštva ti podelim križ za izpričano hrabrost. Nihče ne more pogumnejših dejanj za njegovo pridobitev pokazati. Nihče ne more požrtvovalnejšega življenja, darovanega popolnoma službi bratov in domovine, izpričati. Vojaki, prezentirajte orožje!«

Ko je lansko leto (1898) na Dunaju nastala kuga, so usmiljene sestre tvegale svoje življenje in so brez strahu

pred smrtjo stregle okuženim bolnikom. Teda-
nikar Mavricij Haupt o redovnicah, kar je pisal čas-
nisem o teh nebeških nevestah je sam izkusil. »Jaz
mislim danes. Tudi jaz sem vedno tako mislil, kakor
menijo, da so te revice sodil, kakor sodijo drugi, ki
vam, da mi zbudi zgrešile svoj poklic. Danes prizna-
spoštovanja. vsaka taka prikazen čuvstvo globokega
in na praprememba mojih nazorov se je izvršila hitro
av preprost način.

Obiskal sem namreč ubogega pisatelja, ki je v Štefa-
niji bolnišnici v Pešti ležal bolan. Ni le bil ubog kot bol-
nik, bil je tudi revež glede na druga sredstva, kakor so pač
taki delavci z duhom siromaki. Ležal je v splošni dvorani,
in meni se je krčilo srce, ko sem ubogega prijatelja zagle-
dal v tej družbi, v tem vzduhu. Toda bolni prijatelj se je
bil že dobro spoprijaznil s svojim položajem, vedel je, da
bo kmalu umrl, ker je bil medicinec, in se je mirno kakor
modrijan vdal svoji osodi.

Vendar h krati je bil pretrgan najin pogovor. Prišla
je sestra tihotno in je prinesla bolniku zdravila. V svojem
življenju ne bom pozabil veselega, skoro srečnega izraza,
ki ga je pri tem okisku pokazalo že od bližne smrti blede
lice prijateljevo.

Ko je sestra po tolažljivih besedah, ki jih je govorila
bolniku, zopet odšla, pošepetal mi je prijatelj na uho: »Te
sestre so angeli, pravi angeli. Kadar ne morem po noči
spati, vidim jih tam pri okrogli mizi v sredi dvorane šivati
ali plesti; in tedaj se čutim srečnega, ker vem, da počiva
vsaj eno oko z ljubeznijo in usmiljenjem na nas ubogih bol-
nikih. Bog jih naj blagoslovi!«

Od tega žalostnega zimskega popoldne naprej sem se
začel zanimati za te blažene žene; videl sem jih v bolniš-
nicah, v šolah, kjer z nedosegljivo požrtvovalnostjo sejejo seme
vsega dobrega v srca svojih gojencev in gojenk, ki jim še v
poznih letih hranijo in izkazujejo iskreno ljubezen in otroško
spoštovanje. In povsod, kjerkoli sem jih opazoval pri njih
vzvišenem poslu, so se pokazale vzgledne v izpolnjevanju

dolžnostij, da nimajo primere, ker res presegajo mero tega, kar se sme terjati in pričakovati od človeka, brez iskanja plačila ali hvale, sledeč samó čuvstvu ljubezni, ki jih navdaja do najvišje mere pozabljenja samih sebe.

Nedvomno nahajamo vzvišene vzglede izpolnjevanja dolžnostij tudi zunaj nunskih redov. Tiste plemenite gospe, ki strežejo v vojski ranjencem; tista Angličanka, ki je pred leti potovala na otok gobavcev, da se tamkaj posveti postrežbi teh nesrečnežev; oni poveljnik morske ladje, ki je v strašni nevihti s svojimi mornarji vse storil, da bi rešil popotnike, in ki je poslednjič z vzklikom na svojega cesarja s svojimi junaki utonil; zdravniki, ki se pri nalezljivih boleznih s tveganjem lastnega življenja posvetijo zdravljenju bolnih, kakor zdaj zdravniki na Dunaju v bolnišnici okuženih: vsi ti so sijajni vzgledi vzvišene človekoljubnosti. Toda noben teh posameznih vzgledov ne dosega redne vdanosti in navadne požrtvovalnosti redovnic, ki prevzamejo nalogo, streči bolnikom.

Tiho, neutrudno in skromno živijo in tako umrjejo, skoro prezirane in nepoznane; in vendar so izvršile najvišje, kar premorejo izvršiti ljudje: to je pač zmaga večne ljubezni v dolini solz in greha, je zmaga božje strani v človeku, je dokaz plemenitosti človeške narave, očiščene po veri in ljubezni krščanski.«

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Zgoraj opisana in po lepih vzgledih priporočena krščanska ljubezen bo vladala in kraljevala tudi v tem zavodu, za katerega ustanovo moram ob koncu svojega govora najspodobneje zahvaliti presvetlega cesarja, ki so izrekli željo, da se naj ne praznuje zlati jubilej Njih vladarstva s potratnimi veselicami, marveč z dobrodelnimi, občekoristnimi napravami.

Naš blagodušni vladar so viteški cesar. Svoje viteštvo so pokazali najbolj v hudih časih. Hrabrega in neustrašnega so se pokazali v krvavem boju pri sv. Luciji na Italijanskem.

Posebno pa se odlikujejo po krščanski mirodušnosti v bridkih urah, ki jih doživijo. Vse nezgode prenašajo vdano in neupogljivo. Malo vladarjev je, ki bi bili prestali toliko, kolikor so pretrpeli naš velikodušni cesar.

Plemenit vitez so kot oče ubogih, zapuščenih in preganjanih, kot neumoren pospeševalec blagostanja svojih podložnikov, kot osnovatelj raznih človekoljubnih zavodov, kot značaj poln uljudnosti, dobrotljivosti in milosrčnosti. Vsemočni Bog naj jim povrne bogato vse nam izkazane velike dobrote; pred vsem pa jim naj podeli krepost, da srečno prenesejo vsako gorje, ki jih zadevlje. Molimo, da nam ljubi Bog ohrani cesarja, pa da nam ohrani staroslavno cesarstvo!

Nadalje se moramo zahvaliti Njih cesarski in kraljevi visokosti, prečastnemu in prejasnemu gospodu načelniku in poglavarju nemškega viteškega reda, svetlemu nadvojvodu Evgenu, ki je daroval ogromno vsoto denarja za stavbo te le pred nami stoječe krasne hiše krščanskega usmiljenja.

Mnogo zaslug si je »križni red« stekel za ta okraj v teh sedemsto letih, odkar se je naselil v okolici. Dne 16. aprila na veliki petek leta 1199 so križniki na povabilo Friderika Ptujskega prijahali na Ptuj. Dne 18. aprila na velikonoč tistega leta 1199, torej je letos ravno sedemsto let minolo od tiste dobe, je prišlo do bitke med Friderikom Ptujčanom in njegovimi zavezniki na eni strani in med sovražniki iz Ogrske na drugi strani, najbrž v nižavi deroče Drave v znožju griča, na katerem stoji danes grad Velikonedeljski. V silnem boju so bili vojščaki ogrskega kralja popolnoma premagani. Osvobojeni kraj so pridružili Štajarski deželi. Friderik Ptujčan je zasadil, kakor pripovedujejo, zastavo križnikov na bojišču, in je rekel nekako tako-le: Na Veliko nedeljo je bil ta kraj pridobljen, in Velika nedelja se naj imenuje v prihodnje.

Kmalu po naselitvi križnikov je nastala cerkev in pa komenda Velikonedeljska. Leta 1222 so imeli tu križniki že štiri fare. V osemnajstem veku so pridobili še patronat fare sv. Tomaža. V rečenih župnijah delujejo uspešno duhovniki

starodavnega reda, ki si je pridobil neminljivih zaslug za krščanski razvoj lepe pokrajine, za krščansko izomiko vrlih prebivalcev.

Največja njegova zasluga v naših dneh pa je pozidanje te-le bolnišnice, ki bo na stežaj odprta revnim, zapuščenim bolnikom kateregakoli rodu in stanu, spola in poklica. Bolni siromaki bodo našli v tej hiši varno zavetje, potrebno pomoč in zaželeno postrežbo. Vse te dobrote naj mili Bog bogato povrne svetlemu gospodu nadvojvodu, kot vrhovnemu poglavarju slavnega reda, pa naj tudi obilo blagoslovi delovanje duhovnikov, redovnic in zdravnikov v novi bolnišnici!

V ta namen sem služil daritev svete maše v tem-le dragocenem, zelo zalem šatoru. V tem smislu bom zdaj blagoslovil kapelo, dvorane in hodnike bolnišnice, katero s to svečanostjo obenem odpremo. In na koncu pomenljive slovesnosti bomo zapeli prelepo zahvalnico:

Tebe, Bog, vsi hvalimo, ko Gospoda te častimo!
Tvoje usmiljenje, o Gospod, naj pride nad nas,
kakor smo vedno upali v tebe! Amen.

Pridiga,

govorjena pri blagoslovljenju podobe svete Družine Nazareške v župnijski cerkvi sv. Petra nižje Maribora III. povelikonočno nedeljo „Jubilate“, na praznik varstva sv. Jožefa, 20. aprila 1902.

Stopite k meni! Jaz sem Jožef.
Nikar se ne bojte! K vaši sreči
me je Bog poslal pred vami, da
bote ohranjeni na zemlji. (Gen. 45,
4. 5. 7).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

aša modra, ker od svetega Duha razsvetljena mati cerkev pozna in ponuja za nevarno bolezen vsake dobe primerna zdravila; ona ve in zna v vsaki hudi stiski svojim otrokom pomoči s pripravnimi sredstvi.

Ko sta slabovernost in mlačnost v osemnajstem veku obvladali človeška srca, vpeljala je skrbna mati cerkev pobožnost, ki je vnela kristjane za versko, bogoljubno življenje: to je ljubezniva pobožnost do presvetega Srca Jezusovega, ki gori ljubezni do človeškega rodu; zato pa tudi užiga srca v ljubezni do sebe. — V devetnajstem stoletju so začeli brezbožneži napadati in smešiti katoliški nauk o izvirnem grehu, kakor o grehu sploh, in priporočati nasičenje mesenega poželenja. Prelomljenje šeste božje zapovedi jim ni bil greh, marveč naravska potreba. In sveta cerkev je proglasila versko resnico brezmadežnega spočetja preblazene device in matere Marije. Od te dobe je iznova bujno zacvetelo med kristjani čisto, sramežljivo, deviško življenje.

V naših dnevih so pa pričeli sovražniki družabnega reda napadati svetost krščanske družine, ker dobro vedo, da je bogoljubna družina močna podlaga cerkvi in državi, ljudstvom in narodom. Zdrava družina, zdrava župnija in županija, zdrava cerkev in država. Da se ohrani družina

krepostna, je uvedla sveta cerkev pobožnost do svete Družine Nazareške, katere sveto življenje bi naj zvesto posnemale krščanske družine, da se vkoreninijo v dobrem. Poleg tega bi še naj iskreno častile poglavarja svete Družine, sv. Jožefa, da se po njegovi velemogočni priprošnji zopet vrne v rodbine krščansko-verski in nramni duh.

Srečno in slavno vladajoči papež-jubilar, sveti oče Leon XIII. so v svojem znamenitem apostolskem pismu z dne 14. junija 1892 postavili sveto Družino Nazareško krščanskim družinam za vzgled čednostnega življenja. Obenem so zasnovali v vredno počeščenje najsvetejše Družine, ki je živela na svetu, posebno družbo, ki vam je vsem prav dobro znana pod imenom: splošna družba krščanskih družin na čast sveti Družini Nazareški. Sveti oče so naročili svojim duhovnim sobratom škofom, da naj širijo novo družbo po škofijah in tako pospešujejo češčenje in posnemanje svetih oseb Jezusa, Marije in Jožefa.

Da ustrežem želji in povelju vidnega poglavarja svete cerkve, največje in najpopolnejše družbe na zemlji, sem v svojem postnem pastirskem listu dne 21. januarja 1894 velel dušnim pastirjem kot duhovnim očetom krščanskih družin po župnijah, da naj ustanovijo v svojih farah koristno, ker času primerno in odpustkov polno družbo, in da naj oskrbijo vernikom lepih kipov ali slik svete Družine, da pred njimi opravljajo družbinske molitve in druge svoje pobožnosti.

In hvala Bogu in zahvala pridnim dušnim pastirjem! Moja višepastirska beseda je padla na plodno zemljo in je obrodila nepričakovano mnogo zatega sadu. Tako naglo pač menda ni bila doslej razširjena po vsej škofiji nobena družba in nobena bratovščina in se ni nobena tako v obče priljubila, kakor se je udomačila in omilila splošna družba krščanskih družin na čast sveti Družini Nazareški.

Vsako leto sem poročal kardinalu-načelniku družbe v Rim o njenem izredno čvrstem razvoju in blagonosnem procvitu po vladikovini. Po zapisnikih, shranjenih v kn. šk. pisarni, šteje danes prekristna družba 28.567 družin s 140.980

člani. Kdo pač pove ali opiše, koliko blagoslova prihaja iz nebes na ljubo domovino, kadar te množice klečijo pohlevno in molijo pobožno pred podobami, ki predstavljajo sveto Družino Nazareško? Kdo oceni, povprašam, nebeški blagoslov, ki lije pri tem svetem opraviu nad družine, nad občine, nad županije in župnije, nad celo škofijo?

Tudi v tej vrli duhovniji je ustanovljena hvalevredna družba, in bržkone so v njo zapisane vse družine z vsemi svojimi udi. In kakor imajo te družine v svojih hišah primerne podobe svete Družine, pred katerimi opravljajo svojo pobožnost, enako so mnogočastiti kn. šk. duhovski svetovalec in župnik, gospod Martin Jurkovič, oskrbeli za farno cerkev, ki je družinska hiša vseh faranov kot božjih otrok, enako, pravim, so oskrbeli duhovni oče te duhovne družine krasno sliko svete Družine Nazareške. Podobo, dva metra visoko in en meter široko, je naslikal dobro znani mojster gospod Feliks Barazzutti v Gradcu, ki je nedavno tudi meni napravil za tri sto kron prav čedno sliko sv. Alojzija, katero sem daroval kapeli c. kr. višje realke v Mariboru.

Da dobi umetno izdelana slika, ki velja z okviri vred 780 kron, svojo čast in pravo vrednost, povabili so me preblagi gospod župnik, da bi danes, III. povelikonočno nedeljo: *Iubilate* ali *Radujte se* in obenem na praznik varstva sv. Jožefa, blagoslovil dragoceno podobo. Prav rad sem prišel v župnijo, v kateri cveti krščansko življenje, kakor cvetó zdaj spomladi sadonosna drevesa in kakor je tudi okolica na podobi v bujnem cvetu in v bujni rasti. Prav vesel sem obiskal ovčice, ki zvesto poslušajo glas svojih izvrstnih dušnih pastirjev. Prav veselega srca sem stopil na ta sveti kraj, da izrečem neumorno delavnemu gospodu župniku višepastirsko zahvalo za vse, kar so dobrega storili vam in meni. Saj so mi med drugimi dobrotami pred kratkim podarili precejšnjo vsoto denarja za nakup hiše, v kateri bi se naj shajale razne krščanske družbe, kakor naprimer družba katoliških mojstrov in rokodelcev, društvo krščanskih delavcev, sv. Vincencija Pavljana, sv. Cecilije, da bi se skupaj ogrevale in izpodbujale za dobro reč, za sveto stvar.

Med milo ubranim zvonjenjem in daleč odmevajočimi streli smo v veličastni procesiji spremljali od župnišča po pisani trati okoli cerkve in potem v cerkev vaš paladij ali vašo obrambno svetinjo, katero sem pred velikim altarjem slovesno blagoslovil ter jo z blagoslovljeno vodo poškropil in z blagoslovljenim kadilom pokadil. Nato sem služil pontifikalno sveto mašo za vas in za vse svoje ljube škofljane.

In zdaj bi pa še rad primerno besedo izpregovoril o pomenu in namenu blagoslovljene in zato tako dragocene in častitljive podobe sv. Družine Nazareške. Vse za Jezusa, Marijo in Jožefa!

Kristjani predragi!

glejmo si lično in mično podobo, ki nam predstavlja sv. Družino Nazareško, kako potuje iz Nazareta v Jeruzalem. Zdi se mi, da prihaja iz svoje skromne hišice, ki še dandanes stoji v velikanski cerkvi italijanskega mesta Loreta. V tem svojem domu je izvoljena Družina sveto živela in marljivo delala. Zdi se mi, da je popustila delo, in da zdaj hiti brzih korakov — Marija in Jožef držita vsak svoj plašč kvišku — molit v Jeruzalemski tempelj, kjer se bo obhajal sedem dni velikonočni praznik. Sveta Družina potuje, utopljena v pobožno premišljevanje, v hišo nebeškega Očeta, kakor hodijo krščanske družine ob nedeljah in praznikih zbranega duha k službi božji. Neka prikupljiva miloba in obenem veličastna resnoba je razlita nad svetimi osebami, ki so slikane za čas prvega večernega mraka.

V sredi potuje Jezus, ki je pot, resnica in življenje. (Jan. 14, 16). Najčastnejše mesto zavzema na sliki tisti, od katerega prihaja vsa čast in slava Mariji in Jožefu. Kaj bi bila brez Jezusa ta dva zaročenca, čeprav kraljevskega rodu? Bila bi pač nepoznana Izraelca ubogega, delavskega stanu. Njuna slava in njun zaklad je dvanajstletni mladenič Jezus, Sin božji, željno pričakovani Vzveličar sveta. Kamor potuje božji mladenič, tja potujeta varno tudi mati in oče, tja ga smeta zaupno spremljati ter tam vdano poslušati.

Nebeški mladenič koraka med svojo ljubo materjo in svojim skrbnim rednikom in oskrbnikom. Z levico kaže na daljno božjo pot, ki je s kamenjem močno posuta, in z desnico, za katero ga nežno vodi deviška mati Marija, blagoslavlja svet. Zdi se mi, da bi usmiljeni Jezus rad že v tem trenutku odrešil svet vsega hudega. Zdi se mi, da že zdaj kliče v svet: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem na-se in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen, in bote mir našli svojim dušam. (Mat. 11, 12). — Kako žari in sije ljubezen iz milega očesa božjega Deteta! To je tisto oko, ki je pozneje Natanaela pod figovim drevesom, Caheja na figovem drevesu, Mateja za colnarsko mizo, Petra pri kurišču poiskalo, ki je desnemu razbojniku na križu namignilo milost in odpuščenje. To je tisto milo oko, ki se je pozneje solzilo na grobu Lazarjevem in se je porosilo pri pogledu nespokornega mesta Jeruzalema. — In ta nežna sveta roka je tista radodarna roka, ki je pozneje počivala na glavah nedolžnih otročičev, je blagoslavljala drage apostole, pa je nasičevala zbrane množice. In te mlade noge so tiste blažene noge, ki so se do žuljev shodile po Palestini pri oznanjevanju evangelja, ki so hitele za reveži, bolniki in grešniki; so tiste, katere je Magdalena umivala s svojimi solzami in brisala s svojimi lasmi, jih je poljubovala in maznila; so tiste, pri katerih je sedela blažena sestra Marija in poslušala božjega Učenika; so tiste, ki so krvavele v vrtu Getzemani in po križevem potu na goro Kalvarijo, kjer so bile z žeblji prebodene in na križ pribite; pa so tudi tiste, ki so ohranile te rane in so potovale z apostoli na Oljsko goro, odkoder so se vzpele kvišku proti nebesom.

Toda, kam potuje božji otrok? V tempelj, v hišo svojega nebeškega Očeta, kjer je po prazniku zaostal še tri dni, da je mogel dalje moliti in obiskati šolo, v kateri je poslušal, odgovarjal in popraševal tako, da so se mu čudili vsi učeniki. Tu v tempeljski šoli sta ga našla mati in oče, s katerima se je potem vrnil nazaj v Nazaret, kjer jima je bil po-

koren, in je rasel v modrosti in starosti in v milosti pri Bogu in pri ljudeh. (Luk. 2, 51. 52).

Pač mi ni treba poudarjati, da je božji mladenič Jezus najpopolnejši vzgled otrokom z ozirom na njih vedenje doma, v cerkvi in šoli. Učite se od mene! (Mat. 11, 29). Tudi otroci morajo radi ubogati, pobožno moliti, pridno obiskovati cerkev in šolo, kjer si naberejo potrebnih nauk za časno in večno, za naravno in nadnaravno življenje. In večidel so otroci polni dobrih mislij, želj in sklepov, kakor so zdaj spomladi drevesa polna cvetja, ki obeta dobrega sadu. Seve, cvet se ne sme osuti, sicer ne more vrtnar upati potrebnega sadu. Enako je tudi pri otrocih; če se po modri vzgoji vtrdijo v dobrem, rodijo njih dobri sklepi vrl sad, ki je pred vsem čednostno življenje. Vrtnarji nedolžnih otrok so pa starši, katehetje in učitelji. Tukaj imate pa še posebne vrtnarice, častite šolske sestre, ki z vso vnemo in vso požrtvovalnostjo negujejo cvet fare, ki je vaša ljuba mladina. Ti vidni angeli vaših otrok so vam pri-skrbeli že obilo zlatega sadu. Bog jim ga naj povrne bogato in jih naj vedno ohrani v svoji milosti!

Globokega pomena je to, da je obiskal Jezus šolo v templju in ne katere druge, zasebne ali javne. S tem nam je dal koristen nauk, da se cerkev in šola složno podpirajta pri vzgoji krščanskih otrok. Kjer vlada ta vzajemnost, tam ni pogrešati blaženih uspehov pri izreji učeče se mladine. Kraljij torej Jezus Kristus kakor v hiši božji, tako v domači hiši in v šoli! Vse za Jezusa!

Ljubi moji poslušalci! Tam na desni strani dvanajst-letnega Jezusa zapazite njegovo preblazeno mater, prečisto devico Marijo, ki je v sveti Družini druga najsvetejša oseba, ki je kdaj hodila po zemlji. Če si prav pazljivo ogledate njeno podobo, spoznate vse poglobitve čednosti, katere so krasile njeno življenje: čistost, ponižnost in pobožnost, vdanost v voljo božjo, živo vero, stanovitno upanje, gorečo ljubezen.

Meni se zdi, da potuje Marija poleg ljubega Jezusa in vstric pravičnega Jožefa vsa zatopljena v premišljevanje božjih skrivnostij. Z levico vodi božje Dete in z očmi varno gleda na-nj, desnico pa je položila na srce, v katerem od-

meva veličastna zahvalnica: Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se veseli v Gospodu, mojem Vzveličarju! Ker se je ozrl na nizkost svoje deklet; zakaj glej, odsihdob me bodo srečno imenovali vsi narodi. Zakaj velike reči mi je storil On, ki je mogočen in sveto njegovo ime. In njegovo usmiljenje je od roda do roda njim, ki se njega boje. (Luk. 1, 46—50).

Marija je veselega srca potovala z Jezusom, za katerega je živela, delala in trpela. Bodi druga sveta oseba Nazareške Družine vsem tukajšnjim družinam mati in kraljica, varihinja, pomočnica in tolažnica. Ni mi treba naglašati, da je deviška mati Marija najsijajnejši vzgled krščanskim materam in gospodinjam, da je najlepši vzor krščanskim hčeram in deklam. Vse za Marijo!

Na levi strani spremlja Jezusa in Marijo sv. Jožef, ki ima v desni roki potovalno palico in se kot glavar svete Družine skrbno ozira na svoja izvoljena varovanca. Zdi se mi, da je globoko zamišljen v čudovite naredbe božje previdnosti, da moli in časti vsega moljenja in češčenja vredno voljo svojega Gospoda. Vsa sreča in vse blaženstvo pravičnega moža je pač to, da se nahaja v družbi Jezusa in Marije. Brez Jezusa in Marije bi ne slul, kakor sluje po vsem katoliškem svetu.

Prav danes slavimo veseli praznik varstva ali zavetja, ki prihaja cerkvi od svetega Jožefa. Lepi svetek so za vso cerkev ustanovili dne 10. septembra leta 1847 papež Pij IX., mož neumrljivega spomina; in dne 8. decembra 1870 so izvolili sv. Jožefa za patrona svete cerkvi. Sedanji sveti oče Leon XIII. so v svoji krasni okrožnici z dne 15. avgusta 1889 priporočili vsem vernikom goreče češčenje sv. Jožefa, mogočnega zaščitnika svete katoliške cerkve. Tudi jaz sem govoril v svojem postnem pastirskem listu dne 23. januarja 1892 o prelepih čednostih sv. Jožefa in sem jih svojim škofljanom priporočil v zvesto in vestno posnemanje. Tu velja opomin: Stopite k meni! Jaz sem Jožef. Nikar se ne bojte! K vaši sreči me je Bog poslal pred vami. (Gen. 45, 4. 5. 7).

Sv. Jožef varuje in brani celo cerkev, ki obsega vse dobe človeškega življenja. Cerkev objemlje upanje družin: ljube otroke. In ti stojijo pod okriljem sv. Jožefa, ki se časti kot varih detinstva, ker je otel božje Dete zalezovanja Herodovega. — Cerkev obsega mladeniško dobo. Mladenci in mladenke pa časté sv. Jožefa, ker je patron za srečno izvolitev stanu in poklica. — Obsega moško dobo, ki odločuje srečo družin. In možje kličejo sv. Jožefa na pomoč kot patrona blagoslovljenega dela za ljubo družino. — In cerkev skrbi za starčke, ki se nagloma bližajo grobu. In sv. Jožef je patron srečne in vzveličavne smrti.

Nadalje je sv. Jožef varih oznanjevalcev božje besede, ker je bil z Marijo Devico vred oznanjevalec meso postale Besede: Jezusa Kristusa napram pastirjem in modrim iz jutrove dežele. — On je patron pobožnih redovnikov in redovnic, ki se pečajo s premišljevanjem božjih čudes, ker je živel z Jezusom in Marijo v neprestanem premišljevanju božjih naprav. — On je patron delavcev, ker je z delom svojih rok služil kruh sebi in svojim. — Sv. Jožef je patron zakonskih, ker je bil mož Marijin; pa je tudi patron devic, ker je živel deviško in je bil varih Device devic. — On je patron staršev in predstojnikov, ker je bil krušni oče in glavar svete Družine. — Patron je vseh zunaj ali znotraj preganjanih oseb, ker je bil preganjan z božjim Detetom in njegovo Materjo, in ker je po tridnevni izgubi zopet našel ljubljenega Jezusa in se ni potem nikdar več ločil od njega.

Tako se razteza varstvo sv. Jožefa na vse dobe in vse potrebe človeškega življenja ter na vse poklice in stanove. Zato je prav primerno, koristno in vzveličavno, da ga verniki prisrčno častijo, in da so mu cele države in dežele v varstvo izročene, kakor mu je posvečena naša belo-zelena Štajerska kronovina. Vsem otrokom vesoljne cerkve kliče vablljivo sveti očak: Stopite k meni! Jaz sem Jožef. Nikar se ne bojte! K vaši sreči me je Bog poslal pred vami, da bote ohranjeni na zemlji. (Gen. 45, 4. 5. 7).

Kakor vidite, ljubi poslušalci, plava nad sveto Družino v oblakih trinajst krilatih angelskih glav, katerih oči so

obrnjene deloma proti Bogu sv. Duhu v mogočnem svitu, deloma pa gledajo na potujoče svete osebe. Angel nad sv. Jožefom je više naslikan in drži nad njim v roki cvetočo lilijo, ki pomenja obilne zasluge sv. Jožefa. Malo sicer, ali vendar dosti nam je izročil sveti evangelj o čednostih svetega očaka. Sv. evangelist Matevž ga namreč imenuje pravičnega. (Mat. 1, 19). Pravičen je tisti, ki izpolnjuje dolžnosti do Boga, do sebe in do svojega bližnjega. Kdor pa te izvršuje, izvršuje voljo božjo in živi čednostno. Tako čednostno je živel sv. Jožef; vendar pa se je najbolj odlikoval po dveh čednostih: po živi veri in deviški čistosti.

Kristjani predragi! Gotovo vam je dobro znana genljiva zgodba o egiptovskem Jožefu. Polja egiptovske dežele so se bila posušila; žitne shrambe so bile prazne; starčki so stradali, otroci so vpili po kruhu, matere so vzdihovale v onih sedmerih nerodovitnih letih: Kaj bomo jedli, kaj bomo pili, s čim se bomo oblačili? Ko je tedaj vsa dežela pojemala gladú, je ljudstvo prosilo kralja Faraona kruha, pijače in oblačila. In on jim je velel, rekoč: Pojdite k Jožefu, in kar vam reče on, to storite! In Jožef je odprl žitnice in je delil živež revnim Egipčanom. (Gen. 14, 55. 56).

Morebiti še v večji, ako že ne telesni, pa vsaj dušni revščini se nahajamo mi, ljubi moji poslušalci. Saj pogrešamo dejanske vere in delavne ljubezni. Zato je dandanes duševna nerodovitnost večja, kakor je bila naravska v Egiptu. Zato nam kliče danes, na praznik sv. Jožefa kot patrona cele svete cerkve, nebeški Oče, ki čuje s svetim Duhom nad sveto Družino, kakor kaže podoba: Pojdite k sv. Jožefu, in kar vam bo rekel, to storite! Zakaj postavil sem ga za gospoda črez svojo hišo in za kralja črez vse svoje bogastvo. (Ps. 104, 21).

Stopimo torej zaupno k sv. Jožefu, pa se učimo od njega zlasti trdne vere. Ko je bila Marija od svetega Duha spočela, jo je mislil sv. Jožef skrivaj zapustiti. Toda, glej, v spanju se mu je prikazal angel Gospodov, ki mu je dejal: Jožef, sin Davidov, ne boj se k sebi vzeti Ma-

rije svoje zaročenke: zakaj kar je v njej, je spočeto od sv. Duha. (Mat. 1, 20). In sv. Jožef je verjel angelu na besedo brez ugovarjanja, brez obotavljanja. In ta nemudna, močna vera ga je povsem umirila in osrečila. — Vendar, kako hudo bo še izkušana vera svetega očaka, pa le za to, da ga še više povzdigne pred Bogom. To Dete, čigar božja narava je bila njemu razodeta; ta otrok, katerega so na čudovit način k jaslicam pripeljani kralji iz jutrove dežele molili in bogato obdarovali pred Jožefovimi očmi, in o katerem so preroki in prerokinje, kakor Simeon in Ana, toliko čudovitega v pričujočnosti sv. Jožefa prerokovali: ta božji otrok mora nenadoma bežati pred zvijačami hudobnega Heroda. In kaj stori sv. Jožef v tej nevarnosti? On molči in moli in se popolnoma vda višjemu povelju. Bog mu zapove po angelu, in to mu zadostuje. Nemudoma vzame po noči Dete in njegovo Mater, pa nastopi težavno pot v tujo in neznano deželo. In v tej ostane pokoren Bogu, ne da bi vedel, kdaj se bo njemu dopadlo, da ga pokliče nazaj v ljubljeno domovino. Sveti očak je bil brez nevolje in nemira, ker je bila živa vera njegova zaslomba in tolažba. Pravični je srčen kakor lev in brez strahu. (Preg. 28, 1).

Toda, kako je došel sv. Jožef do tako vzvišene vere, do darov in milostij, ki so plačilo stanovitne vere? Po navadni poti, kristjani predragi! Pri rojstvu mu je bila podeljena vera njegovih očetov; in ta podedovana vera ga ni le delala pravičnega, temveč je bila tudi uzrok, da je vedno pravičnejši postajal. Pridno premišljevanje božjih postav je redilo in vzdrževalo vero; natanko izpolnjevanje svetih postav in stanovskih dolžnostij, oblast nad strastmi, čistost in nedolžnost srca, to je bil blaženi sad njegove vere. Vera sv. Jožefa je prekosila vero očeta Abrahama in drugih očakov. Sv. Jožef je bil dedič vere svetih očakov, in jo je neoskrunjeno varoval v svojem srcu. On je bil tisti vrli sin Davidov, po katerem je prejel božji Sin svoje mogočno ime. *Vocabis nomen eius Jesum*. Imenuj njegovo ime Jezus (Mat. 1, 21), mu je naročil angel Gospodov. Sinovom so očetje dajali ime, in tako je bil s tem tudi sv. Jožef pripo-

znan kot postavni oče Jezusov. Naš sveti oče je bil tako-rekoč mož, v katerem se je zedinila vsa vera na pričakovanega in v resnici došlega Vzveličarja in potemtakem vsa milost stare in nove zaveze.

Vse, kar je sv. Jožef videl in slišal, mu je poviševalo vero in tako pomnoževalo pravičnost. On je imel v svojih rokah najdražji zaklad, ki ga je kdaj Bog kakšnemu možu zaupal. Njegova služba je presegala službo angelov, in pravice, katere je imel do božjega Sina, so mu pridobile najvišjo prednost in največjo veljavo pred drugimi svetniki. Ni dopovedati, kolika je bila njegova vera, kako globoko je bilo njegovo razsvetljenje in kako vzvišeno njegovo spoznanje.

Ljubi moji, mi se ne moremo udeležiti teh izrednih darov in plačil svete vere. Vendar pa tudi nam velja Jezusovo blagorovanje: Blagor njim, kateriniso videli in so verovali. (Jan. 20, 29). Naše vzveličanje je odvisno od svete vere. Ako verujemo, bomo gledali; ako se trdno zanašamo na božje obljube, bomo tudi prejeli obljubljeni; ako z živo vero iščemo Boga, ga bomo tudi našli. Ker je sv. Jožef vzor krepko-vernega pravičnika, stopimo k njemu pa ga prosimo, da nam pridobi močno, dejansko, čisto vero, ki se ne ukloni vsaki nevihti; vero, ki nas osrečuje na zemlji in povišuje v nebesih.

Drugi dragulj in biser v čednostnem vencu sv. Jožefa je njegova deviška čistost. Kakor v imenu Marija, enako je zapopadena sveta čistost v imenu Jožef. Kdor izreče ime Jožef, ne imenuje le ženina kraljice devic, temveč tudi kralja devičnikov. Saj je morala čistost sv. Jožefa izredna biti, ker je bil spoznan za vrednega, da mu je bila v varstvo zaupana čistost Matere njegovega Boga. Marija, ki je v svojem brezmadežnem spočetju čistejša od solnca in ki je čistost više cenila od časti matere božje, je morala po skrivnostnih sklepah božje previdnosti na zemlji imeti ženina. Bog sv. Duh je skrbel za blaženo Devico in ji je sam izvolil zaročenca: sv. Jožefa. Sv. Duh je položil v ti dve čisti duši tako svete čednosti, je njima ulil tako vsaksebno zaupanje, da sta po navdihu tretje božje osebe brez strahu sklenila

zavezo, ki naj bi združila njuni srci in njuni neomadežanosti. O sveta zaveza, katere čistost občudujejo angeli sami!

Nedvomno ulije že sam pogled umetno lepe Marijine podobe nepokvarjenemu človeku hrepenenje po čistosti; kaj je morala pač šele živa podoba Marijina vzbuditi v svetem Jožefu, ki je že poprej ljubil nedolžnost tako, da je po mnenju učenih bogoslovcev storil tudi obljubo vednega devišstva, kar se je redkokrat zgodilo pri Judih, katerim je bila množina otrok največja čast. Jožef je približno trideset let živel z najčistejšo Devico, ne da bi se bil ločil od nje. Kaj ni morala v tem času storiti Marijina pričujočnost v njegovem notranjem? Če še pa pomislimo, da po altarskem zakramentu Jezus Kristus ne očiščuje le naših duš, marveč posvečuje tudi naša telesa, o kako svet in čist je pač moral postati sv. Jožef, ki je tolikokrat vzel v svoje naročje učlovečenega Sina božjega! Ne, njegove svetosti, deviške čistosti in nedolžnosti ne moremo nikdar dosti občudovati! Sv. apostol Janez je bil zavoljo svoje deviške čistosti posebno ljub in drag nebeškemu Učeniku. Vsled triletnega občevanja z božjim Vzveličarjem, vsled izredne milosti, da je smel počivati na prsih Jezusovih, vsled velike sreče, da mu je bil najdražjih zakladov najdražji izročen v varstvo, namreč Marija mati božja: postal je sv. Janez apostol čistosti in ljubezni. Pa reči smemo, da je sv. Jožef prejel še večje milosti. Saj mu ni bila le v zavetje izročena Mati božja, bila mu je tudi kot nevesta zaročena, in bil mu je Sin božji izročen v očetovsko skrb. Zatorej pa smemo soditi, da se je posebej odlikoval po svojem devištvu, da je v tem nadkriljeval druge device.

Tako smo si, ljubi moji poslušalci, ogledali vzorno življenje sv. Jožefa. Stopili smo v duhu k njemu, in smo poizvedeli, kaj nas uči in h čemu nas opominja. Ljubeznivo nas vabi, da se zatecimo k njemu, da nas popelje k Jezusu, ki je pot resnica in življenje, zato ne hodi po temi, kdor sledi za njim (Jan. 14, 16); pa da nas spremlja k Mariji, materi milosti božje. Sprejmimo častno povabilo slavnega voditelja Jezusa in Marije, da potujemo skozi življenje v varni družbi presvete Družine Nazareške! Vse za Jožefa!

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

lovesno blagoslovljena podoba svete Družine Naza-
reške bodi stalen spomenik današnje izpodbudne
cerkvene svečanosti, katero bomo popoldne končali
z vzneseno zahvalnico: *Te Deum laudamus*.¹

Opravljajte radi pred zalo podobo svoje pobožnosti. Ko bote pa molili tukaj pred Jezusom, Marijo in Jožefom za razne potrebe, spomnite se v svojih pohlevnih in gorečih molitvah še tudi mene, ki sem duhovni oče mnogobrojne družine; saj šteje naša škofija nad pol milijona vernikov. Pa tudi jaz ne bom zabil vas, svojih dobrih duhovnih otrok, temveč vas bom nosil v svojem srcu in se vas bom rad spominjal pri altarju in v drugih svojih pobožnostih.

Blagoslovljena podoba nam predstavlja potujočo sveto famulijo in nas tako spominja, da smo tudi mi vsi ptujci in popotniki na zemlji, kakor imenuje sv. Peter koj v prvi vrsti današnjega berila kristjane, ko jih opominja, rekoč: Preljubi, prosim vas kakor ptujce in popotnike, zdržite se mesenih želj, ki se vojskujejo zoper dušo, imejte lepo življenje med neverniki! (I. Petr. 2, 11. 12). Ker smo popotniki v nebeški Jeruzalem, se smemo le mimogredé posluževati posvetnega blaga; ne smemo iskati svoje sreče v posvetnem veselju; saj nimamo tukaj stalnega mesta, temveč iščemo prihodnjega. (Hebr. 13, 14).

Lepa podoba svete Družine nas nadalje opominja, da naj smo neomadežana podoba božja, po kateri smo vstvarjeni in pri svetem krstu v njej prerojeni. Podoba in

¹ Po slovesnih večernicah so častite šolske sestre pripravile v svojem zavodu prav prijetno zabavo došlim gostom. Pridne gojenke so izvrstno rešile svoje naloge. Vspored je obsegal: 1. pozdrav. 2. sv. Pavel, apostol narodov. Spevoigra z živimi podobami in deklamacijo. V veseli spomin na redko svečanost bo genljiva spevoigra tiskana. 3. Odpadnikova sestra, igrokaz v treh dejanjih. Tudi pri predstavi te igre so se marsikateremu gledalcu ukradle solze v oči. 4. Zahvala. — Igri je složila častita sestra-učiteljica Melanija Ploder, rojena v Zgornji sv. Kunigundi leta 1866, redovnica z večnimi obljubami od leta 1890.

podobnost božja pa smo, ako se nahajamo v posvečujoči milosti božji. Likajmo in gladimo se, da postajamo vedno podobnejši Jezusu, Mariji in Jožefu! Okrasimo svojo podobo z belo barvo nedolžnosti, z rdčo ljubezni in s sinjo barvo stanovitnosti v dobrem!

Ko je sv. Jožef umiral — umrl je bržkone, preden je začel Jezus javno učiti, sicer bi bil pač tudi pričujoč na ženitnini v Kani Galilejski — stala je Marija na eni strani, na drugi pa je Jezus s svojo roko podpiral umirajočo glavo svojega krušnega očeta, in z drugo mu je kazal tolažljivo proti nebesom, rekoč: Pojdi, moj ljubljene, tja v predpekel, kjer pričakujejo pravični željno svojega Vzveličarja, pa jim oznani veselo vest, da je vzveličanje blizu! In sv. Jožef se je poslovil od svojih ljubih, je mirno zaspal v naročju Jezusovem in Marijinem in se je tako preselil v večno srečno življenje, kjer prosi za srečno smrtno uro svojim častilcem.

V imenu Jezusa in Marije in Jožefa, za katere svete osebe hočemo v prihodnje živeti in umreti, želim vam in sebi prav srečno zadnjo uro, da pridemo vsi v družčino svete Družine. Amen.

Tretji del,

•
obsegajoč

pridige o posvečenju cerkvenih rečij.

Pridiga

pri posvečenju podružnice svete Trojice na Gojki, v Frankolski fari, in pri birmovanju v tej cerkvi, dne 2. avgusta 1893.

Zaznamenujem te z znamenjem križa in potrdim te s krizmo vzveličanja. V imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Amen.

V Gospodu ljubljani župljani!

Redke in pomenljive slovesnosti se vršijo te dni v vaši župniji.

Mnogekeleti sem kot dijak potoval v Celje ali iz Celja skozi vašo faro, sinoči sem pa došel prvi-krat k vam kot vaš nadpastir, in vi ste me prav svečano sprejeli ter ste me vdano spremljali v svojo čedno farno cerkev, posvečeno sv. očaku Jožefu, kjer sem vas ganjenega srca blagoslovil in kjer sem nato izprašal vaše ljube otroke iz krščanskega nauka. Po priznanja vredni izkušnji smo zanesli iz župnišča v farno cerkev ostanke svetih mučencev Simforiana in Viktorja, ki sem jih prinesel iz Maribora, da jih vzdiam v kamenito ploščo velikega altarja te-le cerkve presvete Trojice. Mi duhovniki smo pred svetinjami opravili dnevnic ali duhovne ure, vi pa ste skoraj celo noč pred njimi molili, peli, svete reči brali in premišljevali.

Danes, na praznik slavnega cerkvenega učenika sv. Alfonza Liguorija, smo ob šestih opravili v farni cerkvi lepe molitve za uspešno nadpastirsko obiskovanje; nato sem obhajal mnogo pobožnih mož in žen, mladeničev in mladenk, pa tudi učencev in učenk; in potem sem pregledal tabernakelj, altarje, krstni kamen, cerkveno obleko in posodo in druge službi božji posvečene reči, katere sem našel v prav dobrem stanju. Po dovršenem preisku in ogledu župnijske cerkve smo nesli iz nje v veličajni procesiji svete ostanke zgoraj imenovanih cerkvenih mučencev semgori na Gojko, katero venča ta-le zala cerkev, ki sem vam jo ravnokar slovesno posvetil in blagoslovil. V novo posvečeni hiši božji sem služil sveto mašo na čast sveti Trojici za vašo časno in večno srečo, posebej pa za vzveličanje živih in mrtvih dobrotnikov lične in mične cerkve.

Po dokončani posvetitvi cerkve in po najsvetejši daritvi svete maše sem stopil, četudi že precej utrujen, na ta sveti kraj, da bi vam še bolj natanko razložil pomen današnje izredne slavnosti, pri kateri bota dva templja svete Trojice posvečena: mrtev in živ. Prvi in sicer vidni, telesni in mrtvi je ta-le hram božji, ki sem ga ravnokar konsekriral v ime in na čast presvete Trojice. Drugi nevidni, duhovni in živi tempelj božji so pa neumerjоче duše vaših otrok, ki ste mi jih pripeljali k sveti Trojici, da jim podelim zakrament sv. Duha ali sveto birmo. Te žive templje bom posvetil po pridigi, ki naj bo priprava botrov in birmancev na to presveto opravilo.

Kdor je iz Boga, poslušá besede božje!
(Jan. 8, 47).

Kristjani predragi!

udovite reči so se godile na ti-le čarobno lepi gori Gojki, na kateri stoji danes od mene posvečena cerkev. O, kolikokrat me je razveselila prijazna hiša božja! Vselej mi je srce hitreje bilo in oko bistreje gledalo, ko sem kot dijak na potu iz Celja v Konjice zapazil na prijetnem griču lepo cerkev, ki gleda s svojima stolpoma tako

prijazno po tesni dolinici Frankolski in tako vabljivo pozdravlja potovalca po tem divotnem svetu.

O, kako čudna so pota božje previdnosti! O stavbi tega-le svetišča sem slišal že kot deček zanimive reči pripovedati. V hišo mojega očeta je prihajal od leta do leta prileten mož, ki je pobiral darove za cerkev na Gojki. Kadar je prišel in začel škrobotati s škrinjico za mile darove in pripovedovati o začetku, o nadaljevanju in končanju svetega dela, poslušali smo ga otroci mirno in radovedno. Iz sosednih občin Konjiške nadžupnije so nekateri kmetje prav pridno vozili gradivo za zidanje nove cerkve. Pravijo, da je ob nedeljah in praznikih popoldne bil hrib z živino, vozovi in vozniki bolj zaseden, kakor na sejmov dan. Pri tem so opazovali, da so s peskom ali kamenjem težko nabasani vozovi tako lahko drčali navkreber povijugasti cesti, kakor bi bili naloženi s slamo. Pripetila se ni niti najmanjša nesreča. Omenim naj, da je med drugimi Konjičani prav marljivo vozil stavivo za cerkev na Gojki vrli posestnik v Bezini, bogoljubni Jur Bezenšek, oče sedanjega velečastitega župnika v Čadramu, gospoda Jurja Bezenšek, ki je spremljal pri tej vožnji očeta na Gojko in ki zdaj sam namerava, pozidati veličastno župnijsko cerkev v Čadramu.

Toda, kako je prišlo do zidanja danes posvečene cerkve? O znamenitem podvzetju se pripoveduje to le.¹ Jakob Medved, posestnik v Dolu štev. 12, je v letih 1837, 1838 in 1839 večkrat po noči zapazil žarno luč nad drevjem vrhu gore Gojke in v svetli luči je videl presveto Trojico, katero je kleče molila preblazena devica Marija. Jožef Brenko, slikar samouk iz občine Loke štev. 8, je vpodobil z barvami na les, kar je videl blagi Jakob Medved, ki je umrl dne 24. septembra leta 1852. Sliko so obesili na hrast, ki je rasel menda na prostoru, kjer stoji danes hram božji. Zgodilo se je pa to ravno ob času,

¹ Primeri sestavek: Entstehung der Filiale allerh. Dreifaltigkeit am Gojkaberge v rokopisu »Memorabilienbuch der Pfarre Sternstein«. — Po tem viru je posnel Ignacij Orožen podatke v kroniki Novocerkovskega dekanata: Die Filial- und Wallfahrtskirche zur Allerheiligsten Dreifaltigkeit an der Gojka. (Das Bisthum und die Diöcese Lavant. VIII. Theil. Das Dekanat Neukirchen. Marburg, 1893. Str. 533—536).

ko je bila opuščena v Frankolskem gradu in je razpadla častitljiva kapela svete Trojice, v kateri se je najprvo in tako dolgo opravljala farna služba božja na Frankolovem, dokler ni bila sezidana cerkev sv. Jožefa leta 1789, kakor kaže letnica na oboku presbiterija. Kmalu je na Gojko k podobi presvete Trojice prihajalo toliko vernega ljudstva, da so začeli leta 1841 po načrtu in pod vodstvom podvzetnega Jožefa Brenko zidati prostorno kapelo in so jo leta 1843 srečno dozidali.

Toda pobožnih vernikov je zmerom več in več prihajalo na Gojko. Zato so bližnji župljani leta 1844 sklenili, kapelo povečati v podružno cerkev. Visoka ces. kralj. namestnija v Gradcu je dovolila zidanje dne 25. junija in prečastiti knez. škof. ordinarijat Lavantinski dne 1. septembra leta 1845. Poprejšnja kapela je postala presbiterij ali presvetišče, kateremu so prizidali še ladjo in pevski kor. V letih 1847 in 1848 je bila dovršena potrebna stavba. Leta 1852 je dal blagi župnik Tomaž Jeretin postaviti dva lepa zvonika in ju leta 1857 kriti z belim kositrom ali plehom.

Prijazna cerkev ima glavni altar, ki je bil leta 1869 pripravljen z dragoceno podobo svete Trojice, naslikano od vrlega mojstra Jožefa Tunner, ravnatelja slikarske šole v Gradcu; potem ima na evangelijski strani altar krsta Jezusovega z nadpisom: Glejte Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje (Jan. 1, 22), in na listovi altar izpremenjenja Jezusa Kristusa na gori Tabor z berilom: Ta je moj ljubi Sin, ki meni dopade, njega poslušajte (Mat. 17, 18). Obadva sta bila leta 1862 pridobljena. Orgle, kupljene od farne cerkve Gornjegrajske, je popravil in priredil celjski orglarski mojster Alojz Hörbiger. Leta 1862 je dobro znani mojster Jakob Brollo iz Gemone preslikal cerkev al fresco ali na presno. Dva večja zvona sta bila leta 1859 in dva manjša leta 1862, pridiznica pa je bila leta 1863 priskrbljena. ¹

¹ Nad izhodom iz sakristije ali zagrada je na presno slikana spomenica z nastopnim berilom:

» S p o m e n i k .

Pri romarski cerkvi presvete Trojice na Gojki so se s pomočjo dobrotnikov domače fare in ptujih far pripravile v sledečih letih sledeče večje reči: 1844 gornji del cerkve, 1845 veliki altar, 1846 dva mala zvona, 1848 spodnji del cerkve in orgle, 1852 dva zvonika, 1856 streha na zvo-

Papež Pij IX., svetega spomina, so dne 18. avgusta 1868 podelili za dobo deset let popolni odpustek vsem, ki spokorno obiščejo ob kvatrnih nedeljah lepo hišo božjo. Če bi bilo kraju primerno, bi se prošnja za to posebno pravico lahko obnovila. — Danes pa je došlo tej hiši vzveličanje, ker je bila slovesno posvečena. V kamenito mizo velikega altarja sem shranil ostanke svetih mučenikov Simforiana in Viktorja, ki smo jih prinesli iz farne cerkve v veličastni procesiji na prijetni hribček. Pri tem sem podelil pričujočim pod navadnimi pogoji nepopolni odpustek enega leta in sem odredil, da morejo obiskovalci cerkve ob obletnici posvečenja dobiti odpustek štirideset dnij.

In tako sem vam, ljubi Frankolčani, posvetil mrtvi tempelj iz kamenja in opeke, iz lesa in železa; zdaj pa vam hočem še imenitnejše, ker žive templje posvetiti, in to so vaši nedolžni otroci, ki ste jih pripeljali danes k sveti birmi. O birmancih velja prav posebno vprašanje sv. apostola Pavla: Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva? (I. Kor. 3, 16).

Preden pa zaznamenujem ljube otroke z znamenjem svetega križa in jih potrdim s krizmo vzveličanja v imenu presvete Trojice, naj izpregovorim podučno besedo ravno o sveti Trojici. Najskrivnostnejša resnica naše svete vere, da je en Bog v treh osebah, ki so enega bitja in ene narave: Oče, Sin in sv. Duh, je sicer vzvišena nad naš omejeni um, ali je vendar izredno važna in imenitna, ker je trdna podlaga naši veri in je stalna tolažba našega življenja.

Tisti angel izmed serafimov, ki se je z živim ogljem dotaknil ust Izaijevih, da so nezmotljivo govorila o božjih čudesih (Izaij. 6, 6. 7), naj očisti tudi moje ustnice, da bodo prav govorile o presveti Trojici! Vse k največji slavi in hvali troedinega Boga!

nikih, 1858 veliki svečnik, dva mašna plašča, levitarski plašči in monštranca, 1859 kelih in dva večja zvona, 1862 dva stranska, freško malana altarja, 1863 nova pridižnica in kamenitne stopnice pri velikem altarju, 1868 freško malanje gornjega dela cerkve in ponovljenje velikega altarja.« Ta napis je iz leta 1868; pozneje mu je bilo še dostavljeno: »1893 kamenitni tlak po cerkvi, 1893 je bila cerkev posvečena«.

Kristjani predragi!

Razumeti ne moremo verske resnice o sveti Trojici, toda verujemo jo neomajljivo, ker nam je bila nedvomno razodeta. Ob Jezusovem krstu, ki je tam-le nad stranskim altarjem vpodobljen, je Bog Oče klical iz nebes: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopadenje svoje. (Mat. 3, 17). Bog Sin je bil krščen v potoku Jordanu, in Bog sv. Duh se je nad njim prikazal v golobji bodobi. — Jezus, naš božji učenik, je to za nas nepojmljivo resnico jasno učil, ko je po svojem častitem vstanjenju velel svojim apostolom: Pojdite in učite vse narode in krščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha! (Mat. 28, 19). Sv. apostol Janez je vero v to skrivno resnico določno izrekel z besedami: Trije so, kateri v nebesih pričajo: Oče, Beseda in sv. Duh; in ti trije so eno. (I. Jan. 5, 7).

Da so tri božje osebe enega bitja in ene narave, je sveta cerkev vedno učila in verovala. Gori-le na stropu presvetišča in sicer na episteljski strani vidite slikano podobo cerkvenega očeta sv. Polikarpa z izrekom: Tebi, Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, in njemu in sv. Duhu bodi čast zdaj in vekomaj! Amen. Vstريح te slike zapazite podobo sv. Atanazija Velikega z izrekom: Katoliška vera je, da enega Boga v treh osebah in tri osebe v enem Bogu molimo. Na evangeljski strani vidite na svođu sliko sv. Avguščina s privitimi besedami: Kako hočeš božjo natoro zapopasti? Vedi, da je zapopasti ne moreš! In poleg nje se nahaja podoba sv. Bernarda z berilom: Sv. Trojico iztuhtovati je predrznost, v njo verovati je pobožnost, jo spoznavati je življenje in vzveličanje!

Ljubi moji poslušalci! Globoke skrivnosti, da je en Bog v treh osebah, ne moremo prešiniti s svojim kratkim umom, a verovati jo hočemo in tudi moramo nepremično, ker je podstava naši edinovzveličavni katoliški veri. Verske resnice naše svete cerkve so med seboj v tako tesni zvezi,

da bi se omajale vse, ko bi kdo tajil le eno samo. Vsem resnicam je pa temelj razodeti nauk o troedinem Bogu. Kdor bi zavrgel to najvišjo in največjo skrivnost, bi izgubil vso vero. Ne imel bi Očeta v nebesih, ki ga je vstvaril; in bi torej ne vedel, od kod je, zakaj je na svetu in kaj bo ž njim po smrti! In če ne veruje v Boga Sina, nima odrešenika; in ker se sam ne more greha rešiti ter se vzveličati, ostane v grehu in brez rešitve. In če nima sv. Duha, nima posvečujoče milosti božje, ki bi ga opravičila in prerodila v otroka božjega in dediča nebeškega kraljevstva. In tako je tajilec presvete Trojice vseh nesrečnežev najnesrečnejši.

Vendar vi, ljubi moji kristjani, ste srečni, trikrat srečni, ker trdno verujete v troedinega Boga. Vi veste in verujete, da je vsemogočni in neskočno dobrotljivi Bog vstvaril svet, da ga vlada in ohranjuje; pa da je vsega vstvarstva krona: človek s svojo neumrjočo dušo. Opirajoč se na vzveličavno vero v presveto Trojico spoznavate, da nas je Oče nebeški tako ljubil, da je poslal svojega edinorojenega Sina na svet (Jan. 3, 16), ki nas je odrešil greha in večnega pogubljenja, ki je postavil svete zakramente, je ustanovil sveto cerkev, s katero ostane do konca sveta, in ki nam je poslal sv. Duha iz nebes, da nam deli svoje milosti in darove, kakor bo ž njimi napolnil danes pobožne birmance in birmanke.

Ker sloni naša sveta vera na skrivnostij polni resnici o sveti Trojici, zato ni čuda, da ceni in čišla sveta cerkev to resnico tako visoko. Svoje molitve, pobožnosti in slovesnosti začenja in končava v imenu in na čast troedinega Boga. Ker je vera v sveto Trojico začetek in korenina vsega opravičenja, studenec vseh milostij, izvir vseh zaslug, kakor uči sveti Tridentinski zbor (sej. 6. pogl. 8), zato ni čuda, da se delijo zakramenti v imenu svete Trojice. Krstitelj mora med oblišanjem krščenca s pravo vodo izreči besede: Jaz te krstim v imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Ko bom danes birmal vaše otroke, jih bom birmal v imenu sv. Trojice, rekoč: Zaznamenujem te z znamenjem križa in potrdim te s krizmo vzveličanja. V imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Amen. Ako

izpovednik odvežejo spokornika grehov, godi se to v imenu svete Trojice, ker molijo: Jaz te odvežem od tvojih grehov v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

Da se delita zakramenta svetega rešnjega Telesa in mašniškega posvečenja v imenu presvete Trojice, je samo ob sebi umevno, zlasti če pomislimo na milosti, ki se prejemajo v njiju. Saj v krščanstvu ni milosti, ni darú, ni blagoslova razen od presvete Trojice. — Kadar duhovnik pomazilijo z vzveličavnim oljem bolnika v imenu Gospodovem na njegovih telesnih počutkih, položijo kmalu roko nanj, ter molijo: Naj te ozdravi Bog Oče, ki te je vstvaril v mesu. Naj te ozdravi Bog Sin, ki je za tebe trpel na križu! Naj te ozdravi Bog sv. Duh, ki je bil v tebe razlit pri svetem krstu! — Ko stopita ženin in nevesta pred altar, da si obljubita zvestobo do smrti, blagoslovi duhovnik njun zakon, govoreč: Jaz vaju zvežem v sveti zakon v imenu Očeta in Sina in sv. Duha!

Kakor pa cerkev časti in slavi ob vsaki dani priložnosti sveto Trojico, enako želi in vелеva, da jo naj častijo in molijo tudi njeni otroci. To pa se godi zlasti s pobožnim prekriževanjem, z zbranim izrekovanjem hvalne molitvice: Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu, kakor je bilo v začetku, bodi zdaj in vekomaj; nadalje z obujenjem dobrega namena: vsako delo začeti, nadaljevati in končati v čast božjo; z vestnim posvečevanjem nedelj, ki so pred vsem posvečene presveti Trojici. Tako pa se pokazuj živa vera v troedinega Boga v vaših mislih in željah, v vaših besedah in dejanjih! Potem vam bo ta resnica tudi zanesljiva pomoč in sladka tolažba v življenju in v smrti.

Kristjani predragi!

o zdaj potujem od dekanije do dekanije in od fare do fare, da obiščem svoje ljube škofljane in jih potrdim v dobrem, se prav živo spominjam izreka sv. apostola Pavla, češ, da smo vsi tujci in popotniki na

zemlji. (II. Kor. 5, 16). Da, popotniki smo z ozirom že na svoje naravno življenje; saj potujemo iz enega dne v drugi dan, iz enega meseca v drugi mesec, iz enega leta v drugo leto; potujemo od zibelje do groba, in vedno resnejša in težavnejša prihaja pot. Popotniki smo s pogledom tudi na svoje višje, duhovno življenje; saj potujemo iz doline solz v domovino, z zemlje v nebo, v očetovsko hišo, kamor nam je pot pokazal Jezus Kristus in kjer nam je pripravil prebivališča.

Popotniku treba luči, da ne zajde, da ne opeša in ne obupa. Kako je vesel, ko zagleda na nočnem nebu zvezdo vodnico, ki ga s svojo svetlobo prijazno pozdravi, potolaži in osrči. Podobna zvezda, ki spremlja kristjana po potu življenja, je vzveličavna verska resnica o presveti Trojici. Tolažba, moč in krepost mu je v življenju in smrti. Ko kristjana vse zapusti, ne zapusti ga Oče nebeški. Saj zatrjuje po preroku Izaiju: In ko bi mogla mati pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sinu svojega telesa, vendar jaz ne bom pozabil tebe. Glej, na svoje roke sem te zapisal. (Iz. 49, 15. 16). Oče nebeški, ki živi ptice pod nebom in oblači lilije na polju, daje tudi tebi in meni potrebne hrane za dušo in telo. Lepo poje kralj David o tej neskončni dobrotljivosti: Gospod vzdigne vse, ki padejo, in pomaga kvišku vsem potrtem. Oči vseh upajo v te, Gospod! In ti jim daješ jed o pripravnem času. Ti odpiraš svojo roko, in nasičuješ vse, kar živi, z blagodari. (Ps. 144, 14—16).

Hudo je telesno zlo, a mnogo hujše je dušno. Največje in edino zlo na svetu je greh. Če smrtno grešiš, kje najdeš pomoči? Najdeš je pri Bogu Sinu, ki je prišel na svet in je s svojim trpljenjem in s svojo smrtjo rešil greha in pogina človeški rod. Vas, ki ste bili mrtvi v pregrehah ... je oživil ž njim, ker vam je odpustil vse pregrehe in je izbrisal, kar je bilo zoper vas, rokopis postave, kateri nam je bil nasproti, in ga je vzel izmed nas in na križ pribil. (Kol. 2, 13. 14). O sladka tolažba! Kristus nas je spravil z Bogom,

nam je odprl nebo. Zato opominja sv. apostol Janez kristjane, da se naj varujejo greha: Otročiči moji, ne grešite! Ako je pa kdo grešil, imamo besednika pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega. In on je sprava za naše grehe; pa ne samo za naše, ampak tudi za grehe vsega sveta. (I. Jan. 2, 1. 2).

In ako si, ljubi moj, izgubil milost božjo, ki je k vzve-
ličanju potrebna in brez katere ne moreš nič dobrega sto-
riti za večno življenje, obrni se k sv. Duhu, delivcu milostij
in darov, k posvečevalcu duše in telesa. Saj te je pri svetem
krstu posvetil na duši, da si postal otrok božji in dedič ne-
beškega kraljevstva; in te je posvetil na telesu, da si po-
stal tempelj njegov. Zlasti si bil napolnjen s sv. Duhom pri
sveti birmi, kakor bodo danes ti-le ljubi otroci posvečeni v
templje sv. Duha. In če oskruniš, če omadežuješ z ostudnim
grehom tempelj božji, ga zopet lahko očistiš v zakramentu
svete pokore, ki je bil ustanovljen, ko je rekel Kristus
apostolom: Prejmite svetega Duha! Katerim bote
grehe odpustili, so jim odpuščeni. (Jan. 20,
22. 23).

V Gospodu ljubljani župljani!

Glejte, to bi bile neprecenljive dobrote, ki ste jih
dobivali in jih dobivate od troedinega Boga. Pač
srečni ste, da ste bili rojeni od krščanskih staršev,
da ste bili odgojeni v pravi veri in ste jo do
danes ohranili nepokvarjeno. Zvesto ste častili sveto Trojico,
kakor izpričuje med drugim ta-le lepolična cerkev, ki ste jo
pozidali in sem jo danes posvetil v moljenje in počesčenje
presvete Trojice. S to stavbo ste pokazali presveti Trojici
svojo hvaležnost za vse neštete velike dobrote, ki vam jih
je podelila. Pač nič ne odpira studenca božjega usmiljenja
gotoveje in obilneje, kakor ga odklepa in odkriva iskrena
hvaležnost. Sicer so pa Lavantinci več cerkev postavili na
čast sveti Trojici. Dve sta župnijski in pet je podružnic;
vseh je torej ravno sveto število: sedem.

Mnogoteri svetniki so posebej radi častili sveto Trojico. Sv. Janez iz Mate (Matha) in sv. Feliks iz Valoá (Valois) sta ustanovila slavno-znani red svete Trojice ali Trinitarcev, ki je bil od papeža Inocencija III. leta 1198 potrjen. — Sv. Filip Nerij je osnoval v 16. veku bratovščino presvete Trojice, katero je pristrčno častil in jo je v vsaki sili na pomoč klical. Njegov god se zato prav primerno praznuje v tednu po nedelji svete Trojice. — Sv. Edita, hči angleškega kralja Edgarja, se je na čast sveti Trojici kaj rada pobožno prekriževala. Ko je sv. Dunstan ukazal, da naj njeno že trinajst let pokopano truplo izkopljejo in na lepšem kraju shranijo, je videlo ljudstvo, ko so odprli krsto, da so že vsi prsti in udje strohnili, le sam palec desne roke je ostal še cel in zdrav, kakor živ. Ko so opazili verniki to, so se koj spomnili, da je sveta devica zlasti rada z znamenjem svetega križa častila presveto Trojico — Slavni angleški kancelar, leta 1886 blaženim prišteti Tomaž Mor, se je vsake nedelje v ječi praznično oblekel. Ko ga je strežnik vprašal, čemu dela to, mu je odgovoril, da bi počastil presveto Trojico, kateri je posvečena nedelja. — Ko se je vozil sv. Frančišek Ksaverij v Indijo po morju in je nastala strašna nevihta, ki je razsajala tri dni in tri noči, je stopil glasoviti apostol indijancev v sredo med tovariše na ladji in je ukrotil grozni vihar z zaupnim vzklikom: Veliki Bog: Oče, Sin in sv. Duh, usmili se nas! Sicer so pa sv. Frančiška Ksaverija njegovi tovariši večkrat slišali po noči med premišljevanjem klicati: O sanctissima Trinitas! O presveta Trojica!

Posnemajte, krščanski poslušalci, te lepe vzglede! Častite goreče sveto Trojico! Kadar bo zahrul vihar strastij v vaših srcih, pogledite sem gori k sveti Trojici, bodi že iz hiše ali s polja ali iz vinograda, ali kjer se ravno nahajate, in vzdihnite: Sveta Trojica, reši nas! In burja se bo poglela, in vi bote rešeni. Če bote v življenju zvesto častili presveto Trojico, vam bo posebna tolažba še tudi v smrti. Uresničila se bo mašnikova molitev ob vaši smrtni uri: Usmili se, o Gospod, usmili se te duše, ki si jo odkupil s svojo krvjo; razveseli

jo pred svojim obličjem, in ne spominjaj se njenih grehov v preteklem življenju! Četudi je grešila, vendar Očeta, Sina in sv. Duha ni zatajila, temveč je vero ohranila in Boga stvarnika je zvesto molila!

O, ljubi moji, to bo srečna in blažena smrt! Zaspali bote mirno v Gospodu, in se bote prebudili tam, kjer pojo izvoljeni neprenehoma: Svet, svet, svet je Gospod Bog vojskinih trum, vsa zemlja je polna njegovega veličastva! (Iz. 6, 3). Amen.

Pridiga

po dovršeni posvetitvi nove župnijske cerkve svetega Križa v Poličanah, dne 30. julija 1896.

Z veličastvom bom napolnil to hišo. In veličastvo te druge hiše bo večje od prve. In na tem kraju bom delil mir, pravi Gospod vojnih trum. (Hag. 2, 8. 10).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Čast in slava bodi večnemu Bogu, ki nam je pozidal to hišo! Saj, če Gospod ne zida hiše, delajo zastonj, ki jo zidajo. (Ps. 126, 1). Čast in hvala bodi pa tudi vsem dobrim ljudem, ki so pomagali graditi to-le zalo cerkev svetega Križa! In tebe, Bog, vsi hvalimo, ko Gospoda te častimo,

da smo danes med tako genljivimi in pomenljivimi obredi srečno posvetili ta hram božji in njegove tri altarje!¹

Zahvalne te besede naj bodo prve, ki jih spregovorim v tej novo posvečeni farni cerkvi, na katero smem obrniti besede, katere je sam Gospod Bog govoril po preroku Hageju Izraelcem, ko so bili namesto poškodovanega in razdrtega templja pripravili lepše svetišče: Z veličastvom bom

¹ V ploščo glavnega altarja sem shranil ostanke sv. mučenca Severina, katerim sem priložil kosček relikvij sv. Hieronima. V ploščo altarja na evangelijski strani sem vložil ostanke sv. mučenca Justa in sem pridodal trohico koščic sv. škofa Ambroža. V ploščo altarja na listovi strani sem zakril ostanke sv. mučenca Lucenta, in sem jim pridružil drobtino relikvij sv. Marije Magdalene. Ostanke imenovanih treh mučnikov sem pred kratkim iz Rima dobil po prevzvišenem gospodu kardinalu Dr. Georgiju Kopp iz Vratislave, ki mi jih je, vrnivši se iz Rima, izročil na Dunaju o priliki škofovskih posvetovanj.

Za dokaz, da sem z milostjo božjo posvetil po zapovedanih obredih cerkev in tri altarje, in da so prejeli verniki ta dan eno leto in da prejmejo pozneje vsako obletnico štirideset dnij odpustkov, služijo tri latinske listine, ki so shranjene tu v Poličanah v župnijskem in v Mariboru v knezoškofijskem arhivu, in katerih prva se v izvirniku glasi tako-le:

M i h a e l,

Dei miseratione Princeps-Episcopus Lavantinus.

Universis Christifidelibus hisce notum facimus, quod divina Nobis favente gratia anno reparate salutis 1896 die 30. mensis Iulii, feria V. infra hebdomadem Dominicae IX. post Pentecosten, in festo s. Ioannis Gualberti Abbatis, Ecclesiam sanctae Crucis unacum Altari maiori (v drugih dveh listinah bereš: minori), in quo Reliquias s. Severini et s. Hieronymi Presbyteri Conf. et Eccl. Doct. (v drugi listini stoji: s. Iusti Mart. et s. Ambrosii Episc. Conf. et Eccl. Doct., in v tretji: s. Lucentis Mart. et s. Mariae Magdalenae Poenit.) conclusimus, iuxta ritum sanctae Romanae Ecclesiae consecravimus, et singulis Christifidelibus in ipsa die Consecrationis unum annum et in die Anniversario Consecrationis ipsam visitantibus quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiae consueta concessimus.

In quorum fidem instrumentum hoc manu Nostra propria subscriptum et sigillo Episcopali munitum extradi iussimus.

Ex Officio Nostro Episcopali,

Marburgi die 30. Iulii 1896.

L. S.

† Michael,
Princeps-Episcopus.

napolnil to hišo. In veličastvo te druge hiše božje bo večje od prve. In na tem kraju bom delil mir, pravi Gospod vojnih trum. (Hag. 2, 8. 10).

Predragi župljani! Pod modrim vodstvom svojega častitega in zaslužnega gospoda župnika ste s pomočjo božjo v kratkem času sezidali prostorno, prav lično in čedno, krajnim in drugim razmeram povsem primerno farno cerkev. Toda, komu ste jo postavili? Vem, da mi na to vprašanje v mislih odgovarjate: Mi smo novo cerkev postavili Bogu na čast, sebi v korist in svojim potomcem v prid.

Res je tako. In to veselo resnico hočemo zdaj kratko premišljevati. Kratko pravim, ker sem že sam spehan in so moji duhovni bratje zmučeni in ste gotovo utrujeni tudi vi vsi. Saj je ura že menda dve in mi smo zjutraj ob pol sedmih pričeli svoje sveto delo.

Troedini Bog naj bogato blagoslovi prvo premišljevanje v tej novi župnijski cerkvi, in naj milostno podeli svoj sveti mir vsem ljubim poslušalcem.

O crux, ave, spes unica! Pozdravljen bodi križ, edino naše upanje!

Laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus.

Razveselil sem se tega, kar so mi rekli: V hišo Gospodovo pojdemo. (Ps. 121, 1).

Kristjani predragi!

Gospodu najvišjemu ste postavili novo hišo božjo. Čeprav nebo in zemlja ne moreta obseči neskončnega Boga, kaj šele ta hram, hoče vendar vsedobri Bog na svetih krajih prebivati med ljudmi, jim tukaj deliti svoje milosti in dobrote ter se tukaj dati od njih častiti in moliti. Da, katoliška cerkev je, kakor smo pri današnji posvetitvi molili, aula Dei, je dvor božji, kjer kraljuje troedini Bog, kjer deli svoje milosti in blagodare. Kar sveto pismo

trdi o Salomonovem templju, velja tembolj o vsaki krščanski cerkvi: Delo je veliko, kajti ni se pripravilo prebivališče človeku, marveč Bogu. (I. Paral. 29, 1). V naših cerkvah ni več najti napisa, kakršen se je nahajal v paganskih svetiščih: Nepoznanemu Bogu. (Dej. ap. 17, 23).

Bogu na čast ste postavili novo farno cerkev. In jaz sem jo danes posvetil v imenu in v slavo Boga Očeta in Sina in sv. Duha. Mnogekrat sem izgovoril ime presvete Trojice, kakor sem pogosto napravil znamenje svetega Križa, kateremu je posvečena lepa cerkev. Zato pa obnovite danes tudi vi, farani predragi, vero v Boga Očeta, vero v Jezusa Kristusa ki je včeraj in danes in na veke tisti (Hebr. 13, 8), vero v svetega Duha, čegar tempelj ste in kateri v vas prebiva (I. Kor. 3, 16), vero v sveto katoliško cerkev, ki je steber in temelj resnice (I. Tim. 3, 15) in ki ne bo nikoli nehala oznanjevati nauk o presveti Trojici na srečo in v vzveličanje človeškega rodu.

Kaj pač koristi, preljubi moji poslušalci, če raste kamen na kamen v trdno in drzno poslopje, ki se dviga nad nami, ako pa smo sami slabotni trsi, katere giblje veter na desno in levo, naprej in nazaj? Kaj bi pomagalo, ko bi bili temu vidnemu templju oskrbeli še tako močno podlago, ako bi pa vaši nevidni, duhovni templji, kar so Vaše neumrjoče duše, izgubili temelj svete vere? To bi vam prav nič ne hasnilo, pač pa škodovalo. Zatorej vzemite in prinesite iz stare hiše božje, v kateri so služili vaši dobri očetje in so služile vaše ljube matere zvesto Bogu, iz stare cerkve, pravim, vzemite in prenesite v novo nekaj, kar je sicer staro ali ostane vedno novo: sveto, krščansko, katoliško, edinovzveličavno vero. Drugega temelja ne more nihče vložiti razen tega, ki je vložen, kateri je Jezus Kristus. (I. Kor. 3, 11). Na tem nepremičnem temelju morate dalje zidati svoj duhovni tempelj, na tem svetem temelju se morate više in više povzdigovati v krščansko popolnost.

Zbirajte se torej radi v tej novi hiši božji in obračajte verno in zaupno svoje oči na sveti križ, ki bo vedno stal pred

vašimi očmi. Prihajajte pridno k službi božji, pristopajte pogosto k mizi Gospodovi, poslušajte pazljivo pridige in krščanske nauke, udeležujte se marljivo cerkvenih pobožnostij in slovesnostij! Usmiljeni Jezus vas bo vedno blagoslovljal s svetega križa. Na tem kraju bo delil svoj mir Gospod vojnih trum.

In tako ste postavili novo cerkev tudi v svojo korist, v svojo tolažbo, v svoj blagoslov, ste jo pozidali v blagor svetišču iz živih kamenov.

Kristjani predragi!

prašam vas, katera je tista skrivnostna moč v krščanski cerkvi, ki edini, druži in nosi vse? To je ljubezen, katera, kakor ljubi Boga iz vsega srca, iz vse duše in iz vseh močij, tako objema brate in sestre in vse ljudi. Od te dvojne ljubezni je odvisna vsa postava in so odvisni vsi preroki, uči naš božji Vzveličar. (Mat. 22, 40). Ako vlije vera ljubezen v naša srca, dela ljubezen vero živo in rodovito. In če je vera delavna, potem ne pogrešamo bratovske ljubezni, po kateri nas spoznava Gospod za svoje.

Bogu svojemu stvarniku, odrešeniku in posvečevalcu ste postavili to hišo božjo, in njemu hočete tukaj služiti v vsej otroški ljubezni, zvestobi in vdanosti. Pa postavili ste tudi sebi ta sveti hram, kjer se hočete shajati in zbirati v medsebojni ljubezni. Kje drugje, kristjani predragi, morete živeje čutiti in se gotoveje zavedati, da ste brati in sestre med seboj, kakor na tem blagoslovljenem in posvečenem kraju?

Zunaj cerkve vas loči marsikaj, kakor stan, spol, starost, poklic, omika, veda, bogastvo, čast, toda v cerkvi ste vsi eno telo in en duh, ste vsi otroci nebeškega Očeta, bratje in sestre Jezusa Kristusa, varovanci sv. Duha, ste vsi duhovni otroci duhovne matere preblazene Device Marije, ste v varstvo izročeni nebeškimi angelom in v zavetje svetnikom in svetnicam božjim, ter ste vsi udje svete cerkve in dediči nebeškega kraljevstva. Kakor se pri novi cerkvi

skladno sklepa kamen, les in železo v skupno, lepo poslopje, enako bodi z vami, ki ste živi kameni duhovne stavbe, v kateri prebiva sv. Duh; enako morate biti vi eno srce in ena duša, sicer bi vas tožilo in sramotilo združeno kamenje, lesovje in železje. Bodite občina, katero navdaje in prešinja ljubezen, ki je potrpljiva, dobrotljiva, nezavistna, ki se ne hvali in ne napihuje, ki se ne vede nespodobno, ne išče svojega, se ne jezi in ne misli hudega, ki se ne veseli krivice, a se raduje resnice, ki vse potrpi, vse veruje, vse upa in vse prenese. (I. Kor. 13, 5—8).

Zares, ta ljubezen je darežljiva, pa je požrtvovalna in je tudi pozidala to vkusno svetišče. *Charitas aedificat*. (I. Kor. 8 1). In dovršila je hvalevredno stavitev v nepričakovano kratkem času. Dne 18. junija leta 1893 o priložnosti prve delitve svete birme sem vam v svoji pridigi o zmagi in slavi svetega križa zidanje širje in višje cerkve od tedanje tesne in nizke prav toplo priporočil. Višepastirske besede moje so padle na dobra tla, iz katerih je tekom treh let izrastla veleobsežna cerkev.

Leta 1894 je po nasvetu vašega častitega gospoda župnika osnoval mnogocenjeni gospod Janez Graus, konservator v Gradcu, načrt, katerega je potem izdelal vrlo znani graški umetnik Robert Mikowicz in ga je radovoljno potrdila visoka c. kr. namestnija v Gradcu, kakor ga je odobril prečastiti knezoškofijski ordinarijat v Mariboru. Pogodba za zidanje nove cerkve je bila meseca januarja leta 1895 sklenjena z zidarskim mojstrom Vincencijem Grein iz Vojnika.

Toda že dne 20. avgusta leta 1894 je po opravljeni sv. maši vrezala prvikrat lopata zemljo na določenem kraju, in ste začeli koj to jesen kopati temelj novi župnijski cerkvi. Da bi pa medtem ne prenehala služba božja, dali so velečastiti gospod župnik na razširjenem pokopališču postaviti osem metrov dolgo in pet metrov široko kapelo žalostne Matere božje, ki je bila dne 18. septembra rečenega leta slovesno blagoslovljena in v kateri se je potem opravljala očitna služba božja. Dvostolpa cerkvica je stala osem sto goldinarjev, od katerih ste vi, dragi župljani, radodarno

plačali tristo in štirideset goldinarjev. Blaženo delo pri novi cerkvi je napredovalo in uspevalo tako, da je bilo že dne 21. aprila leta 1895 Najsvetejše preneseno iz stare cerkve v novo Marijino cerkvico, in da je bil na veseli praznik vnebohoda našega Gospoda Jezusa Kristusa dne 23. maja istega leta svečano položen vogelni kamen novemu svetišču.

Za božjo pripomoč molila in za denarno podporo je prosila že leta 1886 od rajnega gospoda župnika Benedikta Jury ustanovljena in tudi tega leta od cerkvene in državne oblasti potrjena družba svetega Jožefa. Do leta 1890 je bilo 900 goldinarjev nabranih, katero svoto ste zložili večidel domači farniki po vinarjih ali novčičih. Ko so sedanji župnik, velečislani gospod Janez Lenart, nastopili pastirsko službo dne 1. maja 1890, tedaj so začeli vlagati za hvalevredno podvzetje tudi premožnejši, in se je v kratkem nabralo zopet devetsto goldinarjev. Gospod župnik so darovali v blagi namen tisočak, kakor je žrtvoval blagodušni gospod Ferdinand Ivanuš, tukajšnji trgovec, tisoč goldinarjev za cerkev in sto goldinarjev za orgle in je vrhu tega še preskrbel vse potrebno železo, dve sto sodcev cementa in mnogo drugega staviva. Bog povrni stotero cerkvenemu dobrotniku, česar mu svet ne more poplačati! Blagor njemu in njegovim, da je tako zdatno pomagal zidati tebe, prelepa farna cerkev!

Ko je bilo pripravljenih 3800 goldinarjev, ste v imenu božjem začeli imenitno, težavno in dragoceno delo, delo božje. Od te dobe so dobrosrčni gospod župnik znovič darovali trinajst sto goldinarjev in od vas župljanov so prejeli 3100 goldinarjev tako, da se je do jeseni leta 1895 nabral denarni znesek 8200 goldinarjev. Sila veliko je pripomagala prostovoljna vožnja. Nekateri dobrodušni kmetje so navozili gradiva toliko, da bi ne bili za napor in trud dovolj odškodovani s sto in še z več goldinarji. Plačaj jim dobro delo pa ti, vseмогоčni Bog, tisočkratno!

Jaz jim danes očitno izrečem svojo višepastirsko pohvalo in iskreno zahvalo. Posebno imenujem blage prebivalce Spodnjih Poličan, ki so navozili peska nad sto voz, in pridne stanovnike Podboča, ki so neutrudno vozili kamenje. Primer-nega lesa za stavbo so največ darovali farani sami, a tudi

sosedni Laporjani, Studeničani in Statenberžani so priskrbeli obilo stavbinske robe. Vrla Hartnerjeva hiša je darovala 30.000 opek, blaga Jakob in Jozefa Franci pa sta jih žrtvovala 20.000. Potrebne ga apna in sicer dvajset štrtinjakov je daroval Studeniški samostan častitih Magdalenk, ki je ob enem patron Poličanske cerkve.

Božja roka je očitvidno podpirala prepotrebno delo. Začetkom meseca septembra 1895 je bila cerkev že pod streho. Slovenjebistriški tesarski mojster J. Leskovar je iztesal podstrešje, in strešno opeko z robom je naročil gospod Krautsforst v Gradcu iz Premstätten-a. Cerkev je bila znotraj in zunaj naglo ometana tako, da je bilo moči, že dne 28. novembra 1895 prenesti presveto rešnje Telo v novo cerkev, in da se je tu na poprejšnjem velikem in sedaj stranskem altarju opravljala služba božja.

Cerkveni tlak in klesarsko delo je za tisočak oskrbel celjski kamnosek gospod Weber. Glavni altar in pridiznico v romanskem slogu, v katerem je zidana tudi cerkev, je izdelal mojster Anton Pavlič iz Buč, ki je še naslikal presbiterij in obe stranski kapeli za nagrado dvanajst sto goldinarjev. Vkusne podobe na glavnem altarju je izrezal obče znani rezbar v Grödnu na Tirolskem, gospod Ferdinand Stuflesser.

Prijetne orgle s štirinajstimi spremeni je naredil za dvanajst sto goldinarjev orglarski mojster Francišek Naraks v Žalcu. Nove stole je pripravil Stoperški mizar Francišek Fišer za sedem sto goldinarjev, velika in stranska vrata s ključarskim delom vred pa je omislil Žički mizar Janez Cmok. Vsa gradba in priprava velja nad šestnajst tisoč in pet sto goldinarjev. Osem tisoč in šest sto ste vložili vi, predragi farani, ostale pa so darovali drugi blagi dobrotniki.

Res, tukaj je zidala ljubezen; tukaj je stavila bratovska složnost med pastirjem in ovčicami. Tukaj sta delovali krščanska dobrotljivost in krščanska požrtvovalnost. Hitreje ter radostneje mi srce zaigra, kader pomislim, da imam tako darežljive škofljane, katerim želim najzvrhanejšo mero miru in blagoslova božjega. Da, naj se iz novo posvečene cerkve razliva milost božja v vaša srca, v vaše hiše, med vaše

družine, v vaše občine, pa naj teče na vaše ljube otroke in na teh otrok otroke in tako dalje. Danes na pomembni praznik posvetitve svoje nove cerkve smete in morete se vsi Poličančani srčno radovati, smete veseli peti alelujo, ker imate zdaj dovolj prostorno hišo božjo, katero ste si pozidali z združenimi močmi. Z vami smem se veseliti tudi jaz, vaš nadpastir, ki sem posvetil danes novo cerkev in sem pri sveti maši stopil tja pred altar božji, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost. Z vami sme se radovati vsa škofija, ker je obogatela za krasno farno cerkev.

Da, vredno in pravično, primerno in dostojno je, da se veselimo danes vsi. Saj se je veselil tudi kralj Salomon in so se radovali Izraelci štirinajst dnij in so zažigali obile darove, ko je bil tempelj v Jeruzalemu srečno dozidan in slovesno blagoslovljen. (III. Kralj. 8, 65).

Kristjani predragi!

Postavili ste novo cerkev za preteklost, ker se bo v njej molilo in maševalo tudi za vaše rajne; postavili ste jo za sedanjost, ker bote v njej prejeli sami vse potrebne milosti in dobrote, in postavili ste jo za prihodnost. Mimo vaših duševnih očij naj sedaj potujejo stoteri in tisočeri verniki, ki bodo prihajali za vami semkaj in opravljali tukaj svoje pobožnosti. Mimo vas naj nesó botrovi novorojence, ki bodo tukaj krščeni, in mimo naj hité otroci, ki bodo tukaj birmani, z angelskim kruhom nasičeni. Mimo naj gredó grešniki, ki bodo našli in zadobili tukaj mir vesti in tolažbo srcu. Mimo naj šumé svatovi, brezštevilni ženini in neveste, ki bodo tukaj prejeli moč in milost za svoj sveti zakonski stan. Pred oči naj vam stopijo dolge vrste pogrebcev, ki bodo po dovršenem mrtvaškem opraviu iz te-le cerkve rajne spremljali na posvečeno pokopališče. Mimo vas naj hrumé vse trume kristjanov, ki bodo čez sto, dvesto in več let živeli in umrli za vami. In za vse te nebrojne čete ste zidali novo farno cerkev, v kateri se bo služila sv. maša za vse žive in vse mrtve župljane. O prevažno delo, ki bo porajalo in ustvarjalo neprenehoma dobra dela!

Toda, preljubi moji poslušalci, prihodnost je odvisna od sedanjosti. Kakršna sedanjost, takšna prihodnost. Pač resnico govori sv. apostol Pavel, ko piše Rimljanom: Ako je prvina sveta, je sveto tudi testo; in če je korenina sveta, so svete tudi veje. (Rimlj. 11, 16). Zapomnite si te apostolske besede, zapišite si jih v vaša srca. Kakršni ste sedaj vi, ljubi straši, takšni bodo nekdanj vaši otroci. Kakršen studenec, takšna voda. Kakršna jablan, takšno jabelko.

Zatorej živite vi sedaj verno in pobožno. Prihajajte radi v novo cerkev k službi božji, poslušajte zvesto vzveličavne nauke in ravnajte se vestno po njih! Prejemajte gосто in vredno svete zakramente, ki vam delé nadnaravno življenje, katero bote nadaljevali v nebesih! Ljubite ta sveti kraj, ki je hiša božja in vrata nebeška! (Gen. 28, 17).

Na ta način bote zasejali dobro seme, ki bo v prihodnosti izrastlo Bogu na čast in vam v vzveličanje. Skrbite za svoje ljube otroke, ki so cvet fare in up prihodnjega veka! Vaše hiše in šole vaše naj bodo tesno združene s to-le hišo božjo. Saj je tudi Jezus obiskal le šolo v templju Jeruzalemskem. Ne zabite nikoli, ljubi starši, dragi učitelji in blagi varuhi mladine, da je v vaših rokah srečna prihodnost cele fare. Zatorej pa prisezite danes v tej novo pozidani in posvečeni cerkvi, da hočete svoje otroke, svoje učence in svoje varovance tako vzgajati, da bodo otroci božji tukaj in tamkaj!

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

olnce je priplulo na nebu že visoko in kazalec na uri se je pomaknil že daleč, zato treba, da hitim tudi jaz h koncu svojega premišljevanja. Preden pa končam, imenujem v zahvalo in priznanje vseh skrbij in naporov častitega gospoda župnika za svojega knezo-škofijskega svetovalca ter jim dovolim, da se smejo posluževati vseh predpravil, ki so združene s tem častnim naslovom.

Vpričo in v očigled umetne nove stavbe pa ponovim spodobno zahvalo vsem dobrotnikom, kakor je zahvalil sv. apostol Pavel občine Macedonske, ki so bile sicer izkušane po mnogih nadlogah, pa so kazale vendar veliko veselje v nabiri darov za nujne potrebe. Njih velika revščina se je pokazala bogato v popolnosti dobrosrčnosti. Bili so ti občani po svojih močeh in celo nad svoje moči radodarni, ter niso samo svojega nego tudi same sebe darovali, kakor jim je pričal hvaležni apostol. (II. Kor. 8, 15).

Prisrčna zahvala bodi pa tudi mnogočastitim gospodom kanonikom in vsem prečislanim gospodom duhovnikom, ki so od daleč in blizu prihiteli v nenadnem številu, da se udeležijo posvetitve in povišajo redko svečanost. Vesel praznik pač, ki Boga slavi, vernike časti in dušne pastirje povzdiga, je vsako posvečenje cerkve, kapele ali altarja.

In sedaj pokleknimo in vzkliknimo: Dopolnjeno je! Te Deum laudamus! Ti pa, o presveta Trojica, ozri se na to faro, ki sedaj pred teboj kleči in ti daruje obljubo žive vere, trdnega upanja in goreče ljubezni! Sprejmi dar milostno in dobrotno v tej svoji novi hiši!

In tvoj sveti blagoslov pridi nad vse, ki so kakorkoli pripomogli do tega dovršenega dela; pridi nad dobrega pastirja in njegovo ljubo čredo, nad starše in otroke, nad gospodarje in družine, nad predstojnike in podložnike, nad bogate in revne, nad zdrave in bolne, nad pričujoče in odsotne, nad žive in mrtve! In tvoj blagoslov se nahajaj pri daritvah svete maše, pri pridigah in krščanskih nauk, pri deljenju in prejemanju svetih zakramentov, pri molitvah in pobožnostih, vršečih se v tej cerkvi.

O Gospod vojnih trum, napolni s svojim veličjem in veličastvom to hišo ter deli v njej svoj sveti mir in blagoslov od roda do roda! Amen.

Govor

pri slovesnem posvečenju nove župnijske cerkve sv. Ruperta v Vidmu ob Savi, na biljo pred praznikom rojstva preblažene device Marije, dne 7. meseca septembra 1897.

Razveselil sem se v tem,
kar mi je bilo rečeno: Šli
bomo v hišo Gospodovo.
(Ps. 121, 1).

Predragi v Gospodu!

Modri kralj Salomon in Izraelci so praznovali štiri-
najst dni in so zažigali darove za darovi, ko je
bil novi tempelj v Jeruzalemu pozidan in slovesno
posvečen. Žrtvovanih je bilo Bogu in obenem
pripravljenih v hrano ljudstvu 22.000 volov in 120.000 ovnov.
(III. Kralj. 8, 65).

Enako se morete tudi vi radovati ter peti glorijo in alelujo,
ker ste dozidali novo cerkev ter ste jo že zunaj in znotraj
spodobno okrasili, in sem jo jaz danes med genljivimi obredi
konsekriral. V grobec velikega altarja sem shranil ostanke
svetih mučencev: Hipolita, Mavricija in Pacifika. Pri tem
sem vam podelil odpustek enega leta, in sem odločil, da
morete vsako obletnico dobiti odpustek 40 dni.

Dne 27. meseca junija leta 1891 sem vas prvikrat ob-
iskal o priložnosti deljenja svete birme, in že takrat sem vas
v pridigi prijazno opominjal, da bi na prostoru stare nizke
in ozke cerkvice postavili novo, višjo in širjo in daljšo hišo
božjo. Sicer pa se je mislilo že poprej o tem prepotrebem
podjetju. Dne 2. meseca marca 1890 je sklenil skladni od-
bor, da se bo v kratkem pričela stavitev.

Prvi načrt je napravil zidarski mojster gospod Vincenc
Grein, ki je pozidal že sedem cerkva in podružnico Lurške
Matere božje pri Grižah. Proračun se je glasil na 14.870
goldinarjev in 40 krajcarjev, katera vsota bi se naj nabrala
po prostovoljnih doneskih in prispevkih. Izdalo se je geslo:
Tu naj zida požrtvovalna ljubezen do svete reči!

Rajni gospod župnik Janez Novak, mož blagega spomina, so dne 3. marca 1890 prosili kn. šk. Lavantinski ordinariat dovoljenja za nameravano stavbo, in že dne 5. marca rečenega leta je kn. šk. ordinariat nujno zadevo prav toplo priporočil visoki ces. kralj. namestniji v Gradcu, ki je predloženo osnovo tudi prav kmalu odobrila in sicer dne 17. maja 1890.

In tako je bil storjen resen korak za sila potrebno delo. Gospod župnik so bili izveden in iznajdljiv mož, ki so že pri sv. Marjeti v Planinskem trgu oskrbeli in uredili stanovanje za tamkajšnjega dušnega pastirja; kaj čuda, da so tudi za novo cerkev v Vidmu nabrali v kratkem času precej denarja; mnogoteri so obljubili svoje prispevke darovati pa šele tedaj, kadar se bo začelo zidanje. Hvalevredno podjetje je našlo v Krškem mestu velikodušno dobrotnico, vam vsem vrlo znano blagorodno gospo Josefino Hočevnar, ki je darovala 10.000 goldinarjev in je tako vložila vogelni kamen novi hiši božji.

Za važno stavbo so se brez posebne zamude izrekli razni uradi; izrekla se je visoka vlada kot zastopnica patrona, ki je verskega zaklada posest Kostanjevica na Kranjskem; nadalje se je izreklo okrajno glavarstvo v Brežicah z okrajnim inženirjem vred in potem domače županstvo. Prebivalci vseh občin v fari ste z veseljem sklenili, da hočete z združenimi močmi postaviti prav zalo svetišče Bogu v slavo, sv. Rupertu na čast ter sebi in svojim potomcem v korist.

Dne 21. meseca junija 1893, na praznik sv. Alojzija, sem v pričujočnosti mnogo častitih duhovnikov, čislanih uradnikov, in nešteti pobožnih vernikov blagoslovil in vložil temeljni kamen. In za to izpodbudno slovesnostjo ste, dragi Videmčani, zaupno začeli znamenito delo, ste je uspešno nadaljevali in srečno dovršili. Danes sem došel v vašo sredo tretjikat in sicer k najsijajnejši svečanosti, da namreč posvetim novo farno cerkev, kateri glede na umetnost in lepoto ni najti primere ne blizu in ne daleč. Nova cerkev se lepo zлага s starim zvonikom, ki je zavoljo svoje čedne oblike zaslužil, da ste mu prizanesli in ga niste podrli.

Jezus Kristus bo rad prebival v tej krasni palači. Ko je stala še stara cerkev ali bolje rečeno kapela, skoraj ni hotel več ljubi Jezus med vami kraljevati in pričujoč biti v hostiji pod podobo kruha, kakor sem pripomnil na dan birnovanja in potem na dan blagoslovljenja vogelnega kamena, ker se je sveta hostija v monštranci kmalu kakor oveneli list zvila vsled mokrote in vlažnosti, ki je segala od tal do svoda in je uničila vsakršno cerkveno opravo.

V Gospodu ljubljene župljani!

Današnji dan je dan radosti in hvaležnosti za faro in dekanijo Videmsko, kakor za celo škofijo.

Zares, kdo bi se ne veselil ob srečni dovršitvi težavnega in dragocenega dela? Zidanje farne cerkve pa je gotovo drago, skrbij in naporov polno delo. Dan veselja je današnja posvetitev nove hiše božje v nebesih, kakor upamo vdano, za častitega gospoda župnika Janeza Novak, ki so bili, da tako rečem, kakor Nehemija v starem zakonu. V drugi knjigi Ezdrovi beremo namreč, da je pogumni Nehemija pregledal v Jeruzalemu razvaljeno zidovje ter je opominjal Jude k zidanju in ni poslušal zaničljivega govorjenja svojih nasprotnikov, temveč je sam urno pričel delo, rekoč: Sam Bog nebeški nas podpira, in mi smo njegovi služabniki. Vzdignimo se in zidajmo! (II. Ezdr. 2, 20).

Enako so tudi pokojni gospod župnik srčno vzkliknili: Pojdimo in zidajmo! In šli so, pa so kupili dvojico konjev in so nemudoma začeli voziti kamenje in drugo gradivo za novo cerkev. Njihov vzgled je privabil na delo vse dobre farane. In delavcem je dajal Bog svojo pomoč in delil svoj blagoslov tako, da so v nepričakovano kratkem času izvršili svoj nalog. Ko so na letih bogati, a na zaslugah še bogatejši gospod župnik mirno v Gospodu zaspali dne 30. julija 1894, bila je že dozidana velika cerkev, ki ostane zdaj njihov najlepši spomenik, o katerem smem s starim pesnikom trditi, da

je: monumentum aere perennius regalique situ pyramidum altius! (Horat. lib. III. od. XXX. 1. 2).

Praznik posvečenja nove župnijske cerkve Videmske je dan veselja za sedanjega gospoda župnika, dekana in kn. šk. svetovalca Henrika Verk, ki so započeto in skrbno nadaljevano delo popolnoma dovršili. Podobni so tudi sveto-pisemskemu Nehemiju, ker so se koj po svojem prihodu v to duhovnijo odločili za dovršitev svetega dela, rekoč: Surgamus et perficiamus! Vzdignimo se in dokončajmo! Obadva dušna pastirja sta si stekla neprecenljivih zaslug za novo cerkev, ki je lepa in zala kakor prijetna cvetica, ki raste na divnem obrežju bistre Save in razgrinja svojo krasoto po vsej okolici.

Veselite se od srca pa tudi vi, dragi Videmčani, da ste doživeli izredno slovesnost posvečenja nove farne cerkve! Pridno ste pomagali pri zidanju hiše božje, kakor so mi solznih očíj še na smrtni postelji zatrjevali rajni gospod župnik in so mi zagotavljali sedANJI gospod dekan, katerim ste se še posebej prikupili s skrbnim pripravljanjem potrebnih rečíj za posvečenje, s katerim smo danes venčali trudapolno podjetje. Ljubi moji župljani! Vesela skrb za cerkev je znamenje vzveličanja. Goreči kristjani in pozneje svetniki so zmerom radi skrbeli za cerkve, so imeli nepopisno veselje do njih, so uživali v njih najslajše radosti.

Raduje se danes lahko tudi vsa dekanija, ker šteje zdaj eno lepih cerkev več, kakor se sme veseliti cela vladikovina, ker je obogatela za novo prekrasno svetišče.

Tudi jaz, vaš nadpastir, se v Gospodu srčno radujem, ker sem na današnji predpraznik rojstva preblazene Device Marije vašo novo rojeno ali zidano cerkev krstil, hočem reči, blagoslovil in posvetil. Razveselil sem se v tem, kar mi je bilo rečeno: Šli bomo v hišo Gospodovo. (Ps. 121, 1). Stopil sem vesel pred altar božji, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost. (Ps. 42, 4).

Tako velja danes vam vsem Pavlov vzklik: Veselite se v Gospodu; zopet rečem, veselite se! (Filiplj. 4, 4).

V Gospodu ljubljani župljani!

Kakor pa se veselimo v Gospodu, enako ga moramo tudi zahvaliti, da je zidal to svetišče, sicer bi bili zastonj zidali, ki so zidali; da je stražil mesto, sicer bi bili zastonj stražili, ki so stražili. Bodi mu torej vsa slava in hvala!

Spodobna zahvala gre nadalje rajnemu gospodu župniku, ki so začeli stavbo in jo dovršili v zunanjem obrisu. Modro ste ravnali, da ste blagemu dobrotniku omislili spominsko ploščo pri velikem altarju z napisom: Zagrাদitelj nove farne cerkve v Vidmu Jan(u) Novak v blag spomin. Župljani. Jaz bi želel, da se na evangelijski strani še vzida enaka plošča v hvaležni spomin nasledniku, ki je oskrbel vso notranjo opravo in je poleg tega še zunaj okoli cerkve vzvišal svet, katero delo je bilo pač menda tako težavno, kakor je bilo zidanje nove cerkve.

Priprava novih altarjev in opornega podzidja zunaj cerkve je stala mnogo denarja, ki so ga gospod dekan pri svojem ljubeznivem obnašanju v kratkem nabrali pri znancih, prijateljih in cerkvenih dobrotnikih. Kakor je sv. Peter v imenu Gospodovem ulovil ribo, ki je imela v ustih dva denarja, s katerima je plačal davek za Gospoda in za se, enako so gospod dekan vrgli mrežo v morje med pobožne duše, pa so zajeli rib, ki so jim vročile krvavo potrebnega denarja, da so plačali hišni davek za Gospoda, ki bo odslej prebival v novem velečastnem hramu. Bog jim bogato povrni žrtev polno prizadevanje!

Toda ne zdi se mi pravično, da bi hvalil in slavil le voditelja; spodobi se, da izrečem svojo višepastirsko zahvalo tudi vsem, ki so pogumno sledili za svojima vodnikoma. Ne zastavi, temveč tistim, ki so hrabro in zmagovito sledili za njo, gre vsa čast in hvala. Tako gre dostojna zahvala darežljivim faranom, bodi še živim ali že mrtvim. Zato sem se pa tudi vseh spomnil pri daritvi svete maše, ki sem jo služil na ravnokar posvečenem glavnem altarju.

Posebej še izrazim iskreno zahvalo že poprej imenovani plemeniti in blagodušni gospej, ki je poleg 10.000 goldinarjev še mnogo in mnogo žrtvovala za notranjo cerkveno opravo zlasti za stranska altarja. Pozabiti pa ne smem in nočem častitih očetov trapistov iz Reichenburg-a, ki so tudi prav izdatno podpirali stavbo in olepšavo nove cerkve. Moja vroča zahvala velja tudi izvedenemu gospodu mojstru, velja vsem zidarjem in delavcem, velja vsem rokodelcem in umetnikom, ki so posvetili svoje moči svetemu početju.

Da, tu je zidala ljubezen! (I. Kor. 8, 1). Tu je priganjala ljubezen Kristusova. (II. Kor. 5, 14). Goreča ljubezen je prinašala razno potrebno kamenje: papirnato in bakreno, srebrno in zlato in v strminah nalomljeno. Ko premišlujem vse to, prihaja mi na misel ljubezen krščanskih občin, katere je sv. apostol Pavel zahvalil za izredno darežljivost. Te občine so bile sicer prav revne in ubožne, pa so vendar obilno darovale pri nabiranju milošnje za nastale potrebščine. Zato je pisal sv. Pavel Korinčanom o teh Macedonskih srenjah tako pohvalno, rekoč: Naznanjamo vam, bratje, milost božjo, ki je dana Macedonskim cerkvam, da so pri mnogi izkušnji v nadlogi imeli obilno veselje, in da so pri svojem velikem uboštvu iz dobrovoljnosti dali obilne darove; ker jim izpričujem, da so bili po svojem premoženju in celo čez svoje premoženje dobrotljivi, in so nas z mnogo prošnjo rotili, da bi sprejeli darove . . in ne, kakor smo upali, ampak sebe so dali najprej Gospodu in potem nam po volji božji. (II. Kor. 8, 1—5).

Slično so tudi ubožni prebivalci občin Videmske fare darovali po svojih močeh in čez svoje moči za novo cerkev. Zategadelj jim v očigled krasne umetne stavbe izrečem zasluženno zahvalo in pohvalo, kakor jo izgovorim še vsem častitim gospodom duhovnikom, ki so prihiteli danes od vseh strani in so tako povzdignili redko slovesnost, ki ostane gotovo vsem pričujočim v najslajšem spominu.

Predragi v Gospodu!

Ko je vladal bavarsko deželo paganski pa dobrodušni vojvoda Teodo, je živel v mestu Vormaciji ob Renu škof, poln gorečnosti, učenosti in kreposti. Bil je kraljeve rodovine Merovingske. Slovel je kot vnet oznanjevalec svetega evangelja. Zato je slavni Teodo po nagovarjanju svoje krščanske žene Regintrude napotil poslanca v Vormacijo, da bi povabili pobožnega in modrega škofa na Bavarsko, kjer bi naj oznanjeval sveto vero in povzdignil nevedno ljudstvo iz divjega stanu k nravnemu, čednostnemu življenju.

Služabnik božji se je močno razveselil, da mu je bila ponujena priložnost, ime in čast Gospodovo po daljnih krajih razširjati. Poln apostolskega duha se je z vso močjo poprijel svetega poklica. Oznanjeval je po Bavariji vzeličavne nauke s tolikim ognjem in je otrpnela srca prebivalcev ob bregovih mogočne Donave tako ogrel, da se je dal vojvoda z vsemi svojimi otroki, dvorniki in velikaši vred krstiti, kateri vzgled so posnemali tudi ostali podložniki. Vsled doseženih uspehov je sveti škof čutil v sebi nepremagljivo nagnjenje, luč svete vere še dalje in dalje razširiti.

Pelje se po Donavi doli v spodnje panonske pokrajine, obišče najbrž slavni Ptuj in staro Celje, kjer posveti prvo cerkvico sv. mučencu in škofu Maksimilijanu, Celjskemu rojaku, katerega sveto truplo s seboj vzame in je pozneje shrani v Lavreaku, kjer je sv. Maksimilijan škofoval. Pa ne le po davnoslavnih mestih, tudi po drugih slovenskih krajih je glasoviti škof iz Vormacije, oziroma Bavarije, sejal seme božje besede. Na povratu iz Panonije ob Savi je kaj lahko potoval tudi po tukajšnji krajini.

In kdo je bil ta sloveči blagovestnik? Mislim, da ste njegovo drago ime že vsi uganili. Bil je sv. Rupert, ali po tedanjem izrekovanju Hruodbert. Njemu na čast so vaši vrli predstarši postavili nekdanjo cerkev, kakor nahajamo v naši škofiji še farni cerkvi sv. Ruperta nad Laškim in v Slovenskih goricah ter podružnici pri Valdeku in na Gomilskem.

Pač prav vredno in pravično, primerno in koristno je, da ste krasnejši dom postavili v hvaležni spomin svetemu škofu, ki je po štiridesetletnem napornem delovanju v vinogradu Gospodovem umrl na velikonočni praznik, po mnenju nekaterih zgodovinarjev dne 27. sušca leta 623, ko se je dal še v cerkev peljati in je še sam opravil slovesno službo božjo in si je podelil sveto popotnico. Njegovo truplo je počivalo v cerkvi sv. Petra, ustanovljeni v Solnogradu od njega samega.

Leta 777 pa je solnograški škof sv. Virgilij (745—784) sezidal stolno cerkev sv. Ruperta, kamor je prenesel nekoliko njegovih kostij. Nadškof Paris grof Lodron (1619—1653) je dne 25. septembra 1628 položil svete ostanke pod veliki altar sedanje velikanske stolne cerkve v Solnogradu. Sicer se nahaja še mnogo lepih cerkev, posvečenih sv. Rupertu, po Solnograški nadškofiji in metropoliji. Odslej bo imela tudi staroslavna Videmska fara prav lepo cerkev sv. Ruperta.

Končno prosim slavljenega variha in patrona Videmske fare, da naj danes više povzdigne svojo desnico in naj po meni bogato blagoslovi farane ter naj jih in njihove potomce krepko brani vsega hudega na duši in telesu! Amen.

Pridiga

po slovesnem posvečenju nove župnijske cerkve sv. Pavla pri Preboldu (Voljski) na obletni praznik posvečenja stolne cerkve in drugih cerkva Lavantinske škofije, 20. nedeljo po binkošti, 16. oktobra 1898.

Danes je došlo tej hiši
vzveličanje. (Luk, 19, 9).

V Gospodu dragi župljani!

Danes je došlo tej hiši vzveličanje! Te besede, ki jih je po današnjem svetem evangelju govoril Jezus Caheju, ko je obiskal njegovo hišo, te besede Jezusove, pravim, veljajo v polnem obsegu svojega pomena o vaši novosezidani in danes od mene posvečeni farni cerkvi, za katero je bil dne 25. avgusta 1895 blagoslovljen temeljni kamen. O hiši, ki je posvečena in odločena, da prebiva v njej Jezus Kristus, da se delijo v njej sveti zakramenti, se opravlja božja služba, se vršijo molitve in pobožnosti: o takem hramu smemo pač po vsej pravici trditi, da mu je došlo vzveličanje.

Vendar vzveličanje ni došlo danes le krasni hiši božji, ampak je došlo tudi vsem hišam te mile mi fare, je došlo vsem njenim prebivalcem¹. Med častitljivimi in genljivimi obredi sem posvetil hišo božjo, kakor so že v stari zavezi posvetili med molitvami in daritvami sveti šator in kesneje

¹ Zgorajšnjo pridigo priobčujem, da vsaj deloma ustrezem želji gospoda kn. šk. svetovalca in župnika Mihaela Plešnik, ki so mi pisali dne 7. aprila 1899 med drugim tudi to-le: »Predrzmem se v svojem in v imenu vseh faranov pokorno prošnjo izreči: Milostljivi knezoškof, ki ste že itak . . . dobrotnik naše nove cerkve, storite nam še to milost, in dajte v tisk . . . govor, ki ste ga imeli na dan posvečevanja naše farne cerkve. To knjižico naj bi dobila vsaka hiša v fari. To bo vedno hvaležni spomin vsem faranom: naši cerkvi bo pa pomagalo dolgove plačati, katerih še obilo ima.« Obširen in prav podučljiv opis nove cerkve in posvetivne slovesnosti najdeš, dragi čitatelj, v časopisu: Südsteirische Post, 1898. Štev. 85, 86, 87 in 88.

veličastni tempelj Salomonov. Vsled izvršene posvetitve je zdaj ta-le cerkev prava hiša božja, je hiša miru in milosti, je hiša molitve in pobožnosti.

O, kako draga in ljuba vam mora biti novoposvečena cerkev zavoljo mnogih in velikih dobrot, ki vam jih bodo dušni pastirji delili in si jih bote sami pridobivali v tem za-lem templju! Tudi o tem svetišču bo veljalo, kar poroča sveti evangelj o Jezusovem delovanju v Jeruzalemskem tem- plju: In Jezus je učil vsak dan v templju. (Luk. 19, 47). In pristopili so k njemu v templju slepi in kruljevi, in jih je ozdravil. (Mat. 21, 14). Tudi v tej hiši molitve se bo Jezus mudil in bo čudeže delal, da mu bote, odrasli in otroci, klicali: Hosana Sinu Davidovemu! (Mat. 21, 15).

Tvoji hiši, o Gospod, se spodobi svetost na večne čase! (Ps. 92, 5).

Kristjani predragi!

sak človek ljubi kraj svojega rojstva, ljubi svojo do- mačijo. Zakaj tu je zagledal luč sveta, tu je preži- vel veselo mladost, tu so ga učili starši govoriti in moliti, tu je bil vzgojen, tu ga vse spominja dobrega očeta in mile matere, dragih bratov in blagih sester.

Toda, krščanski poslušalci, še večja ljubezen in vda- nost veže pobožnega kristjana na hišo božjo, kjer prebiva njegov Oče nebeški, živi njegov Vzveličar Jezus Kristus, stanuje njegov tolažnik sv. Duh, pa se časti njegova mati, preblazena Devica Marija, se častijo njegovi najboljši prija- telji in pomočniki, svetniki in svetnice, kjer se shaja s svo- jimi sobrati in sestrami, z vrlimi sofarniki, ki so vsi skupaj duhovna famillija ali družina, katere glavar in oče je dušni pastir : posamni župnik.

Drag ti je, ljubi moj poslušalec, tvoj dom, kjer si bil rojen. Vendar rojen si bil kakor vsak otrok, bodi si tudi knežjega in kraljevskega rodu, v grehu. Z grehom si začel življenje v očetovski in materini hiši.

Toda drugače si začel živeti v cerkvi, v hiši svojega nebeškega Očeta, svoje nebeške matere. Botri so te semkaj prinesli in tu si bil očiščen izvirnega greha, si prejel milost in pravičnost božjo, si postal otrok božji, dedič nebeškega kraljevstva, ud edinovzveličavne svete katoliške cerkve. In zato, koliko vrednost in prednost mora pač imeti danes posvečena hiša božja pred vsako drugo hišo v fari!

Zakaj ima sin tako rad hišo očetovsko? Zakaj tako rad prebiva v njej? Zakaj tako rad pohiti iz tujine v njo? Zakaj? Zato, ker ga tu vse sladko spominja dobrotljivosti očetove in ljubezni materine; ker je tu preživel najlepša leta, je bil podpiran od domačih v težavah in bridkostih.

Čemu obiskuje pobožno-veren kristjan rad in vesel hram božji? Zato, ker je bil v njem duhovno preroben. Kaj bi mu bilo koristilo, rojenemu biti, ko bi pa ne bil preroben? Pri svetem krstu je bil sprejet med otroke božje in dediče nebeškega kraljevstva. In zato mu je draga hiša božja, v kateri pa tudi najde vse svoje življenje krepko podporo v vsaki sili, revi in nadlogi. Tukaj najde mir in milost, najde sladek odmor od vsakdanjih naporov. Tukaj najde rešitev in vzveličanje svoji toliko vznemirovani duši.

Domača hiša je hiša poduka in vzgoje. Tu sta nas oče in mati učila, hudega se varovati in dobro delati. Vendar pa je človek v rojstni hiši videl in slišal tudi marsikaj slabega, grešnega. O krščanski poslušalci, ko bi mogle stene vaših hiš gledati, slišati in govoriti, koliko hudega in napačnega bi pač pripovedovale o ljudeh, o njih govorih, dejanjih, o razžaljenju Boga in bližnjega!

Kako vse drugače je v cerkvi, hiši božji. Tu ne vidimo nič hudega, temveč se učimo le to, kar je resnično in dobro, kar je lepo in čisto in plemenito, kar je sveto in nebeško. Tukaj nas napeljujejo duhovni očetje k verskemu in pobožnemu življenju, nas vodijo k svetosti, nas odgojujejo za nebesa. Tukaj nam oznanjujejo poslanci božji besedo božjo, ki nas blaži, čisti, izpopolnjuje. Tu se vnemamo za vzgledno krščansko življenje.

Pa kaj naj rečem o svetih zakramentih, ki nam jih delijo tukaj duhovniki? Tukaj se očiščujemo grehov, prejemamo živi kruh, ki nas hrani in nasičuje za večno življenje.

In to je že tretja dobrota, ki jo dobivamo v hiši božji. V domači hiši se preživljamo in utrjujemo telesno. Režejo nam dobri oče tečen kruh in oskrbujejo nam vsakdanji živež, jed in pijačo.

Toda, v cerkvi nas pogostuje sam Jezus Kristus s svojim kruhom in svojo pijačo: s svojim najsvetejšim Telom in s svojo najdražjo Krvjo. Tu-sem kliče in vabi neprestano: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. (Mat. 11, 28). Moje meso je res jed in moja kri je res pijača. Kdor je moje telo in pije mojo kri, otane v meni in jaz v njem. (Jan. 6, 56. 57). Tu torej služi gospod hlapcu, streže odrešenik grešniku, Bog človeku. In samo že zavoljo mize Gospodove, ki nam je v cerkvi vedno bogato pogrnjena, bi morali s kraljem Davidom hvaležno klicati: Gospod, jaz ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo! (Ps. 25, 8).

Domača hiša in hiša božja se nadalje razločujeta, da nas prva hrani in brani le začasno, druga nam pa ostane zvesta vse čase. Ko nam zatisne oči neizprosna smrt, moramo zapustiti rojstno hišo, kjer smo prebivali leta in leta. Ne trpijo nas več v hiši, ker smo mrlič; v tesni hišici, kakor v drugi zibeli, nas zanesejo v hišico hladnega groba. In naša hiša preide v drugo roko, in naše ime je kmalu pozabljeno.

Vendar drugače je v farni cerkvi. Ta nas ne zapusti in ne pozabi. Ona za nas moli, se nas spominja pri daritvi svete maše. Celo poseben praznik je vpeljala dobra mati cerkev v spomin in dobiček umrlim: praznik vernih duš, na kateri svetek moli za vse svoje rajne otroke.

Zares, domača farna cerkev je prehod v nebeško zmagoslavno cerkev vsem, ki skrbno obiskujejo v njej božjo službo, pa zvesto poslušajo božjo besedo in vredno prejemajo svete zakramente.

Kristjani predragi !

lejte, tako je posvečena cerkev najsvetejši in najmilostnejši kraj na zemlji, odločen, da rešuje grešnike, tolaži žalostne, podpira omahljive, da vse pripravlja za nebeško domačijo. Da, cerkev je bivališče angelov, je palača nebeška, je nebo na zemlji. In potemtakem, kako draga nam mora biti župnijska cerkev !

In vi, ljubi Pavelčani, ste to dobro umeli; zato ste si tudi pozidali novo, prav čedno farno cerkev, katero sem vam danes posvetil. Po tej hiši vam bo dohajalo vzveličanje. V tej hiši bote dobivali milost, mir in blagoslov. V njej bo doma ljubo veselje, bo doma prava sreča. Dal mili Bog, da bi vsak izmed vas župljanov mogel ob smrtni uri zaupno klicati: Po tej hiši mi je došlo vzveličanje !

Ko vam pa želim bogatega povračila iz nebes za vse, kar ste storili za novo hišo božjo, hočem izreči tudi vsem svojo višepastirsko zahvalo in pohvalo. Pred vsem imenujem častitega gospoda župnika Mihaela Plešnik za knez. škof. duhovnega svetovalca v priznanje njihovih mnogovrstnih zaslug. Blagi vaš dušni pastir so vedno pridno skrbeli za duhovne templje, ki ste vi, njihove ovčice, in so neumorno delali za tempelj iz kamenja, lesa in železa. Daleč na okrog so nabirali za njega denar in drugo gradivo, in so pri tem marsikaj neprijetnega okusili. Toda vse je že pozabljeno in s plaščem ljubezni zakrito.

Iskrena zahvala bodi izražena vsem faranom, ki so radi podpirali sveto delo. In to so storili vsi brez izjeme, brez razločka. Darovali so ali denar ali so žrtvovali les in razno stavivo, ali pa so brezplačno vozili potrebno gradivo. Da je bilo tukaj obilo dela in posla, izpričuje vsota denarja, ki jo je bilo treba izplačati za zidarsko, tesarsko in kleparsko delo kakor za cerkveni tlak: 25.000 goldinarjev. Preden bo hram božji preskrbljen z vsem potrebnim, bodo stroški narasli do kacic 35.000 goldinarjev.

Posebej velike zasluge si je stekla za novo stavbo blaga hiša Zanier-ova. Mnogočislani gospod Norbert Zanier

je bil zanesljiv porok, ko še ni bilo dovolj nabranega denarja za zidanje in ko vsled tega niso dopuščale oblasti stavbe. Kot načelnik stavbinskega odbora je storil za dobro stvar mnogo daljnih potov. Vodil je račune in zidanje; zato ni najmanjša njegova zasluga, da so cerkev tako redno in vredno zidali. Kot vesten in izveden mož je skrbel, da se ni potrata delala s katerokoli rečjo. Vrhu tega je pa mnogo daroval tudi v denarju. Na prijazno povabilo in prigovarjanje velececnjene familije Zanier-ove so darovali pa tudi mnogi drugi dobrotniki za prepotrebno stavbo.

Veliki altar z mramornato mizo stane 1400 goldinarjev; in od teh je tisoč goldinarjev nabrala vrla gospodična Ana Zanier, pozneje omožena gospa Roblek. V grobcu glavnega altarju sem shranil ostanke svetih mučencev: Amatorja, Gaudencija in Hermolaja.

Za altar prikazni brezmadežnega spočetja Marije Device v Lurdu so župljani darovali pri Šmarnicah 600 goldinarjev, in velja z mramornato ploščo, v katero sem položil ostanke svetih mučencev Venusta, Desiderije in Teonesta, vkup 800 goldinarjev.¹

Za križev pot, ki bo dne 30. okrobra 1898 blagoslovljen, so domači farniki in tuji dobrotniki darovali 980 goldinarjev. Blagi gospod Janez Stocker, posestnik tukajšnje volnarne, in njegovi delavci so pripravili bronasti in bogato pozlačeni lesteneč za 550 goldinarjev. Bronasto in dobro pozlačeno svetilnico pred velikim altarjem in ravno takšne svečnike so oskrbeli domači mladeniči in mladenke za 350 goldinarjev. Za lepo pridiznico je velespoštovana gospa Adela dr. Dečko, rojena Zanier, žrtvovala 200 goldinarjev. In uro v zvoniku je kupila tudi blagorodna familija Zanier-ova.

Hvaležnost me žene, da se spominjam še ljubih sosedov, ki so pridno pomagali zidati cerkev na čast glasovitemu apostolu sveta, sv. Pavlu. Mnogoteri so z veseljem darovali les, zopet drugi so vožnje opravljali zastonj in tretji so radi

¹ Altar svete Ane sem o priložnosti delitve svete birme dne 14. julija 1900 posvetil. V jamico sredi altarne kamenite mize sem zagrnil ostanke svetih mučencev Jukunda, Pija in Urbana.

prinašali darove v denarju. Zlasti so se v vsakem oziru odlikovali Braslovčani, Jurjevčani, Gomiljani, Polzelani, Peterčani in Rečani, katerim vsem izrečem danes vpričo Boga in pobožnih vernikov svojo višepastirsko zahvalo z iskreno željo, da bi jim izprosila božja mati Marija, kateri na čast sem sinoči blagoslovil prav lično kapelo pri pridnem kmetu in velikem dobrotniku nove cerkve Frančišku Cilinšek, po domače Blatnik, in blaženi apostol Pavel sedež v zmagovalni cerkvi: v nebeškem raju!

V Gospodu dragi župljani!

božjo milostjo in s pripomočjo farnega patrona sv. Pavla ter z lastnim marljivim delovanjem ste si postavili zalo cerkev, ki ostane dičen spomenik dejanske ljubezni do Boga in bližnjega, ostane vidno znamenje gorečnosti za čast božjo in vzveličanje duš. Naj po tej hiši božji v izobilju prihaja vzveličanje dušnim pastirjem in njih ovčicam!

K sklepu bomo zapeli:

Te, Deum, laudamus!

Tebe, Bog, vsi hvalimo!

In bomo pridjali:

Te, Paulum, honoramus!

Tebe, Pavel, slavimo!

Saj je sv. Pavel s svojo mogočno priprošnjo znamenito podjetje podpiral, da se ni pripetila nobena nesreča in se ni prigodila niti najmanjša nezgoda.

Končno vam bom podelil zakramentalni blagoslov, ki bo di porok večnega božjega blagoslova, katerega vam vsem želim v najzvrhanejši meri! Amen.

Pridiga

po dovršenem posvečenju nove župnijske cerkve in pri birmovanju v Vojniku, dne 13. meseca julija 1899.

Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha, ki je v vas, ki ga imate od Boga, in da niste svoji? Zakaj kupljeni ste za drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu. (I. Kor. 6, 19. 20).

V Gospodu ljubljani župljani!

Pomena in veselja polni ter vednega spomina vredni dve slovesnosti se vršita v teh dnevih v vaši razsežni župniji, v kateri sem tudi jaz leta 1876 nekaj časa služboval in se medtem prepričal o globoki vernosti in pobožnosti in o nenavadni blagodušnosti njenih prebivalcev.

Včeraj, na praznik sv. Mohorja in sv. Fortunata, dne 12. julija, sem vam posvetil novo farno cerkev z velikim altarjem na čast sv. apostolu Jerneju in sem po dolgotrajnem, a zmerom dušo oživljavajočem in srce ogrevajočem opravilu še služil na novoposvečenem altarju sveto mašo v pohlevno zahvalo za vse dobljene dobrote. Glavni mramornati altar je napravil gospod Feliks Toman, mojster v Ljubljani, za 4200 goldinarjev. Stranska altarja najsvetejšega Srca Jezusovega in brezmadežnega spočetja device Marije je iz mramorja izklesal gospod Alojz Vodnik, mojster v Ljubljani, za 3800 goldinarjev. — Danes vam bom pa posvetil duše vaših vrlih otrok, ko jim bom podelil zakrament svete birme ali potrdbe, ki jim bo pomnožila posvečujočo milost božjo, podarila posebno milost, da bodo sveto vero trdno pričali do svoje smrti, ter jim bo vtisnila dušam neizbrisno znamenje vojščakov Kristusovih.

Znamenit in prepomemben je bil včerajšnji dan za veliko faro Vojniško. Saj je dan posvečenja vsake nove hiše božje dan nepopisnega veselja za dušne pastirje in njih

ovčice, toda kako sladka radost je morala navdajati duhovnike in duhovljane pri posvečenju tako veličajne cerkve, kakršna je nova farna cerkev Vojniška! Pač se lahko v srcu radujejo vsi farani, da imajo zdaj hram božji, ki bo sprejemal pod svoj krov vse obiskovalce službe božje, da jim ne bo treba stati zunaj svetišča medtem, ko se bo opravljala v njem najsvetejša daritev in oznanjevala božja beseda.

Značilna prednost ali posebna odličnost nove cerkve je notranja prostornost, po kateri čarno vpliva na vsakega, ki stopi skozi velika vrata v njo. Njena lepota je torej od znotraj. Cerkev je zidana v romanskem slogu in je 54 metrov dolga, 14 metrov široka in 28 metrov visoka ter ima dve stranski kapeli, katerih vsaka je 12 metrov dolga in 6 metrov široka. Zvonik s križem vred dosega visokost 57·50 metrov. Temeljni načrt je osnoval vrlo znani arhitekt na Dunaju, gospod Rihard Jordan; izvršil pa ga je čislani mojster, gospod Ferdinand Gologranc. Za stavbo so porabili 600 m³ nalomljenega kamena, 1,100.000 opeke, 600 štrtinjakov apna, in še tudi gradivo stare cerkve in stare šole.

Ko se v očigled velikanske stavbe vsi, podvzetni župnik in darežljivi župljani, srčno veselite, moram vam jaz izreči svoje zahvalno in pohvalno višepastirsko priznanje za srečno dokončano orjaško delo. Po opominu sv. apostola Pavla moram dati vsakemu, kar sem dolžen: davek, komur davek, in čast, komur čast. (Rimlj. 13, 7). Zato sem včeraj pri prvi v novoposvečeni cerkvi opravljeni daritvi svete maše pred vsem zahvalil neskončno dobrega Boga za vsestransko pomoč, s katero je očitvidno podpiral izjemno veliko podjetje. Poleg tega sem se pa pri sveti maši hvaležno spominjal tudi vseh živih in mrtvih dobrotnikov nove župnijske cerkve.

Zdaj pa še ustno izrazim svojo iskreno zahvalo častivrednemu gospodu župniku Andreju Vodušek, ki so svoje telesne in duševne moči pa tudi denarne sile napeli, da so postavili veličastno svetišče, ki bo veden spomin njihovega poguma in požrtvovalnega truda. Za dobrim dušnim pastirjem veljaj moja srčna zahvala vam, ljubi farani, ki ste tako radovoljno in radodarno podpirali težavno delo. Z ve-

seljem ste opravili brezplačno vse potrebne vožnje lesa, kamenja in opeke ter ste velikodušno darovali ves potrebni les za stavbo. Vrhutega ste položili na altar nove cerkve v denarju 37.671 goldinarjev in 55 krajcarjev.

Zidanje cerkve stane namreč brez voznine in podarjenega lesa: 31.946 gld. in 11 kr. Za notranjo opravo se je potrosilo 19.542 gld. in 22 kr. Vsoti, ki ste jo vi, župljani, plačali, so velečastiti gospod župnik iz svojega priložili sedem tisoč goldinarjev; poleg tega še morajo skrbeti, da bo sčasoma poravnani nastali dolg. Posebnih zaslug za srečno dovršitev velikanske stavbe si je pridobil velečenjeni gospod Ferdinand Gologranc, ki je kot zidarski mojster brezplačno vodil stavbo tako spretno, da je cerkev pravilno po načrtu in prav močno zidana; razen tega je še daroval za umetno stavbo 2500 goldinarjev. Vsi stroški za novo svetišče bodo približno znašali 54.000 goldinarjev.¹

Tako imate zdaj, predragi župljani, veličasten tempelj, v katerega bote radi zahajali, da se združujete z Bogom, utrjujete v dobrem, tolažite v bridkostih, si pomagata v stiskah, se očiščujete madežev, si prosite potrebnih milostij, zlasti najpotrebnejše: stanovitnosti v dobrem. Bodi nova župnijska cerkev vaša slava in vaš venec v časnosti in večnosti.

¹ Sem od leta 1899 se je pri cerkvi še marsikaj pripravilo tako, da je danes mnogo krasnejša, da je »maior omni laude«. Vkusno sta jo preslikala vrlo znana slikarja gospod Anton Brollo in gospod Osvald Bierti za 2800 goldinarjev. Na oboku so naslikani cerkveni očetje: sv. Ambrož, sv. Avguštin, sv. Hieronim in sv. Gregorij. Nadalje so vpodobljeni sv. Ciril in Metod, sv. Mohor in Fortunat, Mozes in Elija, David in sv. Cecilija. Ostali del slikarije je bogato izpeljana dekoracija ali okrasba.

Prav zala so barvana okna, katerih je petero s podobami in sicer: device Marije in sv. Jožefa, sv. Jerneja, sv. Andreja in sv. Alojzija. Drugih 34 je slikanih v obliki zaves ali preprog. Stanejo pa 4000 gld., katerim sem jaz z veseljem priložil sedem sto goldinarjev. — Dragocen je tudi sveti križev pot, katerega je izrezljal gospod Ferdinand Stuflesser v Grödnju na Tirolskem za 1700 goldinarjev. — Tlak je chamotte (charmotte, schamotte, izgovori šamot) ali iz žgane ilovnate snovi in stane 2500 goldinarjev.

Kristjani predragi!

Ko sem posvečeval včeraj novo cerkev in veliki altar, sem shranil v grobec mramornate altarne mize svetinje svetega mučenca Letancija in svetih mučenic Kaste in Severe.

Svetinje, to je ostanke trupel svetnikov in pa reči, ki so bile v bližnji dotiki s svetniki, so katoliški kristjani vedno visoko častili in čislali. Truplo vašega farnega patrona, sv. apostola Jerneja, ki je bil v Albanopolu, mestu Velike Armenije, mučen, so verniki spoštljivo shranili in je više cenili, kakor katerokoli blago. Ko je leta 508 cesar Anastazij sezidal mesto Duras v Mezopotamiji, je daroval meščanom ostanke slavnega apostola. Okoli leta 809 so jih prenesli na otok Liparo, leta 832 v mesto Benevent in leta 983 v Rim, kakor poroča sloviti cerkveni zgodovinar, učen kardinal Baronius. Od tod so bili posamni deli svetega trupla poslani v razne kraje; tako je naprimer prejela katedralna cerkev v Frankobrodu ob Majnu ali Menu, ki je posvečena svetemu Jerneju, glavo tega apostola.

Iz tega je razvidno, da so kristjani že v prvih časih skrbno varovali in zvesto častili svetinje. In to so počenjali, vedoč, da je Bog s svetinjami storil mnogo čudežev, in da so bila telesa svetnikov templji sv. Duha in so jim pomagala čednostno živeti ter bodo poveljučana vstala. Kaj čuda, da so že Izraelci ostanke izvoljenega egiptovskega Jožefa varčno shranili, in jih je Mozes s seboj vzel v Kanaansko deželo (Eks. 13, 19), kjer so jih spoštljivo pokopali v Sihemu. (Joz. 24, 32). V četrti knjigi kraljev (13, 20, 21) beremo, da so kosti velikega preroka Elizeja obudile k življenju mrliča nemudoma, ko se jih je bil dotaknil v grobu. Zato piše prav primerno Siracid o tem veljavnem preroku: Nobena beseda ni premagala Elizeja, še celo njegovo mrtvo truplo ga je preroka oznanjevalo. V svojem življenju je delal grozne reči in po smrti je delal čudeže. (Jez. Sir. 48, 14, 15). Sveti evangelj nam poroča, da je bila večletne bolezni

ozdravljena žena, ki se je bila dotaknila roba Jezusovega oblačila. (Mat. 9, 20). In o sv. Pavlu pripoveduje Dejanje apostolov dobesedno: In čudeže ne majhne je delal Bog po Pavlovih rokah tako, da so tudi pôtné rute od njegovega života in pasove na bolnike pokladali; in bolezni so jih popustile; in hudobni duhovi so šli iz njih. (Dej. ap. 19, 11. 12). In o svetem Petru pripazuje sv. Lukež, rekoč: Bolnike so na ceste nosili, in pokladali na postelje in ležišča, da bi vsaj senca mimo gredočega Petra koga izmed njih obsenčila, in bi bili rešeni svojih bolezni. (Dej. ap. 5, 15).

Kako so kristjani v apostolski dobi cenili in čislali ostanke svetnikov, zlasti svetih mučencev, spričuje nepobitno njihova skrb, s katero so zbirali in shranjevali kosti mučenih mož. V genljivem poročilu o mučeniški smrti svetega škofa Ignacija († 107) beremo, da so njegovi spremljevalci po noči skrbno pobrali kosti, katerih nista dva leva, ki sta v Rimskem koloseju raztrgala svetega spoznovalca, použila, ter so jih prenesli v Antiohijo, kjer so jih z največjo častjo kot neprecenljiv zaklad shranili na pristojnem mestu. Pretresljivo je poročilo v okrožnem listu Smirnenske cerkve o mučeništvu sv. Polikarpa, učenca sv. apostola Janeza in škofa Smirnenskega († 167). Ko se apostolski oče ni hotel odpovedati Jezusu in njegovi veri, so ga vrgli na grmado; in ko mu ogenj ni škodoval, so ga prebodli z bodalom in so vrgli njegovo truplo v ogenj, da bi zgorelo. Kristjani, ki so bili priče smrti svojega ljubljenega pastirja, so pobrali z grmade pepel in še ostale koščice, pa so jih shranili bolj skrbno kakor drage bisere na kraju, kjer so se zbirali in so z veseljem praznovali spomin mučenišva sv. Polikarpa in vseh, ki so bili že izbojevali boj za sveto vero, da bi tako tudi sebe izpodbudili in osrčili za slično srečno borbo.

Glejte, tako se glasi verodostojno poročilo prvih kristjanov v Smirni o češčenju ostankov njih nepozabljivega nadpastirja. To je starodavno, neovrgljivo spričevalo za češčenje svetnikov in njih svetinj, kakršno uči še dandanes sveta katoliška cerkev. Verniki Smirnenski želijo biti v občestvu

s truplom svojega škofa; zato sklenejo, svete ostanke okovariti na dostojnem mestu; in tu slavijo spomin svetega mučenika, da se tako spominjajo njegove ljubezni in stanovitosti, pa se navdušujejo za enake boje in se tolažijo s svetim občestvom, ki je med nebom in zemljo in čegar glava je Kristus. In Jezusa Kristusa molijo, njegove nasledovalce in posnemovalce pa ljubijo in častijo zavoljo njega ter jih kličejo na pomoč in si prizadevajo, po njihovem vzgledu živeti.

Ko je sv. Ambrož škofoval v Milanu, so našli v cerkvi svetega Naborja in svetega Feliksa ostanke svetih mučencev Gervazija in Protazija. Ko so vzdignili sveti trupli, je prišel v mesto vobče znani slepec Severus. Ko se je dotaknil z ruto svetih trupel in jo je položil na svoje oči, je hkratu spregledal. Tudi mnogi drugi bolniki, ki so se dotaknili trupel svetih mučencev, so bili hipno ozdravljeni. Priča teh čudežev je bilo ljudstvo, je bil sv. Ambrož, ki govori o teh dogodkih v listu do svoje sestre, sta bila sv. Avguštín in sv. Pavlin, ki sta bivala tisti čas v Milanu. (*Retract. lib. I. cap. 13. num. 1*).

Slavni sv. Avguštín je bil tudi priča izrednih čudežev, ki jih je Bog delal po ostankih prvega mučenca svete cerkve, sv. Štefana, v mestu Hiponu. Ko je namreč sveti Avguštín prejel iz Jeruzalema ostankov prvaka mučencev, je dal na čast svetemu diakonu postaviti altar ter nanj položiti prejete svetinje. V svoji znameniti knjigi *de civitate Dei* ali o mestu božjem poroča sveti škof, kako je ljudstvo strmelo nad tolikimi čudeži, ki so se godili pri altarju sv. Štefana.

Taki čudeži pa se niso godili le v prvih časih krščanstva, marveč v vseh časih, in se godijo še dandanes na krajih, kjer se shranjujejo in pobožno časté sveti ostanki. Po sijajnih čudežih je Bog pokazal, da mu je češčenje svetinj ljubo, vernikom pa koristno. Zato ni čuda, da so kristjani kmalu začeli nad grobovi mučenikov zidati krasne cerkve. Vzrok in nagib, da so že prvi kristjani v zdolbene kamene na altarih vlagali svete ostanke, je izrečen v Skrivnem razodetju sv. Janeza, kjer piše slavni videc na otoku Patmu: Videl sem pod altarjem duše pomorjenih zavoljo be-

sede božje in zavoljo pričevanja, ki so ga imeli. (Apok. 6, 9). In tako morajo v vsak altar vzdane biti svetinje, da se na njem sme služiti sveta maša. Zato sem tudi jaz včeraj zagrnil v rakev mramornate plošče glavnega altarja ostanke treh svetih mučenikov, in sem potem služil na njem prvo sveto mašo. Pri tem sem podelil pričujočim pod navadnimi pogoji odpustek enega leta, in sem določil, da morete v prihodnje vsako obletnico prejeti odpustek ene kvadrage ne ali 40 dni.

Kristjani predragi!

odri kralj Salomon je sedem let zidal s 180.000 delavci čudoviti tempelj Jeruzalemski. Lepo rezani štirivogelni kamni so bili poglavitno gradivo. Stene in strop je pokrival cedrin les, v katerega so bili vrezani kerubi in so bile vpodobljene palme in cvetice. Tla so pokrivala v zlatu se lesketajoče plošče.

Ko je po dovršeni stavbi obiskal Salomon krasni tempelj, je pal v presvetišču na kolena in je prosil pohlevno Gospoda, da naj bi se milostno ozrl na ta sveti kraj. In Gospod mu je uslišal prošnjo, rekoč: Jaz sem uslišal tvojo molitev... moje oči in moje srce bo vedno tukaj in bo čakalo vsakega, ki bo molil tu. (II. Kron. 7, 12. 15). In Jehova je blagoslovil tempelj po čudovitem oblaku šehini in ga je milostno izvolil za svoje bivališče.

Zal in krasen je bil tempelj Salomonov. Na vsem svetu ni bilo hiše, ki bi se bila mogla meriti z njim. In vendar, ljubi moji poslušalci, kaj je ta tempelj z ozirom na vašo cerkev, v kateri prebiva Jezus Kristus kot Bog in človek, se pri sveti maši daruje za vas nebeškemu Očetu, vam tako naklanja sadove svoje daritve na križu in vam je dušna hrana v svetem obhajilu? In kaj je ta vaš sicer tako sveti in veličastni tempelj s pogledom na tempelj, katerega je Bog sam postavil, ko je vstvaril človeka po svoji podobi in podobnosti, in ko ga je po storjenem grehu rešil večne pogube.

Da je človek skrivnostni tempelj sv. Duha, uči sveti apostol Pavel, ko piše Korinčanom: Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva? (I. Kor. 3, 16). In kakor bi še ne bil dovolj pojasnil te resnice, prša še enkrat z vsem poudarkom: Ali ne veste, da so vaši udje tempelj sv. Duha, ki je v vas, ki ga imate od Boga, in da niste svoji? Zakaj kupljeni ste za drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu. (I. Kor. 6, 19. 20).

Človeško telo ni le samo prebivališče in orodje neumrjoče, po božji podobi vstvarjene duše, marveč je celó svetišče svetega Duha. Po zakramentih se ne posveti samo človekova duša, ampak tudi njegovo telo; kajti milosti, ki jih prejema duša, ji dotekajo takorekoč skozi telo. Pri krstu se izlije krstna voda na glavo in se mazili telo s svetim oljem; pri birmi se mazili čelo s sveto krizmo; pri zakramentu svetega poslednjega olja se mazilijo razni udje telesa s svetim oljem; pri svetem obhajilu se položi Jezus Kristus v podobi kruha na jezik obhajanca in prebiva tako dolgo v njegovem telesu, dokler podoba ni použita in spremenjena.

Telo kristjanovo je torej sila častitljivo in pomaga duši čednostno živeti. Če moli kristjan, misli sicer duša na Boga in ga priznava za najvišjega Gospoda; toda tudi telo, kakor usta, oči, roke, kolena sodelujejo pri molitvi. Ako se posti, se ve, misli duša na to, a pomaga ji telo, ki se zdrži mesenih jedij, si pritrga pri jedi. Kdor si hoče ohraniti sveto čistost, mora pridno zatajevati telo. Tako pomaga človeku telo, dobra dela opravljati, mu pomore, čednostno živeti. Zato pa ima sveta cerkev trupla vernikov v veliki časti, posebej pa še trupla svetnikov. V življenju svetnikov beremo, da je od mnogih trupel svetnikov po smrti izhajal prijeten duh, da so trupla mnogih svetnikov še nestrohnjena, čeprav je od njihove smrti preteklo že več sto let. Ko so vzdignili v Bolonji telo svete Katarine, ki je leta 1463 umrla, je bilo še kakor živo. Telo velike svetnice še lahko danes nestrohnjeno vidiš, kakor sem ga jaz videl, v Bolonji in sicer sedeče v dragoceni stekleni omari. Ko je sv. Frančišek Ksaverij dne 2. decembra 1552 na otoku Sancianu umrl, so potrosili njegovo truplo

z nepogašenim apnom, da bi bilo meso tem preje uničeno, ker so hoteli kosti peljati v Indijo. Ko so čez tri mesece odprli grob, je bil obraz in je bilo ostalo telo popolnoma nepokvarjeno kakor v življenju, in ko so vrezali z nožem v desno bedro, je pričela teči kri, in prijetna vonjava je napolnila ozračje. Dve leti pozneje se je isti čudež prigodil, ko so truplo svetega apostola Indijancev pripeljali v Goo. Diaz Corvoglio, ki je dobro poznal svetega moža in ga je zdaj zopet videl v sveži barvi, je glasno zaklical: Ah, on živi, on živi!

Če pa Bog že na zemlji tako povečuje trupla pravičnih, kako jih bo šele povišal ob vstajenju mrtvih. Jezus Kristus, pravi sv. Pavel, bo premenil naše revno telo, ker je bo upodobil svojemu častitljivemu telesu. (Filipj. 3, 21). Korinčanom pa sporoča veselo resnico o vstajenju mrtvih trupel, rekoč: Seje se v trohljivosti, vstalo bo v nestrohljivosti; seje se v nečasti, vstalo bo v časti; seje se v slabosti, vstalo bo v trdnosti. Seje se živalsko telo, vstalo bo duhovno telo. (I. Kor. 15, 42—44). Vero, da bodo trupla pravičnih častito vstala in se bodo z dušami vred večno veselila v nebesih, je sv. Monika, mati velikega sv. Avgušтина, pogosto pričala, kličeč: Jaz hočem na zemlji obiskovati ostanke svetnikov, katere upam kmalu gledati v nebesih.

Če je že pa naše telo tako častitljivo, da prebiva v njem sv. Duh, koliko je vredna pač naša duša, ki je vstvarjena po božji podobi, ki more misliti, hoteti, spoznavati, ljubiti in moliti svojega vstvarnika. Ali Bog ni le z naravnimi darovi obogatil duše, obdaril jo je tudi z nadnaravnimi, zlasti s posvečujočo milostjo. Četudi je odseval tempelj Salomonov v omamljivi lepoti, ker je ves žarel v zlatu, blesti se neskončno lepše duša človekova v krasoti posvečujoče milosti božje. V tem stanu je duša mladika na vinski trti, ki je Jezus Kristus, ki jo nasičuje, da raste in cveti ter prinaša sad za večno življenje. Podobna je svojemu stvarniku, postane deležna božje narave (II. Petr. 1, 4), božjih prednostij, božjih zakladov.

Pred vsem je duša v tem stanu tempelj svetega Duha. Srečen je bil Salomon, ko mu je obljubil Gospod, da bo bival v templju s svojim okom in srcem; vendar je bival tam le po svoji moči, ali o duši, ki se nahaja v stanu posvečujoče milosti božje, velja izrek svetega apostola Pavla: Ljubezen božja je izlita v vaša srca po svetem Duhu, ki nam je bil dan. (Rimlj. 5, 5). In Korinčanom piše izvoljeni apostol slovesno: Vi ste tempelj živega Boga, kakor govori Gospod. Pri njih bom prebival in med njimi bom hodil, in bom njih Bog in oni bodo moje ljudstvo... In jaz vas bom sprejel, in bom vaš oče in vi bote moji sinovi in moje hčere, govori vsemogočni Bog. (II. Kor. 6, 16. 17).

Gospod je s teboj! Tako je pozdravil nadangel Gabriel preblazeno devico Marijo. Gospod je z vami, tako smem danes tudi jaz pozdraviti vas, ljubi birmanci in drage birmanke! Saj prebiva v vaših dušah Bog sveti Duh, ki je ljubezen Očeta in Sina, in je delivec vseh milostij. Kakor vas je sveti Duh posvetil že pri svetem krstu, enako vas bo danes pri sveti birmi še posebej napolnil s svojimi darovi, da bote sosebnost njegova last in posest. O kako lepe so danes vaše duše, ker prebiva v njih sam sv. Duh! Pa kaj, ko bi jih oskrunili, ko bi izbrisali iz njih sv. Duha? Kakšne bi postale? Nahajale bi se nemudno v strašni temi, v kakršni se je nahajal Judež Iškarjot, ko je zapustil v smrtnem grehu dvorano zadnje večerje. (Jan. 13, 30). Kakor so bile poprej prijeten vinograd, enako bi bile zdaj otožna puščava. Kakor so bile poprej Bogu ljube, bi mu bile zdaj zoperne. Kakor so bile poprej hiše sv. Duha, bi bile zdaj razbojniške jame hudega duha. Ko je zapustil Judež pri zadnji večerji Jezusa, je šel v njega satan, pripazuje sveti evangelist Janez (13, 27). O nesrečni apostol! Enako nesrečna je duša, ki prežene s smrtnim grehom iz sebe sv. Duha, ker postane last hudega duha, in ostane to tako dolgo, dokler ji ni odpuščen greh po sv. Duhu. Zdaj vsi ljubite novo krasno cerkev, in jo hočete varovati vsake oskrumbe; ljubite tudi svoje duše ter jih varujte vsakega omadeževanja, da bodo vedno žive cerkve svetega Duha!

V Gospodu ljubljeni župljani!

Kapovakanu, mestu južno-američanske države Peru, se nahaja v enih tamošnjih cerkva najdražja svetilnica na svetu. Ona je zaobljubljen dar pobožnega španskega trgovca. Šest tisoč funtov srebra je bilo treba za napravo te večne luči, in trgovec je plačal mojstru pasarju trideset tisoč cekinov za umetno delo. Svetilnica ima 365 ročajev, torej za ravno toliko lučic, kolikor je v letu dni.

Toda, kaj je ta sicer mogočna luč napram luči svetega Duha, ki nam sveti vsak dan v letu in nam sveti vse življenje. Ne da se poplačati, ne s srebrom in ne z zlatom. Kupil nam je to luč sam Jezus Kristus s svojo dragoceno krvjo, kakor naglašja sv. apostol Peter, pišoč: Veste, da niste s strohljivimi rečmi, z zlatom ali srebrom rešeni, ampak z drago krvjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta. (I. Petr. 1, 18. 19). In sveti apostol Pavel pravi v reku, ki sem ga postavil svoji današnji pridigi na čelo: Vi niste svoji; zakaj kupljeni ste za drago ceno. To tako drago kupljeno luč nam je Jezus tudi sam prižgal, ko je poslal svoji cerkvi tolažnika in razsvetljevalca, svetega Duha.

Kakor ne bo smela v tej cerkvi pred velikim altarjem ugasniti večna luč, temveč bo morala pred tabernakljem vedno goreti, enako si prizadevajte skrbno tudi vi, moji ljubi župljani, da vam ne zamerje v dušah luč svete vere, v kateri ste bili pri sveti birmi potrjeni, kakor bodo danes vaši dragi otroci. Bodite podobni modrim devicam, ki so z gorečimi svetilnicami in v svatovskem oblačilu pričakovale ženina, in ko je prišel, so vstopile z njim v ženitovansko dvorano k veseli gostiji.

Ohranite si luč svetega Duha, da ne zgrešite pota k nebeškemu ženinu! Ne izbrisujte, ne izganjajte po grehih svetega Duha iz svojih duš (I. Tes. 5, 19), marveč živite v Duhu božjem, delajte v Duhu božjem, da žanjete tudi v Duhu božjem večno življenje! (Gal. 6, 8). Amen.

Pridiga

govorjena pri birmovanju dne 12. julija 1900 in po slovesnem posvečenju župnijske cerkve sv. Jurja pod Tabrom, ki se je vršilo dne 11. julija istega leta 1900.

Čujte in molite, da
ne zajdete v izkušnjava!
(Mat. 26, 41).

V Gospodu ljubljeni župljani!

Slavni kardinal in nadškof Milanski, sv. Karol Boromej († 1584), vrlo znan po svojem častnem priimku *mučenec ljubezni*, je sklical šest provincialnih zborov in enajst škofijskih shodov, na katerih je sestavil in priobčil tudi modrih navodil za zidanje in olepšanje cerkva po svoji razsežni škofiji. Goreči nadpastir je pridno obiskoval dušne pastirje in njih ovčice. In na teh apostolskih misijonih ga je pot pripeljala nekega dne v lepo duhovnijo, katere verniki so se v obilnem številu zbrali, da spodobno pričakajo svojega škofa, ga vdano pozdravijo in potem slovesno spremljajo v svojo zalo farno cerkev.

Ko je prispela vsa duhovna čreda v hišo božjo, stopi iz njene srede častljiv starček pred došlega nadpastirja s pohlevno prošnjo, rekoč: Preljubi naš duhovni oče! Podelite nam sveti blagoslov, in potem nas pa učite, kaj nam je storiti, da smo deležni blagoslova! In sv. Karol Boromej je stopil k altarju, pa je razprostrl svoje škofovske roke ter je blagoslovil pobožne duhovljane. Nato jim je pa slovesno dejal: Moji otroci! Čujte, vojskujte se in molite! Če bote izpolnjevali ta moj očetovski opomin, prinašal vam bo višepastirski blagoslov bogat sad za časnost in večnost.

Kristjani predragi! Tudi jaz sem došel k vam v apostolskem poslanstvu. In tudi vi ste se predvčerajšnjim popoldne zbrali v mnogem številu ter ste me spoštljivo pričakali in ljubeznivo pozdravili pri krasnem slavaloku. Po-

tem ste me v veličastni procesiji spremljali v svojo razširjeno in povsem vkusno prenovljeno župnijsko cerkev, kjer ste pričakovali nadpastirskega blagoslova, ki sem vam ga tudi nemudno podelil, in sem to delitev še včeraj in danes z veseljem ponovil.

Včeraj namreč sem s svojimi duhovnimi sobraty pričel ob šestih zjutraj slovesno posvečenje vaše povečane cerkve s tremi altarji vred, katero opravilo je trpelo dobrih sedem ur. V grobec velikega altarja in v rakvi obeh stranskih altarjev, to je blažene device Marije in sv. Antona puščavnika, sem shranil ostanke svetih mučencev Jukunda, Pija in Urbana.

Potem sem služil na posvečenem altarju sv. Jurja sveto mašo, pri kateri sem prosil nebeškega Očeta blagoslova za vse župljane in njihova dva skrbna dušna pastirja. Končno smo zapeli ambrozijansko zahvalnico: *Te Deum*, in sem vam podelil zakramentalni blagoslov.

Danes pa sem opravil zopet za vas in za vaše ljube otroke daritev svete maše, in sem vas vnovič blagoslovil, kakor še bom vsakega birmanca posebej blagoslovil. Tako ste v teh treh spominskih dnevih prejeli od mene mnogo duhovnih dobrot, s katerimi sem vam hotel vsaj nekoliko povrniti vdanost in zvestobo, pokorščino in ljubezen, s katero ste me vselej sprejeli, kadar sem pripotoval v vašo srenjo; in pa da bi vam po svojih močeh poplačal, kar ste storili za veličajno farno cerkev.

Da se je nabral potreben denar za neizogibno razširjenje cerkve in za njeno notranjo opravo, osnovali so vaš podvzetni gospod župnik že leta 1894 cerkveno stavbeno družbo. Medtem ko se je skrbno nabiral denar, se je pridno pripravljalo že tudi gradivo. V mesecu februarju leta 1899 se je začelo pri cerkvi delo in jeseni je bilo srečno dovršeno. Tudi slikanje, oziroma barvanje notranje cerkve, je bilo v tej dobi dokončano. Obenem je bil prostor okoli cerkve čedno zravnán in obkrožen z obzidjem. Namesto stare mrtvašnice, ki je morala biti odstranjena, ker je stala preblizu cerkvi, je bila postavljena primerna cerkvena hiša.

Stavbenskih potroškov je naraslo do 24.000 kron. Za notranjo opravo je bilo izplačanih 16.620 kron. Te dve veliki vsoti sta že plačani, kakor je polovica denarjev za naročena nasadka obeh stranskih altarjev in za slikani križev pot že tudi pripravljena. Pogreša se samo še 3690 kron, ki bi naj bile nabrane do januarja prihodnjega leta 1901, ko bo dovršeno naročeno delo.

Zdaj pa me veže prijetna dolžnost, da se prisrčno zahvalim blagodušnim podpornikom znamenitega podvzetja. Najprvo izrečem svojo višepastirsko zahvalo častitemu gospodu župniku Frančišku Zdolšek, ki so razen pisarij in potov, razen časa in dela, vožnje in hrane in poleg drugih težkoč in sitnob še darovali 3000 kron. Z ozirom na njih dosedanje vzgledno duhovniško vedenje, v zaslužen pohvalo njih mnogoletnega gorečega in uspešnega delovanja v pastirski službi, zlasti pa v pohvalno priznanje njih požrtvovalnega truda za primerno razširjenje in pristojno notranjo opravo farne cerkve sem jih včeraj po slovesnem posvečenju lepe hiše božje imenoval za kn. šk. Lavantinskega duhovnega svetovalca. Veselilo bi me, če bi bil z zasluženim odlikovanjem razveselil velečastitega gospoda. Meni je veselje, delati drugim veselje.

Največji dobrotnik prenovljene cerkve so pa gotovo tukajšnji rojak, mnogočastiti gospod kanonik Karol Borom. Hribovšek, ki so cerkvi darovali srebrno monštranco in srebrni ciborij ali kelih za svete hostije in vrhutega še 6000 kron. — Hvaležnost terja, da se nadalje spominjamo večletnega cerkvenega ključarja umrlega Janeza Vintar, ki je za veliki altar osebno izročil 1350 kron in je v svoji oporoki še volil 1600 kron, od katerih bo treba le pristojbine plačati.

Vse hvale sta vredna obče spoštovana Urban in Marija Rajevca, ki sta razen vsakoletnih prispevkov k velikemu altarju še darovala 2000 kron. — Pridna samica Pavla Jug je vložila 1400 kron. — Blagi Peter Fece je izročil na bolniški postelji za novi križev pot hranilne knjižice, katerih vrednost znaša 1000 kron z obrestmi vred. Vrli mož naj mirno počiva v Gospodu in se naj v raju veseli svojega

radovoljnega daru za hišo božjo. — Vsa hvala gre tudi dobri družini Valentin Južnovi, ki je cerkvi odstopila 50 štirjaških sežnjev zemlje proti severu, kjer je ravno tesno hodilo izvršitvi dotične točke napravljenega načrta.

Ně smem in nočem pozabiti dveh višjih dobrotnikov in sicer: prevzvišenega bivšega knezoškofa Ljubljanskega in zdanjega knezonadškofa Goriškega, gospoda Jakoba kardinala Missia, ki so kot patron te-le farne cerkve darovali za njo 600 kron, in zdaj vladajočega milostljivega knezoškofa Ljubljanskega, gospoda Antona Bonavetura Jeglič, ki so 400 kron dobrotno podelili za potrebno podjetje. — Posebej še imenujem nekdanjega tukajšnjega postrežljivega kaplana častitega gospoda Jurja Klančnik, ki so žrtvovali cerkvi 1000 kron za božje plačilo. Moj revni prispevek 250 kron pa naj spremlja tem bogatejši blagoslov božji!

In zdaj ko sem s svojimi umrljivimi ustmi izrekel vsem pospeševalcem težavnega in dragocenega dela pristojno zahvalo, prosim ljubega Boga, da bi dal vsem, ki so dobro storili tej cerkvi zavoljo njegovega imena, večno življenje! Retribuere dignare, Domine, omnibus huic ecclesiae bona facientibus propter nomen tuum vitam aeternam!

Kristjani predragi!

Te vesele dni, ki sem jih preživel v vaši sredi, sem večkrat blagoslovil vas in vse, kar je vašega. Ko bi zdaj vstal izmed vas osivel mož in bi stopil pred me, vdano proseč: Ljubi naš duhovni oče! Vi ste nas blagoslovili, in zdaj nas učite, kaj naj storimo, da se udeležimo blagoslova — tedaj bi jaz ne vedel bolje odgovoriti, kakor je odgovoril sv. Karol Boromej: Otroci moji! Čujte, vojskujte se in molite!

Ta trojni opomin svetega škofa do nja vernikov je tudi moj očetovski opomin do vas, krščanski poslušalci! Sicer je tako opominjal tudi pastir in škof naših duš, Jezus Kristus, svoje ljube apostole, ko jim je na Oljski gori zaklical: Čujte in molite, da ne zajdete v izkušnjava!

(Mat. 26, 41). Ako se bote zvesto ravnali po tem klicu, amen vam povem, podeljen blagoslov vam bo koristil v življenju in ob smrti.

Prvi moj višepastirski opomin do vas v novo posvečeni cerkvi se torej glasi: Čujte! Da, stražite in pazite, da vas izkušnja ne dobi v svoje zanjke. Ona vam preti od vseh stranij in nikdar ne miruje. Nahaja se v vaših mislih, vaših željah, vaših besedah, v vsem vašem dejanju in nehanju. Zalezuje vas doma in zunaj doma, v samoti in družbi, pri delu in pri počitku, še celo v cerkvi pri službi božji.

Izkušnja zasmehuje vero, zaničuje cerkev, vas odvrča od prejemanja svetih zakramentov, od posvečevanja nedelj in praznikov, od posta in zatajevanja samega sebe, od delavne ljubezni do Boga in bližnjega, sploh od najvišjih dobrin in blaginj. In narobe vam oznanjuje napuh, poželjivost mesa in očij, nevošljivost, sovraštvo, popolno svobodo od božjih in cerkvenih zapovedij pa tudi od družabnega reda. S kratka, izkušnja vas hoče ločiti od Jezusa Kristusa, ki je pot, resnica in življenje. (Jan. 14, 6). In ko bi se ji posrečilo to, ugonobila bi vas časno in večno.

Če solnce zatone, nastane noč; če riba nima vode, ne more živeti, čeprav jo položiš na cvetice; če človeku zmanjka zraka, umerje, pa ga deni v zlato posteljo in ga odeni s svilo in škrlatom. Kar je tam solnce, tu voda in zrak, to in še mnogo več je za duhovno življenje Jezus Kristus, ki živi, dela in blagoslavlja v svoji sveti cerkvi. Zato pa čujte in stojte na straži, da vas izkušnjavec ne odtrga od solnca in vira življenja, od božjega Odrešenika! Nova cerkev vam bo varna stražnica, v kateri bote spoznavali svoje sovražnike, bote obenem pa tudi dobivali pripravno orožje, da se jih ubranite.

Čeprav bote namreč še tako previdno stražili, ne bote vendar ušli vsaki nevarnosti; napadla vas bo nevidljivo in nepričakovano. Zategadelj se glasi moj drugi višepastirski opomin: Vojskujte se!

Vojska je človekovo življenje na zemlji, je vzdihoval že veliki trpin Job. (Job. 7, 1). Neprestani boj zo-

per meso, svet in satana je človekov delež. Čim silnejši so navali in napadi od teh treh zopernikov, tem zvesteje in pogumneje se mora vojskovati človek. V tem smislu govori sam nebeški knez miru, Jezus Kristus! Nikar ne mislite, da sem prišel mir prinesť na zemljo; ne miru, ampak meč sem prišel prinesť. (Mat. 10, 34). In sv. Gregor Veliki piše: Kakor dober vojščak nasproti sovražniku ne odloži nikdar orožja, enako je tudi kristjan pripravljen za boj zoper hudo, ki ga zmerom obdaja.

Prvi nevarni sovražnik je naše lastno hudo poželenje. Njegov boj nam je opisal po lastni izkušnji sv. apostol Pavel tako le: Vemo, da je postava duhovna, jaz sem pa mesen, prodan pod greh. Zakaj kar delam, ne spoznam; ne storim namreč dobrega, kar hočem, ampak storim hudo, kar sovražim . . . Vem, da v meni, to je v mojem mesu, dobro ne prebiva; zakaj hoteti je sicer v meni, storiti pa dobro, tega ne najdem. Dobrega namreč, katero hočem, ne storim; temveč hudo, kar nočem, to delam . . . Imam dopadenje nad božjo postavo po notranjem človeku; čutim pa drugo postavo v svojih udih, katera se bojuje zoper postavo mojega duha, katera me deva v sužnost pod postavo greha, katera je v mojih udih. Jaz nesrečni človek, kdo me bo rešil od telesa te smrti? Milost božja po Jezusu Kristusu, gospodu našem. Jaz sam torej z duhom služim božji postavi, z mesom pa postavi greha. (Rimlj. 7, 14. 15. 18. 19. 22—25).

V neprestanem boju z mesom se je sv. Pavel zanašal na milost božjo, ki ga je krepila v borbi in reševala v stiskah. Enako bote tudi vi našli v močni trdnjavi, v tej farni cerkvi, potrebne pomoči v boju zoper strasti in napake svoje.

Drugi nevarni sovražnik je svet, o katerem pripazuje sv. apostol Janez, da ves v hudem tiči (I. Jan. 5, 19), in pred katerim svari vernike tako le: Ne ljubite ne sveta, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svet

ljubi, ni Očetove ljubezni v njem; zakaj vse, kar je na svetu, je poželenje mesa in poželenje očij in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta. In svet preide in njegovo poželenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj. (I. Jan. 2, 15—17).

Svet, njegovi slabi vzgledi pogubijo morebiti največ ljudi. Ko človek najmanj pričakuje, zavda mu svet težko zaceljivih ran. Tu je treba človeku največje previdnosti in čuječnosti, da ga ne prevari in ne napade hudobni svet brez upa rešitve. Gospod nam je zapovedal modro previdnost v občevanju z ljudmi, ko je rekel: Cavete ab hominibus! Varujte se ljudi! (Mat. 10, 16). Ogiblajte se ljudi, brezvernih in hudobnih!

Tretji srditi naš sovražnik je tisti, pred katerim svari sv. apostol Peter tako živo, ko piše: Bratje, bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zoprnik, hodi kakor rjoveč lev okoli, in išče, koga bi požrl. Temu se ustavljajte, trdni v veri, ker veste, da so vaši po svetu razkropljeni bratje ravno v takem trpljenju. (I. Petr. 5, 8. 9). Stara kača, morilec duš od začetka sveta, izkušnjavec nikoli ne miruje, misli vedno hudo, preži vedno na človeka, da ga zapelje, mu škoduje.

Silni boj s hudim duhom in orožje za ta boj je izvrstno opisal sv. apostol Pavel v naslednjem odstavku svojega lista do Efežanov: Bratje, bodite močni v Gospodu! Oblecite božje orožje, da morete obstati pred zalezovanjem hudičevim; ker se vam ni vojskovati zoper meso in kri, ampak zoper gospodovavce temnega sveta, zoper hudobne duhove v podnebjju. Zavoljo tega primite za božje orožje, da se morete braniti ob hudem dnevu in obstati v vseh rečeh. Stojte torej opasani okoli svojih ledij z resnico in oblečeni z oklepom pravice, in obuti na nogah za oznanjevanje evangelja miru; pred vsem pa vzemite v roko škit vere, s katerim morete vse ognjene

puščice hudobca ugasiti; in vzemite čelado vzveličanja in meč Duha, kar je božja beseda. (Efež. 6, 10—17).

Dragi duhovljani! Včeraj sem vam posvetil tabor, v katerem se bote varno bojevali zoper svoje vidne in nevidne sovražnike. Posvetil sem vam farno cerkev, ki je močna, nepremagljiva trdnjava zoper sleherni sovražni napad. Danes sem pa vaše ljube otroke po zakramentu svete birme sprejel med vojščake Kristusove in sem jim vročil za boj, ki jih gotovo čaka, primerno orožje kakor: škit vere, da bodo vojskovali dobro vojsko vere in segli po večnem življenju (I. Tim. 6, 12); pas resnice in oklep pravice, da bodo resnico spoznavali in jih bo resnica varovala sužnosti greha (Jan. 8, 32), in pa da bodo ljubili pravičnost, to je, da bodo izpolnjevali dolžnosti do Boga, do sebe in do bližnjega. Nadalje sem jim vročil čelado vzveličanja, to je trdnega upanja do venca večnega vzveličanja; obutev evangelja, da bodo vedno pripravljeni, evangelijske nauke spoznavati in širiti; in končno meč Duha, kar je božja beseda, ki jih bo klicala k dobremu in odvrčala od hudega. Živa je namreč božja beseda in močna in ostrejša kakor vsak na obe strani oster meč, in seže do ločitve duše in duha, tudi sklepe in mozga, in razsodi misli in namene srca. (Hebr. 4, 12).

Potemtakem se bodo mladi in odrasli lahko srčno in srečno vojskovali in to tembolj, ker jih bo varoval junaški vitez sv. Jur. O da bi se le vsi stanovitno bojevali; zakaj le tisti, ki bodo zvesti do smrti, bodo prejeli venec življenja. (Apok. 2, 10).

Če pa hočete ostati nepremagljivi do konca, treba vam je zanesljivega in močnega zaveznika. In to je vsemogočni Bog. Njega pa si pridobite za zaveznika z molitvijo. Zato se glasi moj tretji višepastirski opomin: Molite!

Molite, da ne zajdete v izkušnjava! (Mat. 26, 41). Molitev je, ki krepča slabega, osrčuje plahega, dela neizkušnega modrega. Molitev je kakor kadilnice prijeten oblak, ki nosi naše prošnje in potrebe v nebesa in nam nosi iz njih

darove in milosti božje. O moč molitve! Molil je Mozes, in je premagal sovražnika. Molil je Kristus, in je odgnal izkušnjavca ter pognal v peklenski brezen. Molili so apostoli, in so izpreobrnilo svet. Molili so mučenci, in so zmagali v krvavem boju. Molili so devičniki in device, in so si pridobili venec devištva. Molili so vsi pravični, in čim pravičnejši so postajali, tem rajši so molili.

Da, ljubi moji poslušalci! Verjemite mi, ker izginja gorečnost v molitvi, zato nastopajo hudi dnevi, slabi časi. Pokličite duha molitve nazaj v vaša srca, nazaj v vaše hiše in družine, nazaj v vaše občine in županije, in blagoslov božji se bo tudi vrnil nazaj med vas. Duha molitve se bote pa lahko navzeli v tej-le zali cerkvi, hiši molitve, in od tod ga potem pridno širite po vsej soseski.

Ko bote pa molili v tem dičnem hramu božjem za razne potrebe, molite, vas prosim, še tudi za tistega, ki vam je včeraj posvetil vidni, danes pa nevidni tempelj božji, ki so duše vaših nedolžnih otrok. Vaša in vaših otrok molitev mi bo močna palica, ob katero oprt bom laglje izpolnjeval dolžnosti svojega težavnega in odgovornosti polnega stanu, kakor pa, ko bi se zanašal in opiral le na svoje tako slabe duševne in telesne moči.

Čujte torej, in molite vsak čas, da bote vredni najdeni, ubežati vsemu, kar se bo go-dilo, in stati pred Sinom človekovim! (Luk. 21, 36).

V Gospodu ljubljene župljani!

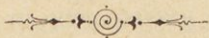

konec tretjega krščanskega veka je živel v Kapa-dociji, Maloazijski pokrajini, slaven krščanski junak, ki je opravljal visoko službo v rimski armadi. V strašnem preganjanju kristjanov za cesarja Diokleciana je bil obglavljen v palestinskem mestu Lidi, dne 23. aprila 303. Cesar Konstantin Veliki je neki dal na njegovem grobu v Lidi in tudi v Konstantinopolu najstarejšo izmed peterih ali šesterih tamošnjih cerkev pozidati na čast hvaljenemu vitezu. Ta μεγάλωμαρτυρ in τροπαιόφορος, veliki mu-

čenik in zmagonosce, kakor ga častno imenuje vzhodna cerkev, je dal ime pokrajini Georgiji v Aziji in raznim otokom in pristaniščem, mestom in trgom, vasem in selom. Njegovo češčenje se je razširilo po vsem vzhodu in zahodu, severu in jugu. Krščanske čete so zamenjale rimskega orla z zastavami, ki so nosile njegovo podobo. Sveta Klotilda je pričetkoma 6. stoletja dala na Francoskem več altarjev postaviti njemu v proslavo, kakor je sv. papež Gregor I. Veliki (590—604) velel na otoku Siciliji popraviti v njegovo slavo staro cerkev, ki se je hotela podreti. Klicali so ga v bojih na pomoč, posebej v bojih zoper nevernike, kakor se je neki v bitki pri Antiohiji (1098) prikazal križarski vojni. Mnogo viteških družeb in plemenitaških redov si ga je izvolilo za svojega zaščitnika in si je privzelo njegovo ime. V cesarskem grbu Ruske države se blesti njegova podoba. Kot svojega mogočnega patrona ga časti Bavarsko, Nemško, Angleško, Kranjsko (poleg sv. Jožefa), Rusko, Saksonsko in mnogo drugih dežel.

Vem, da ste že uganili ime proslavljenega svetnika; saj je tudi vaš varih in priprošnik. Kakor mu je po širnem katoliškem svetu nešteti cerkev in kapel posvečenih, posebej še v trdnjavah in v gradih, tako nosi tudi v naši škofiji več župnijskih in podružnih cerkev njegovo slavno ime. Izredno lepim farnim cerkvam sv. Jurja se bo prištevala odslej tudi ta-le sijajno prenovljena cerkev.

Prav ste storili, da ste oskrbeli primerno bivališče sv. Jurju, ki se slika kot lep, mlad junak v svetli bojni opravi s sulico, nastavljeno v žrelo peklenske pošasti. V očigled te krasne stavbe vam končno kličem: Stopite v tabor Gospodov in stojte pogumno pod zastavo Jezusa Kristusa, katero je sv. Jur junaški branil! V tesni zvezi s svetim vitezom čujte, vojskujte se in molite! To bodi vaše geslo, dokler se ne nagne dan in ne napoči večer, ko bo Gospod zbral delavce in bo vsakemu plačal po zasluženju. Kakor sebi, želim tudi vam vsem kot plačilo za boj na zemlji: nevenljivi venec nebeške gloriije. Amen.

Govor

o priložnosti slovesnega posvečenja nove župnijske cerkve
preblašene device Marije, matere milosti, v Mariboru,
dne 11. avgusta 1900.

Consummatum est! Dopol-
njeno je! (Jan. 19, 30).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Dopolnjeno je! Dopolnjeno je v svetem, jubilejnem letu! Tako smete danes klicati iz globočine svojih hvaležno veselih src. Dokončano in dovršeno je ogromno, dragoceno delo! Nova župnijska cerkev je srečno dozidana ter je bila danes od mene med genljivimi in globoko pomembnimi obredi posvečena v slavo in čast Mariji, materi milosti.¹

Ta gradba je važna in znamenita za to, ker se ni postavilo prebivališče za človeka, temveč za troedinega Boga, pa za Mater božjo in svete angele ter za izvoljene svetnike in svetnice božje.

Današnji dan je za to veliko faro dan sladkega, rajskega veselja. Saj se je radoval Mozes, in se je radovalo njegovo ljudstvo, ko je bil dodelan sveti šator. Saj se je veselil kralj David, in so se veselili njegovi podložniki, ko je bil na gori Sion postavljen krasen šator, in ko je bila tja prenesena škrinja miru in sprave. Saj se je radoval modri kralj Salomon z vsem izraelskim narodom, ko je bil pozidal in posvetil tempelj Jeruzalemski. Saj se je veselil podvzetni Zorobabel, ko je bil povzdignil in posvetil drugi tempelj. Saj se je radoval slavni Juda Makabejec z vsemi svojimi brati in prijatelji, ko je bil pozneje ta tempelj očistil, ga popravil in v njem nov žgavni altar oskrbel. In to svečanost

¹ Ta in naslednji govor sta izšla tudi v posebni knjižici pod naslovom: Spomin na slovesno posvečenje nove predmestne župnijske cerkve preblašene device Marije, matere milosti, v Mariboru, dne 11. in 12. avgusta svetega leta 1900. V Mariboru, 1900. Založil pisatelj. Tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru. 8°. Str. 33.

so Judje praznovali še ob času Jezusa Kristusa, ki se je udeležil enkrat sam te slovesnosti (Jan. 10, 22. 23), ter še danes obhajajo častiti spomin poprave in posvetitve veličastnega templja Jeruzalemskega.

Če so se pa Izraelci veselili novega svetišča in njegovega posvečenja, kako naj bi se vi, kristjani predragi, ne veselili te-le nove prelepe cerkve in njene današnje posvetitve? Šator Mozesov in tempelj Salomonov sta bila samo le predpodoba, sta bila samo le senca naših cerkva, ki so v polnem in pravem pomenu hiše božje, ker v njih resnično, dejanski in bistveno prebiva sam večni Bog. Zato pa se, preljubi moji, le veselite, ter pojte glorio in alelujo! Radujte se v srcu pa tudi za to, ker sem današnjo soboto, ki je posvečena Mariji, posvetil novo cerkev na čast deviški materi Mariji, katero v lavretanskih litanijah pozdravljamo kot začetek našega veselja. Zatorej pa velja povabilo Pavlovo danes vam, kakor je veljalo nekdanj Filipljanom: Veselite se v Gospodu, in zopet rečem, veselite se! (Filiplj. 4, 4).

Današnji dan pa je tudi dan pravične hvale in zaslužene pohvale. Zategadelj sem pri daritvi svete maše pred vsem zahvalil troedinega Boga, ki je zidal hišo, in niso zato zidali zastonj, ki so zidali; in je branil mesto, in niso zato stražili zastonj, ki so stražili. Pomoč božja in pa priprošnja Marije device, sv. Antona Paduana in svete mučenice Filumene sta odvrnili vsako nesrečo in nezgodo pri sedemletni stavitvi te veličajne hiše božje.

Spodobno hvalo in zahvalo zaslužite pa tudi vi, kristjani predragi, ki ste tako požrtvovalno podpirali težavno podjetje. Posebe velja moje višepastirsko priznanje vam, darežljivim udom »Marijine družbe za zidanje nove farne cerkve v Mariboru«, ki šteje danes 60.550 članov. Vsemogočnega in vseh dobrega Boga sem pri prvi, v novoposvečeni cerkvi ravnokar služeni sveti maši že ponižno prosil, da bi vam naj v obilni in v zvrhani meri povrnil in poplačal vse radovoljne prineske.

Predragi podporniki gradbe te-le zale cerkve! Vi smete vzklikniti: Mi smo zidali! Neki kralj je zidal krasno cerkev. Po dovršenem delu je veleval pri vhodu v hram

božji vzdati ploščo z napisom: Kralj je postavil cerkev sam. Drugi dan so bile pa pripisane besede: Vdova je pomagala zidati. Kralj je ukazal takoj zbrisati pripis. Toda tretji dan so bile na spomeniku iznova pripisane besede: Vdova je pomagala zidati. Ko so dotično ženo poklicali in jo vprašali, zakaj je pristavila te besede, je mirno odvrnila: Ker nisem mogla drugače pomoči, sem pa nabirala zelišče za živinčeta, ki so vozila kamenje za novo cerkev. Sicer bi bila pa rada sama postavila cerkev in še več drugih.

Tej vdovi podobno je zidal ali je pomagal zidati vsakdo izmed vas, ki je daroval karkoli in kolikorkoli za prekrasno svetišče božje. In zategavoljo naj pride blagoslov božji nad vse, ki so ali dajali ali delali! Oblagodarjeni naj bodo, ki so zidali tebe, sveto mesto! (Tob. 13, 16).

V Gospodu ljubljeni kristjani!

Vsled dolgotrajnega današnjega opravila: kakor blagoslovljenja nove deklinške zastave, posvečenja cerkve in velikega altarja, blagoslovljenja orgel, potem maševanja in dveh nagovorov¹ me telesne moči tako zapuščajo, da ne morem dalje govoriti. Zato hočem

¹ Vspored svečanostij o priliki posvečenja nove predmestne farne cerkve device Marije, matere milosti, v Mariboru dne 10., 11. in 12. avgusta 1900. V petek dne 10. avgusta: Ob 6. uri zvečer: Prihod premilostljivega gospoda kneza in škofa. Pred svetimi ostanki: Jutrnice z zahvalnicami; sveti blagoslov. V soboto dne 11. avgusta: Ob 1/2 7 uri zjutraj: Prihod premilostljivega gospoda kneza in škofa; blagoslovljenje nove deklinške bandere; posvečenje cerkve in velikega altarja; blagoslovljenje orgel. Ob 10. uri: Prihod povabljenih odličnih gostov; pontifikalna sv. maša na novo posvečenem altarju; nemška in slovenska pridiga. Ob 1. uri popoldne: Obed v samostanu čč. oo. frančiškanov. V nedeljo dne 12. avgusta: Ob 8. uri zjutraj: Prihod premilostljivega gospoda kneza in škofa; posvečenje dveh stranskih altarjev: sv. Antona Paduanskega in sv. Filumene. Ob 10. uri: Slovesna pontifikalna sveta maša v stari cerkvi; slovenska pridiga in zahvalna pesem: Te Deum laudamus. Ob 3. uri popoldne: Slovesna pridiga v novi cerkvi. Ob 4. uri popoldne: Slovesni prenos milostne podobe Marijine in Najsvetejšega v novo cerkev; nemška pridiga in zahvalna pesem: Te Deum laudamus.

z božjo pomočjo pa jutri po posvečenju dveh stranskih altarjev sv. Antona Paduana ter sv. Filumene in po slovesni višeduhovniški službi božji obširneje govoriti o Materi božji, varihinji, zaščitnici in zavetnici nove farne cerkve.

Jutri bomo po svečanem prenosu presvetega rešnjega Telesa in najdragocenejšega zaklada nove cerkve, čudodelne podobe Matere milosti, navdušeno zapeli prelepo zahvalnico: *Te Deum laudamus. Tebe, Bog, vsi hvalimo.* Jaz pa danes vzkliknem in s tem vzklikom končam prvi govor v novoposvečeni cerkvi: *Te, Jesum laudamus. Te, Mariam praedicamus. Tebe, Jezusa hvalimo. Tebe, Marijo slavimo.* V vaju stavljam svoje upanje, in osramočeni ne bomo na večno! Amen.

Čudodelna podoba Matere milosti
v novi predmestni župnijski cerkvi v Mariboru.

Pridiga

po dokončani posvetitvi nove predmestne župnijske cerkve preblazene device Marije, matere milosti, v Mariboru, na praznik sv. Klare, deseto nedeljo po binkošti, 12. avgusta 1900.

Kakor lilija med trnjem, je
prijateljica moja med hčerami.
(Vis. pes. 2, 2).

Preljubi v Gospodu!

drava pamet ali naravna hvaležnost je v vseh časih stavila častne spomenike zaslugam in čednostim. Posvetna in cerkvena zgodovina nam pričata, kako so bili čislani in slavljani vsi, ki so presegali druge ljudi po slavnih dejanjih, po dobrodelnih podjetjih. Dežela piramid, starodavni Egipt, kako je spoštovala in častila modrega in skrbnega patriarha Jožefa! Asirski kralj Asuer, kako je cenil in povzdigoval pravičnega Mardoheja zavoljo odkritosrčne zvestobe in vdanosti njegove! In kako navdušeno je oznanjevalo izraelsko ljudstvo pogum in srčnost svojega junaškega voditelja Juda Makabejca!

Vsi razviti narodi sveta izkazujejo čast izvoljencem, ki množijo njih srečo, širijo njih slavo, povečujejo njih blagostanje. Grška dežela je povelicevala krepost svojih modrijanov in hrabrost svojih junakov. Macedonija je proslavljala pridobitne zmage svojega orjaškega Aleksandra, in Rim je slavil bistrost in junaštvo svojih kraljev in cesarjev. In mi sami, ali ne čutimo v sebi posebnega spoštovanja in posebne ljubezni do tistih vzornikov, ki so po svoji izvedenosti in izkušenosti ožji ali širji domovini na slavo, v prid in korist?

Kakor pa ljudstva in narodi iz naravnih nagibov povišujejo svoje zaslužne može, enako hvali in slavi sveta katoliška cerkev, razsvetljevana in nezmotno vodjena od

sv. Duha, iz nadnaravnih nagibov vse tiste svoje ude, ki so ji bili po svojem svetem življenju v večno čast in slavo. Vsakemu je odločila primerno češčenje v trajni spomin na njihova nesmrtna dela, na njihove izredne čednosti in sicer to v izpodbudo in posnemo potomcem in pa zavoljo njih mogočne priprošnje in pripomoči v nebesih. Bog sam časti svoje zveste služabnike, kakor nas uči sveto pismo, ter nalaga tudi nam enako dolžnost. Največjo in najvišjo čast med vsemi svetimi pa je cerkev odločila tisti prečudežni materi in častitljivi devici, ki jo imenujemo kraljico vseh svetnikov.

Toliko praznikov in toliko pobožnostij ni vpeljanih nobenemu svetniku in nobeni svetnici na čast, kakor je ustanovljenih v proslavo deviške matere Marije. Toliko cerkva in kapel, altarjev in podob ni posvečenih nobenemu svetniku in nobeni svetnici, kakor jih je namenjenih naši ljubi Gospej, brezmadežni materi Mariji. Samo le naša škofija Lavantinska šteje blizu sto Marijinih cerkva. In hvala bodi Bogu, to število se je zopet pomnožilo! Nova veličastna cerkev je postavljena tukaj v Mariboru kraljici nebes in zemlje na čast, in jaz sem jo včeraj najslovesneje posvetil in blagoslovil.

Danes popoldne bomo prenesli, kakor je prenesel kralj David škrinjo zaveze na goro Sion, in kakor jo je odtod prenesel kralj Salomon med petjem, godenjem in plesanjem v novi tempelj, slično, pravim, bomo mi prenesli v novozidano in posvečeno cerkev več kakor škrinjo zaveze, mi bomo prenesli Jezusa Kristusa, Bogačloveka pod podobo svete hostije, pa bomo prenesli v slovesni procesiji čudodelno podobo tiste nedolžne matere in mogočne device, katero imenujejo litanije lavretanske škrinjo miru in sprave.

Ta čudovita podoba Marijina je doslej potovala od kraja do kraja. Nekdaj je stala na altarju v nadfarni cerkvi svetega Jurja v Konjicah; pozneje pa so jo shranili v tamošnji sakristiji. Od kod je priromala v Konjice, ne ve se

gotovo. Pa jaz bi skoraj trdil, da je čedno podobo iz lipovega lesa izrezljal kak pobožen menih v Zajčkem samostanu, ali pa vsaj umetnik, ki je bil od menihov za to delo najet. V staroslavnem samostanu Zajčkem je živel v sredi trinajstega stoletja sloviti kartuzijan brat Filip, ki je v lepem slavospevu opisal celo življenje Marijino. Meni najbolj ugaja pesniški opis pobega svete družine v Egipet, Marijinega žalovanja pod križem in njenega vnebovzetja. Ta pesem brata Filipa kartuzijana je bila v srednjem veku najbolj razširjena ter je mnogo pripomogla k živahnemu češčenju matere božjega Vzveličarja. To slovstveno delo pa tudi izpričuje, kako vneto so častili Zajčki kartuzijani Marijo in so vnemali vernike za to pobožnost ¹

Konjiški nadžupnik Janez Baltazar plemeniti Renzenberg je daroval Marijino podobo grofinji Ivani Feliciti plemeniti Khünburg, katera jo je dala v Gradcu prenoviti in olepšati, potem pa jo prenesti kot drag zaklad na svoj grad Freibichl pri Lipnici. Odtod je zanesla pobožna gospa ta svoj biser v Maribor in ga je izročila cerkvi očetov minoritov ob Dravskem obrežju, ki so dne 25. januarja leta 1747 zalo podobo izpostavili vernikom v očitno počeščenje. Leta 1787 so se minoriti preselili v kapucinski samostan v graškem predmestju ter so v samostansko cerkev prenesli tudi svoj

¹ Natančnejši podatki o življenju in delovanju slavitega kartuzijana so zbrani v knjigi: Einweihungs-Feier der neuerbauten Pfarrkirche zur heiligen Maria, Mutter der Barmherzigkeit, in der Grazervorstadt zu Marburg. Von Dr. Michael Napotnik, Fürstbischof von Lavant. Marburg, 1901. Str. 76—106: Bruder Philipp, der Lobsänger Mariä in der steirischen Karthause Seiz bei Gonobiz.

Častiti gospod Matija Zemljič, zdaj kapelan pri sv. Križu niže Slatine, namerava posloveniti Marijado brata Filipa. Spev šteje 10.133 rimanih vrstic. O priložnosti birmovanja v nadžupniji svetega Križa dne 11. maja 1902 mi je blagi in marljivi duhovnik v veliko veselje že izročil precejšnji kos hvalevrednega prevoda pod naslovom: Kartuzijanskega brata Filipa Marijino življenje. Čelo rokopisa je okrašeno z dvema ročnima črtézema. Prvi predstavlja »Zajčki samostan« in drugi »njegove razvaline«. Za tem sledi: LJM. Uvod. Prvi spev: Marijino rojstvo. Drugi spev: Marijina mladost. Tretji spev: Marijina zaroka. — Iskreno želim, da bi prevoditelj srečno dovršil, kar je dobro pričel!

dragoceni zaklad. Ko so pričeli to predmestno cerkev leta 1893 podirati, smo dne 2. julija istega leta prenesli lepo podobo v to le začasno cerkvico, kjer je mati milosti doslej delila vsakovrstne dobrote. Danes zapusti nebeška kraljica tudi to prebivališče in se preseli v svojo novo palačo, kjer naj milostno prebiva veke in veke.

Predragi Marijini častilci! Jaz sem že poprej omenil, da katoliška cerkev med vsemi svetniki in svetnicami najvišje časti Marijo. In zakaj? Zato, ker presega Marija vse svete po svojih čednostih: ona je najlepša lilija, je lilija lilij. Kadar hoče sveto pismo lepoto kake reči posebej poudariti, jo prišpodobi beli, nežni liliji. Celo za okrasbo Jeruzalemskega templja je veleval Najvišji, da se naj porabi tudi lilija. Salomon je izvršil povelje, ko je ukazal lilijo vplesti v zastore in vrezati v stebre. Iz debela sedmoročnega svečnika v templju so rastle svetilnice v podobi cvetoče lilije. Lilijo so častili že stari narodi. Perzi in Sirci so jo slavili v pesmih. Glavno mesto Perzijsko je nosilo njeno ime: Šušan ali Susan, to je Lilija. Grki so okrasili oblačilo prvaka bogov Zevsa z lilijo. Pri Rimljanih je bila lilija posvečena boginji Junoni.

To pa je in ostane nežne lilije največja prednost, da je pokazal na njo božji Vzveličar, kličeč v svoji vzvišeni pridigi na gori: Poglejte lilije na polju, kako rastejo! Povem vam, da še Salomon v vsej svoji časti ni bil tako oblečen, kakor edna izmed njih . . . Bog jih oblači. (Mat. 6, 28—30; Luk. 12, 27).

Ker je lilija znamenje deviške čistosti, je prav primerno, da prisposodablajo brezmadežno mater Marijo liliji, da jo imenujejo krasno lilijo. Sveta cerkev obrača na Marijo pomenljive besede Visoke pesmi: Kakor lilija med trnjem, je prijateljica moja med hčerami. (Vis. pes. 2, 2). In Marija sama sme reči o sebi: Jaz sem cvetica na polju in lilija v dolu. (Vis. pes. 2, 1). Po mislih pobožnih mož je angel Gabriel z znamenjem neomadežane čistosti in nedolžnosti z lilijo v roki pozdravil Marijo.

In zdaj bomo premišljevali, kristjani predragi, to prezalo lilijo. Ker pa prihaja vsa luč sem doli iz nebes, ker od Boga prihaja vsaka dobra misel, želja in beseda in vsak dobri sklep, obrnimo pred vsem tja gori proti nebesom svoje roke, oči in svoja srca, ter prosimo presveto Trojico, da nas po mogočni priprošnji blažene device Marije in svete Klare, katere god danes praznujemo, blagoslovi tako, da jaz ne bom zastonj govoril in da me vi ne bote zastonj poslušali, pač pa da bote med mojim govorjenjem delali dobre sklepe ter jih poznej v življenju izvrševali.

Salve regina, mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve! Češčena si kraljica, mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češčena!

V Gospodu predragi kristjani!

Angel Gospodov je pozdravil Marijo kot milosti polno. In res, Marija je prejela v obilni meri vse milosti, ki jih more dobiti pametna stvar božja. Njeno življenje je bil čudež svetosti in popolnosti. Marija je namreč vselej in vedno sodelovala z milostjo, podeljeno ji od Boga, tako, da je v vsakem trenutku svojega življenja storila kako dobro delo. In ker je blagoslovljena med ženami več darov in milostij božjih dobila, kakor vse druge pametne stvari božje, in ker milost ni bila v njej brez koristi, ni dvoma, da resnico trdi sveti Janez Zlatoust, ko uči, da je Marija po svojih čednostih presegala vse svetnike in svetnice božje. Združevala je v sebi v najpopolnejši meri čistost Susane, krepost Judite, pobožnost Ane, skrbnost Estre, živo vero očakov, trdno upanje prerokov, gorečo ljubezen apostolov, neomahljivo potrpežljivost in stanovitnost mučencev, angelsko nedolžnost devic, globoko gorečnost spoznovalcev. Zato se imenuje v lavretanskih litanijah: mati najsvetejša, podoba pravice, posoda vse svetosti, kraljica vseh svetnikov.

Toda, sveti cerkveni očetje in učeniki naglašajo v Marijinem življenju pred vsem tri čednosti, ki so blaženi Devici

pridobile toliko čast nad vsemi izvoljenimi v nebesih in na zemlji. Prva teh treh čednostij je tista, iz katere živi pravični; druga, ki premore nekako iz človeka napraviti angela, in tretja, ki človeka tembolj povišuje, čimbolj ga navidezno ponižuje. In ravno teh temeljnih čednostij krščanske popolnosti pogrešamo dandanes pri našem slabovernem, malo-sramožljivem, napuhnjenem svetu.

Preljubi moji, vi veste, da so se pred tronom matere milosti, pred to podobo Marijino, ki jo bomo danes v slovesnem sprevodu po Mariborskem mestu prenesli v novo farno cerkev, vi veste, pravim, da so se pred tem Marijinim kipom godili razni čudeži. Največjim čudežem prištevam pa jaz tiste, da se je mnogo krivovercev odpovedalo zmotam in so bili sprejeti v naročje svete matere cerkve. Celo vojak zamorec je bil krščen pred tem prestolom matere usmiljenosti. Taki čudeži milosti božje, ki se godijo na duši, so večji od čudežev, ki se godijo na telesu. Ko so nesli iz mesta Najma mrliča, edinega sina matere vdove, je storil Jezus veliki čudež, ko je namreč obudil k življenju umrlega otroka in ga je izročil žalostni materi. Vendar še veliko večji čudež se je zgodil pri tej priložnosti. Očitna grešnica Marija Magdalena je namreč tu prvikrat videla Jezusa, čigar milost jo je takrat dohitela, ter je njeno grešno, za nebesa mrtvo dušo oživila k življenju. Nevidni ta čudež je bil čudovitejši od vidnega.

Slični čudeži milosti božje so se pa godili in se še zdaj godijo pred to podobo matere božjega Odrešenika. Od leta 1891 do leta 1899 se je devet krivovercev odpovedalo verski zmoti, in dve židinj sta bili krščeni pred tem sedežem modrosti božje.

Devica verna, s tem klicem v lavretanskih litanijah prosimo Marijo pomoči. Pa je li res imela Marija živo in trdno vero, ki jo je neprenehoma nagibala, dobra, pred Bogom zaslužna dela opravljati in se tako više in više povzdigovati v svetosti? Je li pokazala Marija v resnici kedaj stanovitno, nepremično vero? Brezdvomno, preljubi moji poslušalci! O veri preblazene device Marije se redkokedaj piše, govori in pridiguje. Toda v našem času je to prav potrebno.

Kako živa vera je pač morala navdajati Marijo, da je spoznala v detetu, katero je rodila, v plenice povila in v jaslice položila, da je spoznala in molila, pravim, v tem otroku onega, ki je vstvaril nebo in zemljo, ki prebiva v nedostopni svetlobi, ki je bil pred Abrahamom, pred začetkom časa in sveta! Kako živa vera je morala napolnjevati Marijo, da je v detetu, katero je dojila in v svojem naročju nosila, spoznala in molila tistega, ki počiva na perutih kerubimov in serafimov, in ki daje vsem stvarjem hrano in živež! Kako živa vera je morala prešinjati Marijo, da je v slabotnem detetu, ki je moralo bežati pred Herodom v daljno tujo deželo, spoznala in častila njega, ki vzdržuje kraljem in cesarjem sedeže, ali pa jih ruši, kakor mu ljubo in drago. Dete raste in se vda otroškim igram, Marija pa moli v tem igrajočem otroku tisto večno modrost, kateri je igrača, svetove vstvarjati in uničevati, obnebje kakor šator razpenjati in globočine morja meriti!

In Sin človekov opravlja delo nizkega rokodelca, ali njegova mati Marija časti in moli v njem tistega, ki je načrtal osnovo za vstvarjenje sveta, pa je izmislil one skrivnostne moči, ki premikajo vesoljni svet. Pa pustimo zdaj vse drugo življenje, v katerem je kazala Marija trdno vero ter se je v tej božji čednosti vadila na junaški način, in pojdemo v duhu na kraj najhujših bolečin, tja gori na goro Kalvarijo. Tu visi na križu med dvema razbojnikoma njen ljubi Sin, zapuščen od vseh in izdan sovražni sili. Eden njegovih dvanajsterih tovarišev ga je izdal in prodal sramotno, drugi ga je pozabil in zatajil, ostali so zbežali in so pustili mojstra samega. Zapuščen je od ljudi. O bitka žalost! Ali najbitkejša žalost je, zapuščen biti od Boga. In Jezus je molil: Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil! Ljubljeni otrok je torej zapuščen od vseh; a zapustila ga ni preljuba mati Marija. Tisti, ki so bili odbrani za stebre svete cerkve, so se majali in so padli, ali Marija je stala pod križem mirno in zaupno, utemeljena v veri in prepričana, da je njen križani Jezus obljubljeni Vzveličar človeškega rodu, da je Sin živega Boga. O vera, vredna največjega občudovanja. O vzgled za nas slabo- in maloverne!

Ljubi moji, tako in enako vero moramo tudi mi imeti, da se ne damo ločiti po nobeni ceni od Jezusa Kristusa. Imeti moramo vero, ki nas napeljuje k dobremu in odvrča od hudega; vero, ki nas vabi in miče k opravljanju dobrih del. Vera brez dobrih del je mrtva, kakor je telo mrtvo brez duše. O, da bi tlel v naših srcih le žarek tiste žive vere, ki je navdajala *Devico verno*! Krščanski poslušalci, vaš največji dobiček v novi cerkvi bo ta, če se bote tukaj v veri utrjevali, če bote k materi milosti prihajali, da pomnožujete v sebi edinovzveličavno vero in da prosite za pomnožitev vere v srcih tudi svojih bratov in sester. Krepka, globoka vera je potrebna v naših dneh, ko napadajo sovražniki Jezusa Kristusa, njegovo božjo napravo: sveto cerkev, njene nauke in njene zapovedi. O sveta vera, nebeška hči, ki si naše prednike navduševala za vse pravo in dobro ter za vse sveto in plemenito, vrni se med nas, pa prešini naša srca, da bodo gorela in plamenela za čast božjo in za vzveličanje neumrljivih duš!

Imejte pa, preljubi moji, tudi trdno vero v pomoč Marijino, kakršno so imeli otroci, o katerih sem bral nedavno to-le: Bilo je leta 1893 v neki fari, v kateri je ležal dušni pastir na bolniški postelji. Ko ga je obiskal župnik, bližnji sosed, je ravno tudi prišel cerkovnik naznanjat spoved. Došli dobri sosed gre nemudoma k bolniku. Bil je oče-vdovec na smrt bolan. Desetero nedolžnih otročičev je stalo in jokalo okoli postelje na smrt bolnega očeta. Pred dvema mesecema so sirotam zanesli miło mater na pokopališče. In jutri bodo morebiti že tudi ljubega očeta na mrtvaškem odru škropili. O reve nesrečne! Duhovnik so takoj mazilili noge bolniku za srečno pot v večnost. Po svetem opravilu so hoteli z očetom samim govoriti in so zato otroke odposlali iz hiše. Črez nekoliko časa stopijo duhovnik sam iz izbe. Bila je jasna, krasna noč. Oče nebeški, ti, ki bediš in čuješ, saj gorijo lučice na nebu, ti se usmili nedolžnih sirot — tako so izpovednik vzdihovali pod milim nebom. Pa čuj, v tem trenutku zaslišijo od daleč proseč glas: Gospod, usmili se nas! Kristus, usmili se nas! Oče nebeški, vsemogočni Bog, usmili se nas! Sveta Marija, prosi za nas! Sveta Mati božja,

prosi za nas! Mati ljubezniva, prosi za nas! Zdravje bolnikov, prosi za nas! Tolažnica žalostnih, prosi za nas! Pomoč kristjanov, prosi za nas!

O, to je bil pretresljiv glas, ki je prihajal sem iz Marijine kapelice, kamor so se zatekli otroci, da vkupe molijo lavretanske litanije za ozdravljenje predobrega očeta. Ko je ponehal glas in je bila končana molitev, so stopili duhovnik zopet k bolniku, in glej čudo, očetu je bilo odleglo, smrtna nevarnost je bila odstranjena. Črez deset dni je ozdravel blagi oče, ki še danes hvalevredno skrbi za svoje in Marijine otroke. Ozdravel pa je kmalu tudi duhovni oče, preljubljeni domači župnik, za katerega so zvesti farani pridno prosili Marijo, da mu naj ona pomore s svojo mogočno priprošnjo. Saj, ko bi vsi svetniki in vse svetnice na eni strani prestola božjega za kaj prosili, in Marija na drugi strani, bi bila uslišana Mati božja, ki ima zmerom pristop do božjega sedeža. Zatorej pa prav primerno obrača sveta cerkev na Marijo svetopisemske besede: Blagor človeku, ki mene posluša, in ki čuje pri mojih vratih dan na dan! (Pregov. 8, 34).

Preljubi v Gospodu!

as hiti, zato treba, da tudi mi dalje hitimo. Kaj bi bila pomagala Mariji še tako trdna vera, ko bi pa ona ne bila imela tiste blažene čednosti, kateri je obljubljeno gledanje božjega obličja, katera zamore človeka izpremeniti v angela, in se imenuje deviška čistost.

O liliji pripovedujejo, češ, da ima njena korenina-čebulja skrivnostno moč, ki brani strupeni kači, da se ji ne bliža. Ali je temu tako, nisem preiskoval, toda o Mariji vem, da se ji ni mogla in ni smela nikoli približati peklenska kača. Bila je namreč brez madeža izvirnega greha spočeta, je brez greha živela, brez greha umrla in je bila kot neomadežana, prijetno duhteča lilija presajena v nebeški raj.

Lilija ima belo barvo, barvo čistosti in nedolžnosti. Vsled te lastnosti dajajo lilijo v roke svetnikom in svetnicam,

ki so se odlikovali in odlikovale po sveti čistosti. Lilijo nosijo v roki naprimer sv. Alojzij, sv. Anton Paduan, sv. Jožef in mnogi drugi devičniki. Medtem pa je vendar moral sveti Alojzij in sv. Anton vzdihovati s psalmistom: Glej, v hudo-
biji sem spočet, in v grehih me je spočela moja
mati. (Ps. 50, 8). Če pa vkljub temu nosijo ti svetniki lilijo,
kot znamenje nedolžnosti in deviške čistosti, kolikoveč jo
sme nositi Marija, ki je bila brez madeža izvirnega greha
spočeta in je presegala vse svetnike in svetnice na čistosti
srca. Da, Marija ne zasluži samo, da jo primerjamo liliji,
temveč ona je lilija, je najlepša lilija vseh lilij.¹

Kako nad vse lepa lilija je Marija, imenovana v lavre-
tanskih litanijah roža skrivnostna, je razodel Bog sam
po nekem čudežu, ki ga pripoveduje kronika manjših bratov
sv. Frančiška. Neki učen dominikanec je imel hude dvome

¹ Lilija je za vrtnico najlepša cvetica. Že stari prirodoslovec
Plinius ji je odkazal to mesto. *Lilium rosae nobilitate proximum est.*
(Plin. XXI. 5, 22). Nekateri rastlinoznanci pa jo imenujejo naravnost
kraljico med cveticami.

Ker je lilija po svoji veličastni postavi — steblo se vzpenja
kvišku kakor sveča — po svoji snežnobeli barvi in svojem prijetnem
duhu podoba deviške čistosti, so jo od nekdaj radi sadili po svojih vrtih
redovniki in redovnice, in so z njenim cvetjem krasili svoje redovne
cerkve. Saj se tudi sveta cerkev rada poslužuje te rastline v svojih
obredih. O velikonočnem času poje o apostolih: Tvoji svetniki, o
Gospod, bodo cveteli kakor lilije. Aleluja! In mučence in
mučenke hvali enako celo leto.

Vrtna lilija se imenuje tudi svetega Antona lilija, najbrž ker cvete
ob času praznika sv. Antona Paduanskega in ker se slika ali vpodablja
ta svetnik z lilijo v roki. Obenem mu verniki radi prinašajo bele lilije
v dar, zlasti za njegov god, bodi, da ž njimi nakitijo v cerkvi altarje,
bodi, da jih postavijo doma pred njegovo podobo.

Po cerkvah kapucinov in frančiškanov so se lilije sv. Antona še
posebej blagoslavljele. Kapucin Frančišek Marija de Capellis iz Bolonje
je sestavil knjigo, leta 1685 v Benetkah že dvajsetič izdano pod naslovom:
Circulus aureus seu breve Compendium Caereemoniarum ac Rituum, v
kateri se nahaja globoko pomenljiv obred za slovesno blagoslovljenje
lilij na praznik sv. Antona Paduana. Kakor poroča »Cvetje z vertov
sv. Frančiška. V Gorici, 1901. I. zvez. str. 28—30«, se je to blagoslov-
ljenje v Rimu vnovič dovolilo in odobrilo.

zastran brezmadežnega spočetja preblazene device Marije. Da bi se jih iznebil, je šel k blaženemu bratu Egidiju, zvestemu spremljevalcu svetega Frančiška Asiškega. Pobožni frančiškan je bil na skrivnosten način podučen o tem obisku. Šel je nemudoma dominikancu naproti, in, ne da bi čakal njegovega odgovora, je udaril s palico ob tla, rekoč: Menih pridigar, Marija je bila devica pred rojstvom Jezusa Kristusa, in v tem trenutku je izrastla cvetoča lilija iz tal. Drugič udari ob tla, veleč: Brat dominikanec, Marija je bila devica pri rojstvu Jezusa Kristusa, in v tem hipu je izrastla druga lilija iz zemlje. Tretjič udari Egidij s palico ob tla, kliče: Brat dominikanec, Marija je ostala tudi devica po rojstvu Jezusa Kristusa, in tretja lilija je vznikla iz zemlje.

Res, Marija je tudi v tej čednosti dosegla vrhunec popolnosti. Dasiravno so šege njene domovine, pa so predsodki izraelskega ljudstva in vsakdanji vzgledi terjali od nje drugo življenje, je ona vendar prva med hčera mi Evinimi storila obljubo vednega devištva. Kako prijetna je pač morala biti nebeškemu Očetu ta obljuba. Šele zdaj je smel Vstvarnik reči stvari: Vsa si lepa moja prijateljica... moja sestra, moja nevesta, in madeža ni na tebi. (Vis. pes. 4, 7. 9). In to obljubo je Marija zvesto držala vse dni svojega življenja. Še celo pred Gabrielom nadangelom se je prestrašila ter ni hotela privoliti v njegovo oznanjenje, dokler ni izvedela, da jo bo obsenčil sam sv. Duh, da bo postala mati božja, obenem pa ostala tudi devica. Zarad te angelske čednosti je bila Marija povišana nad vse žene in si je zaslužila častna priimka: devic devica in kraljica devic.

Ker ljubi Marija, mati najčistejša, mati nedolžna in brezmadežna, sveto čistost, zato ljubi tudi vse čiste in nedolžne duše. Kakor je vabil božji Vzveličar nedolžne otroke k sebi, ter jih je jemal v svoje naročje in jih blagoslavljal, enako se mudi pač tudi njegova mati rada pri nedolžnih dušah, in jim izkazuje svojo pomoč in brambo. Ni še dolgo, kar sem bral nastopno dogodbo. V italijanskem mestu Florenciji je ušel iz zverinjaka strašen lev in je pri-

divjal na glavni trg. Tu so ljudje kakor blisk zbežali v svoje hiše. Le na koncu trga si je mirno igral nedolžen otrok. Lev leti naravnost k otroku. Nekoliko korakov še in otrok je v žrelu divji zveri. A glej, v tem trenljaju prihiti žena vihrajóčih lasij na mesto, pa vzame ljubo dete v svoje naročje in je reši v bližnjo hišo. Nihče ni poznal in ni videl več blage žene. Nas pa ta dogodek uči, kako brani Marija svoje otroke, kako varuje svoje častilce pred hudim duhom, ki kakor rjoveč lev okoli hodi in išče, koga bi požrl. (I. Petr. 5, 8).

Ker je Marija lilija in sicer najlepša vseh lilij, je pač lahko umevno, da se rada nahaja med lilijami, da se rada mudi pri nedolžnih, deviških dušah. Tudi o njej veljajo besede Visoke pesmi: *Pascitur inter lilia*. Ona se pase med lilijami, to je, Marija se razveseljuje z dobrim duhom čistih duš. (Vis. pes. 2, 16). Zato pa si ohranite, krščanski mladeniči, svoja srca neoskrunjena, da bo Mati božja tudi vaša mati! Bodite lepe lilije, ki razširjajo prejeten duh krog sebe, ve, krščanske mladenke, katerim sem včeraj blagoslovil belo svilnato zastavo s podobami svete Marije, brez madeža spočete, in svete device Filumene. Z modrim Siracidom vas vse opominjam, rekoč: Poslušajte me, vi otroci božji, in prinašajte sad kakor roža, zasajena ob potokih. Kakor gora Libanon, ki razširja prijeten duh, ker ondi raste mnogo dišečega drevja, dajajte prijeten duh. Cvetite kakor lilija in dajajte duh, in lepo zelenite, pa pojte hvalno pesem in slavite Gospoda v njegovih delih. Povelečujte njegovo ime in hvalite ga z glasom svojih ust! (Sirah. 39, 17—20).

Kakor znano, ima cvetoča lilija šest prašnikov in šest belih peresc, ter nas tako spominja šeste božje zapovedi in šeste vzveličanske čednosti. Hebrejci imenujejo lilijo: šušanna ali susanna, to je cvetica, ki je podobna številki šest, kakor pripazuje stari pismouk Kimchi. Ime susanna prihaja od שש šeš ali šest, in slučajno kažejo tudi te dve hebrejski črki številko šest in obliko cvetoče lilije. Ker je lilija znamenje

čistosti, je bilo njeno ime Susana primerno osebi, ki se je odlikovala po tej čednosti.

Ko je bil blagi grof Chambord, poznejši kralj francoski Henrik V., ki je leta 1883 umrl v Gorici, še gojenec, pokazal mu je nekega dne njegov duhovni vzgojitelj Druilhet dragoceno vezenino, ki je predstavljala Srce Jezusovo, iz katerega je kapala kri na šopek belih lilij. Spodaj je vtkan bil rek: Henrice, serva lilia! Henrik, varuj lilije! Umejete, kaj pomeni berilo, vpraša učitelj učenca? Da, umejem, odgovori kraljevič. Pomeni: Božje Srce, varuj Burbone! (Kraljevska rodbina Burbonov je imela v svojem grbu lilijo. Ko je bil Klodvig, še neverni kralj Frankov, hudo napaden od Alemanov pri Zülpichu (496), je prosil, kakor pripoveduje pobožno poročilo, Boga kristjanov zmage in rešitve. Bil je uslišan in se je dal za to krstiti. Njegov poznejši naslednik sv. Ludevik IX. je v križarski vojski leta 1270 pridjal grbu francoskih kraljev trojno lilijo. Tudi Joana, devica Orleanska († 1428), si je izvolila lilijo za svoje znamenje in je živela po tem geslu do smrti deviški čisto). Dobro! Toda, ne pomenja li še kaj drugega? Bi li ne mogle besede, vpletene pod vaše ime, veljati ravno vam? Vsekako, odvrne nemudoma mladi Henrik! Tedaj pa pomenijo: Burbon, varuj čistost! Radi tega pa mirujte, ljubi moj duhovni oče! In res, kraljevič je zvesto izpolnjeval svoje zadržilo. Živel je prav pobožno in čisto do svoje blažene smrti. — Servate lilia! Varujte lilije! Varujte si čistost in nedolžnost, zarotim zdaj jaz vas, otroke, mladeniče in dekleta!

Če se bote vestno ravnali v življenju po tem zlatem nauku, se bo ob vaši smrti uresničilo, kar pravi nevesta v Visoki pesmi Salomonovi: Moj ljubi je prišel doli v svoj vrt h gredici dišav, da bi se na vrtu pasel in lilij natrgal. Jaz sem svojega ljubega in moj ljubi je moj, ki se pase med lilijami. (Vis. pes. 6, 1. 2). Ko bo udarila zadnja ura, prišel bo Jezus in prišla bo Marija k vaši smrtni postelji, pa bota vtrgala ljubo, nedolžno lilijo ter jo bota presadila v nebeški vrt, v večno lepi raj.

Preljubi v Gospodu!

e ena čednost se lesketa v Marijinem vencu kakor jutrnica. Kaj bi pač pomagala človeku čistost telesa, ko bi bilo njegovo srce polno napuha, tistega prvega naglavnega greha, ki je iz angela napravil satana!

Vse življenje Marijino je bila vedna vadba v krotkosti in ponižnosti. Imenovana od nadangela mati božja, se je imenovala le deklo Gospodovo. Ni se ponašala pred svetom s svojo nedosežno visostjo kot mati božjega Sinu. Ni iskala časti, ni zahtevala slave, ki ji je šla po pravici. Ni imela visokotečih mislij, ona je gledala le na svojo nizkost in nevrednost. Sveta katoliška cerkev se ne bo nikoli utrudila, popevati čudovito hvalnico, vzvišeni magnifikat: Poveljučuj moja duša Gospoda, in raduj se moj duh v Gospodu mojem Vzveličarju! Cerkev ne bo nehala, pravim, popevati pesni, ki jo je Marija zapela pri obiskanju tete Elizabete, pesni, ki je trajen spomenik Marijine ponižnosti.

Ta slavospev je Marija zapela v trenutku najslajše sreče, največjega navdušenja. In kaj opeva Marija v tej najveličastnejši pesni cerkveni? Svoje vrline, svoje prednosti, svoje čednosti? Ne. Marija poveljučuje v tej hvalnici veličastvo božje, svetost imena božjega, zvestobo božjih obljub. Ona oznanjuje ponižanje se povišujočih in povišanje se ponižujočih; napoveduje uboštvo bogatih in bogastvo ubogih. O svoji slavi pa ne govori, in če govori, se spominja le svoje revnosti; prerokuje sicer, da jo bodo hvalili prihodnji rodovi, a ne zavoljo njenih lastnostij, temveč zato, ker ji je Bog storil velike reči, ker ji je Najvišji izkazal milost, da je postala blažena med vsemi ženami. Resnično, sama ponižnost je narekovala Mariji te milo doneče, vznesene vrstice, katerih vsaka diše izredno pohlevnost, diše globoko ljubezen do neskončno usmiljenega Boga.

To je prava pohlevnost, ljubi moji! Morebiti pa še želite drug dokaz za najglobočjo ponižnost Marijino. Tu ga imate! Mati našega Odrešenika in po tem tudi soodrešenica

človeškega rodu je redko kedaj nastopila, da bi spregovorila besedo. Sveti evangelj nam o tem le štirikrat poroča. Dasi je Marija dobro poznala skrivnosti božjega kraljevstva in jih je tudi umela, vendar ni nastopila nikoli, da bi učila ljudstvo, da bi pridigovala namesto apostolov. Skoraj celo njeno vzorno življenje nam je prikrito. Prikrila je je njena ponižnost. Toda ravno ta velika ponižnost je povzdignila Marijo na višino nebeške glorijske, jo je povišala k časti kraljice angelov, svetnikov in svetnic. O ponižnost, hči nebeška, kako povzdiguješ človeka medtem, ko ga navidezno ponižuješ!

Kristjani predragi, v tej čednosti, ki je podlaga krščanski popolnosti, posnemajte pridno in zvesto devico Marijo! Le po dolini ponižnosti prispejete na goro popolnosti. Na vse, ki ljubijo in negujejo ponižnost, se bo Gospod ozrl, kakor se je ozrl na Marijo, da je vzkliknila: Gospod se je ozrl na ponižnost svoje dekle, in storil ji je velike reči On, ki je mogočen in čigar ime je sveto. (Luk. 1, 49).

Kako ljubi Marija ponižne duše, uči nas mična povest o veseli prikazni Matere božje v mestu Lurdu. Gotovo je pomenljivo in vsega pomislika vredno, da se je brezmadežna Devica prikazala in razodela pohlevni deklici, ki ni hotela ničesar veljati in res tudi ničesar ni veljala pri ljudeh. Še v šoli so jo prezirali. Koliko bogatih in plemenitih, uglednih in izobraženih gospô in gospodičin je štela takrat francoska dežela, pa Marija se ni tem imenitnim osebam prikazala, marveč ubogemu in bolj zaničevanemu ko spoštovanemu dekletu, hčerkici revnega mlinarja. Zmerom se pač uresničujejo besede svetopisemske: Bog izvoli to, kar je slabotno, da uniči to, kar se dozdeva mogočno, visoko. (I. Kor. 1, 27—29). Bog se prevzetnim ustavlja, ponižnim pa daje milosti. (Jak. 4, 6).

Zato pa bodite, ljubi moji, krotki in ponižni! Ponižnost je ključ do nebeških vrat. Sklenite danes resno, da hočete v prihodnje častiti Marijo posebno s tem, da jo bote po svojih močeh posnemali v njenih blestečih čednostih. Ob-

ljubite slovesno, da hočete biti in ostati otroci kraljice očakov, prerokov in apostolov po svoji živi veri; otroci kraljice angelov in devic po svoji čistosti ter otroci kraljice mučencev in mučenic, spoznovalcev in spoznovalk po svoji ponižnosti!

Nosite v srcu ljubo mater Marijo in premišljuje radi njene opomine in nasvete! Kratkomalo pred morsko bitko pri otoku Manili leta 1898 se je pripetilo, da je v morje padla sukna vojščaku, ki je koj poveljnika prosil dovoljenja, da sme skočiti v morje po obleko. Predstojnik mu prošnje ni uslišal. Nato pa hiti mornar na drugo stran ladje in se vrže v morje in plava do sukne. Ko jo reši, se vrne nazaj na ladjo in stopi zopet v vrsto. Ker je bil nepokoren v vojski, obsodil ga je nagloma poveljnik v smrt po dokončanem boju. Admiral Demey, ki bi moral podpisati sodbo, obišče sam ladjo in vpraša obsojenca, zakaj ni vbogal. Nato seže mladi vojščak v žep svoje sukne in prinese iz nja podobo, ki jo pokaže admiralu, vzdihnivši: mati! V sukni je bila namreč shranjena podoba njegove mile matere, in za vse na svetu bi ne bil pustil v morju drage podobe. Nadpoveljnik je vrlega sina objel in kazni oprostil, rekoč: Sin, ki žrtvuje za podobo svoje matere življenje, je žrtvuje tudi za domovino. Mladi junak, ti si prost ječe in smrti!

Predragi poslušalci, nosimo tudi mi Marijino podobo v svojih srcih, in rešeni bomo večne smrti in dosegli bomo večno življenje. Veš, o Marija, naše veselje, veš naše želje? Ljubimo te. Zmerom pri tebi hočemo stati, ljubljena mati, nikar nas ne zavrzi!

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

daj se pa moramo posloviti od te-le hišice božje in Marijine. O kako svet je bil ta kraj! Kdo ve povedati, koliko milostij je tukaj Marija izprosila svojim častilcem, ljubiteljem in otrokom? Tukaj je bilo služenih 26.300 svetih maš, in obhajanih je bilo 787.400 pobožnih vernikov. O kako svet je bil ta hram božji! Zatorej je vse hvale vredna namera častitega očeta gvardiana, ki

želijo tukaj vzdati mramornato ploščo s primernim napisom v spomin, da sta kralj kraljev in kraljica kraljic prebivala tukaj sedem let.

Ostani torej kraj svet in častitljiv, in vsakdo te naj ima za takega! Širi in razlivaj po celicah in hodnikih novega samostana očetov frančiškanov mir božji in blagoslov nebeški! Častitim sinovom svetega Frančiška serafskega se danes na praznik sv. Klare, izvoljene učenke in vestne posnemovalke Serafa Asiškega, spodobno zahvalim za vse svete mašne daritve, ki so jih tukaj opravili, za vse pridige, ki so jih s tega svetega mesta govorili, in za vse zakramente, ki so jih tukaj delili, kakor tudi za vse pobožnosti, ki so jih tukaj obhajali!

Vam pa, predragi v Gospodu, izrekam svojo višepastirsko zahvalo za marljivo obiskovanje službe božje v tej začasni cerkvi in za vse darove, ki ste jih položili na altar te hišice božje. Prenesite svojo vernost, darežljivost in pobožnost v novo cerkev, kakor bomo popoldne prenesli najsvetejši Zakrament in pa podobo Marijino v novi tempelj. Ta slovesnost bo podobna sijajni slovesnosti, o kateri nam poroča retja knjiga kraljev.

»Ko je namreč Salomon dokončal vse delo v hiši Gospodovi, tedaj so se zbrali vsi starešine Izraelovi s poglavarji rodov in vojvodi Izraelovih otrok, da bi prenesli škrinjo zaveze Gospodove z mesta Davidovega, to je s Siona. In duhovniki so vzdignili škrinjo Gospodovo in šator zaveze in vse svetišno orodje: in to so nosili duhovniki in levitje. Kralj Salomon pa in vsa množica Izraelova, ki se je bila zbrala pri njem, je hodila ž njim pred škrinjo; in darovali so ovac in volov brez cenitve in števila. In duhovniki so prinesli škrinjo zaveze Gospodove na nje mesto, v presveto, pod perute kerubov. In glej, ko so bili duhovniki odšli iz svetišča, je oblak napolnil hišo Gospodovo; in duhovniki niso mogli stati in streči zavoljo oblaka, veličastvo Gospodovo je bilo namreč napolnilo hišo Gospodovo. Tedaj je rekel Salomon: Gospod je govoril, da bo stanoval v oblaku. Zidal

in dozidal sem hišo v tvoje stanovanje, v pretrdni tvoj sedež na večno.

In Salomon je stopil pred altar Gospodov vpričo Izraelovega zbora, in je razprostrl svoje roke proti nebu in je rekel: Gospod, Izraelov Bog, ni ga tebi enacega Boga v nebesih in ne na zemlji, ki ohraniš zavezo in milost svojim hlapcem, kateri pred teboj hodijo iz vsega svojega srca . . . Ozri se v molitev svojega hlapca in v njegove prošnje. Gospod moj Bog, sliši hvalo in molitev, ki jo tvoj hlapec moli danes pred teboj. Naj bodo tvoje oči odprte nad to hišo po noči in po dnevu, nad hišo, zastran katere si rekel: Ondi bo moje ime; in usliši molitev, ki jo na tem kraju k tebi moli tvoj hlapec. Poslušaj prošnjo svojega hlapca in svojega ljudstva Izraela, kar koli bodo prosili na tem kraju, in usliši na mestu svojega prebivališča v nebesih, in ko uslišiš, bodi milostljiv . . . Če je zaprto nebo, in ne dežuje zavoljo grehov Izraelcev, ki molijo na tem kraju ter delajo pokoro tvojemu imenu in se od svojih grehov izpreobrnejo zavoljo tvoje nadloge, usliši jih v nebesih in odpusti grehe svojim hlapcem . . . ter pokaži jim dobro pot, po kateri naj hodijo, in daj dežja na svojo deželo, ki si jo dal svojemu ljudstvu v posest. Če lakota nastane v deželi ali kuga ali spriden zrak ali rja ali kobilice ali snetje . . . ti poslušaj v nebesih, na kraju svojega stanovanja, ali bodi zopet milostljiv, ter stori in povrni vsakteremu po vseh njegovih potih, kakor vidiš njegovo srce; zakaj ti sam poznaš srce vseh človeških otrok.

Tudi tujec . . . če pride iz daljne dežele zavoljo tvojega imena — slišalo se bo namreč o tvojem velikem imenu, o tvoji močni roki in o tvoji stegnjeni rami povsod — če torej pride in moli na tem kraju; ti poslušaj v nebesih, v trdnjavi svojega prebivališča, in stori vse, za kar te je klical tujec, da se uče vsa ljudstva po zemlji bati se tvojega imena, kakor tvoje ljudstvo Izrael, in se prepričajo, da je tvoje ime poklicano na to hišo, ki sem jo sezidal . . . Če se pregreše otroci Izraelovi — ni namreč človeka, ki bi ne grešil — in jih razsrjen zdaš njih sovražnikom; pa delajo pokoro v svojem

srcu in se izpreobrnejo ter te prosijo, rekoč: Grešili smo, krivično smo delali, hudobno smo ravnali; in se izpreobrnejo k tebi iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše ter molijo k tebi: tedaj poslušaj v nebesih, na trdnjavi svojega prestola, njih molitve in prošnje, pa jim stori pravico in bodi milostljiv svojemu ljudstvu, ki je grešilo zoper tebe . . .

Zgodilo se pa je, ko je Salomon dokončal zidanje hiše Gospodove in kraljevo poslopje in vse, kar je želel in hotel storiti, se mu je Gospod prikazal . . in mu je rekel: Uslišal sem tvojo molitev in tvojo prošnjo, ki si jo molil pred menoj; posvetil sem to hišo, ki si jo pozidal, da postavim svoje ime ondi na večno, in da so moje oči in moje srce ondi vse dni«. (III. Kralj. 7., 8. in 9. poglavje).

Temu velikanskemu slavu je podobna slovesnost, ki se je vršila včeraj in se bo vršila še danes v novi farni cerkvi. Kakor kralj Salomon sem tudi jaz včeraj in danes pri sveti daritvi molil in prosil ljubega Boga, da naj v novoposvečeni cerkvi bogato deli milostij in dobrot vsem, ki ga bodo za nje prosili. In v ta namen bomo zdaj še v tej cerkvi in pozneje tudi v novem svetišču zapeli: Te Deum laudamus. Tebe, Bog, vsi hvalimo. Ob štirih popoldne bo pridiga v novi cerkvi, in potem nesemo iz te kapele čudodelno podobo Marijino po ulicah Mariborskega mesta v novo cerkev, kakor so nesli nekdanj angeli sveto hišico iz Nazareta na Trsat in s Trsata v Loreto.

Da pa še tudi v tem trenutku prejmemo kako milost od Matere milosti, pozdravimo jo še na tem svetem mestu v slovo prav prisrčno ter položimo venec dobrih sklepov in svetih obljub tja pred njen tron ter recimo: Marija, ti veš, da hočemo tvoji otroci biti, bodi tudi ti naša mati! V tvojo materino ljubezen hočemo neomejno in neomajno zaupati. Bodi, da pademo v katerokoli brezno, vendar obupali ne bomo, dokler smemo na pomoč klicati tvoje sveto ime. Ti sicer nimaš moči, ki vse zapove in izvrši, ali ti imaš tisto prečudno moč in oblast, ki prosi in vse izprosi, za kar prosi. Kdo še ni okusil tvoje pomoči — o pomoč kristijanov? Mi

vsi, ki moramo umreti, vzdihujemo pod težo svojih grehov. V svojih slabih telesih nosimo še slabše duše. Ah, preljuba in premila Gospa, reši te naše sicer revne pa neumrljive duše v trenutku, ki bo odločilen za celo večnost!

Izprosi nam, da se na sodnji dan udeležimo procesije, ki bo šla v nebeški Jeruzalem, kakor se bomo danes udeležili slovesnega obhoda po Mariborskem mestu v novoposvečeno cerkev! Amen.

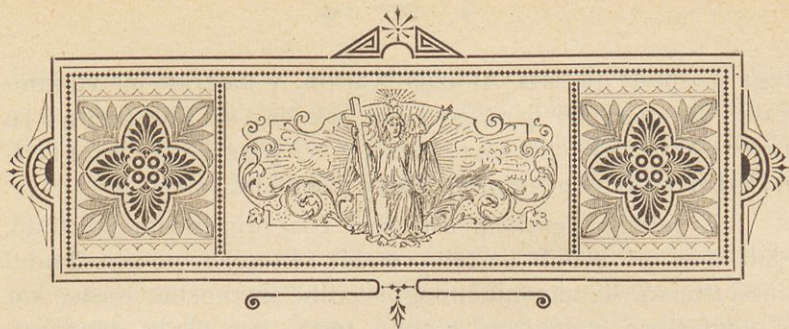
Nova predmestna župnijska cerkev
Matere milosti v Mariboru.

Četrty del,

obsegajoč

govore na katoliških shodih.

Govor

pri prvem slovesnem zborovanju drugega štajerskega katoliškega shoda v veliki dvorani obrtnijskega poslopja v Gradcu, dne 2. meseca junija 1891.

V ljubezni Kristusovi zbrani zborovalei!

Ko sem se predvčeraj zvečer povrnil s svojega prvega letošnjega birmanskega potovanja, sem našel med drugimi došlimi dopisi tudi ljubeznivo pismo neutrudno delavnega načelnika pripravljavnega odbora za drugi štajerski katoliški shod¹: mnogočasti-

¹ Drugi štajerski katoliški shod se je vršil dne 2., 3. in 4. meseca junija leta 1891. Slovenski pripravljavni odbor v Mariboru je dne 19. maja rečenega leta izdal poseben oglas, v katerem je k zborovanju vljudno povabil prebivalce Lavantinske škofije. In res, udeležilo se je pomembnega, ker v vzajemni ljubezni praznovanega shoda znatno število veljavnih Slovencev.

Tu ponatisnjeni govor je v izvirniku priobčil: Grazer Volksblatt. Erste Beilage zu Nr. 124 vom 4. Juni 1891; nadalje dunajski časopis: Das Vaterland, Nr. 157 vom 9. Juni 1891; in Südsteirische Post, Nr. 46 vom 10. Juni 1891. — V prevodu ga je objavil Slovenec, šte. 127 dne 8. junija 1891, in šte. 128 dne 9. junija 1891. Posamezne odstavke so prinesli razni listi, kakor Slovenski Gospodar in drugi.

Po sijajno dovršenem shodu so bili popoldne 4. junija v veličastni procesiji preneseni iz stolne cerkve sveti ostanki v novo cerkev presvetega Srca Jezusovega, katere slovesno posvečenje se je vršilo dne 5. junija. Gornjo cerkev z velikim altarjem je posvetil knezoškof Janez Krst. Zwerger, stranska altarja device Marije in sv. Jožefa sta posvetila knezoškofa Jakob Missia in Jožef Kahn. Spodnjo cerkev z altarjem svetega Križa je posvetil izdajatelj te-le knjižice.

tega gospoda prelata Alojzija Karlon, v katerem me vljudno vabi, da naj bi pri prvem občnem zborovanju izpregovoril nekaj besed v pozdrav udeležnikom iz obeh škofij naše dežele.

Z velikim veseljem ustrežem zdaj prijaznemu povabilu, slab sicer po svojih močeh, vendar okrepljen po izpodbudni enodušnosti, ki navdaja mnogoštevilne slavnostne goste, kar s poudarkom naglašam zavoljo tega, ker vlada dandanes skoraj povsod pogubna nesloga. Tukaj pa vidim udeležnike iz obeh štajerskih vladikovin, ki se v srečo obetajoči vajemnosti potegujejo za najsvetejše dobrine in blaginje, ki se v blagodejni enodušnosti oklepajo Boga in cerkve, cesarja in države.

Zatorej pa kličem v svojem imenu in v imenu njih prevzvišenosti, milostljivega kneza in škofa Sekovskega, vsem, ki so se zbrali tu v ljubezni Kristusovi, najprisrčnejše: Dobro došli!

Premili mi zborovalei!

Od kod prihaja ta našemu duhu in srcu tako dobrodejna edinost, dasiravno smo različnega roda in jezika, smo različnih šeg in navad? To blaženo sporazumljenje izvira iz edinosti in enakosti katoliških načel, ki imajo skrivnostno, nepremagljivo moč, da trajno združujejo tiste, ki se jih srčno poprimejo in nepremično drže.

Da, kjer si katoliška vera in krščansko upanje bratovski podajata roke, tam se jima pridruži tudi iskrena ljubezen. In kaj ne premore ljubezen, ki je element krščanskega življenja in je cement ali močna vez krščanske družbe?

Izvoljeni apostol narodov, globokoumni Pavel, je v klasičnem trinajstem poglavju svojega prvega, izredno krasnega lista do Korinčanov zapel o ljubezni tako resničen in veličasten slavospev, kakršnega ni zložil doslej še nihče.

»Ko bi človeške jezike govoril in angelske, pa bi ne imel ljubezni, bil bi kakor brneč bron ali zvenčeč škrobotec. In ko bi znal prerokovati in bi vedel vse skrivnosti in bi

imel vso učenost; in ko bi imel vso vero tako, da bi predstavljal gore, ljubezni pa bi ne imel, nisem nič. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in ko bi dal svoje telo tako, da bi gorel, ljubezni pa bi ne imel, bi mi nič ne pomagalo.

Ljubezen je potrpežljiva, ona je dobrotljiva. Ljubezen ni nevošljiva, ne ravna napačno, se ne napihuje; ni častilakomna, ne išče svojega. Ljubezen se ne da razdražiti, ne misli hudega, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice; vse pretrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. Ljubezen nikdar ne mine. Prerokovanja izginejo, jeziki nehajo, učenosti preidejo... Ostanajo pa vera, upanje in ljubezen, to troje. Največja med njimi pa je ljubezen.«

Kaj čuda, prespoštovani zborovalci, da se vsi udeleženci katoliškega shoda, čeprav različni po govorjenju, med seboj vendar tako popolno in tako izvrstno razumejo. Saj govoré vsi en materini jezik, ki so se ga naučili od srčno ljubljene in ljubeče matere, svete cerkve — in to je za dušo in srce enako prijetni in sladki jezik zlato-čiste in pristne krščanske ljubezni.

Zares, mnogobrojni udeležniki drugega štajerskega katoliškega shoda so složni, ker so zvesti otroci svete katoliške cerkve, ki je vzor edinosti z ozirom na svojega božjega ustanovitelja, na svoj nebeški nauk, na sredstva vzveličanja in milosti ter tudi glede na svojega nezmotljivega vrhovnega poglavarja. Da, katoliška cerkev je košato drevo, pod katerim lahko ljudje vseh jezikov, vseh krajev in vseh časov mirno in veselo počivajo drug poleg drugega. Le na trdni podlagi tega stebra resnice se moreta stalno naseliti mir in sprava med narodi in rodovi staroslavne Habsburške monarhije.

Vsako ljudstvo je prejelo od Boga svojo nalogo, kakor jo je dobil vsak človek. Vsak narod je ud velikega telesa, katero je Bog naredil po svoji najsvetejši volji. In Bog je poklical različna ljudstva kakor za kazen. S početka ni bilo tako. Sveto pismo jasno pravi: Bil je na zemlji le en jezik (Gen. 11, 1) in bilo je le eno ljudstvo. (Gen. 11, 6). Od kod torej ta izpremembra?

Prva knjiga Mozesova nam poroča žalostni dogodek. Gospod Bog je prišel na zemljo in je rekel: »Zmešajmo temu ljudstvu jezik, da ne bodo drug drugega razumeli.« Bog torej ni vstvaril izprva različnih ljudstev. Bilo je le eno ljudstvo. Da bi se ne bila pripetila v Genezi omenjena nesreča, bi bili na svetu sicer razni rodovi, ne bilo bi pa različnih narodov. Tukaj imamo torej nezgodo in kazen. In zakaj kazen? Sveto pismo pravi: »Nekega dne so rekli ljudje drug drugemu: Pridite, sezidajmo mesto in stolp, čigar vrh naj se dotika neba, in proslavimo svoje ime, preden se razkropimo po vsej zemlji. Gospod pa je stopil doli in je rekel: Glej, le en narod je in vsi govore le en jezik... in ne bodo odstopili od sklepa, dokler ga v dejanju ne izpolnijo.« (Gen. 11, 3—9).

Odpad od Boga torej je prvi in pravi vzrok, da se ne umejemo več. Odpad od Boga, malikovanje, kakor pripazuje učeni Tomaž Akvinec, je vzrok, da je neskončno modri Bog ločil človeški rod v različne narode. Zategadelj je nenaravno, ako zdaj drug drugega sovražimo. Vsak, ki prenaša kazen, zasluži pomilovanje. Kazen pa trpimo vsi. Noben narod nima potemtakem pravice, drugemu kaj očitati, ker smo vsi takorekoč kaznovani od Boga. Zedinjenje je mogoče, če popravimo, kar smo zagrešili; če se vrnemo po sveti veri k Bogu, od katerega smo odpadli. Skupaj smo grešili, skupaj se torej tudi povrnimo po katoliški veri in krščanski ljubezni k Bogu.

Ker se torej po božji previdnosti nahajajo na zemlji narodi, različni po jeziku, navadah in šegah, od katerih sme vsak po pravici terjati, da se mu branijo in varujejo njegove lastnosti, ter se mu ta obramba in to varstvo odrekati ne more, zato je nedvomno sveta dolžnost vsakega plemenitega prijatelja človeštva, da si prizadevlje, sprotja med raznimi narodi in rodovi ublaževati in jih polagoma docela odpraviti; nikakor pa ne sme delati na to, da se sprotja poostre in pomnože.

Modri učitelj narodov, glasoviti apostol Pavel, je goreče ljubil svoj narod, za katerega je želel biti celo prognan iz domovine, da bi le rojake pridobil za Kristusa križanega;

navzlic temu pa je ljubil in h krščanski veri izpreobračal tudi Grke in Rimljane, Ilirce, katere prištevajo mnogoteri zgodovinarji Slovanom, in vrle Galačane, katere smatrajo za Germane, ker so po izpovedi slavitega Stridonca, preučenega Hieronima, ki jih je na svojih potovanjih sam slišal govoriti, rabili poleg grščine tudi jezik prebivalcev krog mesta Trevira. In tako je ljubil duhoviti in blagosrčni Pavel v Kristusu vse narode ter ni poznal in tudi ni hotel poznati med njimi nobene druge politike, kakor politiko evangelja Kristusa križanega. In od tod njegovo vse narode osrečujoče in pomirjajoče ravnanje in delovanje.

Pač že mnogeokrati sem premišljeval, kaj bi storil ljubi Vzveličar, kako bi se vedel Bogčlovek pri dandanašnjih burnih valovih narodnostnega prepira. Prav gotovo bi nebeški Učenik celo mirno hodil po razburkanem narodnostnem morju ter bi mu veleval, da naj miruje. Širok prepad je ločil Samarijane in Jude, pa Jezus Kritus, knez miru, ga je premostil, ko je proglasil načelo požrtvovalne ljubezni do bližnjega. Velika je bila mržnja židov do paganov, ali Kristus, najljubeznivši prijatelj človeštva, jo je zmanjšal s tem, da je javno poveličeval zaupno vero paganke: kananejske žene, in da je očitno občudoval ponižno vero rimskega stotnika.

Tako je ravnal največji učitelj resnice, je postopal božji ustanovitelj katoliške cerkve: kraljevstva božjega na zemlji, ki vsa ljudstva in vse narode blagodejno združuje z nežno vezjo ljubezni do bližnjega. Oprimimo se torej prav trdno tega kraljevstva božjega, katero zdaj častno vlada in modro vodi papež Leon XIII., najslavnejši mož sedanjega časa.

Preljubljeni zborovalci!

o se pa neodtrgljivo držimo Boga in njegove svete cerkve, stojimo obenem nepremakljivo za cesarja in državo.

Neomahljiva zvestoba do preljubljenega cesarja je prava potreba našega hvaležnega srca, ter je poleg cerkvene zapovedi, ki nam nalaga: Boga se bati in kralja spo-

štovati, tudi postulat ali terjatev našega razuma. Kajti dobro nam je znano, da je presvetla najvišja vladarska hiša tista zedinjevalna vez, ki tesno spaja vse po govorici, zgodovini in šegah mnogolične elemente razsežne Habsburške monarhije, ker jih ščiti in brani ter jim daje poroštvo za svobodni razvoj vseh njihovih posebnostij.

Pač v nobeni drugi državi širnega sveta ni vladarska krona v toliki meri znak državne edinosti in zavetnica kulture ter varihinja notranjega miru, kakor je v našem preslavnem in prelepem cesarstvu. Presvetla vladarska rodovina in njen s slavo venčani glavar je središče, ki s privlačno silo nerazdelno združuje posamezne dele v trdno in dobro urejeno celoto; je pa tudi temelj in sleme etnografskega državnega poslopja v srcu Evrope.

In zato nas vse napolnjuje čut spoštljive vdanosti in otroške ljubezni do očetovskega vladarja, kakor tudi čut globoke hvaležnosti do najblažjega dobrotnika na najlepšem prestolu posvetnih vladarjev.

Mi zvesto ljubimo kraljevstvo božje na zemlji in njegovega poglavarja, ljubimo pa tudi iz vsega srca svojega cesarja in svojo Avstrijo.

Mi iskreno želimo, da vladata mir in složnost med avstrijskimi narodi in rodovi tako, da ostane Avstrija zmerom velemogočna država. Kdor seje nemir in razpor med avstrijske narode, slabi drago nam domovino. Saj je rekel največji sociolog: Kraljevstvo, ki je v sebi needino, bo razpadlo. (Mat. 12, 25). In razpad svetovnega reda slika z groznimi besedami: Vzdignil se bo narod nad narod in kraljevstvo nad kraljevstvo... In ker prevladuje krivica, bo omrznila pri mnogih ljubezen. (Mat. 24, 7. 12).

Mi Avstrijci, pa naj že govorimo katerikoli jezik, tvorimo vsi eno družino, en narod: narod avstrijski, in kot Avstrijci smo in moramo biti narodni. Avstrijska narodnost je naš paladij, je naša rešilna svetinja. Pri tem pa privoščimo vsakemu narodu, kar ima po pravici,

in radi čujemo in vidimo, da se mu da, kar zahteva in mu gre po pravici.

Da, če bo zraven prve in največje zapovedi: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vseh svojih močij, tudi tej enaka zapoved: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, če bota, pravim, ti dve največji zapovedi ljubezni povsod obveljali, če Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe postane narodni program, tedaj se bo sedanji zoprni in nizkotni boj med narodi podel, pa se bo izpremenil v mirno in blaženo tekmovanje ter pospeševanje pravega razvoja in resničnega napredka naše pristrčno ljubljene Avstrije.

Gotovo le modrost božje previdnosti je narekovala vladarju, našemu ljubemu in dragemu deželnemu očetu, pomenljivo geslo: *Viribus unitis!* Z združenimi močmi! Vi, moji mnogoštevilni, tako bogato nadarjeni narodi, ne izrabljajte svojih močij drug zoper drugega, temveč rabite jih drug z drugim v srečo in moč svoje neprekosno krasne domovine.

V ljubezni Kristusovi zbrani zborovalci!

Delajmo *coniunctis viribus* ali z združenimi močmi za Boga in cerkev, za cesarja in domovino! *Viribus unitis*, z zedinjenimi močmi veljaj tudi v teh dnevih skupnega posvetovanja za srečno rešitev velikega dela, ki nam ga nudijo mnogovrstne, temeljito in previdno izdelane resolucije. To so modri sklepi, s katerimi se povsem strinja prekrasna, dne 15. meseca maja tekočega leta priobčena poslanica *Rerum novarum*, v kateri naš slavno vladajoči papež Leon XIII. razpravljajo z vso bistrostjo svojega uma in z vso plemenitostjo svojega srca pereče socialno vprašanje.

Živelo dejanje! Tako je bilo zapisano, kakor sem bral v zgodovini, na rojstni hiši device orleanske, Joane, navdušene in sloveče borilke za Boga, za kralja in za domovino,

Živelo dejanje! Kar mislimo v duhu, čutimo v srcu in govorimo z usti, s tem se naj družijo tudi dejanja. Prepotrebno je danes, da se okrepi pravi katoliški duh in povzdigne pristno krščansko življenje.

Živelo dejanje! Krščansko-katoliško prepričanje in mišljenje kaže se in deluj povsod: v javnem in zasebnem življenju, v meščanski in državni družbi, pa se razodevaja v besedah in delih, v dejanju in nehanju.

Živelo dejanje! To so moje misli, želje in besede! Bog pa daj za njihovo dejansko uresničenje svoj vsemogočni blagoslov!

Naprej v miru in složnosti za Boga in njegovo sveto reč in za ljubo domovino po geslu našega vzvišenega monarha: z združenimi močmi!

Govor

pri prvem slovesnem zborovanju prvega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani, dne 30. meseca avgusta 1892.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Premilostni gospod knez in škof!

Preblagorodni gospodje!

Velecenjeni gospod predsednik!

Mnogočislani zborovalci!

katerokoli hišo pridete, najprej recite: Mir tej hiši! In če bo tam sin miru, počival bo vaš mir na njem; ako pa ne, povrnil se bo k vam. (Luk. 10, 5. 6). Pozdravljati tako domačine, velel je nebeški učitelj svojim ljubim učencem, ko jih je poslal širom sveta, oznanjat evangelijske nauke in deliti sv. zakramente. In to milo povelje Gospodovo so vedno prav vestno izpolnjevali blagi možje, razširjajoč povsodi mir božji in blagoslov nebeški. Prvak apostolov je redoma pozdravljal vernike, rekoč: »Milost vam in mir naj se množi!« (I. Petr. 1, 3). In bogonadarjeni apostol narodov ponavlja skoro v vseh svojih neprimerljivo lepih listih sladki pozdrav: »Milost vam in mir od Boga našega Očeta in od Gospoda Jezusa Kristusa!« (Rimlj. 1, 7; Gal. 1, 3; Filiplj. 1, 2).

Prečislani zborovalci! Osnovni odbor, kateri zasluži vso pohvalo in zahvalo za trudapolno osnivanje prvega slovenskega katoliškega shoda, je povabil tudi mene z ljubeznivim pismom dne 1. julija tekočega leta na ta prepojemni zbor, izrekši obenem željo, naj bi, kakor je prijazno dostavil, »v izpodbudo in veselje zbranim katoličanom spre-

govoril nekoliko besed, kakor se mi zdi to najprimeneje.«¹ S pogledom na to vljudno povabilo in izraženo željo pozdravljam vse premile mi zborovalce, došle od koderkoli, z milostipolnim pozdravom človekoljubnega Vzeličarja: Mir vam bodi! Bodi z vami vsemi oni blagodejni, vzveličavni mir, katerega je križani Jezus pridobil, katerega svet ne pozna

¹ Zastran prvega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani sta mi došla naslednja dva dopisa:

I.

Vaša prevzvišenost!

Premilostni gospod knez in škof!

Slušajoč opomin sv. Očeta in skupni dramilni klic avstrijskih višjih pastirjev izbrali so si tudi v Ljubljani nekateri katoliški možje odbor, ki si je stavil lepo nalogo, pripraviti vse potrebno za »I. slovenski katoliški shod«, to je katoliški shod za Slovence, kateri se namerava sklicati koncem avgusta ali začetkom septembra tekočega leta v Ljubljano. Pokroviteljstvo tega shoda so blagovolili prevzeti prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski. Pripravljalni odbor vodi pri njegovem delu prav isti namen, kot je vodil može, ki so do sedaj snovali katoliške shode po drugih deželah v veliko korist in obrambo svete vere. Izključena so torej popolno politična vprašanja in obravnavalo se bo o tem, kako naj se v sedanjih veri in cerkvi sovražnih razmerah vedejo katoličani v zasebnem in javnem življenju.

Ker je pripravljalni odbor pri svojih posvetovanjih in na podlagi ugodnih poročil iz raznih krajev došel do prepričanja, da lepa ideja ne bode ostala le ideja, ampak da se bode tudi uresničila, šteje si v svojo sveto dolžnost, javiti to zadevo tudi Vaši prevzvišenosti ter jo priporočati Vaši naklonjenosti. To tem več, ker odbor katoliškega shoda more delovati le v zvezi z voditelji od Boga postavljenimi. Ker ste pa premilostni v svoji škofiji Vi od Boga postavljeni voditelj katoličanov, obrača se do Vas s preponižno prošnjo: Blagovolite prevzvišeni potrebno ukreniti, ako je mogoče, ali vsaj odobriti, da se za Vašo vladikovino sestavi poseben odbor zaupnih mož, ki bo pri katoličanih Vaši skrbi izročenih pripravljaj pot nameravanemu katoliškemu shodu ter podpiral namene glavnega pripravljalnega odbora v Ljubljani.

Podpisani odbor je prepričan, da bo Vaša prevzvišenost po možnosti ustregla njegovi prošnji in v tej veseli nadi prosi višepastirskega blagoslova svojemu delu ter se beleži z vso vdanostjo.

V Ljubljani, dne 20. aprila 1892.

Dr. And. Čebašek,
predsednik.

Dr. Ivan Janežič,
tajnik.

in ga nima, vam ga torej tudi dati ne more, pa vam ga tudi vzeti ne more, ako ga imate močno zasajenega v svojih dušah in ga varčno hranite v svojih srcih. Ko pa po nasvetu Gospodovem in po vzgledu verovestnikov pozdravljam dobrodošle zborovalce, ne dvomim niti trenotek, da se zaželeni mir ne bo vračal na-me nazaj, ker se v tem zbirališču ne nahaja samo en otrok mirú, marveč je tukaj zbrana častita družba miroljubnih, treznomislečih, za vse resnično in dobro, za vse lepo, čisto in sveto goreče zavzetih veljakov iz vseh slovenskih pokrajin.

1. Prespoštovani zborovalci! Srce mi v prsih radostno igra, ko gledam toliko množico odličnih in odločnih katoličanov, ki so se zbrali v beli Ljubljani s tem blagim namenom, da v vzajemni ljubezni mirno in modro presojujejo velevažna vprašanja, zadevajoča gmotno in duševno, časno in večno blagostanje vernega slovenskega naroda. Poleg te hvalevredne namere pa se, prečislani, še tudi udeležujete

II.

Prevzvišeni gospod knezoškof!

Osnovni odbor za I. slovenski katoliški shod v Ljubljani izvršuje prijetno svojo dolžnost, ko Vam, Prevzvišeni gospod knezoškof, dostojno izraža svojo vdano zahvalo za to, da ste blagovolili dovoliti in oskrbeti za Vašo škofijo lokalni pripravljaven odbor za I. slovenski katoliški shod.

Tej zahvali pa pridružimo še ponižno prošnjo:

Podpisani osnovni odbor je prepričan, da bo I. slovenski katoliški shod obrodil zaželenega sadu le tedaj, ako mu bodo Prevzvišeni gospodje škofje, kot od Boga postavljeni voditelji vernega ljudstva, utisnili svoj veljavnostni pečat. Osnovni odbor se torej obrača do Vas, Prevzvišeni gospod knezoškof, s spoštljivo prošnjo, da blagovolite osebno se udeležiti katoliškega shoda v Ljubljani ter v izpodbudo in veselje zbranim katoličanom spregovoriti nekoliko apostolskih besed, kakor se Vam, Prevzvišeni, zdi to najprimerneje.

V veseli nadi, da Prevzvišeni gospod knezoškof blagovolite uslišati to našo iskreno prošnjo v prosep katoliške stvari, izraža ponižno podpisani odbor svojo neomejeno sinovsko vdanost do Vaše Prevzvišenosti.

V Ljubljani, dné 1. julija 1892.

Dr. And. Čebašek,
predsednik.

Dr. Ivan Janežič,
tajnik.

katoliškega shoda, da javno pred vsem svetom pokažete, kako globoko vas prešinja ona živa vera, ki je blažila in osrečevala vaše drage očete in mile matere; da s tem očitim veroizpovedanjem vzdramite tudi v bližniku blagodejno versko zavest, ako bi spala, pa da jo utrdite, ako bi pojemala; nadalje, da poučite neuko ljudstvo, katero dandanes le prelahko, žalibog, nadleguje in moti misel, češ, sveta vera ne ugaja više izobraženim možem, ona je le bolj za manj omikane in olikane ljudi; in naposled ste se mnogobrojno zbrali, da pričate z vsem poudarkom, da vera ni in ne more biti zasebna zadeva, temveč je ena najjavnejših zadev, imenito v Slovencih, katerim je bila mati edino prave omike in olike, je bila najizdatnejša pripomoč k narodnemu razvoju in najmočnejša obramba narodnega blagostanja. In prav zato želé vsi udeleženci tega izrednega shoda, da se ne trga, pač pa utrjuje, da se ne razdira, pač pa podpira med Slovenci ona najkrepkejša in najsvetejša vez, katera edina premore celó mnoge, po govorici, zgodovini in napredku različne narode velike in ljube naše Avstrije spajati v mogočno bratovsko družino; saj je Kristus po Pavlovem nauku podrl srednji zid pregraje, sovraštvo, med narodi (Efež. 2, 14); ako pa to, kolikoveč premore vera en narod družiti v čedno urejeno in zato nepremagljivo zadrugo. Nedvomno, vera in samo le sveta vera zadošča, da se narodu ohrani blagodejni mir na nepremakljivem temelju. Non est enim dissensionis Deus, sed pacis. Ni namreč nesloge Bog, ampak mirú. (I. Kor. 14, 33).

2. Preljubi skupščinarji! Slovence, razkropljene po raznih pokrajinah, edini prav tesno že mnogokaj, pred vsem materini jezik, pa globoka, od očetov podedovana zvestoba do preslavne Habsburške vladarske rodovine in do preljubljenega svetlega cesarja Franca Jožefa I. Vendar te naravne vezi in spone dobivajo višjo svojo pomembo in največjo svojo moč v sveti veri, ki uči, da je vsaki narod od Boga prejel dar jezika, da se krepi, ne pa slabi, da se druži, ne pa loči, da se ljubi, ne pa sovraži, da se večno reši, ne pa pogubi. »Lingua placabilis lignum vitae.« Spravljiv jezik je drevo življenja, zatruje sv. Duh v knjigi pregovorov. (15, 4). —

In vera uči, da je vsaka oblast naprava božja, da se torej Bogu ustavlja, kdor se oblasti ustavlja, kakor razpravlja to slavljeni Pavel v klasiškem trinajstem poglavju svojega izbornega lista do Rimljanov, katero poglavje je več koristilo državnim oblastim in tako mirnemu razvijanju človeškega rodu, nego so koristile druge modroslovne in vednostne razprave o državi in o pravicah države sèm od Platona in Aristotela pa tja do Hugona Grocija in Pufendorf-a ali kateregakoli novejšega državopravnikarja. Vera uči, da moramo dati Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega (Mat. 21, 21), ali kakor opominja prvi rimski škof in papež tako apostolski kratko pa krepko: Vse spoštujte, bratovščino ljubite, Boga se bojte, kralja častite! (I. Petr. 2, 17).

Tako je sv. vera najboljša družilna in krepilna moč za sleherni narod. Ali ne? Pa kdo se ne čudi temu, da si je maloštevilni narod slovenski ohranil do tega trenljaja svoj obstanek vkljub hudim nevarnostim v minuli dõbi medtem, ko še mnogobrojnejši narodi živé danes samo le v zgodovini? Od kod ta čudapolna vstrajnost in trpežnost? Od ondot, ker so se bogoljubni Slovenci zmerom najtesneje oklepali stare matere svete cerkve, pozidane na skali, katere ne premagajo niti peklenške sile.

Da, kakor se po obljubi Kristusovi ni bati za obstanek katoliške cerkve, tako se ni bati pogina narodu, ki se naslanja na ta steber resnice. (I. Tim. 3, 15). Odpad od cerkve je neizogiben propad kakor za posameznika, tako tudi za narod. Ali pretiravam? Odprimo zgodovino. Majhno izraelsko ljudstvo je bilo srečno, je bilo zmagovito, dokler je živelo v živi veri v živega Boga. Ko je pa odpalo od te vere, zapalo je vselej sovražnikom, izgubilo je samostalnost svojo. A tudi v krščanski dobi kaznuje Bog maloverna ljudstva sila hudo. V Aziji in Afriki so se izpremenili cvetoči vrtovi, v katerih so svojedobno blagonosno delovali Atanaziji, Baziliji, Gregoriji, Krizostomi, Avguštni, v žalostne puščave, ko je izginila iz src prebivalcev delavna vera, ali ko ni bila druga, kakor le mrzla bleda luč, podobna luči lunini, ki ne greje src in ne oživlja stvari. Narobe pa so pusti kraji postali

rajsko lepe pokrajine, ko se je zasejalo in je rastlo tamo seme svete krščanske vere.

Da, pač nepopisne in nedopovedne važnosti je vera za življenje in razvitek narodov. »Jaz ne vem«, piše Ciceron v svojem vrloznanem delu *de natura deorum* (I. 2), »bi li se dala zvestoba, bi li se dal človeški rod ohraniti in bi li se mogla ideja pravičnosti uresničiti, ko bi nehala pobožnost do Boga.« — »Vera je prva ter najvažnejša reč, brez katere ne more biti država«, uči filozof starih filozofov, velemodri Aristotel. (*Polit.* VII. 8). In občeznani francoski učenjak Montesquieu pripazuje, strmé: »Čudna prikazen! Krščanska vera, kateri je predmet le sreča prihodnjega življenja, utemeljuje že tudi srečo sedanjega življenja« (*Esprit de lois.* XXIV. 2). Resničen je pač tudi izrek slavnoznanega predsednika severo-ameriških združenih držav, vrlega Uošingtna (Washington): »Vera je najpotrebnejša podpora javnega blagostanja. Ta ni mož domovine, ki izpodkopava ta močni steber človeške družbe.« Ko je nam vsem dobro znani duhovnik Don Bosco napravil neki dan majniški izlet s kaznjenci, katerih je bilo dva sto, brez vojaške straže in podpore, oprt samo na versko spoštovanje, katero so gojili kaznjenci do služabnika božjega, in ko jih je na večer vse srečno pripeljal na dom, začudil se je ministrski predsednik temu dogodku tako, da je dejal: »Vi duhovniki večnega Boga imate moč, ki je večja od vsake druge sile, ki jo imamo mi. Vi premorete vladati srca, tega pa mi ne zmoremo.« (*Kathol. Mission.* 1888. Str. 118).

Kdo iz teh modrih izrekov modrih mož ne razvidi neizmerne vrednosti svete vere za pravo srečo slehernega naroda? Ljubimo torej to najdražjo svetinjo, podedovano od svojih očetov; pa častimo in spoštujmo mater, ki nam preskrbno varuje ta zaklad — sveto katoliško cerkev. Kraj mojega telesnega rojstva je mila moja domačija, po duhovnem prerojenju pa je cerkev druga moja domovina. To dvojje se vjema dobro, kakor se vjemata telo in duša v človeku. Dokler se drži ud telesa, živi, ker je duša v njem; ko pa se loči od trupa, umerje, ker ni duše v njem. Kar je duša za

telo, to je cerkev s svojim sv. Duhom za kristjana. Dokler ostane v cerkvi, živi in bo živel; ko jo pa zapusti in zabi, zapuščen in pozabljen je tudi on. Slovenci, stojte trdno na tej rešilni skali, ki že nad tisoč let varuje narod pogubne poplave. Na tem temelju edinosti, in sicer edino le na tem stebru resnice si morete utrditi pravo složnost, ki traja stalno in ne le dnevno.

Grki so imeli svoje igre v Olimpiji. Družilo jih je tam skupno bogočastje in pa tekmovanje po najvišji slavi v vseh izdelkih bistrega uma in dlani človeške. Judovski narod se je shajal vsako leto po trikrat pri svetišču Gospodovem v Jeruzalemu, da si je ohranil edinost v veri in državnem življenju. Jeroboam je pa postavil zlata teleta v Danu in Bethelu da bi zabranil po verski neslogi zopetno zedinjenje vseh dvanajst rodov. Hudobni namen se mu je res posrečil. Ali s tem sramotnim početjem je vsekal nezaceljive rane svojemu narodu, ki je od te dôbe razdvojen skoraj vedno hlapčeval nevernim tujcem. Skrb za sveto vero in njena obramba je družila avstrijske narode v turških vojskah. In Slovenci, katerih je peščica mala, naj bi ne mogli gojiti iste edinosti, naj bi ne mogli složno delovati za časni in večni dobiček svoj na podlagi krščanskih, večno trajnih načel, in bi se naj cepili po slabem vzgledu drugih narodov v dva sovražna tabra? Pa v evangelju še vedno stoji in se ne dá izbrisati svarilo Gospodovo: »Vsako kraljevstvo, katero je v sebi razdeljeno, bo razdejavano, in vsako mesto ali dom, ki se je v sebi razdvojil, se bo podrl. Et ruina eius erit magna nimis.« (Mat. 12, 25). Pa kaj? Bomo li zdaj sveti materi, katoliški cerkvi, obračali hrbet, ti predobri in preskrbni materi, ki nas je redila, vzgajala, edinila in krepila tisoč let? Fundamentum aliud nemo potest ponere praeter id, quod positum est, quod est Christus Jesus. Drugega temelja ne more nihče vložiti, razen onega, ki je vložen, ki je Kristus Jezus. (I. Kor. 3, 11).

3. Preljubljeni zborovalci! Ko bi stopil najslavnejši apostolski misijonar sedaj med nas, zaklical bi nam, kakor nekdam svojim Efežanom: »Bratje, hodite modro in rabite

čas, zakaj dnevi so hudi!» (Efež. 5, 15. 16). Resnično, naši časi so hudi in nevarni najbolj zato, ker se danes ne zamejuje ena ali druga verska in moralna resnica, kakor nekđaj, marveč ker se zanikuje in napada vse, kar je krščansko, katoliško, cerkveno. Ne trdim, da bi se godilo to tudi že med Slovenci, vendar pa preti nevarnost, da priveje ta strupeni duh od drugod in okuži še sveži in zdravi rod slovenski. Ne dá se tajiti, da išče tok sedanjega časa drugo strugo. Kdo vé, kam se obrne in kaj da uniči? Kdo nas reši strašne nevarnosti? V sveti cerkvi je že rešeno to vprašanje. Reši nas, kakor nas je odrešil, božji Odrešenik Jezus Kristus, pot in resnica naša in naše življenje. To je edini Vzveličar, drugega ni, ako se odstrani ta. Predragi! Kristusova vera še bo praznovala svojo zmago — in to v kratkem, morebiti že o nastopu dvajsetega stoletja. Njeno rešilno moč še bodo hvalili brezbožneži, in sicer tedaj, ko bode seme brezvernosti in brezbožnosti, katero so zasejali v slepi strasti in brezmejni oholosti, pognalo, rastlo in sad rodilo. Takrat bo konec moráli brez vere.

Da ne okusijo Slovenci tega morilnega sadú in ne umerjejo, ampak da stanovitno živé versko-nravno življenje, na to treba delati brez odmora. Slavni prerok Elija se je, po obilnem in ne vselej uspešnem trudu za sveto reč med Izraelci, podal ves užaljen in ves potrť v samoto, da si v tihi in mirni votlini odpočije od dela in da se skrije pred sovražnimi preganjalci. Ali približal se je Gospod in vprašal: »Kaj delaš tu, Elija?« In odgovoril je: »Vnet sem gorel za Gospoda Boga vojnih čet; a zapustili so tvojo zavezo Izraelovi otroci, tvoje altarje so razdžali, tvoje preroke so pomorili z mečem, puščen sem jaz sam, in iščejo moje duše, da bi jo vzeli. In zaklical mu je Jehova: »Pojdi vun!« (III. Kralj. 19, 9—11). In nato je poučil Gospod Elijo, naj se zopet loti svoje službe, pa jo naj opravlja mirno in potrpežljivo, saj tudi Bog ne biva v pišu, niti v potresu, niti v ognju, pač pa v šumljaju tanke sapice. »Pojdi vun in stopi na Goro pred Gospoda! In glej, Gospod gre mimo. In velik in močen piš, ki preobrača hribe in lomi skale, pred Gospodom; ali

v pišu ni Gospod. In za pišem potres, ali v potresu ni Gospod, in za potresom ogenj, pa v ognju ni Gospod. In za ognjem šumljanje tanke sapice«. In iz te prijetne sapice je govoril Gospod: »Elija, pojdi vun in podaj se na svojo pot!« (III. Kralj. 19, 11. 12. 15). In hipoma vstavši, je zapustil sveti mož svoje skrivališče in se je vnovič pogumno poprijel dela ter je z vso ljubeznijo učil svoje ljube rojake čednostno živeti in se popačenosti varovati, dokler ni bil za svojo gorečnost povzdignjen na gorečem vozu v zračne višave.

4. Po vzgledu tega »voznika Izraelovega« pobrinito se tudi mi za ohranitev prelepih lastnostij v Slovencih. Katoliški, avstrijski, slovenski — to so trije prislovi, ki se prav prijetno vjemajo in so neločljivi. Nekatoliški Slovenec bi bil popačenec, bi bil izdajalec svete matere cerkve, bi bil odpadnik od slovenske zgodovine.

Toda katoliškega Slovenca neomejena zvestoba do svetega očeta papeža Leona XIII. je stikoma združena z neomahljivo vdanostjo do preljubljenega avstrijskega vladarja Franca Jožefa I. Ti dve zlati čednosti, Slovencem kakor prirojeni, se strinjata, kakor se zlagata papeška in cesarska zastava v eni barvi in sicer zlati: zlato-bela, zlato-črna. O da, Slovencem manjka mnogo, pa ne manjka jim iskrene, požrtvovalne ljubezni do Boga in do njegove cerkve, do cesarja in do njih avstrijske domovine.

In ti dragoceni kreposti naj se še globlje zasadita v slovenskih srcih po blaženem vplivu prvega slovenskega katoliškega shoda, kateri pa noče biti shod posebne slovenske stranke, ampak je shod katoliških Slovencev, pa tudi noče biti politiški shod, ampak je le izpoved katoliške zavesti in krščanske domoljubnosti. Pod okriljem zastave: vse za vero, dóm, cesarja, zboruje ta skupščina in pospešuje jasnost v načelih, složnost v delovanju in navdušenost za dobra dejanja. Jasnost v načelih bo nastala po mirnem in stvarnem posvetovanju izobraženih mož iz raznih služeb in od raznih strani, krepostnih mož, ki ljubijo resnico, četudi terja žrtve. Sladko složnost bodo dosegla blaga srca, ki vsa

bijó katoliški in avstrijski, srca, ki se samo bližati morajo, da se brž umejo in ljubijo. Navdušenost za dobra dejanja pa vzbuja in bo vzbuja divni pogled na bogato število velikodušnih udeležencev. In pri tem ugodnem položaju, kdo dvomi, da se vrše in se bodo vršile obravnave prvega slovenskega katoliškega shoda k večji časti božji, v povišanje svete cerkve, v časni in večni dobiček slovenskega naroda, v sporazumljenje in pomirjenje pravih rodoljubov, vsem udeležencem pa v prijetni in blaženi spomin.

Preljubljeni zborovalci!

edaj pa treba, da hitim h koncu. V starih Atenah je prejel neki oblastnik med veselim gostovanjem list, v katerem ga je svaril dober prijatelj pred bližnjo zaroto. Ali mož, nevoljen, da ga kdo moti med veselico, vrže neodpečateno pismo pod vzglavje svojega sedeža, rekoč: Τὰ πράγματα εἰς αὔριον, opravki za jutri. Toda drugega jutra ni dočakal mož, izgubivši še tisto noč oblast in življenje. Preljubi zborovalci! Modrost je, učiti se od nemodrosti drugih. Recimo zatorej: Τὰ πράγματα εἰς σήμερον, opravki za danes, za jutri pa odmor po naporu; na tem svetu neutrudno delovanje, v nebesih pa večnoveselo gostovanje.

Na delo torej, da ne porekó zanamci, da smo bili malomarni in brezbrizni za vелеvažna vprašanja svoje dobe, da smo bili preslabi za dejanja, prebojazni za žrtve, da nismo plameneli za vzore med svetom, kateremu je zabava in denar: gloria in credo. Presojujte resolucije, po potrebi časa vam predložene, resolucije, ki niso prazne besede ali zračna rekla za trenotek, nego so globoko premišljeni in skrbno izdelani načrti in bodo vodilna načela za poznejše blagoslovno delovanje. Zatorej vse preudarite in kar je dobrega, obdržite! (I. Tesal. 5. 21). In vse to dobro bote pa prav lahko našli, ker vem, da se ravnete po modrem načelu najmodrejšega Afričana: In necessariis unitas, in dubiis libertas,

in omnibus autem charitas; in ker umejete, kar poje avstrijska pesem:

Trdno dajmo se skleniti,
Sloga pravo moč rodi.
Vse lahko nam bo storiti,
Ako združimo moči.

In če še bo dalje hlidel, kakor je še doslej vel pri zborovanjih, duh krščanskih načel, duh krščanske ljubezni in bratovske složnosti, potem bo ta shod to, za kar ga pozdravljam, bo jutrnja zarija sijajnejše bodočnosti za katoliške Slovence; potem bodo ti slavnostni dnevi: dnevi uspešnega ker složnega delovanja še dalje in dalje; in potem bo ta shod dosegel preobrat na bolje, dosegel bo to, kar vsi želimo, da bo božji, vzveličavni mir zavladal in zakraljeval po vsej slovenski zemlji pri vseh, ki so dobre in svete volje. Tako se zgôdi! Tako bodi!

Govor

na prvem slovesnem zborovanju drugega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani, dne 11. meseca septembra svetega leta 1900.

Hvaljen bodi Jezus Kristus,
ki živi, kraljuje, gospoduje!
Amen na veke!

Prevzvišeni gospod pokrovitelj!

Milostljivi gospod škof!

Vaša ekscelexca, preblagorodni gosp. deželni predsednik!

Veleblagorodni gospod deželni glavar!

Blagorodni gospod predsednik!

Mnogočislani zborovalei!

se hvale in pohvale vredni pripravljavni odbor me je s svojim cenjenim dopisom od dne 21. meseca sušca tekočega leta prijazno povabil¹, da bi se naj udeleževal tudi drugega slovenskega katoliškega shoda, kakor sem se prvega, ki je obrodil toliko zlatega sadu.

O p o m b a. Spodobna zahvala bodi Slo v e n c u, ki je dne 17. septembra 1900 v številki 212 objavil predstoječi govor po stenografskem zapisniku. Vsled tega je pa umevno, da so se v naglosti storjene pomote stenografskega zapisnika vrinile v ponatisek.

Zatorej bodi govor tukaj priobčen po rokopisu. Zavoljo pičlo odmerjenega časa so bili posamezni navedki zlasti iz svetega pisma okrajšani pri govorjenju. Ali zdaj ni vzroka, da bi se ne tiskali, kakor stoje v rokopisu.

¹ Dopis se glasi tako-le:

Presvetli gospod knez in škof!

Navada prirejati katoliške shode je razširjena v našem času skoro po vsem katoliškem svetu. Ti shodi donašajo povsod lepih vspehov, ako jih le primerno zasnujejo.

Slovenci smo pred sedmimi leti bili napravili prvi tak shod, in dasi je bil bolj splošnega značaja o temeljih in načelih javnega krščanskega življenja, vendar je tako močno vplival na razvoj naših razmer, da je začetnik nove dobe med Slovenci.

Visoki pokrovitelj sedanjega sijajnega shoda, pre-milostni gospod knezoškof Ljubljanski, pa so me s pre-cenjenim svojim pismom od dne 7. tega meseca dobrotno povabili, da bi naj pri prvi slovesni seji spregovoril besedo o krš č a n s k e m ž i v l j e n j u, o katerem bodo krasne resolu-cije v potrditev predložene temu slavnemu shodu.¹

Prav močno sem se bal, da ne bom mogel ustreči blagi in dragi mi želji, ker mi je nepopisen trud prizadelo prazno-

A prav mnogo dela nas še čaka, predno iztrebimo škodljivo seme liberalizma iz javnega življenja naših rojakov. Zbrati in vrediti je treba vse moči in jim odkazati smer in podati primerna pravila za javno delovanje.

Popolnih uspehov pa smemo le tedaj upati od Boga, ako se vse to izvrši slovesno pod vodstvom in nadzorstvom naših duhovnih vodi-teljev, cerkvenih knezov na II. slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani.

Priprave za shod je prevzel poseben pripravljaven odbor v Ljub-ljani, kateri se s tem pismom obrača do Vaše Milosti, da Vam, Prev-zvišeni gospod knez in škof, to namero ponižno naznani in Vas obenem prosi, da ga blagovolite v tem važnem pa težkem delu z mogočno svojo roko podpirati.

Z veseljem in hvaležnostjo spominja se narod sodelovanja Vaše Milosti na I. katoliškem shodu; kajti prav Vaš prekrasen govor je dal onemu shodu poseben sijaj. Z vsim zaupanjem se obrača pripravljavni glavni odbor tudi sedaj do Vaše Milosti s ponižno prošnjo, da blago-volite kakemu zaupnemu gospodu naročiti, da prevzame priprave za II. katoliški shod in s podpisanim odborom o tej zadevi stopi v dotiko.

Ljubljanski odbor dobro ve, da se dà le potom složnega delo-vanja kaj velikega doseči; zato hoče Vašo Milost o vseh važnih korakih točno obvestiti in pripravljene resolucije v pregled poslati, da po svoji skušnji in previdnosti dopolnite, kar bi jim do končnega uspeha ne-dostajalo.

To priložnost z veseljem porabi ponižno podpisani odbor, da izrazi Vaši Milosti svoje najglobokeje spoštovanje.

V Ljubljani, dne 21. svečana 1900.

Pripravljavni odbor za II. slovenski katoliški shod v Ljubljani.

J. Flis,
generalni vikar.

Dr. Iv. Janežič.

¹ Te resolucije se glase: Slovensko ljudstvo, zbrano ob koncu XIX. stoletja na II. slovenskem katoliškem shodu,

a) se klanja Kristusu, nesmrtnemu kralju vseh vekov, in se po-svečuje v XX. stoletju njegovemu presvetemu Srcu;

vanje škofijske sinode, ki se je vršila od tretjega pa do sedmega dne tekočega meseca in je bila tudi posvečena in priporočena Kristusu, Bogučloveku, nesmrtnemu kralju kraljev in vsemogočnemu Gospodu gospodujočih. Slab in utrujen sicer, pa vendar vesel sem prihitel na ta pomembni in odločilni shod, ki bi naj oživil in pomnožil krščanski pogum, bi naj vzbudil in okrepčal katoliško zavest, pa bi naj Slovencem določil vodilna načela, bi jim naj odkazal smer za nadaljnje blagonosno delovanje.

b) izreka neomejeno zvestobo, vdanost in pokorščino Kristusovemu namestniku na zemlji, vrhovnemu poglavarju katoliške cerkve, svetemu očetu Leonu XIII.; zaupanje, vdanost in verno pokorščino svojim škofom, ki po njih vlada sv. Duh cerkev božjo ne samo v verskih stvareh, marveč v vseh onih zadevah, ki so v zvezi bodisi v javnem, bodisi v zasebnem življenju s sv. vero; spoštovanje duhovnikom, ki kljub človeškim slabostim nikdar ne izgube skrivnostne oblasti mašniškega posvečenja;

c) obsoja sovražne napade nekaterih slovenskih sinov zoper Kristusa in njegovo cerkev, zoper papeža in škofo, zoper duhovnike, redovnike in druge katoliške može.

Drugi slov. kat. shod se hvaležno spominja, koliko lepih sadov je rodil I. slov. kat. shod za krščansko življenje med Slovenci, kako se je okrepila katoliška zavest in edinost, ustanovile se po tolikih krajih Marijine družbe, namnožili se misijoni, razširilo in poživilo se češčenje svetega rešnjega Telesa; poudarja iznova osnovne resolucije sklenjene tedaj (tretji red, stanovske družbe, rokodelska društva, Vincencijeve družbe), priporoča pa še posebej naslednje pripomočke:

a) pospešuje se naj vsestransko krščanska domača vzgoja;

b) snujejo naj se zlasti za mladeniče in može Marijine družbe;

c) osnujejo naj se po posameznih župnijah katoliška izobraževalna društva ter župnijske knjižnice;

đ) ker pa ni mogoč krščanski prepod brez božje pomoči, naj se širi še dalje vsebolj češčenje presvetega Srca Jezusovega, češčenje svetega rešnjega Telesa, pa češčenje Matere božje; naj se množi prejemanje svetih zakramentov, nasledujejo evangeljski sveti, goji skupna molitev, širi umevanje liturgije, neguje v cerkvah liturgično in ljudsko petje. V dosego poslednjih dveh namenov priporoča skrb za povzdigo gmotnega in moralnega stanja organistov in cerkvenikov;

d) ker je pijančevanje ena pglavitnih ovir krščanskega življenja, naj se z vsemi silami deluje proti njemu povsod, zlasti v družbah treznosti;

e) v ljudstvu se naj goji smisel za npravno korist varčevanja ter se naj podpirajo društva, ustanovljena v ta namen.

O krščanskem življenju torej bi naj govoril? Pa bodi, in zgodi se božjemu Vzveličarju v počeščenje in slovenskemu ljudstvu v posvečenje! Krščansko življenje, kaj pomeni ta izraz? Glavni naglas počiva na prvi besedi, ki prihaja od blaženega imena kristjan in to od presvetega imena Kristus. Kristjan pomenja toliko, kolikor učenec in nasledovalec ali posnemovalec Kristusov. Kdor pa hoče biti zvest učenec in vesten nasledovalec Kristusov, mora verovati nauke in posnemati vzglede svojega božjega Učenika — in ravno v tem korenini krščansko življenje.

Prečislani zborovalci!

Katoliški kristjan kaže pred vsem, da je vreden učenec Kristusov, ako zasebno in javno spoznava vero Kristusovo, ako po njej čednostno živi, v njej opravlja dobra, pred Bogom zaslužna dela. Pravi kristjan nad vse čisla in ceni, nad vse povzdiga in poveljuje vero Kristusovo, to nebeško luč, ki mu kaže Boga, njegov edino pravi cilj in konec, mu kaže pot do tega najvišjega namena, pa mu kaže in ponuja pomočke, po tem potu stanovitno hoditi in ga srečno dohoditi. Nadnaravni dar božji svete vere katoličan više ceni, kakor celo, da je ustvarjen, ker ve, da so pagani tudi ustvarjeni, ali vzveličati se ne morejo brez vere. Brez vere je nemogoče Bogu dopasti, uči glasoviti učitelj narodov, zakaj kdor hoče k Bogu pristopiti, mora verovati, da je in da je tistim, ki ga iščejo, plačevalec. (Hebr. 11, 6).

Pravi katoliški kristjan veruje vse od Boga razodete resnice, trdno prepričan, da ne more večna resnica in neskončna modrost se zmotiti in tudi ne premotiti. On više čisla en verski člen, kakor vse svoje duševne pridobitve, v katerih se lahko nahaja še vedno zmota in prevara, v katoliško-krščanski veri pa nikakor ne. Vrl katoličan pripoznava neizmerno dobroto svete vere, za katero na kolenih klečeč zahvalja neprestano vsedobrega Boga, pa ga slavi neprenehoma za srečo črez vso srečo, da je rojen od

krščanskih staršev, da je krščen, vzgojen in že odrastel in osivel v edinovzveličavni sveti veri katoliški. Zato pa tudi živi iz te vere, jo očitno priča, zagovarja in širi. Veren katoliški kristjan opravlja zvesto vsakdanje molitve, prejema pogosto zakramente, posvečuje vestno nedelje in praznike, se rad spominja v molitvah svojih ljubih rajnih, pospešuje odpustkovo polno družbo in bratovščino, bere dobre knjige in spise, naroča in podpira dobre liste in časopise.

O srečen in trikrat srečen narod, ki si je ohranil najdražji zaklad: sveto krščansko-katoliško vero! Ta mu je močna in nepremična podlaga časno in večno srečnega obstanka. Ona ga dela čilega in čvrstega, čednostnega in krepostnega, in s tem neumrljivega. O lepota in krasota slovenske dežele! Ali ta lepota ni divota slovenskih gor in vrtov, njiv in livad, trat ter senošet, temveč to je lepota in divota pobožnega slovenskega ljudstva. O moč slovenskega naroda! Ali ta sila in veličina ni v skalah in pečinah, ni v gorah in gričih, marveč to je skalnata vernost slovenskega ljudstva. Zakaj vse, kar je rojeno od Boga, piše prvak evangelistov, premaga svet; in to je zmaga, ki premaga svet, naša vera. Kdo je pa, ki premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin božji... Kdor veruje v Sina božjega, ima pričevanje božje v sebi. Kdor ne veruje Sinu, ga stori lažnika, ker ne veruje pričevanju, s katerim je Bog pričal o svojem Sinu. In to je pričevanje, da nam je Bog dal večno življenje, in to življenje je v njegovem Sinu. Kdor ima Sinú, ima življenje. (I. Jan. 5, 4. 5. 10—12).

O nedomerni vrednosti in nedosežni prednosti svete vere je prelepo pesen zapel izvoljeni apostol Pavel v enajstem in deloma tudi v dvanajstem poglavju svojega divotnega lista do Hebrejcev. Veličastni svoj slavospjev končuje od svetega Duha navdahnjeni blagovestnik z vzklikom: Vrzimo torej tudi mi, ki imamo tako silo priča krog sebe, vrzimo raz se vsako breme in vsak greh, ki nas lahko obda, ter bimo v ustanovitnosti naloženo nam borbo. Oziraj se na začetnik in izpolnje-

valca vere, Jezusa, ki je za namenjeno mu veselje križ pretrpel, ne meneč se za sramoto, in je sedel na desnico božjega prestola. Spominjajte se njega, ki je od grešnikov toliko prestal nasprotovanja proti sebi, da ne omagate, pešajoč v svojih dušah. Niste še se do krvi ustavljali v boju z grehom. (Hebr. 12, 1—4).

Ker je sveta vera neprecenljive vrednosti, ostanimo vsi brez razločka globoko- in delavnoverni kristjani! Vernost vzgaja kremenite značaje, brez vernosti vzraste človek brez stalnega prepričanja, brez jeklenega značaja, brez moralne moči. Nesrečneži, ki ne spoštujejo svete vere in ne živijo po njej, ki jo še zaničujejo in druga veroizpovedanja hvalijo, ti se bodo kesali, ko bo prepozno. Kdor želi sebi in svojim dobro, naj nikar ne odobrava tega početja, ki je podobno Palestincem, kateri so videli zvezdo in slišali, kaj pomenja, ali vendar niso šli z modrimi molit Kristusa, in so še drugim branili s svojim slabim vzgledom ter očitnim nasprotnim govorjenjem; podobno je Judom, ki so slišali Jezusa, so videli njegova dela in so občudovali njegove čudeže, pa mu vendar niso verovali, mnogoveč še sovražili, preganjali in naposled še križali so ga.

Danes so se tukaj zbrani Slovenci javno pokazali kot katoličanje v javnem življenju. Dal Bog, da so vsi vedno edini v veri Kristusovi, in obstoj jim je zagotovljen in zajamčen!

Krščansko vero, iz katere živi pravičnež, varuje čisto in jo neizpremenjeno hrani sveta katoliška cerkev, katero je ustanovil kot svoje kraljevstvo na zemlji Jezus Kristus. In zato je katoliški kristjan zvesto vdan sveti cerkvi, tej božji napravi, se vedno naslanja na ta steber resnice, ljubi nebeški zavod, v katerem mu nezmotno razlagajo vero ter mu delijo sredstva, da po tej veri živi, da se više in više povzdiga v krščanski popolnosti, in se tako večno vzveliča.

Dober katoliški kristjan rad in natanko izpolnjuje cerkvene zapovedi, ker ve in zna, da cerkev vodi pri postavitvi

tisti Gospod, ki je dal na gori Sinaj Mozesu deset zapovedij za izraelsko ljudstvo. Vrl katoliški kristjan spoštuje cerkev kot svojo mater, jo brani zoper sovražne napade in navale; on čuti s cerkvijo, se veseli in žaluje ž njo, trpi in se proslavlja ž njo. O sreča nad srečo, da so ljubili Slovenci doslej Boga kot svojega Očeta in cerkev kot svojo mater! S cerkvijo vred so stali na nepremakljivi in nepremagljivi skali. In kako bodi v prihodnje?

Slavni apostol Pavel je na adrumeški ladji potoval iz Palestine na Laško, da se v Rimu zagovarja pred cesarjem Neronom. Pri otoku Meliti je ladjo zadela tako strahovita vihra, da je bilo vseh dvestošestinsedemdeset potovalcev v nevarnosti, izgubiti življenje. Neustrašeni apostol je stopil v sredo med preplašene tovariše, rekoč: Mo ž je, ne hodite z ladje, in vsi bote oteti! Ko pa je nevihta le huje in huje besnela, so hoteli že nekateri zapustiti ladjo in v morje poskakati, da bi se plavajoč rešili na kopno. Pogumni Pavel stopi iznova med tovariše, veleč: Mo ž je, ne hodite z ladje, in vsi bote rešeni, sicer ste pa izgubljeni! In res, ladja je obtičala na skali, toda popotniki so bili vsi rešeni!

Ne hodite z ladje, kličem in velevam v Pavlovem imenu tudi jaz danes vsem ljubim Slovencem, in oteti bote vsi! Ta rešilna ladja je sveta katoliška cerkev, katero vodi varno Jezus Kristus in goni mirno svetí Duh. Na tej ladji se varno in mirno vozimo po penečem morju svojega pozemeljskega življenja in na njej prispejemo srečno v pristanišče nebeškega miru. Da, zborovalci predragi, ne hodimo s te ladje, ne zapuščajmo svete cerkve, v njej najdemo varno zavetje pred vsemi valovi, ki nam žugajo s časnim poginom in nam pretijo z večno pogubo!

Pa hitimo dalje. Kdor krščanski živi, spoštuje cerkveno oblast. Vdan je pokorno svetemu očetu rimskemu papežu, ki zdaj slavno vlada vesoljno cerkev in je po previdnosti božji Leon XIII., najjasnejša luč na obzorju svete cerkve, najsijajnejša prikazen na koncu devetnajstega in ob pričetku dvajsetega stoletja. Kdo bi ne ljubil, ne spoštoval

in ne poslušal Leona Velikega, ki s svojimi izredno krasnimi okrožnicami razganja zmote in temote nevarno viharnega časa, in pojašnjuje ž njimi najtežja in najzamotanejša vprašanja naše dobe? In vrhutega, kako pristrčno ljubi vidni vrhovni poglavar svete cerkve vsa ljudstva in vse narode! Prečislani skupščinarji, vi gotovo prav dobro poznate znamenito okrožnico *Grande munus* z dne 30. septembra 1880 in poznate okrožnico, morebiti najmilejšo vseh okrožnic, *Praeclarae manifestationes* od dne 20. junija 1894, poslano vsem vladarjem in vsem narodom. Pastir pastirjev izpodbuja v tem premilem pismu narode, ki se nahajajo v zmoti, da bi naj pristopili h katoliški cerkvi ter okušali njenih milostij; naglašá izredne dobrote, ki bi došle ljudstvom, ako bi se zedinila v edinosti vere. Ko se obrne Kristusov namestnik in Petrov naslednik do slovanskih narodov, jih ljubeznivo opominja rekoč: Tudi vas vabi in kliče sveta cerkev neprenehoma v svoje naročje v prospeh vašega vzveličanja, vašega časnega blagostanja in vaše veličine.

Kakor pa se verni kristjan krepko oklepa rimskega papeža, enako zvesto se drži svojega od božje previdnosti mu postavljenega nadpastirja, ki vlada škofijo, svojo cerkev, in je v tesni zvezi s središčem krščanske edinosti, z večnim Rimom. Katoliški kristjan spoštuje in ljubi, posluša in podpira svojega škofa, moli zanj ter mu po svojih močeh lajša težavno in odgovornosti polno službo apostolsko. Enako pa časti in čisla tudi duhovnike, kot služabnike Kristusove in kot delivce božjih skrivnostij. (I. Kor. 4, 1). V tem spoštovanju in čiščenju ga ne moti nepopolnost ali slabost in grešnost duhovnikov. Dobro namreč ve, da je cerkev božja ustanova za grešne ljudi, da je pa vodjena tudi od ljudi, ki so podvrženi človeškimi slabostim in nepopolnostim, katerih pa nihče globokeje ne obžaluje, kakor cerkev sama. Milostljivi Gospod, dejal mi je nedavno neki kmetič, ko bi jaz tako živel, kakor me učijo najzadnji mašnik, vem, da bi se vzveličal!

Katoliški kristjan spoštuje nadalje posvetno oblast, ravna joč se po nauku Kristusovem: Dajte cesarju, kar

je cesarjevega (Mat. 22, 21), izpolnjujoč opomin Petrov: Boga se bojte, kralja častite (I. Petr. 2, 16), in slušajoč nauk Pavlov: Vsak človek bodi višji oblasti podložen, ni namreč oblasti od drugod, kakor od Boga, katere pa so, so postavljene od Boga. Kdor se torej oblasti ustavlja, se božji volji ustavlja. Kateri se pa ustavljajo, sami sebi pogubljenje nakopavajo. (Rimlj. 13, 1—3).

Pred vsem spoštuje in ljubi vsega spoštovanja in vse ljubezni vrednega cesarja, ki že skoraj dvainpedeset let modro in krepko vlada staročastito državo avstrijsko, in ki po vsem omikanem svetu sluje po svojih sijajnih čednostih, kakor so med ostalimi: očetovska ljubezen, pravičnost, radodarnost, usmiljenost, ljudomilost. Katoliški kristjan želi in pospešuje svoji avstrijski domovini srečo in blagostanje, moč in ugled in veličino.

Kristjan, ki živi po veri in iz vere, je poln krščanskega upanja, katero nikdar ne prevari in nikoli ne osramoti. To krščansko upanje pa ni tisto prazno upanje, ki zida vedno nove gradove v zrak, ko se porušijo stari. Upanje, katero mislim jaz, to ima božje poroštvo, ono bogati tudi siromaka; zakaj kaže mu zaklade, katerih ne sne niti mol, niti jih izglođa rja, niti jih ukradejo tatje. To upanje pomiri človeka, ko ga motijo in begajo uganke tega življenja; zakaj kaže mu domovino, ki bo rešila vse zagonetke in bo vero izpremenila v gledanje. To upanje tolaži človeka še ob robu groba in še dalje tja čez grob, ker mu kaže zoro, ki napoveduje in obeta večno jasni in večno veseli dan.

To upanje osrčuje človeka v najnevarnejših položajih; ga vzdržuje, ko omahuje; ga vzdiga, ko pada; in ga reši, ko se pogublja. To blaženo upanje krščansko naj vedno prešinja premožne, da bodo svoje imetje obračali Bogu na čast in revežem v korist. Kdor ima premoženje tega sveta in vidi svojega brata v potrebi, pa zapre svoje srce pred njim, kako prebiva ljubezen božja v njem? (I. Jan. 3, 17). To

kretilno upanje krščansko naj navdaja siromake, da ne bodo obupavali v svoji siromaščini, temveč da jo bodo voljno prenašali k večji časti božji in k vzveličanju svojih duš; naj napolnjuje gospodarje in služabnike, delodajavce in delavce, kmete, rokodelce, obrtnike, trgovce. Življenje, ki se naslanja in opira na krščansko upanje, je prijetno in zadovoljno, pa je povsem srečno in zelo zaslužno pred Bogom.

Ta svet se ne da izpremeniti v raj, pa stori, kar hočeš. Zemlja ostane dolina solz in žuljev. Pravi raj je najti le v nebesih. Zato se hudo varajo vsi, ki hočejo na razvalinah sedanjega reda ustanoviti nov red, stvariti srečen raj. To početje je bilo in bo nespametno, ničemurno, brezuspešno.

Zatorej pa upajmo mi na Boga in osramočeni ne bomo na vekomaj vse veke! V upanju nam reč se vzveličamo. (Rimlj. 8, 24).

Vere in upanja poln katoliški kristjan je prešinjen krščanske ljubezni, ki srca ogreva, medtem ko jih svet ohlaja; ki srca povzdiga, medtem ko jih svet upogiba; ki srca druži, medtem ko jih svet loči. Kajti ta ljubezen je od Boga, vodi k Bogu, in pomaga človeku, da stoji v svetu nad svetom. To je ljubezen, katero je junaški apostol Pavel v klasičnem trinajstem poglavju svojega prekrasnega prvega lista do Korinčanov nedosežno lepo opisal: »Ko bi človeške jezike govoril in angelske, a ljubezni ne bi imel, bil bi brneč bron in zvenčeč škrobotec. In ko bi imel preroštvo in bi vedel vse skrivnosti in vsako znanje; in ko bi imel vso vero, da bi gore prestavljal, a ljubezni ne bi imel, nič nisem. In ko bi na kosce razdelil v živež ubogim vse, kar imam, in ko bi dal svoje telo, da se sežgem, a ljubezni ne bi imel, nič mi ne koristi. Ljubezen je potrpljiva, dobrotljiva; ljubezen ni zavistna, ljubezen se ne hvali in ne napihuje. Ona se ne vede nespodobno, ne išče svojega, ne togoti se, ne misli hudega. Ne raduje se krivici, pa raduje se resnici. Ona vse potrpi, vse veruje, vse upa, vse prenese. Ljubezen nikoli ne neha; bodisi preroštva, nehala bodo; bodisi jeziki, omolknila bodo; bodisi znanje, nehalo bo ... Ostaja pa zdaj vera, upanje, ljubezen, to troje; največja od njih pa je ljubezen«. (I. Kor. 13, 1—13).

To blagodejno in oblažujočo ljubezen si ohranimo, in srečni bomo v časnosti in večnosti!

Katoliški kristjan je zvest nasledovalec Kristusa in sicer križanega. Hvali in ponaša se s svetim križem, kakor se je hvalil in ponašal blaženi apostol Pavel: Mene pa Bog varuj, da bi se z drugim hvalil, kakor s križem Gospoda našega Jezusa Kristusa, po katerem je meni svet križan in jaz svetu. (Gal. 6, 14). Katoliški kristjan gori za križ, kakor je gorel zanj prvi papež, sveti Peter, ki je na križu umrl za svojega božjega mojstra; kakor je plamenel zanj Petrov brat, apostol Andrej, ki je dva dni na križu visel in je s križa učil nevernike zlatih naukov križanega Kristusa, ter je potem na križu nehal časno, pa je začel večno živeti.

Katoliški kristjan časti sveti križ, kakor ga je slavil cesar Konstantin Veliki, ki je s tem kraljevim znamenjem zmagal zakletega sovražnika, in je krščansko vero proglasil za državno vero. Rimljanje so mu postavili pomenljiv spomenik: kip naravne velikosti s križem v desnici in z napisom: »V tem vzveličavnem znamenju, v tem znaku prave moči sem rešil vaše mesto trinoga in sem senatu in ljudstvu vrnil stari sijaj«. Katoliški kristjan se bojuje za sveti križ in ga nosi pohlevno, kakor se je boril zanj cesar Heraklij in ga je nesel, oblečen v borno obleko, v zato pripravljeno svetišče. Pravi kristjan se ne sramuje svetega križa, kakor se ga ni sramoval Rudolf habsburški, slavni ustanovitelj slavne habsburške rodovine. Ko pri slovesnem venčanju dne 24. oktobra 1273 ni bilo žezla pri roki, snel je Rudolf s stene križ, ter je, visoko ga vzdignivši, zaklical: »Glejte znamenje, na katerem smo bili mi rešeni in ves svet. Naj mi služi za žezlo!«

In res, odtlej se lesketa križ na kroni habsburški in v grbu habsburškem, ter je bil zmerom močen in zanesljiv branitelj slavni hiši in državi habsburški. Ko je globokoverni cesar Ferdinand II. dne 16. junija leta 1619 klečal pred križem, da prosi kralja kraljev pomoči zoper upornike, in ko je s svojimi solzami močil rane Križanega, je zaslišal glas:

Ferdinande, ego te non deseram! Ferdinand, jaz te ne bom zapustil! In res, Jezus Kristus ni zapustil vernega cesarja in ni zapustil njegovih vrlih naslednikov na prelepem prestolu habsburškem.

Prespoštovani zborovalci!

V nepričakovano obilnem številu smo se zbrali na drugem slovenskem katoliškem shodu, da se poklonimo in izročimo Kristusu, Bogučloveku, ki živi, kraljuje in zapoveduje; da ga v svetem jubilejnem letu spodobno zahvalimo za brezbrojne dobrote, ki smo jih prejeli od njega v dotekajočem devetnajstem veku. Slavno vladajoči papež Leon XIII. so v svojem apostolskem pismu z dne 18. junija 1896 tako početje odobrili in pohvalili. Ob enem so potrdili tudi predlog, da se naj v počeščenje in moljenje Kristusa, kralja vekov, postavijo, kjer mogoče, spominski križi.

In tako sem jaz na tretji sinodi Lavantinski blagoslovil mramornate spominske plošče, ki bodo vzdane po farnih cerkvah v pobožen spomin na zlato ali sveto leto. Na čelu nosijo napis: 1900. Christus Deushomo vivit, regnat, imperat. 1901. Prebivalci italijanskega mesta Ivree so sklenili, na 2372 metrov visokem hribu Mombarone postaviti tri metre visoko, bogato pozlačeno podobo Jezusa Kristusa, ki se bo lahko videla sem od mest Turina, Verčelija in Novare. — Karpineto, rojstno mesto svetega očeta Leona XIII., postavi devet metrov visok križ na hribu monte Capreo, da se bo videl z albanskih in napuljskih planin. — Venezuela, južno-američanska država, se je dne 5. aprila 1899 svečano posvetila Kristusu, gospodu in odrešeniku sveta, kakor so se mnogotere dežele posvetile najsvetejšemu srcu Jezusovemu.

Kaj čuda potem, če se tudi drugi slovenski katoliški shod pokloni in izroči božjemu Vzveličarju, proseč in moleč ga, da naj on vodi in vlada verno slovensko ljudstvo. V tem smislu bi rad s privoljenjem nadpastirjevim blagoslovil prvo slovesno zborovanje tega važnega shoda, in sicer s križem,

ki so mi ga sveti oče Leon XIII. z odpustki oblagodarili in blagoslovili. Preden pa izvršim to svojo namero, naj završim svoj govor o krščanskem življenju.

Ko se je preslavni voditelj in postavodajalec izraelskega ljudstva, Mozes, dolgo mudil na gori Sinaj, si je njegovo ljudstvo napravilo malika, zlato tele, krog katerega je plesalo in popevalo, jelo in pilo. Ko je Mozes, vrnivši se z gore, zagledal odpadnike, je v svoji sveti jezi vrgel plošči z božjimi zapovedmi na tla, da sta se razleteli. Potem je zgrabil malika ter ga zdrobil v prah in pepel, ki ga je stresel v vodo, da jo dâ piti nezvestemu ljudstvu. Nato pa je stopil med vrata šatora in je zaklical: Kdor drži z Gospodom, naj se pridruži meni. In zbrali so se pri njem vsi sinovi Levijevi. (II. Mos. 32, 26). In za njimi so potegnili vsi trezno in plemenito misleči Izraelci, ter so začeli Bogu zvesto služiti in se skrbno pripravljati za vhod v obljubljeno deželo.

Slično kliče tudi drugi slovenski katoliški shod: Kdor drži z Gospodom, naj se pridruži! In hvala večnemu Bogu, pridružilo se je lepo število taboru Gospodovemu. Kateri se še pa niso pridružili, za te pa prosimo Gospoda, kakor je prosil Mozes za ljudstvo, rekoč: »Ah Gospod, to ljudstvo je storilo sila velik greh, pa odpusti jim ga, ali pa izbriši mene iz svojih bukev! In Gospod mu je odgovoril: Pojdi in pelji to ljudstvo, kamor sem ti rekel; moj angel pojde pred teboj«. (II. Mos. 32, 31—34).

Med letom 160 in 170 pred Kristusom so zasedli pagani sveto deželo in so se zakleli, da bodo uničili vero v pravega Boga in vsilili prebivalcem malikovanje. In res, mnogo Judov je vsled nasilja odpalo od prave vere; stanovitni pa so bili preganjani in pomorjeni. Tedaj je obudil Bog junaški makabejski rod, Matatija in njegove petere sinove, katere je razsvetlil in navdušil, da so spoznali svojo dolžnost in jo pogumno izvršili. Ko je videl višji duhovnik Matatija, da je sovražnik s svojimi obljubami že mnogotere zapeljal k odpadu, se je hrabro vzdignil in je prisegel slovesno, rekoč: »Ko bi bila tudi vsa ljudstva pokorna kralju Antiohu, da bi

sleherni odstopil od izpolnjevanja postave svojih očetov in bi privolil v njegove zapovedi, jaz in moji sinovi in moji bratje bomo pokorni postavi naših očetov. Bog nam bodi milostljiv; za nas ni dobro, zapustiti postavo in zapovedi božje; mi ne bomo poslušali besed kralja Antioha, tudi ne bomo darovali ter prestopili zapovedi naše postave, da bi po drugi poti hodili«. (I. Mak. 2, 19—22).

In zdaj je napočila doba junaštva, doba zmag, doba sijaja in bleska. Oče in sinovi so se srčno borili za sveto stvar; pred vsemi se je odlikoval Juda Makabejec, ki je premagal sovražnika, je očistil tempelj in ga iznova posvetil. To je bila doba, v kateri je starček Eleazar govoril junaške besede: »Ne spodobi se naši starosti, hliniti se, da bi veliko mladeničev mislilo, da je devetdesetletni Eleazar prestopil k življenju nevernikov; in da bi bili oni zapeljani zavoljo moje hinavščine in zavoljo kratkega časa strohljivega življenja, in bi s tem madež in prekletstvo napravil svoji starosti. In pa če se tudi zdaj človeški grozovitosti umaknem, roki Vsemogočnega vendar ne uidem ne živ, ne mrtev. Torej, ako srčno umerjem, se bom svoje starosti vrednega skazal; mladeničem pa bom zapustil močen vzgled, če voljno in srčno za predrage in presvete postave pošteno smrt storim. Po teh besedah je bil zdajci v trpljenje vlečen. Ko pa je pod udarci že pojemal, je izdihoval, rekoč: Gospod, ki imaš sveto vednost, ti dobro veš, da trpim, ko bi se bil lahko otel smrti, na životu velike bolečine; v duhu pa to rad trpim zavoljo tvojega strahu. Tako je on umrl, in ni le mladeničem, ampak tudi vsemu ljudstvu zapustil spomin svoje smrti v vzgled čednosti in moči«. (II. Mak. 6, 24—31). V tej dobi je živel makabejska mati in je živelo njenih sedem sinov, katerih grozno mučenje je presunljivo opisano v sedmem poglavju druge makabejske knjige.

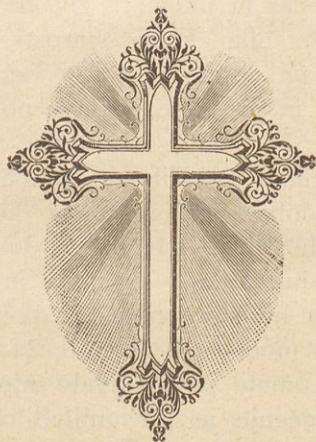
Podobno hočemo tudi mi boljše čase povzročiti in ne jih čakati. Zvesti hočemo vselej biti Bogu, domu in cesarju. Prisezimo danes pri svetem križu, da ga hočemo vedno častiti, braniti in voljno nositi. Potemtakem nam bo tedaj, ko se bo Kristus ž njim na oblakih prikazal, rešilna zastava,

pod katero bomo dospeli v zmagoslavno cerkev, kjer se prepeva troedinemu Bogu večna čast in hvala in slava.

Ker sem govoril o krščanskem življenju, se spodobi, da končam ta svoj govor s krščanskim znamenjem, to je s svetim križem. Zato podelim prvemu slovesnemu zborovanju blagoslov s križem, kakor bo poslednjemu slovesnemu zborovanju drugega slovenskega katoliškega shoda podeljen apostolski blagoslov s popolnimi odpustki za verne duše v vicah.

Sit nomen Domini benedictum!

Hvaljen bodi Jezus Kristus,
ki živi, kraljuje, gospoduje!
Amen na veke!

Kazalo.

	Stran.
Vodilni rek	2
Predgovor	3—4

Prvi del,

obsegajoč pridige o cerkvenih osebah.

	Stran
Pridiga na prvo adventno nedeljo v Sevnici ob Savi, dne 28. meseca novembra 1880	7—12
Pridiga na god sv. apostola Jerneja, patrona župnijske cerkve v Vojniku, dne 27. avgusta 1876	13—27
Pridiga na god sv. škofa in spoznovalca Nikolaja, patrona farne cerkve v Sevnici ob Savi, dne 5. decembra leta 1880	28—38
Pridiga pri obletnici večne bratovščine v Selnici ob Dravi, v nedeljo 5. novembra 1882	38—46
Nagrobница, govorjena pri pokopu mnogočastitega, dne 7. novembra 1884 umrlega gospoda Franca Juvančič . . dne 9. novembra 1884	47—59
Pridiga o evangelijskih nasvetih, govorjena pri prvi sveti maši častitega gospoda Leopolda Napotnik R. S. B. v Konjicah, dne 28. decembra 1884	60—84
Nagovor pri nastopu podravnateljske službe v du- hovnem semenišču v Mariboru, dne 10. meseca januarja 1885, in pri slovesu ali izstopu iz nje, dne 16. meseca aprila istega leta	85—89
Pridiga ob petindvajsetletnici mašništva enajsterih tovarišev v farni cerkvi sv. Štefana na Spodnji Polskavi, dne 3. avgusta 1892	90—100

	Stran
Govor pri otvoritvi misijonske hiše in pri slovesni predstavi častitih očetov in bratov misijonarjev sv. Vincencija Pavljana v cerkvi sv. Jožefa v Studencih poleg Maribora, dne 12. septembra 1897	101—107
Govor ob začetku šolskega leta v semeniški cerkvi sv. Alojzija v Mariboru, dne 26. oktobra 1898	108—119
Govor pri prvi javni seji tretje škofijske sinode Lavantinske, dne 4. septembra 1900	120—128
Nauk o dolžnostih poslov do gospodarjev, razložen v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru leta 1876	129—140

Drugi del,

obsegajoč pridige o blagoslovljenju cerkvenih rečij.

	Stran
Pridiga pri blagoslovitvi prenovljenega velikega altarja v Framu, dne 6. meseca julija 1890	143—149
Govor pri blagoslovljenju podružne cerkve sv. Duha v župniji sv. Jurja na Ščavnici, dne 31. avgusta 1890	150—158
Pridiga pri blagoslovljenju križev za oba zvonika in za sleme presbiterija ali presvetišča nove predmestne župnijske cerkve Matere milosti v Mariboru, na praznik karmelske Matere božje, dne 16. julija 1895	159—169
Pridiga pri blagoslovljenju peterih zvonov za novo farno cerkev preblazene device Marije, matere milosti v Mariboru, devetnajsto nedeljo po binokostih, 13. oktobra 1895	170—179
Govor pri cerkveni blagoslovitvi nove zastave za katoliško delavsko društvo v stolni in mestni farni cerkvi Mariborski, dne 2. avgusta 1896	180—199
Govor pri vlaganju sklepnega kamena in pri blagoslovljenju cesar Franc Jožef- bolnišnice v Ormožu ob Dravi, dne 24. aprila 1899	199—218

Pridiga, govornjena pri blagoslovljenju podobe svete Družine Nazareške v župnijski cerkvi sv. Petra niže Maribora III. povelikonočno nedeljo »Jubilate«, na praznik varstva sv. Jožefa, 20. aprila 1902 . . .	219—232
---	---------

Tretji del,

obsegajoč pridige o posvečenju cerkvenih rečij.

Pridiga pri posvečenju podružnice svete Trojice na Gojki, v Frankolski fari, in pri birmovanju v tej cerkvi, dne 2. avgusta 1893	235—246
Pridiga po dovršeni posvetitvi nove župnijske cerkve svetega Križa v Poličanah, dne 30. julija 1896	246—256
Govor pri slovesnem posvečenju nove župnijske cerkve sv. Ruperta v Vidmu ob Savi, na biljo pred praznikom rojstva preblazene device Marije, dne 7. meseca septembra 1897	257—264
Pridiga po slovesnem posvečenju nove župnijske cerkve sv. Pavla pri Preboldu (Voljski) na obletni praznik posvečenja stolne cerkve in drugih cerkvâ Lavantinske škofije, 20. nedeljo po binkošti, 16. oktobra 1898	265—271
Pridiga po dovršenem posvečenju nove župnijske cerkve in pri birmovanju v Vojniku, dne 13. meseca julija 1899	272—282
Pridiga, govornjena pri birmovanju dne 12. julija 1900 in po slovesnem posvečenju župnijske cerkve sv. Jurja pod Tabrom, ki se je vršilo dne 11. julija istega leta 1900	283—292
Govor o priložnosti slovesnega posvečenja nove župnijske cerkve preblazene device Marije, matere milosti, v Mariboru, dne 11. avgusta 1900	293—296
Pridiga po dokončani posvetitvi nove predmestne župnijske cerkve preblazene device Marije, matere milosti, v Mariboru, na praznik sv. Klare, deseto nedeljo po binkošti, 12. avgusta 1900	297—316

Četrtri del, obsegajoč govore na katoliških shodih.

	Stran
Govor pri prvem slovesnem zborovanju drugega štajerskega katoliškega shoda v veliki dvorani obrtniškega poslopja v Gradcu, dne 2. meseca junija 1891	319—326
Govor pri prvem slovesnem zborovanju prvega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani, dne 30. meseca avgusta 1892	327—337
Govor na prvem slovesnem zborovanju drugega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani, dne 11. meseca septembra svetega leta 1900	338—352

COBISS ©

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000492970

